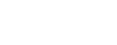

गाउँ वस्तुस्थिति विवरण २०७८

केपिलासगढी गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय,
प्रदेश नं. १, बाक्सिला, खोटाङ
२०७८

दस्तावेज

केपिलासगढी गाउँपालिका

गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय

बाक्सिला, खोटाङ

प्रदेश नं. १, नेपाल

प्रकाशकीय

नेपालको संविधान र तत्सम्बन्धी नीतिगत व्यवस्था बमोजिम स्थानीय सरकारका रूपमा गाउँपालिकाले सेवा प्रवाह तथा विकास निर्माण मार्फत जन आकांक्षा सम्बोधनको ऐतिहासिक जिम्मेवारी नव निर्वाचित जनप्रतिनिधिहरूमा रहेको छ। संघीय शासन व्यवस्थाको रूपमा स्थानीय तह, प्रदेश र संघ माभ समन्वय, सहकार्य र सह अस्थितिको सिद्धान्तका आधारमा शासन संचालनको अपेक्षा गरिए जस्तै स्थानीयस्तरमा पनि राजनीतिक दल, विषयगत निकाय, समुदायमा आधारित संस्था, स्थानीय समुदाय, नीज क्षेत्र र विकास साभेदार तथा गैसससँगको निकटतम सहकार्य र समन्वयबाट अपेक्षित परिवर्तन सुनिश्चित हुने विश्वास गर्न सकिन्छ। स्थानीय सरकार संचालनको बलियो आधार तयार गरी सेवा प्रवाह र विकास निर्माण प्रभावकारी गराउन गाउँपालिकाको समग्र पक्षको क्षेत्रगत तथा खण्डकृत तथ्याङ्क खुल्ने गरी वस्तुस्थिति विवरण वा पाश्वर्चित्र तयार गर्नु अत्यन्त महत्वपूर्ण कार्य हो। यहि कुरालाई नेपाल सरकारले नीतिगत निर्णय र मार्गदर्शनका आधारमा सचेत समेत गराएको छ। गाउँपालिकाको विकासको विद्यमान स्थितिको विश्लेषण गरी गाउँ विकासको प्रयासलाई दिशानिर्देश गर्न एकिकृत, आवधिक तथा वार्षिक गाउँ विकास योजना तर्जुमा, योजनाको नियमामूलक अनुगमन तथा गाउँपालिकाको विकासका प्रयासहरूको प्रभावको लेखाजोखा गर्न गाउँ वस्तुस्थिति विवरण तयारी तथा अद्यावधिक गर्नु जरुरी रहेको छ।

गाउँपालिकाको समग्र नेतृत्व, विषयगत कार्यालय तथा गाउँ विकासका समग्र सरोकारवालाको सहयोग तथा सहकार्य र डाइनामिक अनसन्धान तथा परामर्श फाउन्डेशन तथा सेन्टर फर स्टेनेवेल डेभलपमेन्ट स्टडिज प्रा.लि.को प्राविधिक सहयोगमा गाउँपालिकाको गाउँ वस्तुस्थिति विवरण (Digital Rural Profile) तयार गरिएको छ। यस वस्तुस्थिति विवरणले यस क्षेत्रको सेवा प्रवाह, नीति निर्माण, आन्तरिक आय वृद्धि तथा विकास प्रकृयालाई मार्गदर्शन गर्ने विश्वास लिएको छु। यसका अतिरिक्त, गाउँ विकासका लागि सहकार्य गर्ने अन्य निकाय लगायत गैसस तथा विकास साभेदारका लागि पनि उल्लेखित विवरण महत्वपूर्ण र सहयोगी हुनेछ। यस गाउँपालिको विकास र समृद्धिको सपना सबैको एकता, साभा प्रयास र प्रतिवद्वताबाट प्राप्त हुने कुराको पुनः स्परण गर्न चाहन्छ।

अन्त्यमा, गाउँवस्तुस्थिति विवरण तयारीको कार्यमा सहयोग र परामर्श प्रदान गर्ने गाउँपालिकाका निर्वाचित पदाधिकारीहरू, राजनीतिक दल, कर्मचारी र प्राविधिक सहयोग गर्ने डाइनामिक अनसन्धान तथा परामर्श फाउन्डेशन तथा सेन्टर फर स्टेनेवेल डेभलपमेन्ट स्टडिज प्रा.लि. का प्राविधिक सहयोगकर्ता डिक नारायण चौधरी र प्रकाश राई सहित सबैको योगदानको उच्च कदर गर्दै धन्यवाद ज्ञापन गर्दछु।

धन्यवाद !

(कृष्ण कुमार राई)
अध्यक्ष

केपिलासगढी गाउँपालिका

गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय

बाबिसला, खोटाङ

प्रदेश नं. १, नेपाल

मन्त्रव्य

नवगठित गाउँपालिका जनताको सबैभन्दा निकटको सरकारका रूपमा स्थानीय शासन संचालन र व्यवस्थापनका लागि नयाँ अनुभवका साथ अगाडी बढिरहेका छ। विद्यमान कानूनी तथा नीतिगत व्यवस्थाका अतिरिक्त साधन र स्रोतको सीमा भित्र रहेर शासन संचालन र व्यवस्थापन चनौतिपूर्ण कार्यका रूपमा देखिएको छ। जनताले प्राप्त गर्ने सेवा सुविधालाई छिटो, छरितो र प्रभावकारी बनाई संघीय प्रणालीको सुदृढीकरण, दिगो शान्ति, सुशासन, विकास र संमृद्धिको आकांक्षा पुरा गर्ने दिशामा महत्वपूर्ण जिम्मेवारी गाउँपालिकामा रहेको छ। स्थानीय तहमा अन्तरनिहित अधिकार तथा अधिकारको बाँडफाँड र कार्यसम्पादन सम्बन्धी विषयलाई विद्यमान कानूनी तथा नीतिगत व्यवस्थाले रेखांकन गरेको छ। स्थानीय शासन ऐन संसदमा विचाराधिन रहेको र प्रदेशस्तरीय संयन्त्र तथा कानून तयार नभइ सकेको हालको अवस्थामा नेपालको संविधान, कार्य विस्तृतिकरण प्रतिवेदन, स्थानीय तहको सेवा संचालन तथा व्यवस्थापन सम्बन्धी आदेश २०७४ र स्थानीय शासन ऐन सम्बन्धी विधेयकमा अन्तरनिहित अधिकारको बाँडफाँड र कार्यसम्पादन सम्बन्धी विषय प्रष्ट पाई वस्तुस्थिति विवरण तयारी र अद्यावधिक गर्नु पर्ने कुरालाई महत्वपूर्ण रूपमा उठान गरेको छ। संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयले वस्तुस्थिति विवरण तयारी गर्न सचेत गराइ यसको ढाँचा समेत उपलब्ध गराएको वर्तमान अवस्थामा समग्र गाउँपालिकाको विकासको अवस्था र वस्तुगत स्थिति भल्किने खण्डीकृत तथ्याङ्कसहितको क्षेत्रगत विवरण खुल्ने वस्तुस्थिति विवरण तयार गरी अद्यावधिक गर्दै लैजानु आवश्यक छ।

गाउँ वस्तुस्थिति विवरणले नीति, कानून, मापदण्ड र योजना निर्माणका अतिरिक्त कार्यान्वयन र नियमनका लागि आवश्यक सूचना प्रदान गर्नेछ। यस विवरणले गाउँपालिकाको विकासमा समन्वय र सहकार्य गर्ने निकाय तथा विकास साझेदार गैसस, नीज क्षेत्रलाई समेत मार्गदर्शन प्रदान गर्ने अपेक्षा गरेको छु। समय, स्रोत र साधनको सिमितता वावजुद सरोकारवालासँगको छलफल र द्वितीय तथ्यांकको उपयोग गरी तयार गरिएको यस गाउँपालिकाको वस्तुस्थिति विवरण (Digital Rural Profile) तयारीको पहिलो प्रयास सफल भएकोमा खुशी व्यक्त गर्न चाहन्छ। पहिलो प्रयास भएका कारणले वस्तुस्थिति विवरणमा हुन सक्ने कमिकमजोरीहरूलाई क्रमशः सुधार र अद्यावधिक गर्दै लिगाने छ।

अन्तमा, वस्तुस्थिति विवरण तयारी कार्यमा नेतृत्वदायी भूमिका खेल्ने अध्यक्ष तथा सबै निर्वाचित पदाधिकारी, कर्मचारी र सबै सरोकारवाला तथा प्राविधिक सहयोग प्रदान गर्ने डाइनामिक अनसन्धान तथा परामर्श फाउन्डेशन तथा सेन्टर फर स्टेनेवल डेभल्पमेन्ट स्टडिज प्रा.लि. का प्राविधिक सहयोगकर्ता डिक नारायण चौधरी र प्रकाश राई सहित सबैलाई धन्यवाद दिन चाहन्छ। आगामी दिनमा सबैको साथ र सहयोगले गाउँपालिकाको विकास प्रकृया, शासन सञ्चालन र व्यवस्थापन सहज र उत्साहप्रद हुनेछ, भन्ने अपेक्षा राखेकी छु।

धन्यवाद!

(हिराकुमारी वन गिरी)
उपाध्यक्ष

केपिलासगढी गाउँपालिका

गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय

बाक्सिला, खोटाङ

प्रदेश नं. १, नेपाल

दुई शब्द

नेपालको संविधान र स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ अनुसार केपिलासगढी गाउँपालिका जनताको सबै भन्दा निकटको सरकारको रूपमा स्थापित हुने क्रममा छ। वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम, आवधिक योजनाको माध्यमबाट गाउँको योजनाबद्ध विकास गर्नु पर्ने जिम्मेवारीलाई आत्मसाथ गरेर संस्थागत प्रयासहरु भैरहेका छन्। संविधानले दिएको स्थानीय सरकारका अधिकारका क्षेत्रहरुलाई स्थानीय जनताको आवश्यकता र चाहना अनुरूप योजनाबद्ध विकासमा परिणत गर्नु ठूलो अवसर र चुनौति दुवै बन्न पुगेको छ। लामो राजनितिक अस्थिरता पछि नयाँ राजनितिक प्रणाली र शासन व्यवस्थामा समग्र नेपालले अभ्यास गरिरहेको सन्दर्भमा यस गाउँपालिकाको समग्र विकासलाई व्यवस्थित गर्नु पनि एक चुनौतिकै विषय बनेको छ। तथांकमा आधारित योजना र योजनाबद्ध विकासको प्रणाली स्थापना गर्न सके मात्र यस्ता चुनौतिलाई पार गर्न सकिने तथ्य महसुस गरी यस गाउँपालिकाको गाउँ वस्तुस्थिति विवरण तयार गरिएको छ।

विश्वले प्रविधिमा फड्को मारिरहेको सन्दर्भमा गाउँपालिकाको वस्तुस्थिति विवरण पनि प्रत्यक्ष रूपमा नवीकरण भैरहने खालको हुनुपर्ने महशुस गरी डिजिटल प्रविधिबाट गाउँपालिकाको वस्तुस्थिति विवरण तयार गरिएको कुरा भन्न पाउँदा खुशी महशुस गरेको छु। <https://lgprofile.robustitconcepts.com> मा गएर अनलाईनबाट गाउँपालिकाको सम्पूर्ण तथ्यांक हेर्न पाईने र घटना दर्ता प्रणाली मार्फत तथ्यांकहरु सधै नवीकृत रहने प्रणालीको स्थापना हुनु गाउँपालिकाको गौरवको विषय बनेको छ। यस प्रणालीको विकास गर्न घरपरिवार सर्वेक्षण, संस्थागत तथांक संकलक, श्रोत नक्शांकन कार्यमा संलग्न व्यक्तिहरु, गाउँपालिकाका सम्पूर्ण कर्मचारी साथीहरु, डाइनामिक अनसन्धान तथा परामर्श फाउन्डेशन तथा परामर्शदाता सेन्टर फर स्टेनेबल डेभलपमेन्ट स्टडिज प्रा. लि., ललितपुर सबैलाई मेरो व्यक्तिगत तथा गाउँपालिकाको तर्फबाट धन्यवाद दिन चाहन्छु।

धन्यवाद !

(छेविलाल राई)

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

विषय सूची

परिच्छेद १: परिचय	१
१.१ पृष्ठभूमि	१
१.२ उद्देश्य	१
१.३ कानूनी तथा नीतिगत आधारहरु	२
१.४ तयारीका चरण	२
१.५ सीमा	४
परिच्छेद २: गाउँपालिकाको विद्यमान अवस्था	५
२.१ भौगोलिक अवस्थिति	५
२.२ ऐतिहासिक चिनारी तथा नामाकरण	५
२.३ राजनीतिक अवस्थिति	५
२.४ धरातलीय अवस्था	६
२.५ प्राकृतिक सम्पदा	६
२.६ भूउपयोग अवस्था	७
२.७ साँस्कृतिक उत्कृष्टता	७
२.८ विकासका सम्भावनाहरु	७
२.९ मानव विकास सूचकांक र गरिवी	८
परिच्छेद ३: जनसंख्याको अवस्था	९
३.१ जनसंख्या वितरणको अवस्था	९
३.२ जनघनत्वको अवस्था	९
३.३ उमेर तथा लिंगको आधारमा जनसंख्या विवरण	१०
३.४ मातृभाषाको आधारमा जनसंख्या विवरण	१०
३.५ धर्म अनुसार जनसंख्या विवरण	११
३.६ जातिगत आधारमा घरपरिवार विवरण	११
३.७ जातिगत जनसंख्या विवरण	११
३.८ घरमुलीको विवरण	१२
३.९ अपाङ्गताको आधारमा जनसंख्या विवरण	१२
३.१० बसोवासको अवस्था सम्बन्धी विवरण	१३
३.११ वैवाहिक स्थिति सम्बन्धी विवरण	१३
३.१२ व्यक्तिगत घटना विवरण (२०७७ चैत्र मसान्त सम्म दर्ता भएका विवरण अनुसार)	१४
३.१३ विवाह दर्तासम्बन्धी विवरण	१४
परिच्छेद ४: आर्थिक अवस्था	१६
४.१ प्रमुख आर्थिक विवरण	१६
४.१.१ प्रमुख पेशा अनुसार जनसंख्या	१६
४.१.२ वैदेशिक रोजगारी सम्बन्धी विवरण	१६
४.१.३ प्रविधिक, सीपयुक्त तथा विशेष दक्षता भएका मानव संसाधनको विवरण	१७
४.१.४ वेरोजगारीताको अवस्था	१७
४.२ कृषि तथा पशु विकास	१७
४.२.१ सिंचाई सुविधा सम्बन्धी विवरण	१८
४.२.२ कृषि कार्यमा उपयोग भएको जग्गा र स्वामित्व सम्बन्धी विवरण	१८
४.२.३ उपयोग भएको जग्गाको अवस्था	१९
४.२.४ सिंचाई सुविधाको आधारमा घरपरिवार	१९
४.२.५ जग्गाको अवस्थासम्बन्धी विवरण	२०
४.२.६ अन्न, दलहन र तेलहन बाली उत्पादन र विक्री सम्बन्धी विवरण	२०

४.२.७ तरकारी, फलफुल र नगदेबाली सम्बन्धी विवरण	२०
४.२.८ बैकल्पिक बाली सम्बन्धी विवरण.....	२१
४.२.९ पशुपन्धी पालनको अवस्था सम्बन्धी विवरण	२१
४.२.१० श्रमजन्य पशुपालन तथा दृधजन्य उत्पादनको अवस्था	२२
४.२.११ मासुजन्य पशुपन्धी पालनको अवस्था	२२
४.२.१२ पशुपन्धीजन्य उत्पादन विक्रिका आधारमा घरपरिवार	२३
४.२.१३ कृषि उत्पादनमा आत्मनिर्भरताको अवस्था.....	२३
४.२.१४ कृषि तथा पशुसेवासँग सम्बन्धित मानव संसाधन	२४
४.२.१५ कृषि उपजमा लाग्ने रोग तथा कीरा.....	२४
४.२.१६ पशुपन्धीमा लाग्ने रोग तथा कीरा	२५
४.२.१७ व्यवसायिक कृषि तथा पशुपालन फार्म सम्बन्धी विवरण	२५
४.२.१८ कृषि तथा पशु सेवासँग सम्बन्धीत सामुदायिक संस्था तथा समूहको विवरण	२६
४.२.१९ सार्जजनिक पोखरी तथा माछापालन सम्बन्धी विवरण	२७
४.३ पर्यटन विकास.....	२९
४.३.१ पर्यटकीय स्थलहरुको विवरण	२९
४.३.२ होटल, रिसोर्ट तथा रेष्टुरेन्ट सम्बन्धी विवरण	३०
४.४ मिल, संकलन तथा प्रसोधन सम्बन्धी विवरण	३१
४.५ उत्पादन तथा सेवामूलक उद्योग सम्बन्धी विवरण	३१
४.६ व्यापार व्यवसाय सम्बन्धी विवरण	३२
४.७ बजार सम्म पहुँचको अवस्था	३४
४.८ कृषि तथा हाट बजार सम्बन्धी विवरण	३५
४.९ व्यवसायीक सीपमूलक तालिम	३५
४.९.१ व्यवसायीक सीपमूलक तालिम लिनेको विवरण.....	३५
४.९.२ अवधिका आधारमा तालिम लिनेहरुको विवरण	३६
४.१० बैड्ड तथा वित्तीय संस्थामा खाता हुने घरपरिवार सम्बन्धी विवरण	३६
४.११ बैड्ड तथा वित्तीय संस्था अनुसार खाता हुने घरपरिवारको विवरण	३६
४.१२ वार्षिक आम्दानी अनुसार घरपरिवार विवरण.....	३७
४.१३ शिर्षक अनुसार परिवारको वार्षिक सरदर आम्दानी विवरण.....	३७
४.१४ वार्षिक खर्च अनुसार घरपरिवार विवरण	३८
४.१५ शिर्षक अनुसार परिवारको वार्षिक सरदर खर्च विवरण	३८
४.१६ ऋण हुने घरपरिवार सम्बन्धी विवरण.....	३९
४.१७ ऋणको उद्देश्यका आधारमा घरपरिवार विवरण	३९
४.१८ ऋणको स्रोतका आधारमा घरपरिवार विवरण	४०
४.१९ बैंक तथा बित्तिय संस्था र सहकारी सम्बन्धी विवरण.....	४०
परिच्छेद ५: सामाजिक अवस्था.....	४२
५.१ शैक्षिक तथा मानव संशाधन विकास	४२
५.१.१ हालको साक्षरताको अवस्था	४२
५.१.२ शैक्षिकस्तर अनुसार जनसंख्या विवरण.....	४२
५.१.३ शैक्षिक संस्था सम्बन्धी विवरण	४३
५.१.४ विद्यालयमा अध्ययन गरीरहेका तहगत छात्रछात्राको विवरण	४३
५.१.५ विद्यालयको भौतिक अवस्था.....	४४
५.१.६ शिक्षक विवरण	४५
५.१.७ भर्ना दर, निरन्तरता दर, सिकाई उपलब्धी दर	४७
५.१.८ आधारभूत शिक्षा पुरा गर्ने विद्यार्थी	४८

५.१.९ छात्रवृत्ति तथा दिवा खाजा पाउने विद्यार्थी विवरण.....	४९
५.१.१० शैक्षिक गुणस्तरसँग सम्बन्धित विशेष व्यवस्था	५०
५.१.११ बालमैत्री शिक्षा सम्बन्धी विवरण	५१
५.१.१२ छात्रवृत्ति तथा लक्षित सुविधाको विवरण	५२
५.२ स्वास्थ्य तथा पोषण	५५
५.२.१ स्वास्थ्य संस्था तथा स्वास्थ्य सेवाको विवरण.....	५५
५.२.२ स्वास्थ्य संस्थामा उपलब्ध स्वास्थ्यकर्मी र अन्य जनशक्ति विवरण	५६
५.२.३ खोप तथा पोषण सम्बन्धी विवरण	५६
५.२.४ सुरक्षित मातृत्व सम्बन्धी विवरण.....	५६
५.२.५ मातृशिशु सुरक्षा र परिवार नियोजनको अवस्था	५७
५.२.६ गाउँपालिका भित्र देखा परेका प्रमुख रोगहरु र तिनको उपचार सम्बन्धी विवरण	५७
५.२.७ मृत्यु हुने कारण सम्बन्धी विवरण.....	५८
५.२.८ परिवारका सदस्यहरुको स्वास्थ्य अवस्था	५८
५.२.९ पहिलो स्वास्थ्य परामर्श सम्बन्धी विवरण	५९
५.२.१० स्वास्थ्य संस्थामा पहुँचको अवस्था	५९
५.२.११ परिवार नियोजनको साधन प्रयोगको अवस्था	६०
५.२.१२ विमा सम्बन्धी विवरण	६०
५.२.१३ नून प्रयोग सम्बन्धी विवरण.....	६२
५.३ खानेपानी तथा सरसफाई	६२
५.३.१ खानेपानीको श्रोतको आधारमा घरपरिवार	६२
५.३.२ शौचालय प्रयोगको अवस्था.....	६२
५.४ महिला, बालबालिका तथा सामाजिक समावेशिकरण	६३
५.४.१ बालश्रमको अवस्था.....	६३
५.४.२ कामका आधारमा बालश्रमिकको विवरण.....	६३
५.४.३ बालश्रमको विद्यालय अध्ययनको अवस्था	६४
५.४.४ बाल विवाह सम्बन्धी विवरण	६४
५.४.५ जन्म दर्ताको अवस्था	६५
५.४.६ सामाजिक सुरक्षा वृत्तीको अवस्था	६५
५.४.७ हिंसामा परेका महिला सम्बन्धी विवरण.....	६६
५.५ युवा तथा खेलकुद र मनोरञ्जन	६६
५.५.१ खेलमैदान, पिकनिक तथा मनोरञ्जन स्थल सम्बन्धी विवरण	६६
५.५.२ व्यावसायिक खेलाडीको विवरण.....	६७
५.६ कला, भाषा तथा संस्कृति	६७
५.६.१ स्थानीय चाँडपर्व, जात्रा र मेला	६७
५.६.२ धार्मिक तथा ऐतिहासिक स्थलको विवरण	६८
परिच्छेद ६: वन तथा वातावरणीय स्थिति	७१
६.१ वन क्षेत्रको अवस्था	७१
स्रोतनक्षा नं. ७: सामुदायिक वन	७२
६.१.१ वनजन्य उत्पादन विवरण	७३
६.२ चरन क्षेत्र	७३
६.३ जडिबुटी सम्बन्धी विवरण	७३
६.४ विपद जोखिम तथा व्यवस्थापन	७३
६.४.१ जोखिमयुक्त (संवेदनशील) स्थानमा वसोबास गरेका परिवार विवरण	७३
६.४.२ विपदबाट मानवीय क्षती	७४

६.४.३ विपदको असर विवरण	७४
६.४.४ विपद्बाट क्षती सार्वजनिक संरचना तथा पूर्वाधार	७५
६.४.५ विपदको किसिम अनुसार जोखिमको समय	७५
६.४.६ भवन मापदण्ड तथा भूकम्प प्रतिरोधी घरको विवरण.....	७६
६.४.७ घर नक्शा पास सम्बन्धी विवरण	७६
६.४.८ २०७२ को भूकम्पबाट भएको क्षतीका आधारमा घरपरिवार	७७
६.४.९ भूकम्प प्रभावित अनुदान सम्बन्धी विवरण	७७
६.४.१० प्राप्त अनुदान सम्बन्धी विवरण	७८
६.४.११ घर पुर्ननिर्माण सम्बन्धी विवरण	७८
६.४.१२ विपद् व्यवस्थापनको मानवीय स्रोत	७८
६.४.१३ विपद् व्यवस्थापनको भौतिक स्रोत	७९
६.४.१४ विपद् व्यवस्थापनको सामाजिक स्रोत.....	७९
६.४.१५ विपद् व्यवस्थापनको आर्थिक स्रोत	८०
६.४.१६ संरक्षित पानीमुहान, जमिन र भौतिक संरचना	८०
६.५ जलश्रोत तथा जलाधार क्षेत्र र उपयोगको स्थिति	८०
परिच्छेद ७: भौतिक विकासको अवस्था	८१
७.१ यातायात पूर्वाधार.....	८१
७.१.१ सडक मार्ग/सञ्जालको विद्यमान अवस्था	८१
७.१.२ पुल तथा पुलेसा.....	८२
७.१.३ वाटोमा पहुँचका आधारमा घरपरिवार विवरण.....	८३
७.२ विद्युत तथा बैकल्पिक ऊर्जा	८५
७.२.१ खाना पकाउने इन्धनको आधारमा घरपरिवार	८५
७.२.२ बत्तीको प्रमुख स्रोतका आधारमा घरपरिवार	८५
७.३ सञ्चार तथा प्रविधि	८५
७.३.१ आधुनिक सुविधामा पहुँच सम्बन्धी विवरण	८६
७.४ आवास तथा भवन	८७
७.४.१ घरको जगाको आधारमा घरपरिवार	८७
७.४.२ छानोको प्रकारका आधारमा घरपरिवार.....	८७
७.४.३ आवासीय स्वामित्वका आधारमा घरपरिवार	८८
७.४.४ घर संख्याका आधारमा घरपरिवार	८८
७.४.५ उपयोग गरिएको कोठाका आधारमा घरपरिवार	८८
७.४.६ बसोबासको प्रकृति अनुसार घरपरिवार	८९
७.४.७ बिगत ५ वर्षको बसोबासको अवस्था	८९
७.४.८ बिगत ५ वर्षको बसाईसराईको अवस्था	९०
७.४.९ बसाईसराईको कारणसम्बन्धी विवरण	९०
७.५ सरकारी भवन सम्बन्धी विवरण	९१
७.६ सार्वजनिक तथा सामुदायिक भवन	९२
परिच्छेद ८: संस्थागत तथा सुशासनको स्थिति	९३
८.१ संगठनात्क तथा मानव संशाधनको अवस्था	९३
८.१.१ गाउँपालिका, सरकारी कार्यालय तथा निकायहरु	९३
८.१.२ गाउँ सभा पदाधिकारी सम्बन्धी विवरण	९६
८.१.३ गाउँपालिकाको विषयगत शाखा तथा मानव संसाधन	९७
८.१.४ गाउँपालिकाको आय विवरण	९७
८.२ संघ/संस्था सम्बन्धी विवरण	९८

८.२.१ सामुदायिक संस्था सम्बन्धी विवरण.....	९८
८.२.२ आमा महिला तथा बचत समूहको विवरण.....	९९
८.२.३ कृषक तथा उद्यमी समूह सम्बन्धी विवरण	९९
८.२.४ गैर सरकारी संस्था सम्बन्धी विवरण	९९
अनुसूचीहरू	१०१
अनुसूची-१: वस्तुस्थिति विवरण तथांक संकलन फारामहरू	१०१
अनुसूची-१ (क): मोबाइलवाट घरधुरी सर्वेक्षणमा प्रयोग हुने प्रश्नावली.....	१०१
अनुसूची-१ (ख): संस्थागत तथांक संकलन/सर्वेक्षण फाराम	१०९
सन्दर्भ सामाग्री	१३४

तालिका सूची

तालिका १: गाउँपालिकाको वडा विभाजन तथा क्षेत्रफल	५
तालिका २: विकासका सम्भावनाहरु	७
तालिका ३: जनसंख्या वितरणको अवस्था	९
तालिका ४: जनघनत्वको अवस्था	९
तालिका ५: उमेर तथा लिंगको आधारमा जनसंख्या विवरण.....	१०
तालिका ६: मातृभाषाको आधारमा जनसंख्या विवरण	१०
तालिका ७: धर्म अनुसार जनसंख्या विवरण	११
तालिका ८: जातिगत आधारमा घरपरिवार विवरण	११
तालिका ९: जातिगत जनसंख्या विवरण	१२
तालिका १०: घरमुलीको विवरण	१२
तालिका ११: अपाङ्गताको आधारमा जनसंख्या विवरण.....	१२
तालिका १२: बसोबारको अवस्था सम्बन्धी विवरण	१३
तालिका १३: वैवाहिक स्थिति सम्बन्धी विवरण.....	१३
तालिका १४: व्यक्तिगत घटना विवरण.....	१४
तालिका १५: विवाह दर्तासम्बन्धी विवरण.....	१४
तालिका १६: प्रमुख पेशा अनुसार जनसंख्या	१६
तालिका १७: वैदेशिक रोजगारी सम्बन्धी विवरण.....	१६
तालिका १८: प्राविधिक, सीपयुक्त तथा विशेष दक्षता भएका मानव संसाधनको विवरण	१७
तालिका १९: बेरोजगारीताको अवस्था.....	१७
तालिका २०: सिंचाइ सुविधा सम्बन्धी विवरण.....	१८
तालिका २१: कृषि कार्यमा उपयोग भएको जग्गा र स्वामित्व सम्बन्धी विवरण.....	१८
तालिका २२: उपयोग भएको जग्गाको अवस्था	१९
तालिका २३: सिंचाइ सुविधाको आधारमा घरपरिवार.....	१९
तालिका २४: जग्गाको अवस्थासम्बन्धी विवरण.....	२०
तालिका २५: अन्न, दलहन र तेलहन बाली उत्पादन र बिक्री सम्बन्धी विवरण	२०
तालिका २६: फलफुल, तरकारी र नगदेबाली सम्बन्धी विवरण.....	२१
तालिका २७: बैकल्पिक बाली सम्बन्धी विवरण	२१
तालिका २८: पशुपन्छी पालनको अवस्था सम्बन्धी विवरण	२१
तालिका २९: श्रमजन्य पशुपालन तथा दुधजन्य उत्पादनको अवस्था	२२
तालिका ३०: मासुजन्य पशुपन्छी पालनको अवस्था.....	२२
तालिका ३१: पशुपन्छीजन्य उत्पादन बिक्रिका आधारमा घरपरिवार	२३
तालिका ३२: कृषि उत्पादनमा आत्मनिर्भरताको अवस्था.....	२३
तालिका ३३: कृषि तथा पशुसेवासँग सम्बन्धित मानव संसाधन.....	२४
तालिका ३४: कृषि उपजमा लाग्ने रोग तथा कीरा	२४

तालिका ३५: पशुपन्धीमा लाग्ने रोग तथा कीरा	२५
तालिका ३६: व्यवासयक कृषि तथा पशुपालन फार्म सम्बन्धी विवरण	२५
तालिका ३७: कृषि तथा पशु सेवासँग सम्बन्धीत सामुदायिक संस्था तथा समूहको विवरण	२६
तालिका ३८: सार्वजनिक पोखरी तथा माछापालन सम्बन्धी विवरण	२७
तालिका ३९: पर्यटकीय स्थलहरूको विवरण	२९
तालिका ४०: होटल, रिसोर्ट तथा रेष्टरेन्ट सम्बन्धी विवरण	३०
तालिका ४१: मिल, संकलन तथा प्रसोधन सम्बन्धी विवरण	३१
तालिका ४२: उत्पादन तथा सेवामूलक उद्योग सम्बन्धी विवरण	३१
तालिका ४३: व्यापार व्यवसाय सम्बन्धी विवरण	३२
तालिका ४४: बजार सम्म पहुँचको अवस्था	३४
तालिका ४५: कृषि तथा हाट बजार सम्बन्धी विवरण	३५
तालिका ४६: व्यवसायी सीपमूलक तालिम लिनेको विवरण	३५
तालिका ४७: अवधिका आधारमा तालिम लिनेको विवरण	३६
तालिका ४८: बैड तथा वित्तीय संस्थामा खाता हुने घरपरिवार सम्बन्धी विवरण	३६
तालिका ४९: बैड तथा वित्तीय संस्था अनुसार खाता हुने घरपरिवारको विवरण	३७
तालिका ५०: वार्षिक आम्दानी अनुसार घरपरिवार विवरण	३७
तालिका ५१: शिर्षक अनुसार परिवारको वार्षिक सरदर आम्दानी विवरण	३७
तालिका ५२: वार्षिक खर्च अनुसार घरपरिवार विवरण	३८
तालिका ५३: शिर्षक अनुसार परिवारको वार्षिक सरदर खर्च विवरण	३८
तालिका ५४: ऋण हुने घरपरिवार सम्बन्धी विवरण	३९
तालिका ५५: ऋणको उद्देश्यका आधारमा घरपरिवार विवरण	३९
तालिका ५६: ऋणको स्रोतका आधारमा घरपरिवार विवरण	४०
तालिका ५७: बैंक तथा वित्तीय संस्था र सहकारी सम्बन्धी विवरण	४०
तालिका ५८: हालको साक्षरताको अवस्था (प्रतिशतमा)	४२
तालिका ५९: शैक्षिकस्तर अनुसार जनसंख्या विवरण	४२
तालिका ६०: शैक्षिक संस्था सम्बन्धी विवरण	४३
तालिका ६१: विद्यालयमा अध्ययन गरीरहेका तहगत छात्रछात्राको विवरण	४३
तालिका ६२: विद्यालयको भौतिक अवस्था	४४
तालिका ६३: शिक्षक विवरण	४५
तालिका ६४: भर्ना दर, निरन्तरता दर, सिकाई उपलब्धी दर	४७
तालिका ६५: आधारभूत शिक्षा पुरा गर्ने विद्यार्थी	४८
तालिका ६६: छात्रवृत्ति तथा दिवा खाजा पाउने विद्यार्थी विवरण	४९
तालिका ६७: शैक्षिक गुणस्तरसँग सम्बन्धित विशेष व्यवस्था	५०
तालिका ६८: बालमैत्री शिक्षा सम्बन्धी विवरण	५१
तालिका ६९: छात्रवृत्ति तथा लक्षित सुविधाको विवरण	५२

तालिका ७०: स्वास्थ्य संस्था तथा स्वास्थ्य सेवाको विवरण	५५
तालिका ७१: स्वास्थ्य संस्थामा उपलब्ध स्वास्थ्यकर्मी र अन्य जनशक्ति विवरण	५६
तालिका ७२: खोप तथा पोषण सम्बन्धी विवरण	५६
तालिका ७३: सुरक्षित मातृत्व सम्बन्धी विवरण	५७
तालिका ७४: मातृशिशु सुरक्षा र परिवार नियोजनको अवस्था	५७
तालिका ७५: गाउँपालिका भित्र देखा परेका प्रमुख रोगहरु र तिनको उपचार सम्बन्धी विवरण	५७
तालिका ७६: मृत्यु हुने कारण सम्बन्धी विवरण	५८
तालिका ७७: परिवारका सदस्यहरुको स्वास्थ्य अवस्था	५८
तालिका ७८: पहिलो स्वास्थ्य परामर्श सम्बन्धी विवरण	५९
तालिका ७९: स्वास्थ्य संस्थामा पहुँचको अवस्था	५९
तालिका ८०: परिवार नियोजनको साधन प्रयोगको अवस्था	६०
तालिका ८१: बिमा सम्बन्धी विवरण	६०
तालिका ८२: नून प्रयोग सम्बन्धी विवरण	६२
तालिका ८३: खानेपानीको स्रोतको आधारमा घरपरिवार	६२
तालिका ८४: शौचालय प्रयोगको अवस्था	६३
तालिका ८५: बालश्रमको अवस्था	६३
तालिका ८६: कामका आधारमा बालश्रमिकको विवरण	६३
तालिका ८७: बालश्रमिकको विद्यालय अध्ययनको अवस्था	६४
तालिका ८८: बाल विवाह सम्बन्धी विवरण	६४
तालिका ८९: जन्म दर्ताको अवस्था	६५
तालिका ९०: सामाजिक सुरक्षा वृत्तीको अवस्था	६५
तालिका ९१: सामाजिक सुरक्षा वृत्तीको अवस्था (घरपरिवार सर्भेक्षण)	६५
तालिका ९२: हिंसामा परेका महिला सम्बन्धी विवरण	६६
तालिका ९३: खेलमैदान, पिकनिक तथा मनोरञ्जन स्थल सम्बन्धी विवरण	६६
तालिका ९४: व्यवसायिक खेलाडीको विवरण	६७
तालिका ९५: स्थानीय चाँडपर्व, जात्रा र मेला	६७
तालिका ९६: धार्मिक तथा ऐतिहासिक स्थलको विवरण	६८
तालिका ९७: वन क्षेत्रको अवस्था	७१
तालिका ९८: जडिबुटी सम्बन्धी विवरण	७३
तालिका ९९: जोखिमयुक्त (संवेदनशिल) स्थानमा बसोबास गरेका परिवार विवरण	७३
तालिका १००: विपदबाट मानवीय क्षती	७४
तालिका १०१: विपदको असर विवरण	७४
तालिका १०२: विपदबाट क्षती सार्वजनिक संरचना तथा पूर्वाधार	७५
तालिका १०३: विपदको किसिम अनुसार जोखिमको समय	७५
तालिका १०४: भवन मापदण्ड तथा भकम्प प्रतिरोधी घरको विवरण	७६

तालिका १०५: घर नक्शा पास सम्बन्धी विवरण.....	७६
तालिका १०६: २०७२ को भूकम्पबाट भएको क्षतीका आधारमा घरपरिवार.....	७७
तालिका १०७: भूकम्प प्रभावित अनुदान सम्बन्धी विवरण	७७
तालिका १०८: प्राप्त अनुदान सम्बन्धी विवरण	७८
तालिका १०९: घर पुर्निमाण सम्बन्धी विवरण	७८
तालिका ११०: विपद् व्यवस्थापनको मानवीय स्रोत.....	७८
तालिका १११: विपद् व्यवस्थापनको भौतिक स्रोत	७९
तालिका ११२: विपद् व्यवस्थापनको सामाजिक स्रोत	७९
तालिका ११३: विपद् व्यवस्थापनको आर्थिक स्रोत	८०
तालिका ११४: संरक्षित पानीमुहान, जमिन र भौतिक संरचना	८०
तालिका ११५: सडक मार्ग/सञ्जालको विद्यमान अवस्था.....	८१
तालिका ११६: पुल तथा पुलेसा	८२
तालिका ११७: बाटोमा पहुँचका आधारमा घरपरिवार विवरण	८३
तालिका ११८: खाना पकाउने इन्धनको आधारमा घरपरिवार	८५
तालिका ११९: बत्तीको प्रमुख स्रोतका आधारमा घरपरिवार	८५
तालिका १२०: आधुनिक सुविधामा पहुँच सम्बन्धी विवरण	८६
तालिका १२१: घरको जगको आधारमा घरपरिवार	८७
तालिका १२२: खानोको प्रकारका आधारमा घरपरिवार	८७
तालिका १२३: आवासीय स्वामित्वका आधारमा घरपरिवार	८८
तालिका १२४: घर संख्याका आधारमा घरपरिवार.....	८८
तालिका १२५: उपयोग गरिएको कोठाका आधारमा घरपरिवार.....	८९
तालिका १२६: बसोबासको प्रकृति अनुसार घरपरिवार	८९
तालिका १२७: विगत ५ वर्षको बसोबासको अवस्था	९०
तालिका १२८: विगत ५ वर्षको बसाईसराईको अवस्था	९०
तालिका १२९: बसाईसराईको कारणसम्बन्धी विवरण	९०
तालिका १३०: सरकारी भवन सम्बन्धी विवरण.....	९१
तालिका १३१: सार्वजनिक तथा सामुदायिक भवन.....	९२
तालिका १३२: गाउँपालिका, सरकारी कार्यालय तथा निकायहरु	९३
तालिका १३३: गाउँ सभा पदाधिकारी सम्बन्धी विवरण.....	९६
तालिका १३४: गाउँपालिकाको विषयगत शाखा तथा मानव संसाधन.....	९७
तालिका १३५: गाउँपालिकाको आय विवरण.....	९७
तालिका १३६: सामुदायिक संस्था सम्बन्धी विवरण	९८
तालिका १३७: आमा महिला र बचत समूहको विवरण	९९
तालिका १३८: कृषक तथा उद्यमी समूह सम्बन्धी विवरण.....	९९
तालिका १३९: गैर सरकारी संस्था सम्बन्धी विवरण	९९

परिच्छेद १: परिचय

वस्तुस्थिति विवरण गाउँपालिकाको भौगोलिक, सामाजिक, आर्थिक, पूर्वाधार लगायतका क्षेत्रको यथार्थ अवस्था चित्रण गर्न तयार गरिने महत्वपूर्ण दस्तावेज हो। वस्तुस्थिति विवरण तयारीका लागि उपयुक्त विधि, औजार तथा तौरतरिका अवलम्बन गरी आवश्यक तथ्याङ्क संकलन र विश्लेषणका माध्यमबाट व्यवस्थित रूपमा प्राप्त सूचनालाई एकीकृत गरी वस्तुस्थिति विवरणको दस्तावेज तयार गरिएको हुन्छ। यस केपिलासगढी गाउँपालिकाको वास्तविकता भल्काउने वस्तुस्थिति विवरण घरपरिवार सर्वेक्षण, संस्थागत सर्वेक्षण र श्रोत नक्शांकन गरी तयार गरिएको छ। यस गाउँपालिकाको वस्तुस्थिति विवरण डिजिटल प्रविधि प्रयोग गरी बनाइएको हुनाले यस प्रतिवेदनको अलावा गाउँपालिकाको सम्पूर्ण विवरण <https://lgprofile.robustitconcepts.com> मा समेत देखन सकिनेछ।

१.१ पृष्ठभूमि

नेपालको संविधानले संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक शासन व्यवस्था अंगालेको र तदअनुरूपका स्थानीय तह घोषणा भए पश्चात स्थानीय तहलाई आफ्नो क्षेत्रको विकासको जिम्मेवारी प्रभावकारी तरिकाले निर्वाह गर्नुपर्ने हालको पहिलो आवश्यकता देखिएको छ। जनताको सबैभन्दा निकटको सरकारको रूपमा नगरपालिका अथवा गाउँपालिकाको व्यवस्था गरेको छ। जस अनुसार स्वायत्तताको उच्चतम अभ्यास तथा विकेन्द्रीकरणको माध्यमद्वारा स्थानीय शासनमा सहभागिता, जवाफदेहिता, पारदर्शिता र उत्तरदायित्वको मर्मलाई समेत उच्चतम महत्व दिइएको छ। स्थानीय जनताले प्राप्त गर्न सेवा सुविधालाई छिटो, छरितो र प्रभावकारी बनाई विकास प्रक्रियालाई समेत उच्च गति दिनुपर्ने जिम्मेवारी स्थानीय सरकारको काँधमा आएको छ। सहकारीता, समन्वय र सहअस्थित्वका आधारमा संचालन हुने स्थानीय शासन प्रक्रियामा जनसहभागिता र साझेदारीको सुदृढीकरण गर्न नीतिगत तथा व्यवहारिक अभ्यासहरु अगाडी बढि रहेका छन्।

विकसनीय सन्दर्भमा सर्विधान प्रद्वत्त अधिकार बमोजिमको भूमिका निर्वाह गर्न नवनिर्वाचित पदाधिकारीको कुशल नेतृत्वमा शासन संचालन र विकास प्रकृयालाई प्रभावकारी रूपले दिशानिर्देश गर्नु आवश्यक छ। स्थानीय सरकारका गतिविधिहरूबाट जनआकांक्षाको व्यवस्थापनमा अपेक्षित नतिजा हासिल गर्नुपर्ने अहिलेको टह्कारो आवश्यकता रहेको छ। विद्यमान आर्थिक सामाजिक अवसरहरु एवं गाउँपालिकाको आर्थिक श्रोत, श्रोतका अन्य सम्भावनाहरु, मानव संसाधन लगायतका उपलब्ध अन्य श्रोतहरुको अधिकतम उपयोग गरी प्राथमिकताका आधारमा योजनाहरुको चयन गर्न सघाउ पुग्ने हुन्छ। यस कार्यमा सहयोग पुर्याउनका लागि सूचना तथा अन्य तथ्यांकहरुको महत्वपूर्ण भूमिका रहेको हुन्छ।

वस्तुस्थिति विवरणले गाउँपालिका तहमा तर्जुमा हुने योजनाका लागि समेत सूचनाको आधार तयार गर्न महत्वपूर्ण हुनेछ। विद्यमान कानूनी तथा नीतिगत व्यवस्थाका साथसाथै सरोकारवालासँगको परामर्श र विगतका सफल अभ्यासको आधारमा तयार गरिएको वस्तुस्थिति विवरणले गाउँपालिकाको सेवा प्रवाह, आन्तरिक स्रोत परिचालन तथा योजनावद्वय विकासमा टेवा पुऱ्याउने अपेक्षा गरिएको छ।

१.२ उद्देश्य

गाउँ क्षेत्रको विकासको विद्यमान अवस्था, संभावना र स्रोत साधनको सम्बन्धमा आवश्यक सूचना व्यवस्थापन गर्न गाउँपालिकाको समग्र स्थिति भल्किने वस्तुस्थिति विवरण तयार गर्नु यस प्रतिवेदनको प्रमुख उद्देश्य हो। यसका विशेष उद्देश्य देहायअनुसार रहेका छन्।

- गाउँको जनसांख्यिक, भू-जैविक, भौतिक, मानवीय, आर्थिक, सामाजिक, वातावरण र संस्थागत क्षेत्रको विषयगत र वस्तुगत स्थिति चित्रण हुने गरी वस्तुस्थिति विश्लेषण विवरण तयार गर्ने
- गाउँपालिका, विषयगत कार्यालय/शाखा, संघ/संस्थाको विवरण, अध्ययन, सर्वेक्षण तथा प्रगति प्रतिवेदनबाट प्राप्त आधारभूत तथा संस्थागत तथ्याङ्क एकीकृत र विश्लेषण गरी विषयगत रूपमा गाउँको

एकीकृत वस्तुस्थिति विवरण तयार गर्ने

- गाउँपालिकाको सेवा प्रवाह, स्थानीय राजस्वको आधार र दर निर्धारण र विकास निर्माण कार्यका लागि आवश्यक वस्तुगत तथा विषयगत सूचना उपलब्ध गराउने
- गाउँपालिकाको वार्षिक, एकीकृत, आवधिक/रणनीतिक तथा गुरुयोजना र विषयगत योजना तर्जुमा र अनुगमन तथा मूल्याङ्कनको लागि विषयगत र खण्डीकृत सूचना विवरण उपलब्ध गराउने ।

१.३ कानूनी तथा नीतिगत आधारहरु

गाउँ वस्तुस्थिति विवरण तयारी कार्यलाई चरणबद्ध र व्यवस्थित रूपमा सञ्चालन गर्न देहायअनुसारका कानूनी तथा नीतिगत आधारहरु रहेका छन् ।

क. नेपालको संविधान: नेपालको संविधानको स्थानीय तहको एकल अधिकार उल्लेख गरिएको अनुसूची ८ को क्रम संख्या नम्बर ६ मा स्थानीय तथ्याङ्क तथा अभिलेख संकलन सम्बन्धी अधिकारलाई सूचीकृत गरिएको छ ।

ख. नेपाल सरकारबाट स्वीकृत संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको अधिकारहरुको कार्य विस्तृतीकरण प्रतिवेदन: नेपाल सरकारले नेपालको संविधानको अनुसूची ५, ६, ७, ८ र ९ मा उल्लेखित संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको एकल तथा साभा अधिकार सूचीको कार्य विस्तृतीकरण सम्बन्धी प्रतिवेदनमा स्थानीय तहको अधिकारलाई थप व्याख्या गरेको छ । जस अनुसार स्थानीय तहको तथ्यांकीय अभिलेख व्यवस्थापन र स्थानीय तहका संभाव्य प्राकृतिक श्रोत र साधनको अभिलेख (पार्श्वचित्र) तयार गर्ने कुरालाई उल्लेख गरिएको छ ।

ग. स्थानीय सरकार सञ्चानल ऐन, २०७४: यस ऐनको दफा ११ को उपदफा २ च, ड र थ मा गाउँपालिका वा नगरपालिकाको अधिकार क्षेत्र अन्तरगत तथ्याङ्क संकलन र अद्यावधिक गर्ने सम्बन्धी व्यवस्था गरेको छ । जस अन्तरगत, जनसाधिक, प्राकृतिक, आर्थिक, सामाजिक, साँस्कृतिक, भौतिक पूर्वाधार, रोजगारीको अवस्था, प्रतिव्यक्ति आय, मानव विकास सूचकांक, राजश्व तथा आयव्यय समेतको तथ्याङ्क संकलन र प्रशोधन गरी राष्ट्रिय तथा स्थानीय सूचना प्रणालीमा आवद्धता र पार्श्वचित्र तथा श्रोत नक्साको अद्यावधिक अभिलेखनलाई नगरपालिका वा गाउँपालिकाको काम कर्तव्य र अधिकार भनि उल्लेख गरिएको छ ।

घ. स्थानीय तहको योजना तथा बजेट तर्जुमा दिग्दर्शन, २०७४: यस दिग्दर्शनको दफा १ मा “प्रत्येक स्थानीय तहले वार्षिक योजना तथा बजेट तर्जुमा सहभागितामुलक प्रक्रियाबाट नतिजामुलक ढंगले बनाउनु पर्ने र योजना र बजेट तर्जुमा गर्नु पूर्व स्थानीय तहको भौगोलिक, सामाजिक, आर्थिक तथसा पूर्वाधार लगायतका क्षेत्रको याथार्थ स्थिती देखिने गरी वस्तुस्थिति विवरण (Profile) तयार गर्नु पर्ने छ । अद्यावधिक वस्तुस्थिति विवरण आफ्नो वेबसाइट मार्फत सार्वजनिक गर्नु पर्नेछ ।” भनि प्रष्ट रूपमा उल्लेख गरिएको छ ।

ड. गाउँ/नगर वस्तुस्थिति विवरण तयारी कार्यविधि २०७५: कार्यविधिले सूचना प्रविधिमा आधारित नगर वा गाउँ वस्तुस्थिति विवरण तयारीका लागि तथ्याङ्क संकलन, भण्डारण, प्रसोधन र विश्लेषणका आधारमा वस्तुस्थिति विवरण प्रकाशन र अद्यावधिक कार्यमा एकरूपता र स्तरीयता कायम गर्न स्तरीय ढाँचा, औजार र प्रकृया सम्बन्धमा प्रस्ताएको छ ।

१.४ तयारीका चरण

नेपाल सरकारले उपलब्ध गराएको गाउँ/नगर वस्तुस्थिति विवरणको ढाँचा, विगतका सिकाई, सम्बन्धित विषय विज्ञका सुभाव र गाउँपालिकाका सरोकारवालासँगको सहमतिअनुसार वस्तुस्थिति विवरण तयार गरिएको छ । वस्तुस्थिति विवरण तयारीमा देहाय बमोजिम चरण र प्रक्रिया अवलम्बन गरिएको छ ।

१.४.१ गाउँपालिका वस्तुस्थिति विवरण तयारीको ढाँचा, सर्वेक्षण औजार तथा कार्यविधि र प्रक्रिया निर्धारण

नेपाल सरकारबाट उपलब्ध स्थानीय तहको वस्तुस्थिति विवरण तयारी स्तरीय ढाँचा, सर्वेक्षण औजार र कार्यविधिलाई गाउँ सभाबाट स्वीकृत गरी निर्धारण ढाँचा, सर्वेक्षण औजार र कार्यविधि बमोजिम गाउँ वस्तुस्थिति

विवरण तयार गर्ने निर्णय भई उपलब्ध वस्तुस्थिति विवरणको ढाँचा, सर्वेक्षण औजार तथा कार्यविधिका अतिरिक्त गाउँपालिकाको स्थानीय परिवेश, विशिष्टता अनुसार गाउँ वस्तुस्थिति विवरण तयार गरिएको छ ।

१.४.२ गाउँपालिका स्तरीय अभिमुखिकरण तथा सहमति निर्माण

गाउँपालिकाको वस्तुस्थिति विवरण तयारीका लागि विद्यमान कानूनी तथा नीतिगत व्यवस्थाअनुसार गाउँ कार्यपालिका सदस्यहरु र गाउँ विकासका सरोकारवालाहरुको सहभागितामा केपिलासगढी गाउँ कार्यपालिकाले अभिमुखीकरण कार्यक्रम आयोजना गरी गाउँ वस्तुस्थिति विवरणको आवश्यकता, महत्व र उपयोगको विषयमा जानकारी गराई तथ्याङ्क संकलन तथा श्रोत व्यवस्थापन सम्बन्धी सहमति भई केपिलासगढी गाउँ कार्यपालिकाको नेतृत्वमा यो गाउँ वस्तुस्थिति विवरण तयार गरिएको छ ।

१.४.३ तथ्याङ्क संकलन

वस्तुस्थिति विवरण तयारीका लागि मुख्य गरेर प्राथमिक र द्वितीय श्रोतबाट तथ्याङ्क संकलन गरिएको छ । प्राथमिक श्रोतमा पारिवारिक विवरण संकलन तथा सहभागितामूलक छलफलबाट अन्य विवरण संकलन गर्ने फारमहरु प्रयोग गरिएको थियो । द्वितीय श्रोतबाट तथ्याङ्क संकलनका लागि संस्थागत सर्वेक्षण फारम उपयोग गरियो । तथ्याङ्क संकलनका लागि प्रयोग गरिएका पारिवारिक विवरण सर्वेक्षण फारम अनुसूची १ (क), संस्थागत विवरण संकलन फारम एवं सहभागितामूलक सर्वेक्षण अनुसूची १ (ख) मा प्रस्तुत गरिएको छ । संस्थागत तथ्याङ्कको प्रमुख श्रोतहरुमा गाउँ कार्यपालिका कार्यालय, जिल्लास्थित क्षेत्रिय विभाग अन्तर्गतका कार्यालयहरु, शैक्षिक संस्था, स्वास्थ्य संस्था, गैसस र समुदायमा आधारित संस्था, वैक तथा वित्तीय संस्था र उक्त कार्यालय, निकाय र संस्थाको अभिलेख तथा प्रतिवेदन र अनुसन्धानमूलक दस्तावेजहरु प्रमुख रूपमा रहेका छन् । निर्वाचित जनप्रतिनिधि, कर्मचारी, स्थानीय सहजकर्ता तथा गणकहरु परिचालन गरी उपलब्ध सर्वेक्षण विधि तथा तत्सम्बन्धी औजार बमोजिम तथ्याङ्क संकलन गरिएको छ ।

त्यसरी नै श्रोत नक्षा तयारीको लागि स्थानीय स्तरमा छनौट गरिएका सहजकर्ताहरुलाई तालिम दिई वडा समितिका पदाधिकारीहरु र अन्य वुद्धिजिविहरुको सहभागितामा Google earth बाट बाटो, सेवा केन्द्रहरु, पोखरी, नदि र बाढी कटान क्षेत्र जस्ता श्रोतहरुको नक्षांकन तथा आवश्यक तथ्याङ्क संकलन गरिएको थियो ।

१.४.४ तथ्याङ्क प्रशोधन तथा विश्लेषण र श्रोत नक्षा तयारी

सर्वेक्षणबाट प्राप्त तथ्याङ्कलाई सूचनाको आवश्यकता अनुसार तथ्याङ्कशास्त्रीय विधि अनुसार Database management तथा IT विज्ञहरुद्वारा विश्लेषण गरियो । यसलाई <https://lgprofile.robustitconcepts.com> मा Log in गरी हेर्न सकिने बनाइएको छ । यसमा विषय क्षेत्रगत, वडागत र सामाजिक संरचनागत (लैंगिक र जातीगत) आधारमा विश्लेषण गरी प्रस्तुत गरिएको छ । यसैर्गरी जिल्लागत रूपमा मात्र प्रतिवेदन वा अभिलेखबाट प्राप्त तथ्याङ्कलाई गाउँपालिकाको प्रतिनिधित्व हुने वा सामान्यीकरण गर्ने मिल्ने हदसम्म सोही अनुसार हुने गरी उल्लेख गरिएको छ । विश्लेषणबाट प्राप्त सूचनाहरु मध्ये भौगोलिक, भौतिक, प्राकृतिक तथा सांस्कृतिक विवरणलाई भौगोलिक सूचना प्रणाली (GIS) मा आधारित स्रोत नक्षा तयार गरिएको छ ।

१.४.५ वस्तुस्थिति विवरणको मस्यौदा तयारी

नेपाल सरकारबाट उपलब्ध गाउँ वस्तुस्थिति विवरणको ढाँचा, गाउँ कार्यपालिका र सरोकारवालाहरुसँगको छलफल र निष्कर्ष बमोजिम गाउँ वस्तुस्थिति विवरणको मस्यौदा तयार गरियो । मस्यौदा तयार गर्दा उपलब्ध ढाँचामा स्थानीय परिवेश र विशिष्टता, विषय तथा सूचना र विवरणलाई समावेश गर्ने प्रयास गरिएको छ । मस्यौदामा सम्भव भएसम्मका सूचनालाई स्रोत नक्षाको रूपमा जिआईएस नक्षामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

१.४.६ वस्तुस्थिति विवरण प्रमाणीकरण कार्यशाला

कार्यविधिमा उल्लेखित स्तरीय ढाँचा बमोजिम तयार गरिएको गाउँ वस्तुस्थिति विवरणको मस्यौदा गाउँपालिका समक्ष पेश गरी सुझावहरु प्राप्त गरियो । गाउँपालिकाबाट प्राप्त सुझावलाई औपचारिक रूपमा अनुमोदन

गरिएको थियो । साथै सूचना तथा विवरणलाई गाउँपालिकाको आधाररेखा सूचनाको रूपमा लिई योजना तर्जुमा, नतिजा अनुगमन तथा विकासका उपलब्धीको लेखाजोखाको लागि प्रयोग गर्ने प्रतिवद्धता गरियो ।

१.४.७ गाउँ वस्तुस्थिति विवरण अन्तिम प्रतिवेदन तयारी

गाउँ वस्तुस्थिति विवरण प्रमाणीकरण कार्यशालाबाट प्राप्त राय तथा सुभाव, जिसस, विषयगत शाखा, वडा समिति र सहयोगी निकायबाट समेत प्राप्त सुभावलाई समावेश गरी गाउँ वस्तुस्थिति विवरणको अन्तिम प्रतिवेदन तयार गरियो ।

१.५ सीमा

यस गाउँ वस्तुस्थिति विवरणलाई उपयुक्त ढाँचा तथा विगतमा सफल भएका अनुभव बमोजिम तयार गरिएको छ । वस्तुस्थिति विवरणमा सकेसम्म बढी सूचना समाविष्ट हुने गरी तयारी गर्ने प्रयास गरिएको छ । प्रस्तुत तथ्यांकलाई सम्भव भएसम्म वडागत र सामाजिक रूपमा खण्डीकृत र विषयगत रूपमा एकीकृत गर्ने प्रयास गरिएको छ । नवगठित गाउँपालिकामा सीमित कानूनी तथा नीतिगत व्यवस्था, स्रोतसाधनको बाबजुद पहिलो प्रयासको रूपमा तयार गरिएको यस वस्तुस्थिति विवरण आगामी दिनमा आवश्यकता अनुसार परिमार्जन गर्दै लगिनेछ ।

परिच्छेद २: गाउँपालिकाको विद्यमान अवस्था

केपिलासगढी गाउँपालिका प्रदेश नं. १ अन्तरगत खोटाड जिल्लामा अवस्थित एक गाउँपालिका हो । यो गाउँपालिका पूर्ण रूपले पहाडी भागमा अवस्थित छ । यस गाउँपालिकामा विशेष गरेर राई जातिको बाहुल्यता रहे पनि बाहुन, क्षेत्री, तामाङ, गुरुङ, नेवार, कामी, दमाई, सार्की, मगर, सुनुवार, लिम्बुका साथै शेपा जातिको सामन्जस्य पूर्ण बसोबास रहेको छ । साविकका फेदी, खार्ताम्छा, बास्पानी, बाक्सिला, सप्तेश्वर, दिप्सुड र सुइदेल गा.वि.स मिलेर बनेको यो गाउँपालिका १९१.५५ वर्ग कि.मी. क्षेत्रफलमा फैलिएको छ । यस परिच्छेदमा यस गाउँपालिकाको भौगोलिक अवस्थिति, ऐतिहासिक चिनारी तथा नामाकरण, राजनीतिक अवस्थिति, प्राकृतिक तथा सांस्कृतिक उत्कृष्टता, विकास संभावनाहरूलाई देहाय बमोजिम क्रमशः प्रस्तुत गरिएको छ ।

२.१ भौगोलिक अवस्थिति

केपिलासगढी गाउँपालिका समुन्द्री सतहबाट १६१० मिटरको उचाई अवस्थित छ । यस गाउँपालिकाको पूर्वमा भोजपुर जिल्लाको साल्पासिलिङ्गो गाउँपालिका, पश्चिममा ऐसेलुखर्क गाउँपालिका, उत्तरमा सोलुखुम्बुको महाकुलुड गाउँपालिका र संखुवासभाको सिलिचोड गाउँपालिका तथा दक्षिणमा दिक्केत रुपाकोट मझुवागढी नगरपालिकासँग सिमा जोडिएर रहेको छ । जिल्लाको कुल क्षेत्रफलको १२.०४ प्रतिशत भुभाग ओगट्ने यस गाउँपालिकाको क्षेत्रफल १९१.५५ वर्ग किलोमिटर रहेको छ । साविकका फेदी, खार्ताम्छा, बास्पानी, बाक्सिला, सप्तेश्वर, दिप्सुड र सुइदेल गा.वि.स. समायोजन गरी वि.सं २०७३ सालमा पुनर्संरचना गरिएको हो । गाउँपालिका जिल्ला सदरमुकाम दिक्केल देखी पूर्वतर्फ ४२ किलोमिटरको दुरीमा अवस्थित छ ।

२.२ ऐतिहासिक चिनारी तथा नामाकरण

केपिलासगढी गाउँपालिका ऐतिहासिक, धार्मिक, सांस्कृतिक, प्राकृतिक र पर्यटकीय रूपले यस प्रदेशमा फरक विषेशता बोकेको क्षेत्र हो । यस गाउँपालिकाको वडा नं. ४ स्थित किराँत ऐतिहासिक थातथलोको रूपमा परिचित एवं पर्यटकीय महत्व रहेको केपिलासगढी डाँडाको नामबाट यस गाउँपालिकाको नामाकरण गरिएको जानिफकारहरूको भनाई छ ।

२.३ राजनीतिक अवस्थिति

केपिलासगढी गाउँपालिका १ नं. प्रदेश अन्तर्गत खोटाड जिल्लामा अवस्थित रहेको छ । साविकका ७ गाविसहरू समावेश गरी बनाइएको यस गाउँपालिकामा ७ वडाहरू कायम गरिएका छन् । खोटाड जिल्लामा विद्यमान १० स्थानीय तह मध्ये केपिलासगढी गाउँपालिका पनि एक हो । हाल यस गाउँकार्यपालिकाको कार्यालय वडा नं. ४ स्थित बाक्सिलामा अवस्थित छ । साविक पूर्वाञ्चल विकास क्षेत्रको खोटाड जिल्लामा रहेको यो गाउँपालिका जिल्ला भित्र प्रतिनिधि सभाको लागि १ निर्वाचन क्षेत्र निर्धारण गरिएको छ । यो गाउँपालिका प्रदेश सभा निर्वाचन क्षेत्रको लागि तय गरिएका २ वटा निर्वाचन क्षेत्र मध्ये १ (क) अन्तरगत पर्दछ । गाउँपालिकाको क्षेत्रफल सहित वडा विभाजन सम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

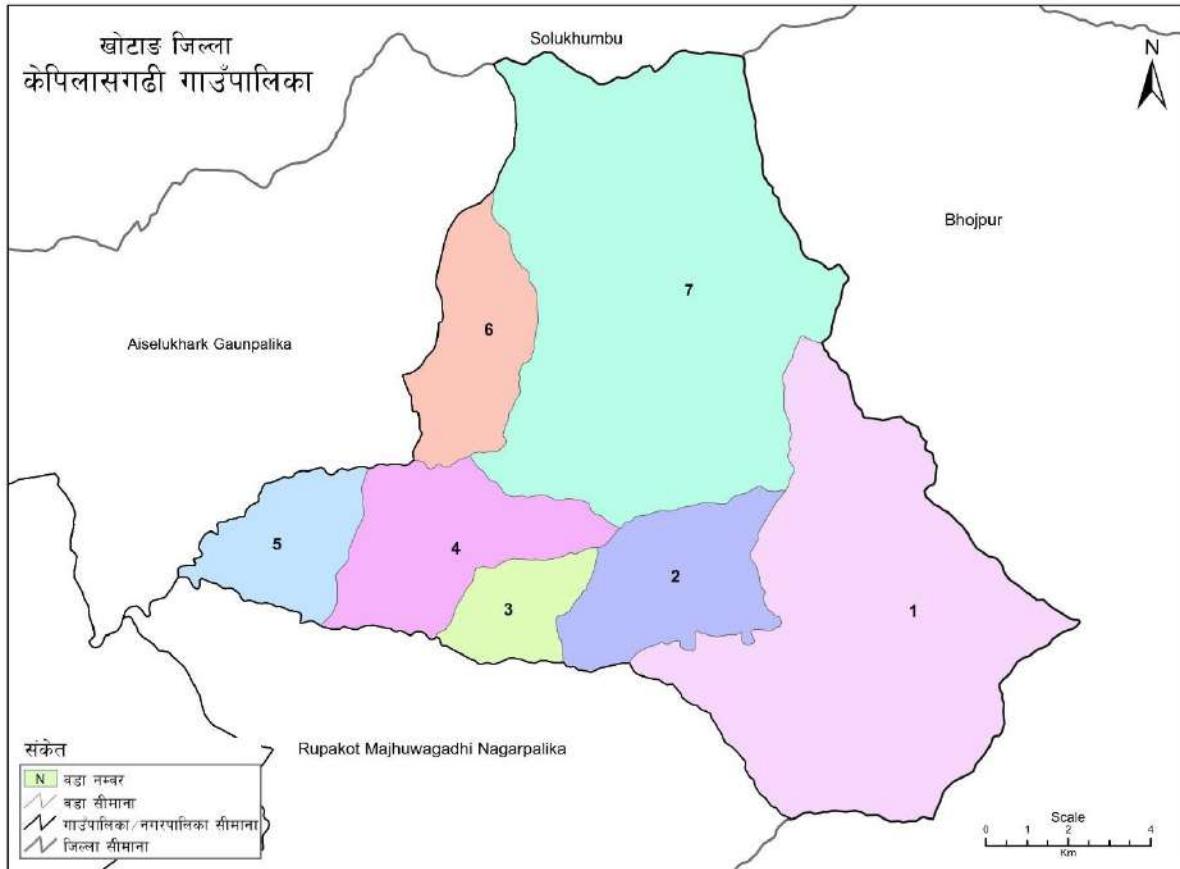
तालिका १: गाउँपालिकाको वडा विभाजन तथा क्षेत्रफल

वडा नं.	साविकका वडाहरू	क्षेत्रफल (वर्ग कि.मी.)	प्रतिशत
१	फेदी (१-९)	५८.२४	३०.४०
२	खार्ताम्छा (१-९)	१४.९५	७.८०
३	बास्पानी (१-९)	६.८९	३.६०
४	बाक्सिला (१-९)	१६.७१	८.७२
५	सप्तेश्वर (१-९)	१०.१७	५.३१
६	दिप्सुड (१-९)	१३.०९	६.८३
७	सुइदेल (१-९)	७९.५०	३७.३३

वडा नं.	साधिकका वडाहरु	क्षेत्रफल (वर्ग कि.मी.)	प्रतिशत
जम्मा		१९१.५५	१००

स्रोत: स्थानीय तह पुनरसंचना आयोग, प्रतिवेदन २०७३

नक्शा २.१: केपिलासगढी गाउँपालिकाको राजनीतिक विभाजन

स्रोत: संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय, २०७८

२.४ धरातलीय अवस्था

१ नं. प्रदेश अन्तर्गत खोटाड जिल्लाको केपिलासगढी गाउँपालिका पहाडी क्षेत्रका पहिचानको रूपमा रहेको छ। यस क्षेत्रलाई धरातलीय स्वरूपका हिसाबले हेर्दा कडा चट्टानी भिर, समथर खर्क, नदी खोला तथा बसोबास क्षेत्र सहितको विविधतायुक्त धरातलीय अवस्थिति रहेको छ।

२.५ प्राकृतिक सम्पदा

जैविक विविधताले भरीपूर्ण यस गाउँपालिका भित्र अवस्थित ठूला तथा साना खालका खोलाहरु यहाँको मुख्य प्राकृतिक सम्पदाहरु हुन्। सिंचाइको मुख्य श्रोतको रूपमा यी खोलाहरु रहेका छन्। जैविक विविधताका हिसाबले शितोष्ण हावापानीमा पाइने जीव तथा वनस्पतिहरुमा खर्सु, सिर्मु, लालीगुरास, बकैना, पैयु, चिलाउने, सल्लो, पिपल, काप्रो, कुटमिरो, दुधेलो जस्ता काठ, घाँस दाउरामा प्रयोग हुने रुखहरु पाइन्छन्। त्यस्तै फुलहरुमा सयपत्रि, थुंगे, गोदावरी, मखमली, गुलाब पाईन्छन्। त्यस्तै फलफुलहरुमा बेलाउती, नासपाती, सुन्तला, आरुबखडा, आरु, कागती, केरा, ओखर, किवी, रुख कटहर आदी पाईन्छन्। त्यस्तै वन्यजन्तुमा कस्तुरी, थार, घोरल, मृग, बाघ, बाँदर, स्याल, चितुवा, खरायो, दुम्सी, कालीज, ढुकुर, डाँफे, जुरेलो, काग, चिल पाईन्छन भने जडीबुटीहरुमा

चिराइतो, तितेपाती, पाँच औले, टिमुर, समायो, जटामसी, सुगन्धवाल, मुजिठो, ठुलो औषधि, कुरीलो, सतुवा, अलैची पाइने गर्दछ ।

२.६ भूउपयोग अवस्था

यस गाउँपालिकामा बसोबास योग्य क्षेत्र सहितको उर्वर खेतियोग्य जमिन र अधिकतम् मात्रामा वन क्षेत्र रहेका छन् ।

२.७ साँस्कृतिक उत्कृष्टता

गाउँपालिका भित्र मुख्यतया पहाडीमुलका जातजाती रहेका छन् भने मुख्य कामकाजी भाषा नेपाली भए पनि स्थानीय स्तरमा विभिन्न जातजातिगत भाषा बोल्ने गरिन्छ । वडा नं १, २, ३ (जसलाई भौगोलिक एवं चलनचल्तीको हिसावले उभोखोला समेत भनेर चिनिन्छ) का अधिकांश मानिसहरु साम्पाड भाषा बोल्ने गर्दछन् । किराँत धर्मालम्बीहरुको बाहुत्यता रहेको यस गाउँपालिकामा किराँत बाहेक हिन्दु तथा क्रिश्चयन धर्मावलम्बीहरुको समेत उल्लेख्य बसोबास रहेको छ । गाउँपालिका क्षेत्रमा मनाईने प्रमुख चाडपर्वहरुमा दौशै, तिहार, उधौली (साकेला), ल्होछार, माघे तथा साउने सकान्ती, तीज, चैते दशै, यहाँ मनाईने विभिन्न खालका चाडपर्वहरुले यहाँको सामाजिक र साँस्कृतिक उत्कृष्टता भल्काउने गर्दछन् । भेषभुषाका रूपमा पुरुषहरुले मुख्य रूपमा दौरा सुरवाल वा सर्ट पाइन्ट र महिलाले गुन्युचोली, कुर्ता सलवार आदि लगाउने गर्दछन् ।

२.८ विकासका सम्भावनाहरु

केपिलासगढी गाउँपालिका क्षेत्रभित्र रहेका प्राकृतिक तथा साँस्कृतिक सम्पदाहरु, आर्थिक अभ्यास र उपलब्ध मानविय पूँजी तथा पूर्वाधार लगायतको अवस्थालाई हेर्ने हो भने यस गाउँपालिकामा विकासका प्रशस्त सम्भावनाहरुको आँकलन गर्न सकिन्छ । गाउँ विकासका सम्भावनाहरुलाई देहाय बमोजिमको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका २: विकासका सम्भावनाहरु

क्र.सं.	विषय क्षेत्र/उपक्षेत्र	सम्भावना
१	प्राकृतिक श्रोत तथा साधन	<ul style="list-style-type: none"> शितोष्ण क्षेत्रीय जैविक विविधता बाहै महिना बहने नदि तथा खोला ऐतिहासिक, पर्यटकीय तथा धार्मिक महत्वका क्षेत्र
२	आर्थिक	<ul style="list-style-type: none"> धान, मकै, गहुँ, आलु जस्ता खाद्यान्त तथा अलैची, किवी जस्ता नगदेवालीको प्रचुर उत्पादन व्यवसायीक बेमौसमी खेतीका लागि प्रचुर सम्भावना वित्तीय संस्था तथा सुविधामा पहुँच आर्थिक सम्बृद्धिको आधारका रूपमा पर्यटकीय क्षेत्रहरु
३	सामाजिक	<ul style="list-style-type: none"> मावि सम्मको शैक्षिक संस्था सम्मको पहुँच प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र, स्वास्थ्य चौकी तथा औषधी पसल लगायतको स्वास्थ्य सुविधामा पहुँच पूर्ण सरसफाईका अभ्यास पूर्ण खोप गाउँपालिकाका लागि प्रयासरत
४	भौतिक पूर्वाधार	<ul style="list-style-type: none"> आवश्यकता अनुसारका पुल तथा पुलेसाको निर्माण सडक विस्तारमा पहल

क्र.सं.	विषय क्षेत्र/उपक्षेत्र	सम्भावना
५	वन तथा वातावरण	<ul style="list-style-type: none"> ● सामुदायिक वन, बुट्यान तथा बगैँचा र जैविक विविधताको प्रचुरता ● शितोष्ण क्षेत्रीय जैविक विविधता
६	सुशासन तथा संस्थागत	<ul style="list-style-type: none"> ● गाउँपालिका, विषयगत शाखा, समितिको गठन र सञ्चालन ● गैससको विकास कार्यमा संलग्नता

२.९ मानव विकास सूचकांक र गरिबी

नेपाल मानव विकास प्रतिवेदन २०१४ तथा गरिबीको लघु क्षेत्र अनुमान २०६८ मा खोटाड जिल्लाको सन्दर्भमा औल्याइएका तथ्यहरूलाई केपिलासगढी गाउँपालिकाको हकमा पनि सामान्यीकरण गरिएको छ । नेपाल मानव विकास प्रतिवेदन २०१४ अनुसार खोटाड जिल्ला मानव विकास सूचकांकका दृष्टिकोणले ७५ जिल्लाहरु मध्ये २४ औं स्थानमा पर्दछ । यस जिल्लाको मानव विकास सूचकांकको मान ०.४९४ रहेको छ । जस अनुसार औषत आयु ७०.२४ वर्ष तथा प्रतिव्यक्ति आमदानी ११३२ अमेरिकी डलर रहेको छ । राष्ट्रिय योजना आयोगको अनुसार यस जिल्लामा २९.४७ प्रतिशत गरिबी रहेको देखिन्छ ।

परिच्छेद ३: जनसंख्याको अवस्था

यस परिच्छेदमा गाउँपालिकाको जनसांख्यिक अवस्थासँग सम्बन्धीत वस्ती, घरधुरीको विवरण, जनसंख्या बनौट, संरचना तथा वितरण जस्ता विषयहरु समाविष्ट रहेका छन्।

३.१ जनसंख्या वितरणको अवस्था

घरपरिवार सर्वेक्षण २०७८ अनुसार गाउँपालिकाको कुल घरपरिवार संख्या ३११३ र जनसंख्या १५८५८ रहेको छ। वडा अनुसार सबैभन्दा उच्च जनसंख्या वडा नं. ४ मा ३६६६ रहेको छ भने सबै भन्दा न्यून वडा नं. ६ मा ६८८ रहेको देखिन्छ। राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार ३३४७ घरपरिवार र १५२८८ जनसंख्या रहेको थियो। हालको औषत घरपरिवारको आकार ५.१५ र लैगिक अनुपात १०८.८९ रहेको छ। समग्रमा लैगिक रूपमा यस गाउँपालिकाको जनसंख्याको लैगिक स्थिति हेर्दा पुरुषको तुलनामा महिलाहरुको संख्या घट्दो देखिन्छ। जनसंख्याको वर्तमान अवस्थालाई वडागत रूपमा देहाय प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ३: जनसंख्या वितरणको अवस्था

वडा नं	राष्ट्रिय जनगणना २०६८ अनुसार					घरपरिवार सर्वेक्षण २०७८ अनुसार						
	घरपरिवार संख्या	जनसंख्या			औषत घरपरिवार आकार	लैगिक अनुपात	घरपरिवार संख्या	जनसंख्या			औषत घरपरिवार आकार	लैगिक अनुपात
		जम्मा	पुरुष	महिला				जम्मा	पुरुष	महिला		
१	६८०	३२६४	१५१८	१७४६	४.८०	८.९४	६४२	३१९४	१६८२	१५१२	४.९८	१११.२४
२	४३९	१८४१	८९४	९४७	४.९९	९४.४०	३९१	१९१५	१०३७	८७८	४.९०	११८.९१
३	३५५	१५६९	७४६	८२३	४.४२	१०.६४	३०४	१७३५	८८४	८५१	५.७१	१०३.८८
४	७३७	३२६१	१५६९	१६९२	४.४२	९२.७३	७३३	३६६६	१९१७	१७४९	५.००	१०९.६१
५	४४७	२०७६	९५७	१११९	४.६४	८५.५२	४००	२१३६	१०६७	१०६९	५.३४	९९.८१
६	१७९	८३३	४१८	४१५	४.६५	१००.७२	१३३	६८८	३५७	३३१	५.१७	१०७.८५
७	५१०	२४४४	१२२१	१२२३	४.७९	९९.८४	५१०	२५२४	१३३२	११९२	४.९५	१११.७४
जम्मा	३३४७	१५२८८	७३२३	७९६५	४.५६	९२.९७	३११३	१५८५८	८२७६	७५८२	५.१५	१०८.८९

स्रोत: केन्द्रिय तथ्यांक विभाग २०६८ तथा घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७८

३.२ जनघनत्वको अवस्था

कूल क्षेत्रफल १९१.५५ वर्ग किलोमिटर रहेको यस गाउँपालिकाको जनसंख्या १५८५८ रहेको छ। गाउँपालिकाको जनघनत्व १३६ जना प्रति वर्ग किमी रहेको छ। वडागत रूपमा जनघनत्वको अवस्था हेर्दा सबैभन्दा कम क्षेत्रफल रहेको वडा नं. ३ को २५१.८१ र सबैभन्दा बढी क्षेत्रफल रहेको वडा नं. ७ को ३५.३० जना प्रति वर्किमी रहेको छ। यससम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ४: जनघनत्वको अवस्था

वडा नं.	जनसंख्या विवरण		क्षेत्रफल विवरण		जनघनत्व (प्रति वर्किमी)
	जनसंख्या	प्रतिशत	क्षेत्रफल (वर्किमी)	प्रतिशत	
१	३१९४	२०.१४	५८.२४	३०.४०	५४.८४
२	१९१५	१२.०८	१४.९५	७.८०	१२८.०९
३	१७३५	१०.९४	६.८९	३.६०	२५१.८१
४	३६६६	२३.१२	१६.७१	८.७२	२१९.३९
५	२१३६	१३.४७	१०.१७	५.३१	२१०.०३
६	६८८	४.३४	१३.०९	६.८३	५२.५६
७	२५२४	१५.९२	७१.५	३७.३३	३५.३०

वडा नं.	जनसंख्या विवरण				क्षेत्रफल विवरण				जनधनत्व (प्रति वर्कमी)	
	जनसंख्या	प्रतिशत	क्षेत्रफल (वर्कमी)	प्रतिशत						
जम्मा	१५८५८	१००	१९१.५५	१००	१३६.००					

स्रोत: केन्द्रिय तथ्यांक विभाग २०६८ र घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७८

३.३ उमेर तथा लिंगको आधारमा जनसंख्या विवरण

उमेर तथा लिंगका आधारमा जनसंख्याको स्थिति हेर्दा उमेर समूह अनुसार ५ वर्षमुनिको १५९६ र ७० वर्ष वा सो भन्दा माथिको जनसंख्या ७८८ रहेको देखिन्छ । लैंगिकताका आधारमा वडागत रूपमा उमेर समूह अनुसारको विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका ५: उमेर तथा लिंगको आधारमा जनसंख्या विवरण

वडा नम्बर	उमेर समूह अनुसार जनसंख्या												७० वर्ष भन्दा माथि			
	५ वर्ष मुनी		६-१४ वर्ष		१५-१८ वर्ष		१९-२४ वर्ष		२५-४९ वर्ष		५०-५९ वर्ष		६०-६९ वर्ष			
	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला	पुरुष	महिला
१	१४४	१६२	२७३	२५६	१४८	१४१	२३४	२१२	५६०	४३३	१३४	१४०	११६	८८	७३	८०
२	९४	७७	१६०	१६२	११४	८५	१५६	१२९	३०९	२४६	९५	७६	६०	५८	४९	४५
३	७४	८५	१३४	१३६	६८	६७	११९	१२३	३१०	२५४	७३	७४	४७	६२	५९	५०
४	१८६	१६४	३२४	२९६	१७८	१५६	२३०	२४१	६५६	५२२	१४१	१५९	११७	१२७	८५	८४
५	९९	११४	१७	१९६	११३	१०३	१३६	१३०	३२६	३०२	९३	९१	७५	६८	५४	६५
६	३७	४८	७०	५७	४२	२८	४८	९९	८५	३३	२८	९६	१७	१२	१९	
७	१२३	१०९	२७२	२५५	१४०	११२	१७५	१४६	३६८	३३२	११८	११४	८२	६५	५४	५९
जम्मा	७५७	७५९	१४०४	१३५८	८०३	६९२	१०९८	१०३०	२६२८	२१७४	६८७	६८२	५१३	४८५	३८६	४०२

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७८

३.४ मातृभाषाको आधारमा जनसंख्या विवरण

यस गाउँपालिकाको अधिकतम अर्थात ५३.४२ प्रतिशत जनसंख्याले मातृभाषाका रूपमा अन्य भाषा बोल्ने गरेका छन् । त्यसैगरी नेपाली भाषा बोल्ने ३९ प्रतिशत जनसंख्या रहेका छन् । वडागत रूपमा मातृभाषाका आधारमा जनसंख्या विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका ६: मातृभाषाको आधारमा जनसंख्या विवरण

वडा नं.	नेपाली	मैथिली	थारु	हिन्दी	चाम्चिङ	लिम्बु	तामाङ	खस	मगर	अवधी	गुरुङ	अन्य	उल्लेख नभएको	जम्मा
१	३७३	०	१	५	०	२	२५२	०	०	२३	०	२५३८	०	३१९४
२	४५३	०	०	११	०	०	०	०	०	०	०	१४५१	०	१९१५
३	४६०	०	०	०	९	१९	०	०	१	६८	०	११७८	०	१७३५
४	२२७७	८	०	०	१५	०	६५४	०	०	०	२०	६९२	०	३६६६
५	२१२९	१	०	१	०	०	०	०	०	०	०	५	०	२१३६
६	२४०	०	०	०	०	०	६२	०	०	०	०	३८६	०	६८८
७	२५३	०	०	०	५	०	४०	१	२	०	०	२२२१	२	२५२४
जम्मा	६१८५	९	१	१७	२९	२१	१००८	१	३	९१	२०	८४७१	२	२१५८५८
प्रतिशत	३९.००	०.०६	०.०१	०.११	०.१८	०.१३	६.३६	०.०१	०.०२	०.५७	०.१३	५३.४२	०.०१	१००

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७८

३.५ धर्म अनुसार जनसंख्या विवरण

गाउँपालिका क्षेत्रभित्र किराँत धर्म मान्ने ४०.४६ प्रतिशत जनसंख्या रहेका छन् भने हिन्दु धर्म मान्नेहरु ३१.५० प्रतिशत रहेका छन्। समग्रमा यस गाउँपालिका क्षेत्रमा किराँत धर्मावलम्बीहरुको बसोबासको बाहुल्यता रहेको छ। धार्मिक जनसंख्या अनुसार वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ७: धर्म अनुसार जनसंख्या विवरण

वडा नम्बर	धर्म अनुसार जनसंख्या						
	हिन्दू	बौद्ध	ईस्लाम	इसाई	किराँत	अन्य	जम्मा
१	६१०	४०७	३	११४८	१०२६	०	३१९४
२	९२८	३२	३	६९५	२५४	३	१९१५
३	४२२	१३४	१	३६०	८११	७	१७३५
४	१८५४	८३४	०	१३५	८०१	४२	३६६६
५	७४९	२	०	५०	१३३५	०	२१३६
६	२०८	७३	१	१६	३९०	०	६८८
७	२२४	२२४	१	२७४	१७९९	२	२५२४
जम्मा	४९९५	१७०६	९	२६७८	६४१६	५४	१५८५८
प्रतिशत	३१.५०	१०.७६	०.०६	१६.८९	४०.४६	०.३४	१००

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७८

३.६ जातिगत आधारमा घरपरिवार विवरण

जातजातिगत आधारमा घरपरिवारको स्थिति हेर्दा यस गाउँपालिकामा सबैभन्दा बढी पहाडी आदिवासी जनजाति ८२.७५ प्रतिशत अर्थात २५७६ घरपरिवारको बसोबास रहेको देखिन्छ। त्यसैगरी पहाडी ब्राह्मण क्षेत्री ९.३८ प्रतिशत रहेका छन्। जातजातीगत आधारमा घरपरिवारलाई वडागत रूपमा देहाय बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ८: जातिगत आधारमा घरपरिवार विवरण

वडा नं.	जातजाति घरपरिवार विवरण								जम्मा
	पहाडी क्षेत्री/ब्राह्मण	तराई ब्राह्मण/राजपुत	पहाडी आदिवासी/जनजाति	तराई आदिवासी/जनजाति	पहाडी दलित	तराई दलित	पहाडी अन्य	तराई अन्य	
१	५	०	५७७	०	५९	१	०	०	६४२
२	०	०	३६४	०	२४	०	३	०	३९१
३	३५	१	२३२	२	३४	०	०	०	३०४
४	१००	१	५८७	१	४१	०	२	१	७३३
५	११७	१	२५८	१	२३	०	०	०	४००
६	१०	१	९१	२	२२	०	७	०	१३३
७	२५	०	४६७	१	१७	०	०	०	५१०
जम्मा	२९२	४	२५७६	७	२२०	१	१२	१	३११३
प्रतिशत	९.३८	०.१३	८.७५	०.२२	७.०७	०.०३	०.३९	०.०३	१००

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७८

३.७ जातिगत जनसंख्या विवरण

जातजातिगत आधारमा जनसंख्याको स्थिति हेर्दा ८२.२६ प्रतिशत पहाडी आदिवासी जनजाति यस गाउँपालिकामा बसोबास गर्ने गर्दछन्। त्यसैगरी पहाडी ब्राह्मण क्षेत्री र पहाडी दलित क्रमशः ९.७६ र ७.२७ प्रतिशत रहेका छन्। जातजातीगत आधारमा जनसंख्यालाई वडागत रूपमा देहाय बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ९: जातिगत जनसंख्या विवरण

वडा नं.	जातिगत जनसंख्या विवरण								जम्मा
	पहाडी क्षेत्री/ब्राह्मण	तराई ब्राह्मण/राजपुत	पहाडी आदिवासी/जनजाति	तराई आदिवासी/जनजाति	पहाडी दलित	तराई दलित	पहाडी अन्य	तराई अन्य	
१	२८	३	२८८७	२	२७१	३	०	०	३१९४
२	४	०	१७५५	३	१३८	०	१५	०	१९१५
३	२०४	२	१३५१	४	१७०	०	०	४	१७३५
४	५४६	४	२८३२	१३	२५८	१	९	३	३६६६
५	६०२	१	१४२२	१	११०	०	०	०	२१३६
६	६४	१	४६२	२	१२८	०	३१	०	६८८
७	१००	३	२३३५	८	७८	०	०	०	२५२४
जम्मा	१५४८	१४	१३०४४	३३	११५३	४	५५	७	१५८५८
प्रतिशत	९.७६	०.०९	८२.२६	०.२१	७.२७	०.०३	०.३५	०.०४	१००

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७८

३.८ घरमुलीको विवरण

लैंगिकताका आधारमा घरमुलीको स्थिति हेर्दा कूल ३११३ घरपरिवार मध्ये पुरुष घरमुली हुने घरपरिवार ८४.४५ प्रतिशत र महिला घरमुली हुने घरपरिवार १५.५५ प्रतिशत रहेका छन्। यस पालिकामा तुलनात्मक रूपमा पुरुष घरमुली रहेको घरपरिवारको संख्या बढी रहेको देखिन्छ। लिङ्गका आधारमा वडागत घरमुलीको विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका १०: घरमुलीको विवरण

वडा नम्बर	लैंगिकताका आधारमा घरपरिवार संख्या			जम्मा
	पुरुष घरमुली	महिला घरमुली		
१	५४८	९४		६४२
२	३२२	६९		३९१
३	२५८	४६		३०४
४	६३४	९९		७३३
५	३३२	६८		४००
६	११४	१९		१३३
७	४२१	८९		५१०
जम्मा	२६२९	४८४		३११३
प्रतिशत	८४.४५	१५.५५		१००

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७८

३.९ अपाङ्गताको आधारमा जनसंख्या विवरण

गाउँपालिकाको जनसंख्यालाई अपांगताका दृष्टिकोणले हेर्दा कुल अपांगता भएका २६४ जना मध्ये ४५.०८ प्रतिशत जनसंख्या शारीरिक अपांगता भएका छन्। वडागत रूपमा वडा नं. ४ मा अन्य वडाहरु भन्दा बढी ६० जना अपांग रहेका छन्। यससम्बन्धी वडागत थप विवरण देहाय बमोजिम प्रस्तुग गरिएको छ।

तालिका ११: अपाङ्गताको आधारमा जनसंख्या विवरण

वडा नं.	अपाङ्गताका आधारमा जनसंख्या									जम्मा
	शारीरिक अपाङ्गता	बैद्धिक अपाङ्गता	दृष्टिविहीन अँखा नदेख्ने	बहिरा (सुन्न र बोल नसक्ने)	स्वर बोलाई सम्बन्धी अपाङ्गता (भकभके)	मनोसा माजिक	सुनाई सम्बन्धी अपाङ्गता	सुस्त मनस्थिति	बहु अपाङ्गता	

वडा नं.	अपाङ्गताका आधारमा जनसंख्या									
	शारीरिक अपाङ्गता	बौद्धिक अपाङ्गता	दृष्टिविहीन आँखा नदेखो)	बहिरा (सुन्न र बोल नसक्ने)	स्वर बोलाई सम्बन्धी अपाङ्गता (भकभके)	मनोसा माजिक	सुनाई सम्बन्धी अपाङ्गता	सुस्त मनस्थिति	बहु अपाङ्गता	जम्मा
१	२०	१	१	५	०	०	०	०	२	२९
२	३२	०	५	२	२	०	०	२	०	४३
३	१३	६	४	२०	४	०	०	०	२	४९
४	१८	२	५	१९	०	०	२	१२	२	६०
५	१३	४	३	१७	३	०	१	०	०	४१
६	३	०	०	३	०	०	०	०	१	७
७	२०	३	१	९	१	०	०	०	१	३५
जम्मा	११९	१६	१९	७५	१०	०	३	१४	८	२६४
प्रतिशत	४५.०८	६.०६	७.२०	२८.४१	३.७९	०.००	१.१४	५.३०	३.०३	१००

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७८

३.१० बसोबासको अवस्था सम्बन्धी विवरण

गाउँपालिका क्षेत्रमा रहेका कूल १५८५८ जनसंख्या मध्ये ८४.२९ प्रतिशत जनसंख्या आफ्नै घर अर्थात गणना गरेको स्थानमा बस्ने गरेका छन्। त्यसैगरी स्वदेशमा अन्यत्र रहेका र विदेश गएकाहरुको जनसंख्या क्रमशः १९०८ र ५८३ जना रहेका छन्। यससम्बन्धी वडागत विवरणलाई देहाय बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका १२: बसोबारको अवस्था सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	बसोबासका आधारमा जनसंख्या			जम्मा
	गणना गरेको स्थानमा बसोबास	स्वदेशमा अन्यत्र बसोबास	विदेशमा बसेको	
१	२९२१	२१२	६१	३१९४
२	१७९५	९९	२१	१९१५
३	१२२४	३७२	१३९	१७३५
४	३०५५	४५२	१५९	३६६६
५	१७१८	३१८	१००	२१३६
६	५६९	१०४	१५	६८८
७	२०८५	३५१	८८	२५२४
जम्मा	१३३६७	१९०८	५८३	१५८५८
प्रतिशत	८४.२९	१२.०३	३.६७६	१००

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७८

३.११ बैवाहिक स्थिति सम्बन्धी विवरण

गाउँपालिका भित्रका कुल जनसंख्या मध्ये ४३०७ अविवाहित, ७३१५ एकल विवाहित तथा ३२६७ जनसंख्या कम उमेरका (२१ वर्ष भन्दा मुनि उमेर समूहका) रहेका छन्। बैवाहिक स्थिति अनुसार वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका १३: बैवाहिक स्थिति सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	बैवाहिक स्थिति सम्बन्धी विवरण								जम्मा	
	अविवाहित	एकल विवाह	वहुविवाह	विधवा/ विदुर	सम्बन्ध विच्छेद	विवाहित अलग बसेको	पुनः विवाह	कम उमेर		
१	९४५	१५५७	१३	१२	६	२	३	५९६	६०	३१९४

वडा नम्बर	वैवाहिक स्थिति सम्बन्धी विवरण										जम्मा
	अविवाहित	एकल विवाह	वहुविवाह	विवाहित विदुर	सम्बन्ध विच्छेद	विवाहित अलग बसेको	पुनः विवाह	कम उमेर	उल्लेख नभएको		
२	५६३	९४३	१०	२	७	०	०	३३४	५६	१९१५	
३	३९२	८०३	३७	३७	३	२	१	३३३	११९	१७३५	
४	८१२	१६९९	१४	१४१	०	४	३	९३१	६२	३६६६	
५	६१५	१०५५	९	६	०	४	२	४१०	३५	२१३६	
६	१९३	३०३	४	२९	०	२	०	१५२	५	६८८	
७	७८७	९९०	१५	८९	१२	१७	४२	५११	६१	२५२४	
जम्मा	४३०७	७३५०	१०२	३१६	२८	३१	५९	३२६७	३९८	१५८५८	

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७८

३.१२ व्यक्तिगत घटना विवरण (२०७७ चैत्र मसान्त सम्म दर्ता भएका विवरण अनुसार)

गतवर्षको विवरण अनुसार गाउँपालिकामा कुल ५०२ जन्मदर्ता, २४३ मृत्युदर्ता र ११९ विवाह दर्ता गरेको देखिन्छ। त्यसैगरी यस गाउँपालिकामा बसाइसराई गरी आएका २ र यहाँबाट बसाइसराई गरी अन्यत्र जाने ५७ घरपरिवार रहेका छन्। यससम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका १४: व्यक्तिगत घटना विवरण

वडा नम्बर	जन्म	मृत्यु	विवाह	सम्बन्ध विच्छेद (जोडी)	बसाइसराई	
					आएको	गएको
१	८०	८	६	०	०	१०
२	८०	८	६	०	०	१०
३	६	९	१७	०	०	३
४						
५	५	१८१	३७	३६		१८
६	१००	१५	२४	२	१	७
७	२३१	२२	२९	०	१	९
जम्मा	५०२	२४३	११९	३८	२	५७

स्रोत: गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय, २०७८

३.१३ विवाह दर्तासम्बन्धी विवरण

घरपरिवार सर्वेक्षण २०७८ अनुसार कुल विवाहित मध्ये ६३.०९ प्रतिशतले विवाह दर्ता गरेको देखिन्छ, भने ३६.९२ प्रतिशतले विवाह दर्ता गर्न बाँकी रहेका छन्। विवाह दर्तासम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका १५: विवाह दर्तासम्बन्धी विवरण

वडा नं.	विवाह दर्ता सम्बन्धी विवरण				जम्मा
	विवाह दर्ता गरेको	विवाह दर्ता नगरेको	उल्लेख नभएको		
१	१३९१	१८३	७		१५८१
२	८५०	८३	२७		९६०
३	४२८	४१४	१२		८५४
४	८४५	८६९	६		१७२०
५	६१२	४५६	२		१०७०
६	१५२	१५७	०		३०९

वडा नं.	बिवाह दर्ता सम्बन्धी विवरण			
	बिवाह दर्ता गरेको	बिवाह दर्ता नगरेको	उल्लेख नभएको	जम्मा
७	४९८	५७२	६	१०७६
जम्मा	४७७६	२७३४	६०	७५७०
प्रतिशत	६३.०९	३६.९२	०.७९	१००

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७८

परिच्छेद ४: आर्थिक अवस्था

यस परिच्छेदमा गाउँपालिकाको पेशा, रोजगारी, कृषि, उद्योग व्यापार तथा व्यवसाय, सहकारी, पर्यटन, बैंक तथा वित्तिय संस्था आर्थिक गतिविधि सम्बन्धी विवरणलाई विविध शिर्षकहरूमा प्रस्तुत गरिएको छ।

४.१ प्रमुख आर्थिक विवरण

यस शिर्षक अन्तरगत गाउँपालिकाको समग्र आर्थिक गतिविधिको विवरण प्रस्तुत गरिएको छ।

४.१.१ प्रमुख पेशा अनुसार जनसंख्या

गाउँपालिकाको कूल जनसंख्या १५८५८ मध्ये ३५.९३ प्रतिशत जनसंख्याको मुख्य पेशा कृषि तथा पशुपालन रहेको छ। जस अनुसार २.२७ प्रतिशत जनसंख्याले ज्याला मजदुरीलाई मुख्य पेशाका रूपमा अपनाएका छन् भने ४.३५ प्रतिशत अर्थात ६९० जना वैदेशीक रोजगारीलाई मुख्य पेशा बनाएका छन्। यससम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका १६: प्रमुख पेशा अनुसार जनसंख्या

वडा नं.	कृषि तथा पशुपालन	नोकरी	उद्योग तथा व्यापार	ज्याला/मजदुरी	व्यवसायिक कार्य	वैदेशिक रोजगारी	विद्यार्थी	गृहणी	वेरोजगार	कम उमेर	पेन्सन	प्राविधिक	बढी उमेर	उल्लेख नभएको	जम्मा
१	१४६२	४८	१३	३३	१	६३	७६४	५९	५८	५९८	०	४	०	९९	३१९४
२	७२४	१९	५	३	०	६१	५०९	१९९	१६	३३५	०	१४	१	३७	१९१५
३	२८१	५६	२८	४३	६	१४१	३३७	३२५	४६	३३४	१	२५	२०	९२	१७३५
४	१५८९	१७४	११६	३२	३	२१२	७०३	५०	१९	६९२	०	२३	४७	६	३६६६
५	७८७	८९	३८	१०२	१	१०६	४१७	५१	२६	४०९	०	१४	२२	७४	२१३६
६	२८४	३३	१२	५२	०	२६	१३१	६	१	१५२	०	२	१	८	६८८
७	५९०	७०	८	९५	०	८१	६३९	३५५	९३	५११	०	९	२०	५३	२५२४
जम्मा	५६९७	४८९	२२०	३६०	११	६९०	३४९२	१०४५	२५९	३०३१	१	९१	१११	३६१	१५८५८
प्रतिशत	३५.९३	३.०८	१.३९	२.२७	०.०७	४.३५	२२.०२	६.५९	१.६३	१९.११	०.०१	०.५७	०.७०	२.२८	१००

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७८

४.१.२ वैदेशिक रोजगारी सम्बन्धी विवरण

वैदेशिक रोजगारीमा जाने कुल ६९० जना मध्ये सबैभन्दा बढी ३९० जना खाडीमुलुक र न्यून ५ जना अमेरिका गएको देखिन्छ। वैदेशिक रोजगारीका लागि जाने मुलुक अनुसारको वडागत विवरण देहाय बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका १७: वैदेशिक रोजगारी सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	मलेसिया	खाडीमुलुक	दक्षिण कोरिया	जापान	अमेरिका	यूरोप	अष्ट्रेलिया	भारत	अन्य	उल्लेख नभएको	जम्मा
१	२६	२६	१	२	०	२	०	२	३	१	६३
२	८	४४	२	०	०	२	०	०	०	५	६१
३	२३	९१	४	४	२	५	१	१	९	१	१४१
४	२७	११८	१५	४	३	३	३	१	३८	०	२१२
५	२८	४८	१३	४	०	२	०	१	१०	०	१०६
६	७	१५	०	१	०	१	०	१	१	०	२६
७	१२	४८	३	१	०	०	०	२	१२	१	८१
जम्मा	१३१	३९०	३८	१६	५	१५	६	८	७३	८	६९०

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७८

४.१.३ प्राविधिक, सीपयुक्त तथा विशेष दक्षता भएका मानव संसाधनको विवरण

यस क्षेत्रमा प्राविधिक विषयमा स्नातक वा सोभन्दा माथि अध्ययन गरेका तथा हाल उपलब्ध हुन सक्ने जनशक्ति कुल ५० जना रहेको छ। जसमध्ये कृषि तथा पशु क्षेत्रका १३ जना, ईन्जिनियर द जना, वन क्षेत्रका ४, मेडिसिन क्षेत्रका १५ जना, वकिल ७ जना, पत्रकारिता क्षेत्रका २ जना, खाद्य प्रशोधन क्षेत्रका १ जना रहेका छन्। यससम्बन्धी संख्यात्मक विवरणलाई तालिका नं. २२ मा देखाइएको छ।

तालिका १८: प्राविधिक, सीपयुक्त तथा विशेष दक्षता भएका मानव संसाधनको विवरण

वडा नम्बर	विषय क्षेत्र अनुसार प्राविधिक मानव संसाधन														जम्मा		
	कृषि र पशु		इन्जिनियरिङ		वन		मेडिसिन		खाद्य प्रशोधन		वकिल		पत्रकार		अन्य		
	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	म	पु	
१	४				१			५									१०
२	०	१	०	१	१	१	१	१		१		३					१०
३		१						१									२
४	१	१						१	१			१	१				६
५	२		१	२		२		४			२		१				१४
६	२	१	०	३	०	०	१	०	०	०	१	०	०	०	०	०	८
७																	
जम्मा	९	४	१	७	१	३	९	६	०	१	३	४	२	०	०	०	५०

स्रोत: समुह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७८

४.१.४ बेरोजगारीताको अवस्था

यस गाउँपालिकाको जनसंख्यालाई बेरोजगारीताको दृष्टिकोणबाट हेर्दा कुल जनसंख्या मध्ये २५९ जना जनसंख्या शिक्षाको कमी, शिक्षाको कमी, अवसर नपाएको, अपांगता लगायत अन्य कारणले बेरोजगार रहेका छन्। यससम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका १९: बेरोजगारीताको अवस्था

वडा नम्बर	बेरोजगारीको कारण अनुसार विवरण							जम्मा
	बिरामी	शिक्षाको कमी	अवसर नपाएको	अपांगता	अन्य	उल्लेख नभएको		
१	०	१३	२६	१५	१		३	५८
२	०	०	६	८	२	०		१६
३	०	२५	१३	५	१	२		४६
४	२	४	११	१	०	१		१९
५	०	११	०	८	७	०		२६
६	०	०	१	०	०	०		१
७	०	७७	९	६	१	०		९३
जम्मा	२	१३०	६६	४३	१२	६		२५९

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७८

४.२ कृषि तथा पशु विकास

यस शिर्षकमा सिंचाई, कृषि तथा पशु विकास सम्बन्धी गतिविधिहरूलाई प्रस्तुत गरिएको छ।

४.२.१ सिंचाई सुविधा सम्बन्धी विवरण

यस क्षेत्रमा वर्षेभरी र मौसमी सिंचाई उपलब्ध हुने सतही खालका १४ बटा सिंचाईका पूर्वाधार उपलब्ध रहेका छन् । यी सिंचाईका पूर्वाधारबाट २३४.९ हेक्टर जमिन सिंचित हुने गरेको पाइन्छ भने यसबाट कुल १३३२ घरपरिवार लाभान्वित हुने गरेका छन् । यससम्बन्धी थप विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका २०: सिंचाई सुविधा सम्बन्धी विवरण

सिंचाई सुविधा वा आयोजनाको नाम	वडा नम्बर	सिंचाईको किसिम	सिंचाईको माध्यम	स्रोतको विवरण		सिंचाईको उपलब्धता	सिंचित क्षेत्र (हेक्टर)	लाभान्वित घरधुरी
				इकाई (कि.मि.)	परिमाण			
फेदी याक्सा	१		कुलो					
नोक्ती खोला	१		कुलो					
पत्करु सिंचाई	१		कुलो					
घट्टकुलो सा. सि०	३	कुलो	कुलो	कि.मि.	१.५	वर्षेभरी	२०	६५
माछेवुड सा.सि०	३	कुलो	पाइप	कि.मि.	१	वर्षेभरी	७	१२
लुवाखोला सा.सि०	३	कुलो	कुलो	कि.मि.	३	मौसमी	५	१५
भुल्भुले पयापु सा.सि०	३	कुलो	कुलो	कि.मि.	१.५	वर्षेभरी	८	१८
साना सि. सि.	३	कुलो	कुलो	कि.मि.	२	वर्षेभरी	७	१७
कझ्खे दाम्कु	१,२, ४,५	कुलो/ नहर	नहर, पाइप	कि.मि.	५	मौसमी	७	६००
दख सिंचाई आयोजना	५	कुलो	कुलो	कि.मि.	२	वर्षेभरी	६६.१२	२००
रमिया	५	कुलो	कुलो	कि.मि.	३	वर्षेभरी	१०१.७३	३५०
होडखोला काफलबोटे सिंचाई	६	कुलो	कुलो	कि.मि.	१	मौसमी	३.०५	२५
सडखोला	६	कुलो	कुलो	कि.मि.	१	मौसमी	०	
कोतरे नलु सिंचाई	७	कुलो	कुलो	कि.मि.	३	वर्षेभरी	१०	३०
जम्मा					२४		२३४.९	१३३२

प्रोतः समुद्र छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७८

४.२.२ कृषि कार्यमा उपयोग भएको जग्गा र स्वामित्व सम्बन्धी विवरण

गाउँपालिका क्षेत्रमा कृषि कार्यका लागि उपयोग गरिएको कूल जग्गा ३८१६४.३ रोपनी रहेको देखिन्छ । जस मध्ये आफ्नो परिवारको नाममा रहेको ३४०५७ रोपनी जग्गा उपयोग गर्ने ३०२९ घरपरिवार, आफ्नो घरपरिवार बाहेक अरुको नाममा रहेको २२४१ रोपनी जग्गा उपयोग गर्ने घरपरिवार ५०९ र अन्य स्वामित्वको १८६७ रोपनी जग्गा उपयोग गर्ने घरपरिवार २९० रहेका छन् । साथै यहाँ रहेका कुल घरपरिवारहरु मध्येबाट ८४ घरपरिवार कृषि कार्यका लागि आफ्नो जग्गाको उपयोग गर्ने गरेका छैनन् । यससम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका २१: कृषि कार्यमा उपयोग भएको जग्गा र स्वामित्व सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	कृषि कार्यमा उपयोग भएको जग्गाको प्रकार र क्षेत्रफल						कृषि कार्य नगर्ने घरपरिवार
	आफ्ना परिवारका नामको जग्गा उपयोग गर्ने घरपरिवार	क्षेत्रफल (रोपनी)	अरुको नाममा रहेको जग्गा उपयोग गर्ने घरपरिवार	क्षेत्रफल (रोपनी)	अन्य स्वामित्वको जग्गा उपयोग गर्ने घरपरिवार	क्षेत्रफल (रोपनी)	
१	६४०	७४००		३२	२०५	१९	१७७
२	३८९	३४२४		६	४०	१	३
३	२९७	३९२४		९७	४९२.५	५९	४९६.५
४	७००	७०८६		१११	१४७	३	७
५	३७४	५३६९		११४	६६५	११०	६९६

वडा नम्बर	कृषि कार्यमा उपयोग भएको जग्गाको प्रकार र क्षेत्रफल						कृषि कार्य नगर्ने घरपरिवार
	आफ्ना परिवारका नामको जग्गा उपयोग गर्ने घरपरिवार	क्षेत्रफल (रोपनी)	अरुको नाममा रहेको जग्गा उपयोग गर्ने घरपरिवार	क्षेत्रफल (रोपनी)	अन्य स्वामित्वको जग्गा उपयोग गर्ने घरपरिवार	क्षेत्रफल (रोपनी)	
६	१२३	१८९८	५	०	०	०	१०
७	५०६	४९५६	१४४	६९१.५	९८	५६७	४
जम्मा	३०२९	३४०५७	५०९	२२४१	२९०	१८६७	८४

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७८

४.२.३ उपयोग भएको जग्गाको अवस्था

गाउँपालिका क्षेत्रमा कृषि कार्यका लागि उपयोग गरिएको जग्गा मध्ये १०१२ रोपनी जग्गा खेत तथा २२६३७ रोपनी जग्गा बारीको रूपमा उपयोग गर्ने गरेको देखिन्छ। भिरालो भौगोलिक बनौटका कारण तुलनात्मक रूपमा खेत भन्दा पाखोबारी कृषि कार्यका लागि बढि उपयोग गरिएको देखिन्छ। जग्गाको उपयोगसम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका २२: उपयोग भएको जग्गाको अवस्था

वडा नं.	खेतको रूपमा उपयोग भएको जग्गा (रोपनी)	बारीको रूपमा उपयोग भएको जग्गा (रोपनी)	जम्मा
१	२६७	७९५	७४६२
२	३२६	२८४३	३१६९
३	१६५७	१९८०	३६३७
४	३६०७	३७५८	७३६५
५	२५५६	२७२१	५२७७
६	१९२	१	१९३
७	४०७	४९३९	४५४६
जम्मा	९०१२	२२६३७	३१६४९

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७८

४.२.४ सिंचाई सुविधाको आधारमा घरपरिवार

कृषि कार्यमा संलग्न घरपरिवार मध्ये १२ महिने सिंचाई सुविधा हुने केवल १९० घरपरिवार रहेका छन् भने वर्षाको सिंचाईमा भरपर्ने घरपरिवार ६८१ र सिंचाई सुविधा नहुने १ घरपरिवार रहेका छन्। सिंचाईको सुविधा अनुसार वडागत विवरण देहाय बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका २३: सिंचाई सुविधाको आधारमा घरपरिवार

वडा नं.	१२ महिने सिंचाई	वर्षाको सिंचाई	सिंचाई नहुने	उल्लेख नभएको	जम्मा
१	०	०	०	६४०	६४०
२	३२	२७२	०	८५	३८९
३	५	६६	०	२२६	२९७
४	२७	९५	१	५७७	७००
५	१२६	२४८	०	०	३७४
६	०	०	०	१२३	१२३
७	०	०	०	५०६	५०६
जम्मा	१९०	६८१	१	२१५७	३०२९

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७८

४.२.५ जग्गाको अवस्थासम्बन्धी विवरण

गाउँपालिका अन्तरगत रहेका खेती योग्य जग्गा मध्ये ३१६४९ रोपनी जग्गामा खेती गरिएको छ भने ३४२० रोपनी जग्गा बाँझो अवस्थामा रहेको देखिन्छ। बैदेशिक रोजगारमा युवाहरुको आकर्षण एवं परम्परागत कृषि प्रणाली प्रतिको वितृष्णाको कारण जमिन बाँझो रहने प्रचलत बढ्दो देखिन्छ। यससम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका २४: जग्गाको अवस्थासम्बन्धी विवरण

वडा नं.	खेती गरिएको जग्गा (रोपनी)	१२ महिने सिंचाई भएको जग्गा (रोपनी)	बाँझो जग्गा (रोपनी)	जम्मा
१	७४६२	०	३९३	७८५५
२	३१६९	०	१०	३१७९
३	३६३७	०	९३४	४५७१
४	७३६५	०	२९७	७६६२
५	५२७७	०	१०१५	६२९२
६	१९३	०	२५	२१८
७	४५४६	०	७४६	५२९२
जम्मा	३१६४९	०	३४२०	३५०६९

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७८

४.२.६ अन्न, दलहन र तेलहन बाली उत्पादन र बिक्री सम्बन्धी विवरण

बालीजन्य उपजहरु मध्ये अन्नबाली, दलहन बाली र तेलहन बाली यस गाउँपालिका क्षेत्रमा उत्पादन हुने गरेको देखिन्छ। यसमा अन्नबाली, दलहन बाली र तेलहन बाली क्रमशः ३४३३२२.१३, ९६९.५६ र ५२.८८ रोपनी जमिनमा क्रमशः ६१९२१३.४७, ५७९६.४८ र २८.७१ किवन्टल उत्पादन हुने गरेको छ। यससम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका २५: अन्न, दलहन र तेलहन बाली उत्पादन र बिक्री सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	अन्नबाली			दलहन बाली			तेलहन बाली		
	क्षेत्रफल (रोपनी)	उत्पादन (किवन्टल)	बिक्री (किवन्टल)	क्षेत्रफल (रोपनी)	उत्पादन (किवन्टल)	बिक्री (किवन्टल)	क्षेत्रफल (रोपनी)	उत्पादन (किवन्टल)	बिक्री (किवन्टल)
१	९६६७.४२	४४०३९३.०५	२६५७२.१०	४३५.५७	४९५१.९२	१००.२०	४.१०	७.१०	०.००
२	६२९६.५०	१३९६८१.५९	१२.००	६.००	३.३०	५.००	०.००	०.००	०.००
३	५१५९.७०	२४८२.२७	१६४.००	१२३.००	१०६.९५	६.००	३०.२०	६.१०	०.४०
४	९३५४.००	१६९६८.९६	२६४४८.८०	४९.७०	७६.००	१६९.२०	१.००	३.२०	१२.००
५	६६२७.१०	५७६५.२०	२५८.५०	२४१.६०	२२६.८३	२९.८०	१४.३०	६.८१	०.३०
६	५५.१०	१३५१.५०	२४.००	०.००	५७.५६	०.००	०.००	०.८०	०.००
७	६१६२.३१	१२५७०.९०	५६५.५०	१०५.६९	३७३.९२	९.२५	३.२८	४.७०	०.००
जम्मा	४३३२२.१३	६१९२१३.४७	५४०४४.९०	९६९.५६	५७९६.४८	३१९.४५	५२.८८	२८.७१	१२.७

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७८

४.२.७ तरकारी, फलफुल र नगदेबाली सम्बन्धी विवरण

यस क्षेत्रमा तरकारी, फलफुल र नगदेबाली खेतीको अवस्था हेर्दा तरकारी १४९९ रोपनी, फलफुल ४२४.८ रोपनी र नगदेबाली ३३०७ रोपनी जमिनमा खेती गर्ने गरेका छन्। यी बालीहरुको उत्पादनको अवस्था हेर्दा क्रमशः १४०५५ किवन्टल, १८७७ किवन्टल र ७२९९ किवन्टल उत्पादन हुने गरेको छ। यी उपजहरुको विक्रिको अवस्था र वडागत विवरण देहाय बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका २६: फलफुल, तरकारी र नगदेबाली सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	तरकारी			फलफुल			नगदे बाली		
	क्षेत्रफल (रोपनी)	उत्पादन (किवन्टल)	बिक्रि (किवन्टल)	क्षेत्रफल (रोपनी)	उत्पादन (किवन्टल)	बिक्रि (किवन्टल)	क्षेत्रफल (रोपनी)	उत्पादन (किवन्टल)	बिक्रि (किवन्टल)
१	५३७.८	७५१२	१६०.६	६९.७४	८५९.१	१३६	५६७.४	४४१९	३६९.६
२	०	०	०	२	०.२	०.२	५८	९३५.९	७४८.७
३	६९.४	८४.२५	७०.२	६९.५	४३	६८.९	३८५.४	१४५.५	२१०४
४	४०१	११९४	१७१३	६०.१	१४०.४	५०९.८	६९९.२	८७७.१	४७६.४
५	०	०	०	२०६.६	३७४.२	१०३५	१९६.२	१८६.४	६१.६६
६	०	०	०	०	२०३.२	०	२५	२४.६	४.८
७	४९८.७	५२६५	६.५	३२.८५	२५६.८	२.९	१३७६	७१०.३	४७९.२
जम्मा	१४९९	१४०५५	१९५०	४२४.८	१८७७	१७४५	३३०७	७२९९	११८५९

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७८

४.२.८ बैकल्पिक बाली सम्बन्धी विवरण

यस क्षेत्रमा बैकल्पिक बालीका रूपमा माछापालन र मौरीपालन हुने गरेको देखिन्छ। यस गाउँपालिका क्षेत्रमा ९ वटा पोखरी रहेको देखिन्छ र सो पोखरीबाट १२५ किवन्टल माछा उत्पादन हुने गरेको देखिन्छ, भने मौरीपालन तरफ ५५८ घारबाट ११३ किलोग्राम मह उत्पादन हुने गरेको छ। बैकल्पिक बाली सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका २७: बैकल्पिक बाली सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	माछा पालन			मौरीपालन	
	पोखरी संख्या	क्षेत्रफल (रोपनी)	उत्पादन (केजी)	घार संख्या	उत्पादन (केजी)
१	०	०	०	३८	४१
२	१	१	२५	२५	४०
३	३	१	७५	१५६	२९०
४	५	६	२५	६९	१०२
५	०	०	०	१०७	१८३
६	०	०	०	५४	१३८
७	०	०	०	१०९	११९
जम्मा	९	८	१२५	५५८	११३

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७८

४.२.९ पशुपन्थी पालनको अवस्था सम्बन्धी विवरण

कुल ३११३ घरपरिवार रहेको यस गाउँपालिका क्षेत्रमा ९४.७७ प्रतिशत घरपरिवारले पशुपन्थी पालन गर्दछन भने ५.२३ प्रतिशत घरपरिवारले पशुपन्थी पालन गर्ने गरेका छैनन्। यस तथ्यांक अनुसार पशुपन्थी पालनको प्रचलन अझै कायम रहेको देखिन्छ। यससम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका २८: पशुपन्थी पालनको अवस्था सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	पशुपालन गर्ने घरपरिवार		पशुपालन नगर्ने घरपरिवार संख्या		जम्मा घरपरिवार संख्या
	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत	
१	६३६	९९.०७	६	०.९३	६४२
२	३८०	९७.९९	११	२.८१	३९१
३	२८८	९४.७४	१६	५.२६	३०४
४	६४६	८८.९३	८७	११.८७	७३३

वडा नं.	पशुपालन गर्ने घरपरिवार		पशुपालन नगर्ने घरपरिवार संख्या		जम्मा घरपरिवार संख्या
	संख्या	प्रतिशत	संख्या	प्रतिशत	
५	३७८	९४.५	२२	५.५०	४००
६	१२२	९१.७३	११	८.२७	१३३
७	५००	९८.०४	१०	१.९६	५१०
जम्मा	२९५०	९४.७७	१६३	५.२३	३११३

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७८

४.२.१० श्रमजन्य पशुपालन तथा दुधजन्य उत्पादनको अवस्था

यस गाउँपालिकाको पशुपालन तथा दुधजन्य उत्पादनको अवस्था हेर्दा यहाँ १४३१ गाई गोरु र २६८० भैसी तथा राँगा रहेका छन्। पशुपालनबाट दैनिक २१७० लिटर दुध तथा धू उत्पादन हुने गरेको छ। यस सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका २९: श्रमजन्य पशुपालन तथा दुधजन्य उत्पादनको अवस्था

वडा नं.	गाई/गोरु		भैसी/राँगा		जम्मा	
	संख्या	दुध/धू उत्पादन (लिटर)	संख्या	दुध/धू उत्पादन (लिटर)	पशु संख्या	दुध/धू उत्पादन (लिटर)
१	४०४	३७९	३९९	२९१	८०३	६७०
२	१०	२४	३०५	४७	३१५	७१
३	१२१	६४	२१२	२२१	३३३	२८५
४	१६७	६४	४२२	२५९	५८९	३२३
५	२५९	१०	४०२	१४१	६६१	१५१
६	९९	०	२५७	०	३५६	०
७	३७१	२२७	६८३	४४३	१०५४	६७०
जम्मा	१४३१	७६८	२६८०	१४०२	४१११	२१७०

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७८

४.२.११ मासुजन्य पशुपन्ची पालनको अवस्था

यस गाउँपालिका क्षेत्रमा मासुजन्य पशुपन्ची पालनको अवस्था हेर्दा ५८९१ बाखा तथा खसी, २८३२ बंगुर, २५६४५ कुखुरा तथा हाँस र २६८० राँगा तथा भैसी रहेका छन्। यी पशुपन्ची पालनबाट वार्षिक १४९१११ किलोग्राम मासुको उत्पादन हुने गरेको छ। मासुजन्य बस्तुमा यस पालिका आत्मनिभर उन्मुख देखिन्छ। यस सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ३०: मासुजन्य पशुपन्ची पालनको अवस्था

वडा नम्बर	मासुजन्य उत्पादन (केजी)								
	बाखा/खसी बोका		सुँगुर/बंगुर		कुखुरा/हाँस		राँगा तथा भैसी		
	संख्या	मासु	संख्या	मासु	संख्या	अण्डा (गोटा)	मासु	संख्या	मासु
१	१६८५	६५५	४९६	६६४२	९२२४	३६४६८	१३२४	३९९	९४४
२	४७६	७५	३२०	४०५९	४०५१	२३५१	८०७	३०५	२१७०
३	५९१	१२४१०	३११	१३३३४	१८०३	१४३५७	१२७३३	२१२	४०३०
४	१३९५	१३१३४	५१६	२४७२२	३९४०	५५८६६	१३३१५	४२२	१०७८६
५	११३१	२५१०	४४२	३७१९	२५७०	२०७६	८१०	४०२	८००
६	१४५	३५	९१	७१	८७८	०	०	२५७	०
७	४६८	८०	६५६	१९३७६	३१७९	५९५०८	३८९	६८३	१८१

वडा नम्बर	मासुजन्य उत्पादन (केजी)								
	बाखा/खसी बोका		सुँगुर/बंगुर		कुखुरा/हाँस		राँगा तथा भैंसी		
	संख्या	मासु	संख्या	मासु	संख्या	अण्डा (गोटा)	मासु	संख्या	मासु
जम्मा	५८९१	२८८९	२८३२	७९२३	२५६४५	१७०६२६	२९३७८	२६८०	१८९११

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७८

४.२.१२ पशुपन्धीजन्य उत्पादन बिक्रिका आधारमा घरपरिवार

गाउँपालिका क्षेत्रमा पशुपन्धीजन्य उत्पादन बिक्री गर्ने र बिक्री नगर्ने दृष्टिकोणबाट घरपरिवार वर्गीकरण गरी हेर्दा ४९.२१ प्रतिशत घरपरिवारले पशुपन्धीजन्य उत्पादन बिक्री गर्ने गरेको देखिन्छ । यससम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका ३९: पशुपन्धीजन्य उत्पादन बिक्रिका आधारमा घरपरिवार

वडा नम्बर	पशुपन्धीजन्य उत्पादन बिक्रिका आधारमा घरपरिवार संख्या			
	पशुपन्धीजन्य उत्पादन बिक्री गर्ने घरपरिवार	बिक्रीबाट प्राप्त वार्षिक आमदानी (रु.हजारमा)	बिक्री नगर्ने घरपरिवार	
१	५०१	८१६९	१४१	
२	३४३	४३८८	४८	
३	९२	४३४९९	२१२	
४	३७१	३२१६९	३६२	
५	१३९	१८०९	२६१	
६	१	५	१३२	
७	८५	८२३	४२५	
जम्मा	१५३२	९०७५८	१५८१	
प्रतिशत	४९.२१		५०.७९	

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७८

४.२.१३ कृषि उत्पादनमा आत्मनिर्भरताको अवस्था

भिरालो जमिन एवं उल्लेख्य मात्रामा जंगल क्षेत्र रहेकोले यहाका अधिकांश घरपरिवारलाई आफ्नो खेतबारीको उत्पादनले वर्षभरि खान नपुग्ने देखिन्छ । गाउँपालिका भित्र रहेका कुल ३११३ घरपरिवार मध्ये ११.२४ प्रतिशत घरपरिवारलाई एक वर्ष भन्दा बढी र १३.१७ प्रतिशत परिवारलाई ९ महिना देखि १ वर्ष सम्म आफ्नै कृषि उत्पादनले खान पुरादछ । कृषि उत्पादन तथा कमाइमा आत्मनिर्भरताको अवस्था सम्बन्धी वडागत विवरण देहायमा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ३२: कृषि उत्पादनमा आत्मनिर्भरताको अवस्था

वडा नम्बर	आफ्नो वार्षिक उत्पादनले खानपुग्ने समयाबधी अनुसार घरपरिवार संख्या						जम्मा घरपरिवार
	३ महिना सम्म खान पुग्ने	४ देखि ६ महिना सम्म खान पुग्ने	७ देखि ९ महिना सम्म खान पुग्ने	९ महिना देखि वर्ष दिन खान पुग्ने	१ वर्षभन्दा बढी खान पुग्ने	उल्लेख नभएको	
१	२१	१६९	४९२	३८	०	२	६४२
२	११	१११	२१२	३८	९	१०	३९१
३	४९	८५	५४	३४	७७	५	३०४
४	९१	१७३	११२	१०१	७८	१७८	७३३
५	०	२४	४७	१३९	१६१	२९	४००
६	८	४७	५१	१३	३	११	१३३

वडा नम्बर	आफ्नो वार्षिक उत्पादनले खानपुग्ने समयाबधी अनुसार घरपरिवार संख्या						जम्मा घरपरिवार
	३ महिना सम्म खान पुग्ने	४ देखि ६ महिना सम्म खान पुग्ने	७ देखि ९ महिना सम्म खान पुग्ने	९ महिना देखि वर्ष दिन खान पुग्ने	१ वर्षभन्दा बढी खान पुग्ने	उल्लेख नभएको	
७	८६	२७५	७१	४७	२२	९	५१०
जम्मा	२६६	८८४	९५९	४९०	३५०	२४४	३११३
प्रतिशत	८.५४%	२८.४०%	३०.८१%	१३.१७%	११.२४%	७.८४%	१००%

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७८

४.२.१४ कृषि तथा पशुसेवासँग सम्बन्धित मानव संसाधन

कृषि तथा पशु सेवासँग सम्बन्धित मानव संसाधनको अवस्था हेर्दा गाउँपालिका क्षेत्र भित्र व्यवसायिक वा अगुवा कृषकको संख्या ७८ रहेको छ भने सक्रिय ग्रामिण कृषि कार्यकर्ता १ र पशु कार्यकर्ता ४ जना रहेको देखिन्छ । यससम्बन्धी वडागत विवरणलाई देहाय बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ३३: कृषि तथा पशुसेवासँग सम्बन्धित मानव संसाधन

वडा नम्बर	व्यावसायिक/अगुवा कृषक	सक्रिय ग्रामीण कृषी कार्यकर्ता (जेटीए)	सक्रिय ग्रामीण पशुस्वास्थ्य कार्यकर्ता	व्यावसायिक नर्सरी संचालक
१	५	०	०	१
२	४५	०	०	९
३	०	१	१	४
४	७	०	०	०
५	८	०	०	०
६	३	०	२	०
७	१०	०	१	०
जम्मा	७८	१	४	१४

स्रोत: समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७८

४.२.१५ कृषि उपजमा लाग्ने रोग तथा कीरा

यस क्षेत्रमा तरकारी, फलफुल, खाद्यान्न, दलहन तथा नगदे वालीमा उच्च पहाडी क्षेत्रमा देखापर्ने रोग तथा किराले नकारात्मक रूपले प्रभावित गर्ने गरेको देखिन्छ । यस्ता रोग तथा कीराको विवरण वाली अनुसार देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका ३४: कृषि उपजमा लाग्ने रोग तथा कीरा

साधारणतया तरकारी वालीमा लाग्ने किरा वा रोगको नाम	साधारणतया फलफूल खेतीमा लाग्ने किरा वा रोगको नाम	साधारणतया खाद्यान्न वालीमा लाग्ने किरा वा रोगको नाम	साधारणतया दलहन वालीमा लाग्ने किरा वा रोगको नाम	साधारणतया नगदे वालीमा लाग्ने किरा वा रोगको नाम
खपटे किरा	गवारो	पतेरो	पतेरो	झुसिल कीरा
लाही	फुलमा थ्रैस पार्ने कीरा	गवारो	झुसिल कीरा	लाही
गवारो	फ्रुट फलाई	फटके	फौजी किरा	खपटे
फट्याइग्रा		फौजी किरा	फट्याइग्रा	
पतेरो		फट्याइग्रा		

स्रोत: समूह छलफल तथा संस्थागत सर्वेक्षण, २०७८

४.२.१६ पशुपन्धीमा लाग्ने रोग तथा कीरा

यस क्षेत्रमा पशुपन्धीमा मौसम अनुसार लाग्ने रोग व्याधीले प्रभावित गर्ने गरेको देखिन्छ। यहाँ देखा पर्ने रोगको विवरणलाई तलको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ३५: पशुपन्धीमा लाग्ने रोग तथा कीरा

पशुपन्धी जन्य उत्पादन	रोगको नाम
पशु	भ्यागुते, चरचरे, खोरेत, एन्ड्रेक्स, पी.पी.आर, एन यूरिया, डर्माटाइटिस, डायरिया, पाइरेक्ससिया, एनोरेक्सिस, एल एफ, राउन्डओम, टेपओम, महोस्ट, टिक्स, लाइस, सर्भिसाइटिस, भेट्राइटिस, पायोमेट्रा, स्वइन किवर, खोरेत, रेविज, नाम्ले, माटे, जुका, छेरैटे, साउने ज्वरो, जुम्मा, उपियाँ, किर्ना, लुतो, थुनेलो
पंक्षी	क्सीडिपेसिस, कोराइजा गम्बारो, सि आर डी, सल्मोनेलासिस, रानिखेत, फबल पक्स, हवाइडाइरिया, मेरेक्स, जुका, गम्बोरो, रानी खेत

लेखक: समूह छलफल तथा संस्थागत सर्वेक्षण, २०७८

४.२.१७ व्यवसायिक कृषि तथा पशुपालन फार्म सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिकामा कुल ३७ वटा व्यवसायिक कृषि तथा पशुपालन फार्महरु सञ्चालनमा रहेको देखिन्छ। यस्ता किसिमका व्यवसायिक फार्मबाट प्रत्यक्ष रूपमा ६ महिला र १० जना पुरुषले रोजगारी प्राप्त गरेका छन्। व्यवसायिक कृषि तथा पशुपालन फार्म सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ३६: व्यवसायक कृषि तथा पशुपालन फार्म सम्बन्धी विवरण

पशुपालन फार्मको नाम	वडा नम्बर	फार्म रहेको ठेगाना (स्थान)	वार्षिक उत्पादन			प्रोपाईटरको नाम	रोजगारी संख्या	
			उत्पादित वस्तु	इकाई	परिमाण		महिला	पुरुष
मातिम पिपिड बाखा फार्म	१	पिपिड	बाखा			हस्त कुमारी राई	१	
सीतातोनी बाखा फार्म	१	बर्खे	बाखा			एकराम राई		१
गारिबी निवारण पशु फार्म	१	बर्खे				मौलीधन राई		
केतुका माखाम्ला पशु फार्म	१	माखाम्ला				हस्तराम राई		
तेहँ बाखा तथा पशस फार्म	१	तेहँ				दुर्गाधन राई		
तेहँ याक तथा चौरी फार्म	१	तेहँ				दुर्गाधन राई		
प्रेरण पशु फार्म	१					धनवर्ण राई		
कागते बाखा फार्म	१					राजेन्द्र कुमार राई		
मुन्धुम युवा भेडा तथा बाखा फार्म	१					लक्ष्मण राई र तिलविक्रम राई		
रोजगार बाखा फार्म	१					गौ बहादुर राई		
तम्बुचो आधुनिक कृषि फार्म	२	खार्ताम्छा	किवी	केजी	५००	जयराम राई	१	१
बाबु पोल्दी फार्म	२	खार्ताम्छा	बोइलर कुखुरा	केजी	२५०	बाबुराम राई	१	१
१, कवि बाखा फार्म	३	पयापु				कविकुमार राई		
रावातावा बंगुर पालन	४					सुर्यकुमार श्रेष्ठ		

पशुपालन फार्मको नाम	वडा नम्बर	फार्म रहेको ठेगाना (वार्षिक उत्पादन				प्रोपाइटरको नाम	रोजगारी संख्या
मालकिदेवी बाखापालन	४						बुधमाया दाहाल	
आशा बंगुर फार्म	४						लक्ष्मण राई	
फूलकुमारी बोइलर फार्म	४						फूलकुमारी राई	
विष्णु बाखा फार्म	४						विष्णुकुमार तामाड	
शम्भु बाखा फार्म	४						विरवहादसर बस्नेत	
दर्शन बोइलस फार्म	४							
आशिष पोल्ट्री फार्म	४							
नरप्रेम कृषि तथा पशुपालन फार्म	४							
सिर्जना बाखा फार्म	४							
बलराम मोर्डन एग्रो फार्म	४							
मितेरी कृषि तथा पशु फार्म	४						कविता राई	
साइन पोल्ट्री फार्म	४							
रावातावा बंगुर पालन	४						सुर्यकुमार श्रेष्ठ	
मालकिदेवी बाखापालन	४						बुधमाया दाहाल	
आशा बंगुर फार्म	४						लक्ष्मण राई	
कोई बंगुर तथा तरकारी फार्म	५	बेहेरे	मासु, पाठा	केजी	४००	हाकीमान राई	०	१
बरबोटे कृषि	५	बरबोटे	मासु, पाठा	केजी	१०००	सर्मीला राई	१	०
घामपानी बाखा फार्म	५	साप्ला	खसीबोका	केजी	६००	भिमशोना राई	१	१
तामाड बाखा फार्म	६	दिपु	खसीबोका	केजी	३००	मोहन तामाड	०	१
तिमल्सीना बाखा फार्म	६	दिप्सुड	खसीबोका	केजी	७५०	मनोज तिमल्सीना	०	२
तामाड बाखा फार्म	६	थला	खसीबोका	केजी	३६०	थिर बहादुर तामाड	०	१
रुमला बाखा फार्म	६	रुमला	खसीबोका	केजी	१८०	मियामा तामाड	१	०
दिपु बाखा फार्म	६	दिपु	खसीबोका	केजी	३००	मनिराज तामाड	०	१
जम्मा							६	१०

स्रोत: समूह छलफल तथा संस्थागत सर्वेक्षण, २०७८

४.२.१८ कृषि तथा पशु सेवासँग सम्बन्धीत सामुदायिक संस्था तथा समूहको विवरण

कृषि तथा पशु सेवासँग सम्बन्धित समूह वा संस्थाहरुमा ६८ कृषक समूह, १२२ पशुपालन समूह, २२ व्यवसायिक कृषि फार्म, ४ कृषि सहकारी र ८० वटा एग्रोभेट यस गाउँपालिकामा रहेको देखिन्छ । कृषि क्षेत्रमा सामूहिक रूपमा कार्य गर्न समूह र सहकारीमा आवद्ध रहेका सदस्य सहित समूह सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका ३७: कृषि तथा पशु सेवासँग सम्बन्धीत सामुदायिक संस्था तथा समूहको विवरण

वडा नम्बर	कृषक समूह		पशुपालन समूह		व्यावसायिक कृषि फार्म		कृषि सहकारी		एग्रोभेट तथा विउ विजन केन्द्र	कोल्ड स्टोर तथा रस्टिक स्टोर संख्या	जैविक वा कम्पोष्ट मल उत्पादन केन्द्र संख्या
	समूह	सदस्य	समूह	सदस्य	फार्म	सदस्य	सहकारी	सदस्य			
	संख्या	म	पु	संख्या	म	पु	संख्या	म	पु	संख्या	

वडा नम्बर	कृषक समूह		पशुपालन समूह		व्यावसायिक कृषि फार्म		कृषि सहकारी		एग्रोभेट तथा वित्त विजन केन्द्र संख्या	कोल्ड स्टोर तथा राष्ट्रिक स्टोर संख्या	जैविक वा कम्पोष्ट मल उत्पादन केन्द्र संख्या		
	समूह संख्या		समूह म पु		सदस्य संख्या		सदस्य म पु						
	समूह संख्या	म	पु	समूह संख्या	म	पु	सहकारी संख्या	म	पु				
१	९						९						
२	१३	१२०	३१	१२२			०						
३	९	०	०				०						
४	१८	१००	१७०				४	४	८				
५	१०	६५	८५				५	५	१०	३	२५		
६	२	२०	१९				४	१	३	१	०		
७	७	४७	४८				०	०	०	०	०		
जम्मा	६८	३५२	३५३	१२२	०	०	२२	१०	२१	४	२५		
								१०	१०	८०	०		

स्रोत: समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७८

४.२.१९ सार्वजनिक पोखरी तथा माछापालन सम्बन्धी विवरण

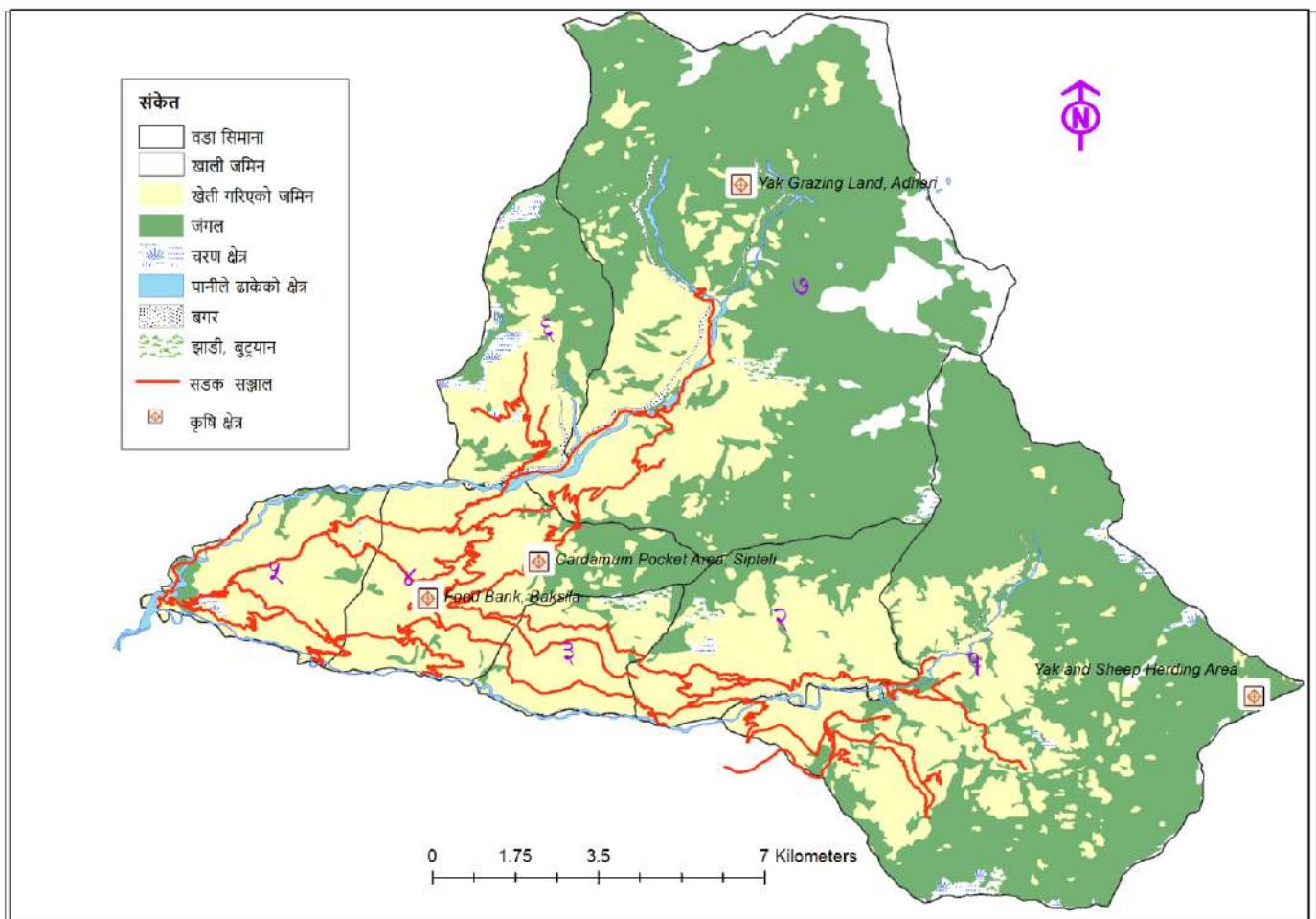
उल्लेख्य मात्रामा पानीको स्रोत रहेकोले यस गाउँपालिमा सार्वजनिक पोखरीको संख्या बढि देखिन्छ। पालिका भित्र कुल ११ वटा सार्वजनिक पोखरी रहेको पाइन्छ। यी पोखरी रहेका सम्बन्धित वडा, पोखरीको क्षेत्रफल, माछा उत्पादन, स्वामित्व, वार्षिक आमदानी तथा स्थानीय तहलाई प्राप्त हुने वार्षिक शुल्क सम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ३८: सार्वजनिक पोखरी तथा माछापालन सम्बन्धी विवरण

पोखरी रहेको स्थान	वडा नम्बर	पोखरी क्षेत्रफल (रोपनी)	बार्षिक माछा उत्पादन (के.जी.)	स्वामित्व (कोसँग)	बार्षिक आमदानी (रु.)	गाउँपालिकामा बार्षिक शुल्क (रु.)
फेदी केलासी	१				निजी	
फेदी	१				निजी	
खोक्मा (साविक ९)	३	०.१९	१५०	एकल	५५०००	०
खोक्मा (साविक ९)	३	०.२५	१५	एकल	१०००	०
पयापु (साविक ९)	३	०.१९	०	एकल	०	०
भदौरै (साविक ३)	३	०.१९	०	एकल	०	०
अझखा	४	१	०	नीजि	०	
लझखा	४	०.५	०	नीजि	०	
काफलबोटे	५	०.०६	०	सार्वजनिक	०	
मामातिम्	७	१	५०	नीजि	२५०००	१.५
खास्याक टोल	७	१	४०	नीजि	२२०००	१.५
जम्मा		४.३८	२५५		१११०००	३

स्रोत: समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७८

स्रोतनक्षा नं. १: कृषि तथा पशुजन्य स्रोत

४.३ पर्यटन विकास

४.३.१ पर्यटकीय स्थलहरूको विवरण

धार्मिक, ऐतिहासिक तथा प्राकृतिक दृष्टिले पर्यटकीय महत्व बोकेका मुख्य १७ वटा स्थानहरू यस क्षेत्रमा रहेका छन्। गाउँपालिका भित्र रहेका यी पर्यटकीय स्थलहरूमा वार्षिक करिब ३३७५० जना पर्यटकहरूको आगमन हुने गरेको देखिन्छ। यस्ता स्थलहरूलाई पर्यटकीय गन्तव्यको रूपमा प्रचार प्रसार गर्न सकिए, उल्लेखिय रूपमा पर्यटकीय क्षेत्रहरूमा मोफसल आर्थिक गतिविधी बढाउन सकिने आँकलन गर्न सकिन्छ। यससम्बन्धी स्थलगत विवरण देहायमा उल्लेख गरिएको छ।

तालिका ३९: पर्यटकीय स्थलहरूको विवरण

स्थलको नाम	वडा नम्बर	भौतिक पूर्वाधार			स्वामित्व	विशेषता	वार्षिक पर्यटक आगमन संख्या
		सडकको पहुँच	होटल, लज, रेस्त्राँ संख्या	नजिकको बजार केन्द्र सम्मको दूरी (कि.मी.)			
चिलिम ढुड्गा	१	नपुगेको	०	१०	सामुदायिक	ऐतिहासिक, पर्यटकीय	५००
नागी	१	नपुगेको	०	१०	सामुदायिक	ऐतिहासिक, पर्यटकीय	५००
ढाल तरवार क्षेत्र	२	नपुगेको	०	१०	सामुदायिक	ऐतिहासिक, पर्यटकीय	५००
रमिते डाँडा (गुफा डाँडा)	३	नपुगेको	०	५	सामुदायिक	ऐतिहासिक, पर्यटकीय	५४५
छिप्रिड लुवाधारा	३	पुगेको	०	५	सामुदायिक	ऐतिहासिक	६५५
केपीलासगढी	४	नपुगेको	०	१.५	सामुदायिक	ऐतिहासिक	५०००
बर्मधारा	४	पुगेको	०	०.५	सामुदायिक	ऐतिहासिक	५०००
मुक्तालु धारा	४	गुगेको	०	०.६	सामुदायिक	ऐतिहासिक, धार्मिक	४०००
केपिलासगढी	५	पुगेको	०	१.५	सामुदायिक	सँस्कृतिक, ऐतिहासिक, पर्यटकीय	५०००
महादेव मन्दिर फेदी	५	पुगेको	०	१२	गुठी	सांस्कृतिक, धार्मिक	५००
बागेस्वरी गुफा	५	पुगेको	०	८	सामुदायिक	धार्मिक	५००
थालडाँडा	६	नपुगेको	०	१०	सामुदायिक	ऐतिहासिक, पर्यटकीय	५००
बाहाने पोखरी	६	नपुगेको	०	१०	सामुदायिक	ऐतिहासिक, पर्यटकीय	८०००
सुङ्डेलटार	७	नपुगेको	०	३०	सामुदायिक	धार्मिक	५०
लौरेडाँडा	७	नपुगेको	०	६०	सरकारी	पर्यटकीय	१५००
चिलिमढुंगा	७	नपुगेको	०	२०	सामुदायिक	पर्यटकीय	१०००
जम्मा				१९४.१			३३७५०

स्रोत: समुह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७८

४.३.२ होटल, रिसोर्ट तथा रेष्टुरेन्ट सम्बन्धी विवरण

यस क्षेत्रमा आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटकहरूलाई लक्षित गरी आवासीय सुविधा रहेका २८ वटा साना होटल, रेष्टुरेण्ट तथा लजहरू व्यवसायीक रूपमा सञ्चालनमा रहेका छन्। यहाँका स्थानीय होटलहरूमा वार्षिक करिब ९०० जना आन्तरिक पर्यटक आउँछन भने प्रचार प्रसारको अभावका कारण बाह्य पर्यटक आएको देखिदैन। गाउँपालिका क्षेत्र भित्र रहेका स्थानीय स्तरका होटलहरूको विवरण देहाय बमोजिम रहेका छन्।

तालिका ४०: होटल, रिसोर्ट तथा रेष्टुरेन्ट सम्बन्धी विवरण

नाम	बडा नम्बर	स्थान	क्षमता		होटेलको प्रकार	होटेलको स्तर	वार्षिक पर्यटक (संख्या)	
			कोठा संख्या	बेड संख्या			आन्तरिक	बाह्य (विदेशी)
डिके होटल एण्ड रेष्टुरेण्ट	३	१	७	९	आवासीय	सामान्य		
पञ्चमणी राई	३	१	५	६	आवासीय	सामान्य		
मुना होटल एण्ड लज	४	१	८	१०	अन्य	ननस्टार	२००	
रेजिना होटल	४	१	६	८	अन्य		२५०	
श्रेष्ठ होटल	४	१	६	७	अन्य			
सुजल होटल एण्ड लज	४	१	४	५	अन्य			
तामाङ्ग होटल एण्ड लज	४	१						
स्वर्णीम होटल एण्ड लज	४	१						
आयुस होटल एण्ड लज	४	१						
जुनकला होटल एण्ड लज	४	१						
फूलबारी होटल एण्ड लज	४	१						
कर्मचार्य होटल एण्ड लज	४	१						
कान्ती होटल एण्ड लज	४	१						
प्रमिला होटल एण्ड लज	४	१						
मुना होटल एण्ड लज	४	१	८	१०	अन्य	ननस्टार	२००	
रेजिना होटल	४	१	६	८	अन्य		२५०	
श्रेष्ठ होटल	४	१	६	७	अन्य			
सुजल होटल एण्ड लज	४	१	४	५	अन्य			
तामाङ्ग होटल एण्ड लज	४	१						
स्वर्णीम होटल एण्ड लज	४	१						
आयुस होटल एण्ड लज	४	१						
जुनकला होटल एण्ड लज	४	१						
फूलबारी होटल एण्ड लज	४	१						
कर्मचार्य होटल एण्ड लज	४	१						
कान्ती होटल एण्ड लज	४	१						

नाम	वडा नम्बर	स्थान	क्षमता		होटलको प्रकार	होटलको स्तर	बार्षिक पर्यटक (संख्या)	
			कोठा संख्या	वेड संख्या			आन्तरिक	वाट्य (विदेशी)
प्रमिला होटल एण्ड लज	४	१						
रेजिना होटल	४	१	६	८	अन्य		२५०	
बाहिड होटल	५	१	५	१०	होटल	ननस्टार	२००	
जम्मा			३५	४८			९००	

स्रोत: जानकार व्यक्ति अन्तर्वार्ता तथा संस्थागत सर्वेक्षण, २०७८

४.४ मिल, संकलन तथा प्रसोधन सम्बन्धी विवरण

प्रत्येक घरमा परम्परागत रूपमा पाईने गरेका ढिकी, जाँतो, पानीघट्ट जस्ता कुटानी पिसानीका साधनहरु त्रिमिक रूपमा घट्टै गएका छन्। गाउँपालिकामा रहेका मिल, संकलन तथा विक्री केन्द्रको संख्या हेर्दा समेत सो कुरा स्पष्ट हुन्छ। यस पालिका भित्र १ वटा परम्परागत लगायत १२ वटा घट्ट, पानी मिल ४, डिजेल मिल १३, विद्युत मिल ४३, जडिबुटी संकलन केन्द्र १ र औद्योगिक संकलन केन्द्र १ वटा रहेका छन्। यससम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ४१: मिल, संकलन तथा प्रसोधन सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	पानी घट्ट संख्या		चिस्यान केन्द्र	कुटानी, पिसानी र पेलानी (मिल) संख्या			संकलन तथा प्रसोधन केन्द्र			विक्री केन्द्र वा कोसेली घर
	परम्परागत	सुधारिएको		पानी मिल	डिजेल मिल	विद्युत मिल	कृषि	जडिबुटी	उद्योग	
१		४			१	६		१	१	
२		७			२	६				
३			०	०	२	१०	०	०	०	०
४					५	७				
५				४	३					
६						७				
७	१					८				
जम्मा	१	११	०	४	१३	४३	०	१	१	

स्रोत: समुह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तर्वार्ता, २०७८

४.५ उत्पादन तथा सेवामूलक उद्योग सम्बन्धी विवरण

उत्पादन तथा सेवामूलक उद्योगका रूपमा १२ वटा घरेलु उद्योगहरु संचालनमा रहेको पाइन्छ। यसबाट ३ जना पुरुषले रोजगारी पाएका छन् भने उत्पादित वस्तुबाट वार्षिक करिब ६ लाख बराबरको आमदानी गर्ने गर्दछन्। सञ्चालित उद्योग सम्बन्धी वडागत विवरण देहायमा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ४२: उत्पादन तथा सेवामूलक उद्योग सम्बन्धी विवरण

उद्योगको नाम तथा ठेगाना	वडा नम्बर	उद्योगको स्वामित्व	उद्योगको प्रकार	प्रत्यक्ष रोजगारी जना			उत्पादन हुने वस्तु र सेवाको नाम	उत्पादित वस्तु र सेवा बाट भएको वार्षिक आमदानी (रु हजारमा)
				महिला	पुरुष	जम्मा		
जडिबुटी सहकारी	१	सहकारी						
फेदी सामुदायिक हाते कागज उद्योग	१	सामुदायिक						
मञ्जना हाते कागज उद्योग	१	नीजी						
अनुका अल्लो तथा	१	नीजी						

उद्योगको नाम तथा ठेगाना	वडा नम्बर	उद्योगको स्वामित्व	उद्योगको प्रकार	प्रत्यक्ष रोजगारी जना			उत्पादन हुने वस्तु र सेवाको नाम	उत्पादित वस्तु र सेवा बाट भएको बार्षिक आमदानी (रु हजारमा)
				महिला	पुरुष	जम्मा		
हाते कागज उद्योग								
काजु उद्योग	१	नीजी						
पाउरोटी उद्योग	१	नीजी						
	४	नीजि	घरेलु					
घरेलु (३)	५	निजि	घरेलु	०	१	१	धागो	
काजु तथा किसमिस उत्पादन	७	नीजि	घरेलु	०	१	१		३५०
तुम्बुचो आधुनिक कृषि फर्म	७	नीजि	घरेलु	०	१	१	कृषि औजार	२५०
जम्मा				०	३	३		६००

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७८

४.६ व्यापार व्यवसाय सम्बन्धी विवरण

व्यापार र व्यवसायको स्थिति हेर्दा यस गाउँपालिका क्षेत्रभित्र निजी एकल स्वामित्वका व्यापार व्यवसायको संख्या बढि देखिन्छ । यहाँ किराना पसल, मासु पसल, सुनचाँदी, होटल, रेष्टरेण्ट, चियानास्ता पसल, तरकारी तथा फलफुल पसल आदी गरी कुल ६६ वटा व्यापार तथा व्यवसायहरु संचालनमा रहेका छन् । उक्त व्यापार व्यवसायबाट वार्षिक करिब १ करोड ६० लाख भन्दा बढीको वार्षिक कारोबार हुने गरेको देखिन्छ । यससम्बन्धी व्यवसायगत विवरण देहायमा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ४३: व्यापार व्यवसाय सम्बन्धी विवरण

व्यापार तथा व्यवसाय संचालक तथा कम्पनीको नाम	वडा नम्बर	व्यापार र व्यवसायको किसिम	पसलको प्रकार	व्यापार व्यवसायको स्वामित्व	वार्षिक कारोबार (रु. हजारमा)
बावुराम राई	२	मासु पसल	खुद्रा	एकल	२००
रेस्मा राई	२	किराना पसल	खुद्रा	एकल	३७५
मिलनकुमार राई	२	किराना पसल	खुद्रा	एकल	४१०
राजिप राई	२	किराना पसल	खुद्रा	एकल	३२०
सविना राई	२	किराना पसल	खुद्रा	एकल	४००
याम ब. राई	२	तरकारी पसल	खुद्रा	एकल	४१०
असोकचन्द्र राई	२	तरकारी पसल	खुद्रा	एकल	३००
प्रतिना राई	२	किराना पसल	खुद्रा	एकल	४५०
माया कु. राई	२	किराना पसल	खुद्रा	एकल	२२५
मिलनचन्द्र राई	२	किराना पसल	खुद्रा	एकल	२००
अमरकुमार राई	२	किराना पसल	खुद्रा	एकल	७००
शिव कुमार राई	३	किराना पसल	खुद्रा	एकल	०
योगेस राई	३	किराना पसल	खुद्रा	एकल	०
धुवराज राई	३	किराना पसल	खुद्रा	एकल	०
युनिक किराना पसल	४	किराना पसल	खुद्रा	एकल	४०००
एन्जल अञ्चल किराना पसल	४	किराना पसल	खुद्रा	एकल	४८००
पिके फेस हाउस	४	किराना पसल	खुद्रा	एकल	१२००
तयामा खियामा मासु	४	किराना पसल	खुद्रा	एकल	१३००

व्यापार तथा व्यवसाय संचालक तथा कम्पनीको नाम	बडा नम्बर	व्यापार र व्यवसायको किसिम	पसलको प्रकार	व्यापार व्यवसायको स्वामित्व	वार्षिक कारोबार (रु. हजारमा)
पसल					
निनम्चु ट्रेड	४	किराना पसल	खुद्रा	एकल	३०००
दुमी ट्रेड एण्ड सप्लायर्स	४	किराना पसल	खुद्रा	एकल	२०००
श्रेष्ठ ट्रेड एण्ड सप्लायर्स	४	किराना पसल	खुद्रा	एकल	२४००
युनिक किराना पसल	४	किराना पसल	खुद्रा	एकल	२७००
चन्द्र ट्रेड एण्ड सप्लायर्स	४	किराना पसल	खुद्रा	एकल	३७०००
डि के ट्रेड एण्ड सप्लायर्स	४	किराना पसल	खुद्रा	एकल	३९००
पशुपति ट्रेड एण्ड सप्लायर्स	४	किराना पसल	खुद्रा	एकल	२६००
दास जेनेरल स्टोर	४	किराना पसल	खुद्रा	एकल	४५००
सदिप रेडिमेट कपडा पसल	४	किराना पसल	खुद्रा	एकल	३०००
यसु रेडिमेट कपडा पसल	४	किराना पसल	खुद्रा	एकल	२४००
शुभम फेन्सी स्टोर	४	किराना पसल	खुद्रा	एकल	२४००
सहु इन्टर प्राइजेज	४	किराना पसल	खुद्रा	एकल	२१००
सन्देश रेडिमेट पसल	४	किराना पसल	खुद्रा	एकल	२१००
जोशी इन्टरप्राइजेज	४	किराना पसल	खुद्रा	एकल	७५००
तिम्सीना स्टोर	४	किराना पसल	खुद्रा	एकल	१९००
आर सी स्टेशनरी	४	किराना पसल	खुद्रा	एकल	४०००
सत्यदेवी एसडी किराना पसल	४	किराना पसल	खुद्रा	एकल	२६००
समिक्ष ट्रड एण्ड सप्लायर्स	४	किराना पसल	खुद्रा	एकल	२९००
भावन रेडिमेट कपडा पसल	४	किराना पसल	खुद्रा	एकल	३९००
भुवन इलेक्ट्रोनिक्स	४	किराना पसल	खुद्रा	एकल	२५००
जोनिसा ज्वेलरी	४	किराना पसल	खुद्रा	एकल	४६००
स्पारिका ज्वेलरी	४	किराना पसल	खुद्रा	एकल	३९००
भावना डिजिटल फोटो स्टुडियो	४	किराना पसल	खुद्रा	एकल	१७००
मोटरसाइकल वर्कसप	४	किराना पसल	खुद्रा	एकल	१०००
हाम्हो मोवायल मर्मत सेन्टर	४	किराना पसल	खुद्रा	एकल	१९००
एच एस मोटरसामईकल सर्भिस सेन्टर	४	किराना पसल	खुद्रा	एकल	९००
चन्द्र टेलरिड सेन्टर	४	किराना पसल	खुद्रा	एकल	१२००
खेम मोवायल मर्मत सेन्टर	४	किराना पसल	खुद्रा	एकल	२८००
रावा फलैचा मल्टीपर्पोज प्रालि	४	किराना पसल	खुद्रा	एकल	१५००
बाहिड किराना पसल(बाल कु. राई)	५	किराना पसल	खुद्रा	एकल	०

व्यापार तथा व्यवसाय संचालक तथा कम्पनीको नाम	वडा नम्बर	व्यापार र व्यवसायको किसिम	पसलको प्रकार	व्यापार व्यवसायको स्वामित्व	वार्षिक कारोबार (रु. हजारमा)
मुकेश बस्नेत	५	किराना पसल	खुद्रा	एकल	०
कुमारे राई	५	किराना पसल	खुद्रा	एकल	०
रुपलाल राई	५	किराना पसल	खुद्रा	एकल	०
भूपाल राई	५	किराना पसल	खुद्रा	एकल	०
तिलक बस्नेत	५	किराना पसल	खुद्रा	एकल	०
हिमाल भक्त राई	५	किराना पसल	खुद्रा	एकल	०
बाहिङ्ग किराना पसल(बाल कु. राई)	५	किराना पसल	खुद्रा	एकल	०
तिमल्सीना स्टोर	६	किराना पसल	खुद्रा	एकल	२०००
राम स्टोर	६	किराना पसल	खुद्रा	एकल	४०००
बाल कुमारी किराना पसल	६	किराना पसल	खुद्रा	एकल	७०००
पदम बहादुर खडका	७	किराना पसल	खुद्रा	एकल	०
याम ब. राई	७	किराना पसल	खुद्रा	एकल	०
आयुस्मा किराना पसल	७	किराना पसल	खुद्रा	एकल	१३३५.१
चन्द्र ट्रेड एण्ड सम्लायर्स	७	हार्डवेयर	खुद्रा	एकल	११७५३.१
पारुहांग किराना पसल	७	किराना पसल	खुद्रा	एकल	१९४९.८
संयोग किराना पसल	७	किराना पसल	खुद्रा	एकल	१०००
कोयी किराना पसल	७	किराना पसल	खुद्रा	एकल	३२०.४
कुल ब. किराना पसल	७	किराना पसल	खुद्रा	एकल	६४६.१
जम्मा					१६०९८६.५

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७८

४.७ बजार सम्म पहुँचको अवस्था

यस गाउँपालिका भित्रका बसोबास क्षेत्रबाट नजिकको बजार सम्म हिडेर १५ मिनेट वा सो भन्दा कम समयमा १५९ घरपरिवार, ३० मिनेट सम्ममा ५०९ घरपरिवार र २४४५ घरपरिवार १ घण्टा वा सोभन्दा बढी समयमा पुग्दछन्। यससम्बन्धी वडागत विवरण देहायमा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ४४: बजार सम्म पहुँचको अवस्था

वडा नम्बर	घरबाट हिडेर नजिकको बजार पुग्न लाग्ने समय अनुसार घरपरिवार			
	१५ मिनेट भन्दा कम	३० मिनेट सम्म	१ घण्टा वा बढी	जम्मा
१	७	६	६२९	६४२
२	०	२	३८९	३९१
३	३	२२	२७९	३०४
४	१४७	२३९	३४७	७३३
५	१	२३९	१६०	४००
६	१	०	१३२	१३३
७	०	१	५०९	५१०
जम्मा	१५९	५०९	२४४५	३११३

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७८

४.८ कृषि तथा हाट बजार सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिका क्षेत्रमा उपलब्ध भएका कृषि बजार तथा हाट बजार सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका ४५: कृषि तथा हाट बजार सम्बन्धी विवरण

कृषि बजार			हाट बजार (कृषि बजार बाहेक)				
कृषि बजारस्थलको नाम	वडा नम्बर	उपलब्ध प्रमुख पूर्वाधारहरू	हाट बजार स्थलको नाम	वडा नम्बर	हाट बजार लाग्ने दिन वा वार	उपलब्ध प्रमुख पूर्वाधार	
मासु तरकारी किराना पसल	२			शनिवारे हाट	२	शनिवार	
थोक बजार	२	मासु तरकारी किराना पसल	शनिवारे हाट, त्रिवेणी	२	शनिवार	किराना, फेन्सी	
बुधबारे हाट	४	बजार क्षेत्र ढलान सहितको ट्राईले बनेको भवन	बाक्सिसला बजार	४	बुधबार	बिद्युत, सडक, खानेपानी	
	६	मासु तरकारी किराना पसल	शनिवारे हाट, त्रिवेणी	२	शनिवार	किराना, फेन्सी	

स्रोत: समुह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७८

४.९ व्यवसायीक सीपमूलक तालिम

४.९.१ व्यवसायीक सीपमूलक तालिम लिनेको विवरण

गाउँपालिका क्षेत्रमा व्यवसायीक तथा सीपमूलक तालिम लिनेको संख्या २९९ रहेको छ । जसअन्तर्गत सबैभन्दा बढी निर्माण सम्बन्धी तालिम लिनेको संख्या ५१ रहेको छ । यससम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका ४६: व्यवसायीक सीपमूलक तालिम लिनेको विवरण

वडा नम्बर	व्यवसायीक सीपमूलक तालिम लिने घरपरिवार संख्या										
	सिलाई, बुनाई, बुटिक, शृंगार तथा पार्लर	सूचना प्रविधि, इलेक्ट्रिकल तथा इलेक्ट्रोनिक्स	निर्माण सम्बन्धी	इजिनियरिङ, अटोमोबाइल र मेकानिक्स	कृषि सम्बन्धी	जनस्वास्थ्य सम्बन्धी	पशु स्वास्थ्य सम्बन्धी	पर्यटन सम्बन्धी	कला सम्बन्धी	अन्य	जम्मा
१	१	०	०	०	१	१	०	०	०	३	६
२	०	१	८	२	१	०	०	१	०	५	१८
३	१६	८	२३	१	१४	४	१	१	१	१४	८३
४	११	२५	१३	४	१०	१७	२	३	९	१७	१११
५	७	२	३	६	१	५	१	१	६	४	३६
६	१	४	२	४	२	३	०	६	१	०	२३
७	५	५	२	०	०	०	०	७	०	३	२२
जम्मा	४१	४५	५१	१७	२९	३०	४	१९	१७	४६	२९९

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७८

४.९.२ अवधिका आधारमा तालिम लिनेहरुको विवरण

गाउँपालिका क्षेत्रमा व्यवसायीक तथा सीपमूलक तालिम लिनेको संख्या २९९ मध्ये १ देखि ६ महिनाको तालिम लिने ९७ र १२ महिना भन्दा बढी अवधिको तालिम लिने ९४ जना रहेका छन्। तालिमको अवधिका आधारमा वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ४७: अवधिका आधारमा तालिम लिनेको विवरण

वडा नं.	१ महिना भन्दा कम	१ देखि ६ महिना	६ देखि १२ महिना	१२ महिना भन्दा बढी	उल्लेख नभएको	जम्मा
१	२	०	१	३	०	६
२	१	१	२	३	३	१८
३	२८	३०	५	१७	३	८३
४	८	२४	३१	४६	२	१११
५	४	१८	२	१०	२	३६
६	०	६	४	१३	०	२३
७	२	१०	७	२	१	२२
जम्मा	४५	९७	५२	९४	११	२९९

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७८

४.१० बैङ्ग तथा वित्तीय संस्थामा खाता हुने घरपरिवार सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिका क्षेत्रभित्रका घरपरिवारमा बैंक तथा वित्तीय संस्थाहरुमा पहुँचको अवस्था कमजोर रहेको देखिन्छ। यहाँ रहेका कुल ३११३ घरपरिवार मध्ये ८६९ घरपरिवारले बैङ्ग तथा वित्तीय संस्थाहरुमा खाता खोलेर आर्थिक कारोबार गर्ने गरेका छन् भने २१८८ घरपरिवारको भने कुनै पनि वित्तीय संस्थाहरुमा खाता नरहेको देखिन्छ। यससम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ४८: बैङ्ग तथा वित्तीय संस्थामा खाता हुने घरपरिवार सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	बैंक तथा वित्तीय संस्थामा खाता हुने घरपरिवार		बैंक तथा वित्तीय संस्थामा खाता नहुने घरपरिवार संख्या	उल्लेख नभएको	जम्मा घरपरिवार
	संख्या	प्रतिशत			
१	१३६	२१.१८	४६४	४२	६४२
२	२९	७.४२	३६०	२	३९१
३	१२९	४२.४३	१७४	१	३०४
४	२७७	३७.७९	४५२	४	७३३
५	१२३	३०.७५	२७७	०	४००
६	३०	२२.५६	१०३	०	१३३
७	१४५	२८.४३	३५८	७	५१०
जम्मा	८६९	२७.२२	२१८८	५६	३११३

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७८

४.११ बैङ्ग तथा वित्तीय संस्था अनुसार खाता हुने घरपरिवारको विवरण

बैंक तथा वित्तीय संस्थामा खाता हुने कुल ८६९ घरपरिवार मध्ये ७१.५८ प्रतिशत घरपरिवारको खाता वाणिज्य बैंकमा र १७.३८ प्रतिशत घरपरिवारको खाता अन्य विकास बैंकमा रहेको छ। यससम्बन्धी वित्तीय संस्था अनुसार वडागत विवरण देहाय बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ४९: बैंक तथा वित्तीय संस्था अनुसार खाता हुने घरपरिवारको विवरण

वडा नम्बर	परिवारको सदस्यको बैंक तथा वित्तीय संस्थामा खाताको विवरण					
	वाणिज्य बैंक	विकास बैंक	वित्तीय संस्था	सहकारी	उल्लेख नभएको	जम्मा
१	९५	२४	१५	२	०	१३६
२	६	१८	५	०	०	२९
३	८१	१४	७	२५	२	१२९
४	२३४	२७	९	६	१	२७७
५	७८	२७	१०	७	१	१२३
६	२६	१	१	२	०	३०
७	१०२	४०	१	१	१	१४५
जम्मा	६२२	१५१	४८	४३	५	८६९
प्रतिशत	७१.५८	१७.३८	५.५२	४.९५	०.५८	१००

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७८

४.१२ वार्षिक आम्दानी अनुसार घरपरिवार विवरण

गाउँपालिका अन्तरगत रहेका घरपरिवारलाई वार्षिक आम्दानीको दृष्टिकोणबाट हेदा ५० हजार भन्दा कम आम्दानी हुने घरपरिवार १०.९९ प्रतिशत र ५ लाख भन्दा माथि आम्दानी हुने घरपरिवार १०.८६ प्रतिशत रहेको देखिन्छ। वार्षिक आम्दानीका आधारमा वर्गीकृत वडागत घरपरिवार सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ५०: वार्षिक आम्दानी अनुसार घरपरिवार विवरण

वडा नं.	पारिवारिक आम्दानी विवरण रकम (रु. हजारमा)					जम्मा (रु.)
	५० हजार भन्दा कम	(५०-१५०) हजार	(१५०-२५०) हजार	(२५०-५००) हजार	५०० हजार भन्दा बढि	
१	३३	११४	३१९	१३४	४२	६४२
२	१४	२४९	५७	५२	१९	३९१
३	७५	७२	२५	७३	५९	३०४
४	२२	२७९	१२८	१९७	१०७	७३३
५	१३३	११७	२३	७८	४९	४००
६	२	५०	४२	२६	१३	१३३
७	६३	२०७	९३	९८	४९	५१०
जम्मा	३४२	१०८८	६८७	६५८	३३८	३११३
प्रतिशत	१०.९९	३४.९५	२२.०७	२१.१४	१०.८६	१००

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७८

४.१३ शिर्षक अनुसार परिवारको वार्षिक सरदर आम्दानी विवरण

आम्दानीको शिर्षक अनुसार घरपरिवारको वार्षिक सरदर आम्दानीको अवस्था हेदा यस गाउँपालिकामा सबैभन्दा बढी जागिरबाट करिब ५९ करोड १३ लाख भन्दा बढी वार्षिक आम्दानी हुने गरेको छ। वार्षिक आम्दानीलाई शिर्षक अनुसार वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ५१: शिर्षक अनुसार परिवारको वार्षिक सरदर आम्दानी विवरण

वडा नं.	आम्दानीको शिर्षक अनुसार परिवारको सरदर वार्षिक आम्दानी (रु.हजारमा)									
	अन्नबाली	फलफुल	पशुपन्क्षी	तरकारी	जडिबुटी	श्रम	व्यापार	बैदेशिक	जागिर	अन्य
१	३२८८	१७८६	३२८२६	१६१६	४५६	२१६०२	३६८०	१३७८८	१२७८९	३१०२८
२	१२४०५	१४५	१८२७३	९९	२	१२७७	४३०	१५५९५	५८७८	१७६३२

वडा नं.	आमदानीको शिर्षक अनुसार परिवारको सरदर वार्षिक आमदानी (रु.हजारमा)									
	अन्नबाली	फलफुल	पशुपन्थी	तरकारी	जडिबुटी	श्रम	व्यापार	बैदेशिक	जागिर	अन्य
३	१४४५	२९०	७३७३	१४३४	८४	७८७८	१५२९८	५२८६०	३४४२२	१९२३५
४	२०९२३	११९३	३२२५८	४७८७	१३८	११५१६७	१९६५९	५०३५३	४९४०४३	२२२१५
५	९४२	१२०९	८३५०	६४७	५	४११९	२८००	६३९११	१९२५४	१५१६९
६	३४५०	१२०	३५४६	३०१	७५०	७८९५	१८७८	५३२०	६२११	२३३२
७	१६७३	४९	११५७५	२३०	१३२	२९७९०	१६३६	३०५१८	१८७०९	२३५६५
जम्मा	७३१२३	४७९२	११४२०१	१११४	१५६७	१८७७२८	४५३०१	२३२३४५	५९१३०६	१३११७६

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७८

४.१४ वार्षिक खर्च अनुसार घरपरिवार विवरण

गाउँउपालिका भित्र अधिकांश उपभोग्य वस्तुहरूको आयात बढ्दै जाँदा गाउँउपालिका अन्तरगत रहेका घरपरिवारहरूको घरायसी प्रायोजनमा हुने खर्च क्रमिक रूपले बढ्दै गएको देखिन्छ । वार्षिक खर्चका हिसाबले हेर्दा ५० हजार भन्दा कम खर्च गर्ने घरपरिवार केवल ४.८५ प्रतिशत र ५ लाख भन्दा माथि खर्च गर्ने घरपरिवार ४.१८ रहेका छन् । वार्षिक खर्चका आधारमा वर्गीकृत वडागत घरपरिवारको विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका ५२: वार्षिक खर्च अनुसार घरपरिवार विवरण

वडा नं.	परिवारिक खर्च विवरण रकम (रु. हजारमा)						जम्मा (रु.)
	५० हजार भन्दा कम	(५०-१५०) हजार	(१५०-२५०) हजार	(२५०-५००) हजार	५०० हजार भन्दा बढि		
१	७	२०५	२८९	१२४	१७	६४२	
२	०	१५०	१६९	६६	६	३९१	
३	१८	९०	७१	७९	४६	३०४	
४	१९	२८१	२६०	१३९	३४	७३३	
५	७६	३१९	३	१	१	४००	
६	५	१०२	२०	४	२	१३३	
७	२६	२३६	१४९	७५	२४	५१०	
जम्मा	१५१	१३८२	९६१	४८८	१३०	३११३	
प्रतिशत	४.८५	४४.४३	३०.८७	१५.६८	४.१८	१००	

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७८

४.१५ शिर्षक अनुसार परिवारको वार्षिक सरदर खर्च विवरण

खर्चको शिर्षक अनुसार घरपरिवारको वार्षिक सरदर खर्चको अवस्था हेर्दा यस गाउँउपालिकामा सबैभन्दा बढी खर्च खानामा करिब १६ करोड ८६ लाख भन्दा बढी र २ सबैभन्दा न्यून खर्च कृषि प्रयोजनमा हुने गरेको छ । वार्षिक खर्चलाई शिर्षक अनुसार वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका ५३: शिर्षक अनुसार परिवारको वार्षिक सरदर खर्च विवरण

वडा नं.	खर्चको शिर्षक अनुसार परिवारको सरदर वार्षिक खर्च (रु.हजारमा)							
	खाना	लत्ता कपडा	शिक्षा	स्वास्थ्य	चाँडपर्व	कृषि कार्य	अन्य	जम्मा
१	२९६३८	१३७८२	३१४९९	११४२३	१२११४	१००१२	२४७३८	१३३२०६
२	१५७५०	८२०९	१३७८१	६९९२	८०४४	६०८५	१६४५२	७५३१३
३	३८८७९	८८२७	१३८४९	२०६२२	८५३४	१८७०	३३३१	९५९१२
४	३४४७६	१४६७५	३९३५४	३०७०८	१५१९८	६६८९	८६१५	१४९७९५
५	८५२४	५१७६	२७४९	२३१४	६५७३	३६८	१८४४	२७५४८
६	७८५२	२३९०	१८२६	८७९	२१०३	६८७	१०३८	९६७७५

वडा नं.	खर्चको शिर्षक अनुसार परिवारको सरदर वार्षिक खर्च (रु.हजारमा)							
	खाना	लत्ता कपडा	शिक्षा	स्वास्थ्य	चाँडपर्व	कृषि कार्य	अन्य	जम्मा
७	३३५२५	१४२३९	१९१८६	८१४२	१०७७३	७०१	७३५०	९३९९६
जम्मा	१६८६४४	६७२९८	१२२४४	८१०८०	६३३३९	२६४९२	६३३६८	५९२३८५

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७८

४.१६ ऋण हुने घरपरिवार सम्बन्धी विवरण

गाउँपालिका अन्तरगत रहेको कुल ३११३ घरपरिवार मध्ये १२३९ (४६.२३ प्रतिशत) घरपरिवारको ऋण रहेको देखिन्छ। एवं तरिकाले ५१.५३ प्रतिशत घरपरिवारको ऋण नरहेको देखिन्छ। ऋण अनुसार वडागत घरपरिवार विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ५४: ऋण हुने घरपरिवार सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	ऋणको आधारमा घरपरिवार संख्या					जम्मा
	ऋण भएको	ऋण नभएको	थाहा छैन	उल्लेख नभएको		
१	४१३	२१७	३	९	६४२	
२	४५	३३१	४	११	३९१	
३	११७	१७८	०	९	३०४	
४	४१९	३०७	१	६	७३३	
५	६९	३२४	१	६	४००	
६	४४	८९	०	०	१३३	
७	३३२	१५८	८	१२	५१०	
जम्मा	१४३९	१६०४	१७	५३	३११३	
प्रतिशत	४६.२३	५१.५३	०.५५	१.७०	१००	

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७८

४.१७ ऋणको उद्देश्यका आधारमा घरपरिवार विवरण

गाउँपालिका अन्तरगत ऋण हुने कुल १४३९ घरपरिवार मध्ये कृषि तथा पशुपालनका लागि ऋण लिने घरपरिवार २२.४५ प्रतिशत, शिक्षाका लागि २०.४३ प्रतिशत, औषधी उपचारका लागि ११.९५ प्रतिशत र वैदेशिक रोजगारका लागि ९.६६ प्रतिशत घरपरिवारले ऋण लिएको देखिन्छ। ऋणको उद्देश्य अनुसार वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ५५: ऋणको उद्देश्यका आधारमा घरपरिवार विवरण

वडा नम्बर	ऋणको उद्देश्य अनुसार घरपरिवार संख्या						
	कृषि तथा पशुपालन	उच्चोग/व्यापार	वैदेशिक रोजगार	शिक्षा	औषधी उपचार	अन्य	जम्मा
१	१९४	६	४	१०६	६	९७	४१३
२	२५	१	०	६	१	१२	४५
३	१२	१७	११	८	२६	४३	११७
४	५०	३९	११५	१०६	९६	१३	४१९
५	७	५	४	३	१	४९	६९
६	२४	९	०	२	४	५	४४
७	११	७	५	६३	३८	२०८	३३२
जम्मा	३२३	८४	१३९	२९४	१७२	४२७	१४३९
प्रतिशत	२२.४५	५.८४	९.६६	२०.४३	११.९५	२९.६७	१००

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७८

४.१८ ऋणको स्रोतका आधारमा घरपरिवार विवरण

गाउँपालिका अन्तरगत ऋण लिएका कुल १४३९ घरपरिवार मध्ये अधिक ६६.८५ प्रतिशत घरपरिवारले साहु महाजनबाट ऋण लिने गरेका छन्। त्यसैगरी बचत समूहबाट १३.६९ प्रतिशत र बैंक तथा वित्तीय संस्थाबाट १२.५१ प्रतिशत घरपरिवारले ऋण लिएको देखिन्छ। ऋणको स्रोतका आधारमा वडागत घरपरिवार विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ५६: ऋणको स्रोतका आधारमा घरपरिवार विवरण

वडा नम्बर	ऋणको स्रोत अनुसार ऋण लिने घरपरिवार संख्या						
	बैंक तथा वित्तीय संस्था	सहकारी	बचत समूह	साहु महाजन	अन्य	उल्लेख नभएको	जम्मा
१	९	१४	५९	३२०	११	०	४९३
२	३	१	६	३४	१	०	४५
३	२३	९	५	७६	४	०	११७
४	११४	६	४०	२२९	१	२९	४१९
५	१५	१	२	५१	०	०	६९
६	३	१६	१२	१२	०	१	४४
७	१३	५	७३	२४०	१	०	३३२
जम्मा	१८०	५२	१९७	९६२	१८	३०	१४३९
प्रतिशत	१२.५१	३.६१	१३.६९	६६.८५	१.२५	२.०८	१००

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७८

४.१९ बैंक तथा वित्तीय संस्था र सहकारी सम्बन्धी विवरण

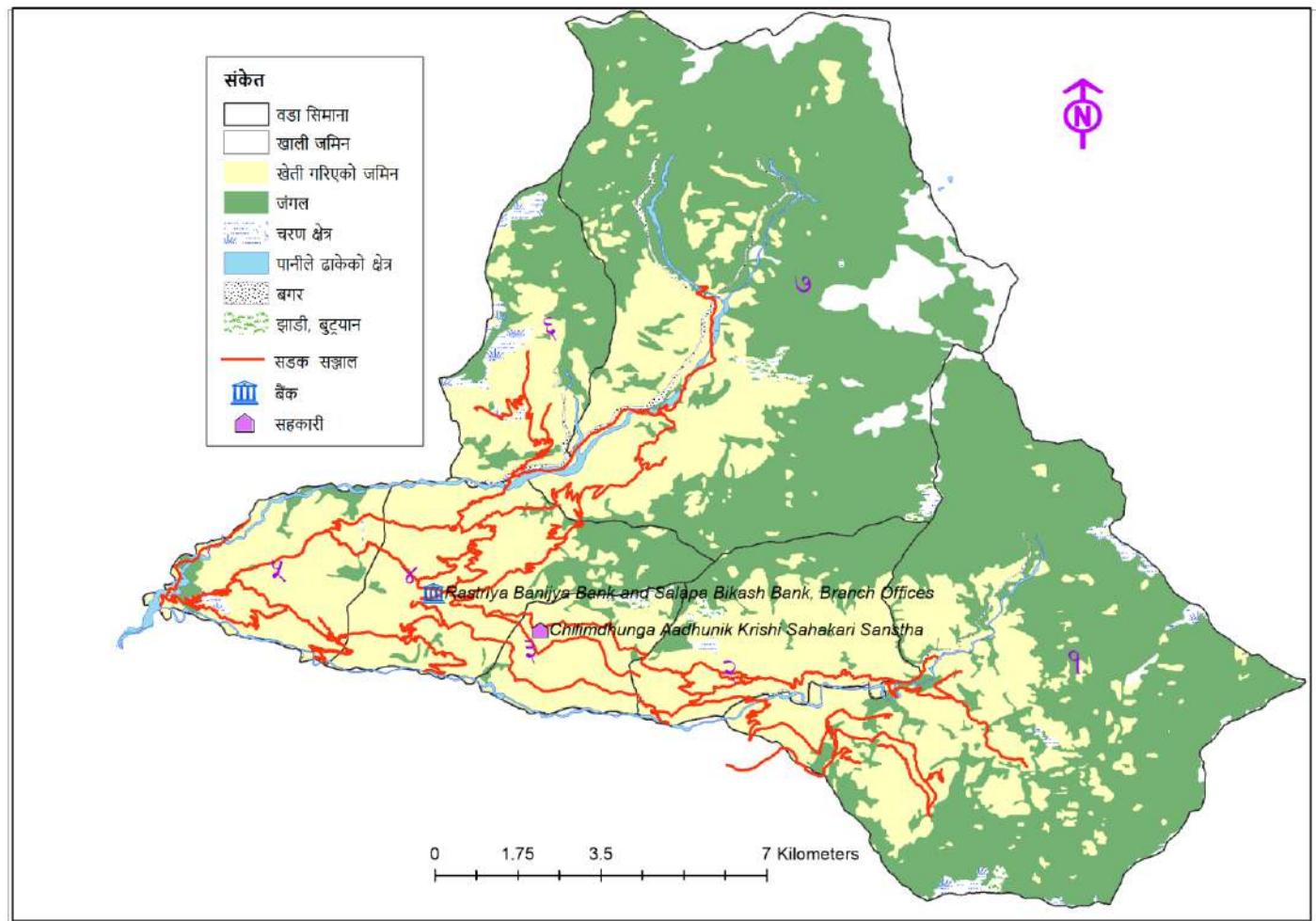
यस गाउँपालिका भित्र वित्तीय संस्थाहरूमा एउटा वाणिज्य बैंक, एउटा विकास बैंक, एउटा लघुवित्त र २ वटा सहकारी संस्था संचालनमा रहेका छन्। यी संस्थाहरूले यस गाउँपालिका क्षेत्रमा वार्षिक करिब एक अर्ब ५ लाख भन्दा बढीको आर्थिक कारोबार गर्दै आईरहेको देखिन्छ। यस्ता संस्थाहरूको लगानी तथा लगानीको मुख्य क्षेत्र सम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ५७: बैंक तथा वित्तीय संस्था र सहकारी सम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	बैंक तथा सहकारी संस्थाको नाम र ठेगाना	वडा नम्बर	वार्षिक कारोबार रकम (रु.हजारमा)	लगानी रकम (रु.)	लगानीको मुख्य क्षेत्र
क.	वाणिज्य बैंक				
	राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक	४	१०००००००	२५०००००	कृषि, शिक्षा, व्यापार, पशुपालन
ख.	विकास बैंक				
	सालपा विकास बैंक	४	२५००००	७०००००००	कृषि, पशुपालन, व्यापार
ग.	वित्तीय संस्था				
	चिलिमदुडगा आधुनिक कृषि सहकारी संस्था	३	२० लाख	१२ लाख	कृषि व्यापार
घ.	लघु वित्त संस्था				
ड.	सहकारी संस्था				
१	जनजागृति कृषि सहकारी संस्था	५	निष्कृत	निष्कृत	निष्कृत
२	लमवा कृषि सहकारी संस्था लि.	७	२००००००	१००००००	कृषि तथा व्यापार व्यवसाय

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७८

स्रोतनक्षा नं. २: बैंक तथा वित्तीय संस्था

परिच्छेद ५: सामाजिक अवस्था

यस परिच्छेदमा शिक्षा, स्वास्थ्य, कला, संस्कृति, लक्षित वर्ग, लैगिकता, खानेपानी, सरसफाई जस्ता सामाजिक विषयहरूमा देहाय बमोजिमका शिर्षकहरूमा प्रस्तुत गरिएको छ।

५.१ शैक्षिक तथा मानव संशाधन विकास

यस शिर्षक अन्तरगत शैक्षिक स्थितिको बारेका उल्लेख गरिएको छ।

५.१.१ हालको साक्षरताको अवस्था

यस गाउँपालिकाको साक्षरताको स्थिति हेर्दा दद.१७ प्रतिशत साक्षरता रहेको देखिन्छ। जहाँ पुरुष साक्षरता ९३.१४ प्रतिशत र महिला साक्षरता द३.२१ प्रतिशत रहेको छ भने ११.९ प्रतिशत निरक्षरता अझै कायम रहेको छ। निरक्षरताको अवस्था हेर्दा महिलाको तुलनामा महिला बढी निरक्षर अर्थात पुरुषहरु बढी साक्षर रहेको देखिन्छ। साक्षरता सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ५८: हालको साक्षरताको अवस्था (प्रतिशतमा)

वडा नं.	साक्षरताको स्थिति (प्रतिशतमा)			निरक्षरताको स्थिति (प्रतिशतमा)		
	पुरुष	महिला	औषत	पुरुष	महिला	औषत
१	९५.९	९१.५६	९३.७३	४.१०	८.५२	६.३०७
२	९२.०५	८८.३९	९०.२२	८.०६	११.७४	९.८९७
३	८८.२७	७४.०२	८९.१५	११.७३	२६.२४	१८.९८
४	९४.२२	८५.३६	९१.७९	५.८९	१४.८३	१०.३६
५	९०.७	७३.९३	८२.३१	९.४०	२६.०७	१७.७४
६	९४.६९	८२.३३	८८.५१	५.३१	१७.६७	११.४९
७	९६.११	८६.८९	९१.५०	३.८९	१३.११	८.५
जम्मा	९३.१४	८३.२१	८८.१७	६.९१	१६.८८	११.९०

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७८

५.१.२ शैक्षिकस्तर अनुसार जनसंख्या विवरण

शैक्षिक स्तर अनुसार गाउँपालिकाको जनसंख्या हेर्दा २१.५५ प्रतिशत पूर्वप्राथमिक, ९.९५ प्रतिशत आधारभूत, १.२४ प्रतिशत स्नातकोत्तर तथा १.२६ प्रतिशत जनसंख्या प्राविधिक एसएलसी अध्ययन गरेको देखिन्छ। साथै ११.०९ प्रतिशत जनसंख्या साधारण लेखपढ गर्न जान्दछन्। शैक्षिक स्तर अनुसार वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ५९: शैक्षिकस्तर अनुसार जनसंख्या विवरण

वडा नं.	शैक्षिकस्तर अनुसार जनसंख्या										
	पूर्व प्राथमिक	आधारभूत	माध्यमिक	स्नातक	स्नातकोत्तर वा मासी	एमफिल वा सोभन्दा माथि	प्राविधिक एसएलसी	साधारण लेखपढ	निरक्षर	कम उमेर	जम्मा
१	१०९	६६३	५९८	५४	७	०	२४	१३८०	१७७	१८२	३१९४
२	२०६	४१३	५०७	१३	०	०	१	४९५	१६८	११२	१९१५
३	९६	४५३	५८३	५१	११	०	०	१४७	२९७	९७	१७३५
४	१५६	११४९	१२९३	१४१	३७	३	९	३२८	३३५	२१५	३६६६
५	७१	८०५	४९०	४७	६	०	३	२२१	३४०	१५३	२१३६
६	३२	२२१	१५९	२८	५	०	०	१२३	६९	५१	६८८
७	४३	११००	४९०	१०१	२१	०	७	५०९	१९१	१४२	२५२४

वडा नं.	शैक्षिकस्तर अनुसार जनसंख्या										
	पूर्व प्राथमिक	आधारभूत	माध्यमिक	स्नातक	स्नातकोत्तर वा माथी	एमफिल वा सो भन्दा माथि	प्राविधिक एसएलसी	साधारण लेखपढ	निरक्षर	कम उमेर	जम्मा
जम्मा	७१३	४८०४	४०४०	४३५	८७	३	४४	३२०३	१५७७	९५२	१५८५८
प्रतिशत	४.५०	३०.२९	२५.४८	२.७४	०.५५	०.०२	०.२८	२०.२०	९.९४	६.००	१००

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७८

५.१.३ शैक्षिक संस्था सम्बन्धी विवरण

यस केपिलासगढी गाउँपालिका क्षेत्रमा रहेका सामुदायिक विद्यालयहरूको तहगत संख्या देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ६०: शैक्षिक संस्था सम्बन्धी विवरण

विद्यालयको प्रकार	आधारभूत विद्यालय (१-८)	माध्यमिक विद्यालय (९-१२)	जम्मा	कैफियत
सामुदायिक		२७	७	३४
संस्थागत		२	०	२
जम्मा		२९	७	३६

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७८

५.१.४ विद्यालयमा अध्ययन गरीरहेका तहगत छात्रछात्राको विवरण

गाउँपालिका क्षेत्र भित्र रहेका कुल ३६ विद्यालयहरूमा अध्ययन गर्ने तहगत छात्रछात्राहरूको संख्या हेर्दा पूर्व प्राथमिक, आधारभूत तह र माध्यमिक तहमा अध्ययन गर्ने तह अनुसार छात्रछात्राहरूको विद्यालयगत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ६१: विद्यालयमा अध्ययन गरीरहेका तहगत छात्रछात्राको विवरण

विद्यालयको नाम नम्बर	वडा नम्बर	पूर्व प्राथमिक			आधारभूत (१-८)			माध्यमिक (९-१२)			जम्मा		
		छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा
गौरीपञ्चकन्या आवि	१	९	१०	१९	७५	६०	१२५				७५	६०	१४४
जागेश्वरी आवि	१	९	५	१४	२७	१०	३७				३८	१७	५५
कुहुँदाँडा मावि	१				४६	४०	८६	७५	६९	१४४	१२१	१०९	२३०
जनसेवा आवि	१				२८	२१	४९				२८	२१	४९
तोमाने आवि	१	९	३	१२	५२	५३	१०५				६१	५६	११७
लालिगुँरास आवि	१				३०	३०	६०				३०	३०	६०
पत्करु आवि	१				७३	७०	१४३				७३	७०	१४३
गंगा जमुना आवि	१				१६	२२	३८						३८
पिपिड आवि	१												
नवज्योती आवि	१				१३	११	२४				१३	११	२४
चन्द्रोदय आवि	२				२३	२३	४६				२३	२३	४६
खार्ताम्छा आवि	२	६	४	१०	१९	१५	३४				२३	२१	४४
शुक्रजित मावि	२	८	७	१५	७४	५९	१३३	१५	२५	४०	९७	९१	१८८
सिंहकालिका आवि	२	१५	९	२४	३२	२३	५५				४७	३२	७९
राष्ट्रिय मावि	३	६	५	११	३७	२७	६४	२२	२४	४६	६५	५६	१२१
कालिका आवि	३				१३	१०	२३						२३
सिद्ध आवि	३	१२	९	२१							१२	९	२१

विद्यालयको नाम	वडा नम्बर	पूर्व प्राथमिक			आधारभूत (१-८)			माध्यमिक (९-१२)			जम्मा		
		छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा	छात्रा	छात्र	जम्मा
मनाकामना आवि	३	२७	४१	६८	२३	३४	५६				५१	७५	१२६
पृथ्वी मावि	४	९	७	१६	११४	१०५	२१९	२०६	१००	३०७	३२९	२१२	५४१
जालपा आवि	४	५	६	११	५८	७१	१२९				६३	५५	१४०
कालिका	४	९	५	१४			५५						६९
जनजागृती आवि													
कालिका आवि	४	८	६	१४							८	६	१४
शिक्षा जयन्ती	४	२	७	९							२	७	९
सिंहदेवी आवि	४				१४	७	२१				१४	७	२१
सनसाइन इ.बो.	४	१	१२	१३	८५	८२	१६७				९७	९५	१९२
वेवीकेयर इ.बो.	४												
थर्प डाँडा मावि	५	१३	१०	२३	९५	९२	१८७	२८	२४	५२	१३३	१२९	२६२
जनता आवि	५				८	११	१९				८	११	१९
जनता आवि	५				१८	३०	४८				१८	३०	४०
युवा ज्योती आवि	६	७	३	१०	२१	१७	३८						
रेणुका मावि	६	१	६	७	४८	६२	११०	१४	१७	३१	६३	८५	१४८
मंगल आवि	७	३०	२५	५५							३०	२५	५५
हिमालय आवि	७	१६	१४	३०							१६	१४	३०
सूर्य मावि	७	१९	९	२८	१३३	१४३	२७६	४८	३७	८५			
सिंहदेवी आवि	७				२४	२१	४५				२४	२१	४५
चन्द्र आवि	७	१०	९	१९	४१	३१	७२				४१	३१	७२
जम्मा		२३१	२१२	४४३	१२४०	११८०	२४६४	४०८	२९६	७०५	१६०३	१४०९	३१६५

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७८

५.१.५ विद्यालयको भौतिक अवस्था

यहाँ रहेका विद्यालयहरुमा रहेका पक्की तथा कच्ची भवन र उपलब्ध कोठा संख्या तथा पुस्तकालय, प्रयोगशाला, खेलमैदान, कम्पाउण्ड वाल, चर्पीको सुविधा, स्वच्छ खानेपानी लगायतका विद्यालयगत भौतिक पूर्वाधार सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ६२: विद्यालयको भौतिक अवस्था

विद्यालयको नाम	वडा नम्बर	भवन संख्या		कोठा संख्या		पुस्तकालय र अध्ययन केन्द्र	प्रयोग- शाला	डेस्क/ वेङ्चको क्षमता (जना)	खेलमैदान क्षेत्रफल (वर्ग मी.)	कम्पाउण्ड वालको किसिम	चर्पीको सुविधा	स्वच्छ खानेपानी
		पक्का	कच्चा	पक्का	कच्चा							
गौरीपञ्चकन्या आवि	१		५		११	छैन	छैन	३०	३८६	छैन	छ	छ
जागेश्वरी आवि	१	२		६		छैन	छैन	९	१६२	छैन	छ	छ
कुहुँडाँडा मावि	१	४	३	१	९	छ	छैन	५०	१५०	छ	छ	छ
जनसेवा आवि	१		२		५	छैन	छैन	१५		छैन	छ	छ
तोमाने आवि	१	१	५	२	८	छैन	छैन	१००	३३८	छ	छ	छ
लालिगुरुसास आवि	१	३		७		छैन	छैन	१२	७५	छ	छ	छ
पत्करु आवि	१	१	२	३	९	छैन	छैन	५२	१६२	छैन	छ	छ
गंगा जमुना	१		२		४	छैन	छैन	१४		छैन	छ	छ

विद्यालयको नाम	वडा नम्बर	भवन संख्या		कोठा संख्या		पुस्तकालय र अध्ययन केन्द्र	प्रयोग- शाला	डेस्क/ वेज्चको क्षमता (जना)	खेलमैदान क्षेत्रफल (वर्ग मी.)	कम्पाउण्ड वालको किसिम	चर्पीको सुविधा	स्वच्छ खानेपानी
		पक्की	बहु	पक्की	बहु							
आवि												
पिपिड आवि	१											
नवज्योती आवि	१	१		४		छैन	छैन	१३	७५	छैन	छ	छ
चन्द्रोदय आवि	२	१	१	२	६	छैन	छैन	४८	१६२		छ	छ
खार्ताम्छा आवि	२					छैन	छैन				छ	छ
शुक्रजित मावि	२					छैन	छैन				छ	छ
सिंहकालिका आवि	२					छैन	छैन				छ	छ
राष्ट्रिय मावि	३	५				छ			७५०	छ	छ	छ
कालिका आवि	३		५			छ	छैन		१८००	छैन	छ	छ
सिद्ध आवि	३		५			छैन	छैन		१५००	छैन	छ	छ
मनाकामना आवि	३	५	५			छैन	छैन		२०००	छैन	छ	छ
पृथ्वी मावि	४		१	६	४	छ	छ	१००	१११९०	छैन	छ	छ
जालपा आवि	४		४		१२	छ	छ	३२	१०१७	छैन	छ	छ
कालिका जनजागृती आवि	४	१	२	२	४	छैन	छैन	१०	१०१७	कच्ची	छ	छ
कालिका आवि	४		१		६	छैन	छैन	१५	२५	छैन	छ	छ
शिक्षा जयन्ती	४		१		४	छैन	छैन	१२	४१३	छैन		छैन
सिंहदेवी आवि	४	१	१	२	४	छैन	छैन	१२				छैन
सनसाइन इ.बो.	४		५		२२	छ	छैन	२८२ ५		तारवार	छ	छ
वेवीकेयर इ.बो.	४		३		१०	छ	छैन	२२	१०१७	कच्ची	छ	छ
थर्पु डाँडा मावि	५	१	३	४	११	छ	छ	१७०			छ	छ
जनता आवि	५		२		७				१९	१६११	छ	छ
मालिका देवी आवि	५		२		७				५		छ	
युवा ज्योती आवि	६	२	०	७	०	छैन	छैन	१५	५०३	छ (आधा)	छ	छ
रेणुका मावि	६	०	४	०	१२	छ	छ	४०	२	तारवार	छ	छ
मंगल आवि	७		१		७	छैन	छैन	५५	१५	छैन	छ	छ
हिमालय आवि	७	२		५		छैन	छैन	४०	२०	छैन	छ	छ
सूर्य मावि	७					छ	छ	४००	५०००	छैन	छ	छैन
सिंहदेवी आवि	७							७०	१०५	छैन	छ	छैन
चन्द्र आवि	७							९१	४५००	छैन	छ	छ

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७८

५.१.६ शिक्षक विवरण

गाउँउपालिका क्षेत्र भित्र रहेका विद्यालयहरुमा स्वीकृत शिक्षक दरबन्दी, कार्यरत शिक्षक, महिला शिक्षक तथा विषयगत शिक्षक सम्बन्धी विद्यालयगत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ६३: शिक्षक विवरण

विद्यालयको नाम	वडा नम्बर	स्वीकृत दरबन्दी संख्या	कार्यरत शिक्षक संख्या		महिला शिक्षक संख्या		विषयगत शिक्षक संख्या		
			शिक्षक	शिक्षिका	आधारभूत	माध्यामिक	गणित	विज्ञान	अंग्रेजी

विद्यालयको नाम	वडा नम्बर	स्वीकृत दरबन्दी संख्या	कार्यरत शिक्षक संख्या		महिला शिक्षक संख्या		विषयगत शिक्षक संख्या		
			शिक्षक	शिक्षिका	आधारभूत	माध्यामिक	गणित	विज्ञान	अंग्रेजी
गौरीपञ्चकन्या आवि	१	३	६	३	१		१	१	१
जागेश्वरी आवि	१	१	१	३	३				
कुहुँडाँडा मावि	१	१२	१०	२	२	१०	१	१	२
जनसेवा आवि	१	३	२	११					
तोमाने आवि	१	३	२	६	६				
लालिगुरास आवि	१	५	२	३	३				
पत्करु आवि	१	३	४	२	२				१
गंगा जमुना आवि	१	३	२	१	१				
पिपिड आवि	१								
नवज्योती आवि	१	१		१	१				
चन्द्रोदय आवि	२	२	२	१	१				
खार्ताम्छा आवि	२	२	१	३	३				
शुक्रजित मावि	२	४	२	२	२				
सिंहकालिका आवि	२	२	१	१	१				
राष्ट्रिय मा.वि	३	३	९	६	१	०	२	१	#
कालिका आवि	३	२	१	१	१				
सिद्ध आवि	३	२	१	१	१				
मनाकामना आवि	३	५	३	२			१	०	१
पृथ्वी मावि	४	१७	१२	६	५	१	२	१	२
जालपा आवि	४	१०	६	४	४		२	१	२
कालिका जनजागृती आवि	४								
कालिका आवि	४	३	२	१					
शिक्षा जयन्ती	४	२	१	१	१				
सिंहदेवी आवि	४	२	१	१	१				
सनसाइन इ.बो.	४		५	९	१६		१	१	१
वेवीकेयर इ.बो.	४								
थर्पु डाँडा मावि	५	१४	११	२	२		१	१	१
जनता आवि	५				२	२			
जनता आवि	५	४	२	३	२				
युवा ज्योती आवि	६	३	२	३	३				
रेणुका मावि	६	७	९	४	३	३	१	२	१
मंगल आवि	७	२	०	३	३				
हिमालय आवि	७	२	१	१	२				
सूर्य मावि	७	११	५	४	३	१	१	१	१
सिंहदेवी आवि	७	३	१	२	२				
चन्द्र आवि	७	३	४	१	१				

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७८

५.१.७ भर्ना दर, निरन्तरता दर, सिकाई उपलब्धी दर

गत वर्षको आँकडा अनुसार गाउँपालिका भित्र रहेका विद्यालयहरुको तहगत खुद भर्ना दर, निरन्तरता दर, सिकाई उपलब्धी दर र उत्तर्ण दर औषतमा देहाय बमोजिम रहेको छ, भने विद्यालयगत विवरण देहायमा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ६४: भर्ना दर, निरन्तरता दर, सिकाई उपलब्धी दर

विद्यालयको नाम, स्थान र किसिम	बडा नं.	खुद भर्ना दर			निरन्तरता दर			सिकाई उपलब्धी दर			उत्तर्ण दर		
		पूर्व प्राथमि क	आधार- भूत	माध्यमि क	पूर्व प्राथमि क	आधार भूत	माध्यमि क	कक्षा ८	कक्षा १०	कक्षा १२	कक्षा ८	कक्षा १०	कक्षा १२
गौरीपञ्चकन्या आवि	१	१७	९८		१०	९९		८१			९५		
जागेश्वरी आवि	१												
कुहुँडाँडा मावि	१		८६	१४४		८६	१४०	३६.४०	५४.५		८०	८५	
जनसेवा आवि	१		८९			८२							
तोपाने आवि	१		९२.१०			९१.४३		८५			८३		
लालिगुरास आवि	१		९१			८१							
पत्करु आवि	१		९६			९४		८२			९६		
गंगा जमुना आवि	१		९७			८१							
पिपिडु आवि	१												
नवज्योती आवि	१		८५			७५							
चन्द्रोदय आवि	२		४६			४१							
खार्ताम्छा आवि	२		३४		७	२७							
शुक्रजित मावि	२	१५	१३३	४०	१२	१२०	३३						
सिंहकालिका आवि	२	२४	५५		१७	४३							
राष्ट्रिय मा.वि	३	१७	६४	४९	८८	९२	९२	२.२२	१.८९		८५	९३	
कालिका आवि	३	२३			८२								
सिद्ध आवि	३	२१			९०						१००	५०	७५
मनाकामना आवि	३	६८	५६		९५	८५					९५	९५	९५
पृथ्वी मावि	४								५९.५				
जालपा आवि	४							७२.५			१००		
कालिका जनजागृती आवि	४	१००	१००		१००	१००							
कालिका आवि	४												
शिक्षा जयन्ती	४												
सिंहदेवी आवि	४	१००	१००		१००	१००		१००			८८.८		
सनसाइन इ.बो.	४	९८.५	८८.८					७५					
वेवीकेयर इ.बो.	४												
थर्पु डाँडा मावि	५	१००						४९	६२		१००	७०	
जनता आवि	५		९५			७५							

विद्यालयको नाम, स्थान र किसिम	वडा नं.	खुद भर्ना दर			निरन्तरता दर			सिकाई उपलब्ध दर			उत्तीर्ण दर		
		पूर्व प्राथमि क	आधार- भूत	माध्यमि क	पूर्व प्राथमि क	आधार भूत	माध्यमि क	कक्षा ८	कक्षा १०	कक्षा १२	कक्षा ८	कक्षा १०	कक्षा १२
युवा ज्योती आवि	६	१००	१००		१००	१००							
रेणुका मावि	६	१००	१००		१००	१००	१००	१००	१००		१००	१००	
मंगल आवि	७	७	५७										
हिमालय आवि	७	७	३०		७	२७							
सूर्य मावि	७	१००	१००	१००	४४	९१	८३	५३	५५		१००	१००	
सिंहदेवी आवि	७		१००			९६							
चन्द्र आवि	७	१००	१००		९८	९४							

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७५

५.१.८ आधारभूत शिक्षा पुरा गर्ने विद्यार्थी

गत शैक्षिक वर्ष विद्यालयहरूमा आधारभूत तहमा अध्ययनरत विद्यार्थी र आधारभूत शिक्षा पुरा गर्ने विद्यार्थीहरूको संख्या सम्बन्धी विद्यालयगत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ६५: आधारभूत शिक्षा पुरा गर्ने विद्यार्थी

विद्यालयको नाम, स्थान र किसिम	वडा नम्बर	जम्मा विद्यार्थी		आधारभूत शिक्षा पुरा गर्ने विद्यार्थी	
		छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा
गौरीपञ्चकन्या आवि	१	६०	७५	५७	७२
जागेश्वरी आवि	१	३८	१७	३६	१५
कहुङ्डाँडा मावि	१	४६	४०	४६	८६
जनसेवा आवि	१	२१	२८	१९	२५
तोमाने आवि	१	५६	६१	५४	५९
लालिगुँरास आवि	१	३०	३०	३०	३०
पत्करु आवि	१	७०	७३	६	१२
गंगा जमुना आवि	१	१६	२२	१६	२२
पिपिड आवि	१				
नवज्योती आवि	१	११	१३	९	११
चन्द्रोदय आवि	२	२३	२३		
खार्ताम्छा आवि	२	२३	२१		
शक्रजित मावि	२	९७	९१	९	४
सिंहकालिका आवि	२	२३	३२		
राष्ट्रीय मा.वि	३	५६	६५	२२	२४
कालिका आवि	३	१०	१३		
सिढ्व आवि	३	१२	९		
मनाकामना आवि	३	७५	५१		
पृथ्वी मावि	४				
जालपा आवि	४	५५	६३	१०	१२
कालिका जनजागृती आवि	४				
कालिका आवि	४	३१	१८		
शिक्षा जयन्ती	४	८	४	४	१
सिंहदेवी आवि	४	७	१४	४	५
सनसाइन इ.वो.	४	१२१	९२		
वेवीकेयर इ.वो.	४				
थपुङ्गाँडा मावि	५	१३३	१२०	१०५	१०५

विद्यालयको नाम, स्थान र किसिम	वडा नम्बर	जम्मा विद्यार्थी		आधारभूत शिक्षा पूरा गर्ने विद्यार्थी	
		छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा
जनता आवि	५			११	८
जनता आवि	५	१८	३०	३	२
युवा ज्योती आवि	६	२८	२०	०	०
रेणुका मावि	६	६३	८५		
मंगल आवि	७	२५	३०	२५	३०
हिमालय आवि	७	१४	१६	१४	१६
सूर्य मावि	७	१४७	१६२	११०	१०८
सिंहदेवी आवि	७	२५	२०	२५	२०
चन्द्र आवि	७	३१	४१	२७	३१

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७८

५.१.९ छात्रवृत्ति तथा दिवा खाजा पाउने विद्यार्थी विवरण

यस क्षेत्र भित्र रहेका विद्यालयहरूमा छात्रवृत्ति सुविधा र दिवा खाजा पाउने विद्यालयगत विद्यार्थी विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका ६६: छात्रवृत्ति तथा दिवा खाजा पाउने विद्यार्थी विवरण

विद्यालयको नाम, स्थान र किसिम	वडा नम्बर	छात्रवृत्ति वा अन्य सुविधा पाउने विद्यार्थी		दिवा खाजा खान पाउने विद्यार्थी	
		छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा
गौरीपञ्चकन्या आवि	१				
जागेश्वरी आवि	१				
कुहुङाँडा मावि	१			५९	१२
जनसेवा आवि	१			२८	२८
तोमाने आवि	१				३०
लालिगुरास आवि	१			३०	३०
पत्करु आवि	१			४०	३५
गंगा जमुना आवि	१			१८	१६
पिपिड आवि	१				
नवज्योती आवि	१			१३	११
चन्द्रोदय आवि	२	१		२१	
खार्ताम्छा आवि	२	३		१७	
शुक्रजित मावि	२	१२		७	
सिंहकालिका आवि	२				
राघ्य मा.वि	३	१०		५०	१
कालिका आवि	३				१२
सिद्ध आवि	३				
मनाकामना आवि	३	५		४७	४१
पृथ्वी मावि	४				
जालपा आवि	४	७		६०	
कालिका जनजागृती आवि	४				
कालिका आवि	४	१९			
शिक्षा जयन्ती	४	१		४	
सिंहदेवी आवि	४	५		९	
सनसाइन इ.बो.	४				
वेवीकेयर इ.बो.	४				
थर्पुङाँडा मावि	५				
जनता आवि	५			८	११

विद्यालयको नाम, स्थान र किसिम	वडा नम्बर	छात्रवृत्ति वा अन्य सुविधा पाउने विद्यार्थी		दिवा खाजा खान पाउने विद्यार्थी	
		छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा
जनता आवि	५			२६	१८
युवा ज्योती आवि	६			२१	२०
रेणुका मावि	६			५३	३३
मगल आवि	७			२०	२५
हिमालय आवि	७			१६	१४
सूर्य मावि	७			११४	
सिंहदेवी आवि	७			२०	२५
चन्द्र आवि	७			४१	३१

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७८

५.१.१० शैक्षिक गुणस्तरसँग सम्बन्धित विशेष व्यवस्था

विद्यालयहरूमा शैक्षिक गुणस्तर कायम गर्न आवश्यक अपाङ्ग विद्यार्थी श्रोत कक्षा, CBGRA कार्यान्वयन, एकीकृत पाठ्यक्रम, इन्टरनेट सुविधा र छुट्टै प्रधानाध्यापक दरबन्दी दर्साउने विशेष व्यवस्था सम्बन्धी विद्यालयगत विवरण देहाय बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ६७: शैक्षिक गुणस्तरसँग सम्बन्धित विशेष व्यवस्था

विद्यालयको नाम, ठेगाना र किसिम	वडा नम्बर	अपाङ्ग विद्यार्थी स्रोत कक्षा	CBGRA कार्यान्वयन	एकीकृत पाठ्यक्रम	इन्टरनेट सुविधा	छुट्टै प्रधानाध्यापक दरबन्दी
गौरीपञ्चकन्या आवि	१	नभएको		भएको	नभएको	नभएको
जागेश्वरी आवि	१	नभएको		भएको	नभएको	नभएको
कुहुँडाँडा मावि	१	नभएको	भएको	भएको	भएको	नभएको
जनसेवा आवि	१	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
तोमाने आवि	१	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
लालिगुँरास आवि	१	नभएको		नभएको	नभएको	नभएको
पत्करु आवि	१	नभएको		नभएको	नभएको	नभएको
गंगा जमुना आवि	१	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
पिपिड आवि	१					
नवज्योती आवि	१	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
चन्द्रोदय आवि	२	नभएका		भएका	नभएका	नभएका
खार्ताम्छा आवि	२	नभएका		भएका	नभएका	नभएका
शुक्रजित मावि	२	नभएका		भएका	भएका	नभएका
सिंहकालिका आवि	२	नभएका		भएका	नभएका	नभएका
राष्ट्रिय मा.वि	३	नभएको		भएको	भएको	नभएको
कालिका आवि	३	नभएको		भएको	नभएको	नभएको
सिद्ध आवि	३	नभएको		भएको	नभएको	नभएको
मनाकामना आवि	३	नभएको		भएको	नभएको	नभएको
पृथ्वी मावि	४	नभएको	भएको	भएको	नभएको	भएको
जालपा आवि	४	नभएको	भएको	भएको	नभएको	नभएको
कालिका जनजागृती आवि	४	नभएको	भएको	भएको	नभएको	नभएको
कालिका आवि	४	नभएको	भएको	भएको	नभएको	नभएको
शिक्षा जयन्ती	४	नभएको	भएको	भएको	नभएको	नभएको
सिंहदेवी आवि	४	नभएको	भएको	भएको	नभएको	नभएको

विद्यालयको नाम, ठेगाना र क्रिसम	वडा नम्बर	अपाङ्ग विद्यार्थी स्रोत कक्षा	CBEGRA कार्यान्वयन	एकीकृत पाठ्यक्रम	इन्टरनेट सुविधा	छुटै प्रधानाध्यापक दरबन्दी
सनसाइन इ.वो.	४	नभएको	भएको	भएको	नभएको	नभएको
वेवीकेयर इ.वो.	४	नभएको	भएको	भएको	नभएको	नभएको
थर्पु डाँडा मावि	५	भएको	भएको	भएको	भएको	नभएको
जनता आवि	५	नभएको		नभएको	नभएको	नभएको
जनता आवि	५					
युवा ज्योती आवि	६	नभएको		भएको	नभएको	नभएको
रेणुका मावि	६	नभएको		भएको	नभएको	नभएको
मंगल आवि	७	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
हिमालय आवि	७	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको	नभएको
सूर्य मावि	७	नभएको	नभएको	भएको	भएको	नभएको
सिंहदेवी आवि	७	नभएको	नभएको	भएको	नभएको	नभएको
चन्द्र आवि	७	नभएको	नभएको	भएको	नभएको	नभएको

स्रोत: संस्थागत सर्भेक्षण, २०७५

५.१.११ बालमैत्री शिक्षा सम्बन्धी विवरण

विद्यालयहरुमा बालमैत्री शिक्षा कायम गर्न विद्यालय शान्ति क्षेत्र कार्यान्वयन, विद्यालय सुधार योजना अद्यावधिक, बाल क्लब गठन र बालमैत्री शिक्षण विधिको प्रयोग जस्ता विषयहरुको उपलब्धताको स्थिति सम्बन्धी विद्यालयगत विवरण देहाय बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ६८: बालमैत्री शिक्षा सम्बन्धी विवरण

विद्यालयको नाम र ठेगाना	वडा नम्बर	विद्यालय शान्ति क्षेत्र कार्यान्वयन	विद्यालय सुधार योजना अद्यावधिक	बाल क्लब गठन	बालमैत्री शिक्षण विधिको प्रयोग
गौरीपञ्चकन्या आवि	१	भएको	भएको	भएको	भएको
जागेश्वरी आवि	१	भएको	भएको	भएको	भएको
कुहुँडाँडा मावि	१	भएको	भएको	भएको	भएको
जनसेवा आवि	१	भएको	भएको	नभएको	भएको
तोमाने आवि	१	भएको	भएको	नभएको	भएको
लालिगुँरास आवि	१	भएको	नभएको	नभएको	नभएको
पत्करु आवि	१	भएको	भएको	नभएको	नभएको
गंगा जमुना आवि	१	भएको	भएको	भएको	भएको
पिपिड आवि	१				
नवज्योती आवि	१	भएको	नभएको	भएको	भएको
चन्द्रोदय आवि	२	भएको	भएको	भएको	भएको
खार्ताम्छा आवि	२	भएको	भएको	भएको	भएको
शुक्रजित मावि	२	भएको	भएको	भएको	भएको
सिंहकालिका आवि	२	भएको	भएको	भएको	भएको
राष्ट्रिय मा.वि	३	भएको	भएको	भएको	भएको
कालिका आवि	३	भएको	भएको	नभएको	भएको
सिद्ध आवि	३	भएको	भएको	भएको	भएको
मनाकामना आवि	३	भएको	भएको	भएको	भएको
पृथ्वी मावि	४	भएको	भएको	भएको	भएको

विद्यालयको नाम र ठेगाना	वडा नम्बर	विद्यालय शान्ति क्षेत्र कार्यान्वयन	विद्यालय सुधार योजना अद्यावधिक	बाल क्लब गठन	बालमैत्री शिक्षण विधिको प्रयोग
जालपा आवि	४	भएको	भएको	नभएको	भएको
कालिका जनजागृती आवि	४	भएको	भएको	भएको	भएको
कालिका आवि	४	भएको	भएको	भएको	भएको
शिक्षा जयन्ती	४	भएको	भएको	नभएको	भएको
सिंहदेवी आवि	४	भएको	भएको	नभएको	भएको
सनसाइन इ.बो.	४	भएको	भएको	नभएको	भएको
वेवीकेयर इ.बो.	४	भएको	भएको	नभएको	भएको
थर्पु डाँडा मावि	५	भएको	भएको	भएको	भएको
जनता आवि	५	भएको	भएको	नभएको	नभएको
जनता आवि	५	भएको	भएको	नभएको	भएको
युवा ज्योती आवि	६	भएको	भएको	नभएको	भएको
रेणुका मावि	६	भएको	भएको	भएको	भएको
मंगल आवि	७	भएको	भएको	नभएको	भएको
हिमालय आवि	७	भएको	भएको	नभएको	भएको
सूर्य मावि	७	भएको	भएको	भएको	भएको
सिंहदेवी आवि	७	भएको	भएको	नभएको	भएको
चन्द्र आवि	७	भएको	भएको	नभएको	भएको

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७८

५.१.१२ छात्रवृत्ति तथा लक्षित सुविधाको विवरण

विद्यालयहरूले हरेक शैक्षिक शत्रमा उपलब्ध गराउने छात्रवृत्तिको अवस्था हेर्दा दलित, अपाङ्ग, विपन्न, जेहेन्दार छात्रवृत्ति र अन्य सुविधा प्राप्त गर्ने विद्यार्थी सम्बन्धी छात्रवृत्तिको किसिम अनुसार विद्यालयगत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

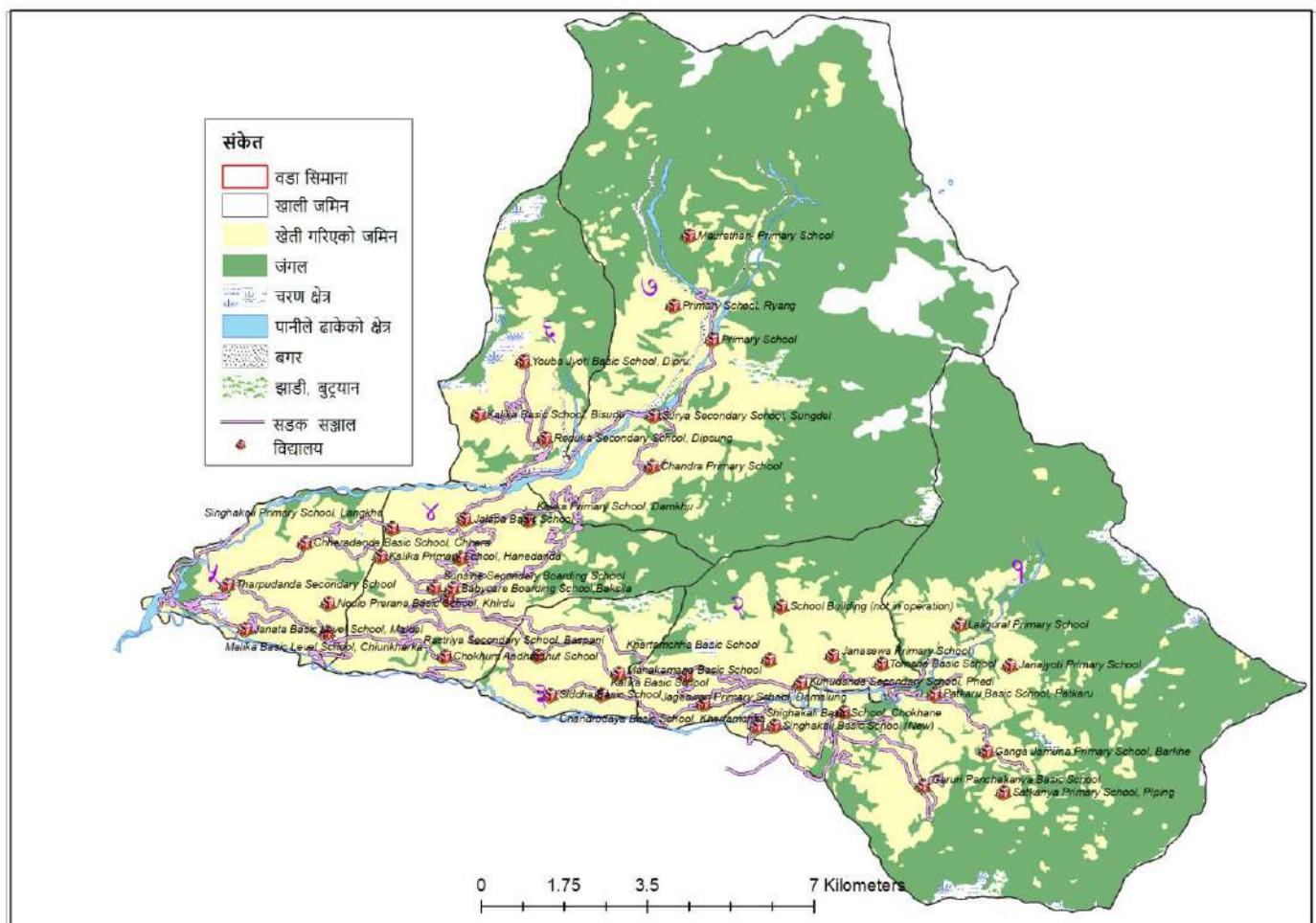
तालिका ६९: छात्रवृत्ति तथा लक्षित सुविधाको विवरण

विद्यालयको नाम र ठेगाना	वडा नम्बर	छात्रवृत्तिको किसिम अनुसार									
		दलित		अपाङ्ग		छात्रा	विपन्न		जेहेन्दार	अन्य सुविधा	
		छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा		छात्र	छात्रा		छात्र	छात्रा
गौरीपञ्चकन्या आवि	१										
जागेश्वरी आवि	१								२		
कुहुँडाँडा मावि	१	११	३								
जनसेवा आवि	१	३	४								
तोमाने आवि	१										
लालिगुरास आवि	१	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
पत्करु आवि	१	५	६								
रांगा जमुना आवि	१	१	३								
पिपिड आवि	१										
नवज्योती आवि	१	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
चन्द्रोदय आवि	२										
खातार्मष्टा आवि	२										
शुक्रजित मावि	२										
सिंहकालिका आवि	२										
राष्ट्रिय मा.वि	३	७	१०								

विद्यालयको नाम र ठेगाना	वडा नम्बर	छात्रवृत्तिको किसिम अनुसार									
		दलित		अपाङ्ग		छात्र	विपन्न		जेहेन्दार		अन्य सुविधा
		छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा		छात्र	छात्रा	छात्र	छात्रा	छात्र
कालिका आवि	३	३	०	०							
सिद्ध आवि	३		१२					१२			
मनाकामना आवि	३	७	४		१						
पृथ्वी मावि	४										
जालपा आवि	४										
कालिका जनजागृती आवि	४										
कालिका आवि	४										
शिक्षा जयन्ती	४										
सिंहदेवी आवि	४										
सनसाइन इ.बो.	४										
वेवीकेयर इ.बो.	४										
थर्पु डाँडा मावि	५										
जनता आवि	५										
जनता आवि	५	१	२			३६					
युवा ज्योती आवि	६	०	०	०	०	२१					
रेणुका मावि	६	८	१५	०	०	३०					
मंगल आवि	७	०	०	०	०	२०	०	०	०	०	०
हिमालय आवि	७	३	१	०	०	१६	०	०	०	०	०
सूर्य मावि	७	१२	७	०	०	११४	२	३	१	२	०
सिंहदेवी आवि	७	०	०	०	०	२५	०	०	०	०	०
चन्द्र आवि	७	१	३	२	३	४१					
जम्मा		६२	७०	२	४	३०३	४	१५	१	२	०

स्रोत: संस्थागत सर्भेक्षण, २०७८

स्रोतनक्षा नं. ३: शैक्षिक संस्था

५.२ स्वास्थ्य तथा पोषण

यस शिर्षकमा गाउँपालिकाको स्वास्थ्य अवस्था र विवरणको बारेमा प्रस्तुत गरिएको छ ।

५.२.१ स्वास्थ्य संस्था तथा स्वास्थ्य सेवाको विवरण

गाउँपालिका भित्र ७ वटा स्वास्थ्य चौकी रहेका छन् । यी संस्थाहरुमा कूल ४० स्वास्थ्यकर्मीको स्विकृत दरबन्दी रहेकोमा २१ जना कार्यरत रहेको देखिन्छ । यहाँका सबै स्वास्थ्य संस्थाहरुमा खोप सेवा, परामर्श सेवा र सुरक्षित मातृत्व सेवा उपलब्ध रहेको पाइन्छ । स्वास्थ्य संस्थामा कार्यरत जनशक्ति र सेवा सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका ७०: स्वास्थ्य संस्था तथा स्वास्थ्य सेवाको विवरण

स्वास्थ्य संस्थाको नाम र ठेगाना	वडा नम्बर	स्वास्थ्यकर्मी		शैया संख्या	सेवा तथा सुविधा									
		स्वीकृत दरबन्दी	कार्यरत		प्रसूति सेवा	ल्याव	किलनिक	एक्सरेसेवा	परिवार नियोजन	खोप सेवा	एससिटि	परामर्श सेवा	सुरक्षित मातृत्व सेवा	रक्त संचार सेवा
फेर्दी स्वास्थ्य चौकी	१	५	२	१	छ	छ	छ	छैन	छ	छ	छैन	छ	छ	छैन
स्वास्थ्य चौकी खार्ताम्छा	२	५	२	१	छ	छ	छ	छैन	छ	छ	छैन	छ	छ	छैन
वास्पानी स्वा. चौ.	३	६	२	०	छ	छ	छ	छैन	छ	छ	छैन	छ	छ	छैन
बाक्सीला स्वास्थ्य चौकी	४	६	६	०	छ	छ	छ		छ	छ		छ	छ	
सप्तेस्वर स्वास्थ्य चौकी	५	६	५	०	छ		छ	छैन	छ	छ	छैन	छ	छ	छैन
दिप्सुङ स्वास्थ्य चौकी	६	७			छ				छ	छ		छ	छ	
सुङ्देल स्वास्थ्य चौकी	७	५	४	०	छ	छैन	छैन	छैन	छ	छ	छैन	छ	छ	छैन
जम्मा		४०	२१	२										

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७८

५.२.२ स्वास्थ्य संस्थामा उपलब्ध स्वास्थ्यकर्मी र अन्य जनशक्ति विवरण

यहाँ रहेका स्वास्थ्य संस्थाहरुमा विभिन्न सेवा तथा श्रेणीमा कार्यरत चिकित्सक, स्वास्थ्यकर्मी र अन्य जनशक्ति गरी जम्मा ४२ जना रहेका छन्। स्वास्थ्य संस्थामा कार्यरत जनशक्ति सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ७१: स्वास्थ्य संस्थामा उपलब्ध स्वास्थ्यकर्मी र अन्य जनशक्ति विवरण

स्वास्थ्य संस्थाको नाम र ठेगाना	वडा नम्बर	कार्यरत स्वास्थ्यकर्मीको संख्या							
		विशेषज्ञ चिकित्सक	सामान्य चिकित्सक	हे.अ.	नर्स	अहेव	अनमी	ल्याव टेक्निसियन	अन्य
फेदी स्वास्थ्य चौकी	१	०	०	१	०	१	१	१	२
स्वास्थ्य चौकी, खार्ताम्चा	२	०	०	०	०	१	१	१	२
वास्पानी स्वा.चौ.	३	०	०	०	०	१	३	०	१
बाक्सीला स्वास्थ्य चौकी	४	०	०	१	१	१	२	१	२
सप्तेस्वर स्वास्थ्य चौकी	५	०	०	०	०	२	२	०	१
स्वास्थ्य चौकी दिप्सुड	६	०	०	१	०	२	१	३	१
स्वास्थ्यचौकी सुडदेल	७	०	०	०	०	२	३	०	०
जम्मा		०	०	३	१	१०	१३	६	९

स्रोत: संस्थागत सम्भेक्षण, २०७८

५.२.३ खोप तथा पोषण सम्बन्धी विवरण

गाउँपालिका क्षेत्र भित्र रहेका स्वास्थ्य संस्थावाट विभिन्न खोप लिने बालबालिकाको संख्या १५९३ रहेको छ। ५ वर्ष मुनीका ११४० बालबालिका मध्ये ५०२ जनामा वृद्धि अनुगमन गरिएकोमा १ जना कुपोषित रहेको देखिन्छ। यससम्बन्धी वडागत विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ७२: खोप तथा पोषण सम्बन्धी विवरण

वडा नं	बालबालिका संख्या			खोप लिने बालबालिका संख्या					५ वर्ष मुनीका बालबालिका	
	१ वर्ष मुनिका	२ वर्ष मुनिका	५ वर्ष मुनिका	विसिजि	पेण्टाभ्या-लेण्ट	पोलियो तेश्रो	दादुरा / रुबेला	जापानिज इन्सफलाइटिस (जे.ई.)	वृद्धि अनुगमन गरिएका	वृद्धि अनुगमन मध्ये कुपोषित
१	३०	६८	१८०	२८	३०	३०	२९	२९	६०	०
२	३६	७०	१८८	२८	३०	३०	२९	३५	६७	०
३	१५	४१	१२६	८	१०	१०	२८	१८	४०	१
४	६०	१००	२४४	४९	५६	५६	६९	६२	९८	०
५	३६	७०	१०६	१४	५६०	५३	४४	२०	१४८	०
६	१५	१५	७७	१५	१७	१४	१५	९	२२	०
७	४५	८७	२१९	३३	२६	२६	४३	४०	६७	०
जम्मा	२३७	४५१	११४०	१७५	७२९	२१९	२५७	२१३	५०२	१

स्रोत: संस्थागत सम्भेक्षण, २०७८

५.२.४ सुरक्षित मातृत्व सम्बन्धी विवरण

सुरक्षित मातृत्वको लागि आवश्यक खोप सेवा, गर्भावस्थाको जाँच र सुरक्षित प्रसुती जस्ता सूचकलाई आधार मान्दा यस गाउँपालिका अन्तरगत रहेका स्वास्थ्य संस्थाहरुमा गत वर्ष अर्थात २०७७ सालमा १४३ जना महिला गर्भवती/प्रसुती सेवा लिएका थिए। जसमध्ये ५७ जना स्वास्थ्य संस्थामा प्रसुती भएको देखिन्छ भने ५३ जनाले स्वास्थ्यकर्मीको अनुपस्थितिमा घरमै प्रसुती भएको पाइन्छ। यससम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ७३: सुरक्षित मातृत्व सम्बन्धी विवरण

वडा नंबर	गत वर्षको गर्भवती/प्रसूति भएका महिला संख्या	टि.टि. खोप लिने गर्भवती		गर्भावस्थाको ४ पटक जाँच गराउने गर्भवती संख्या	प्रसूति भएको आधारमा गर्भवतीको संख्या			
		टि.टि. १ (पहिलो जाँचमा)	टि.टि. २ (पहिलो खोप लिएको एक महिना पछि)		स्वास्थ्य संस्थामा	दक्ष स्वास्थ्य कर्मीको सहयोगमा घरमा	स्वास्थ्यकर्मीको अनुपस्थितिमा घरमा	
१	२१	२६		२३	१७	१२	०	१९
२	२८	२८		२०	१७	१२	०	१६
३	१०	१२		९	४	१	०	२
४	५५	४४		३९	२२	२०	०	०
५	१४	१३		१०	८	२	०	०
६	८	१०		८	५	३	३	०
७	७	२३		८	१०	७	०	१६
जम्मा	१४३	१५६		११७	८३	५७	३	५३

स्रोत: संस्थागत सम्झेक्षण, २०७८

५.२.५ मातृशिशु सुरक्षा र परिवार नियोजनको अवस्था

मातृशिशु सुरक्षाको अवस्था हेदा गतवर्षको आँकडा अनुसार ११५ जिवित शिशुको जन्म भएको देखिन्छ। त्यसैगरी प्रजनन उमेर समूहका महिलाहरु १७४० जना रहेका थिए। यस गाउँपालिका क्षेत्रभित्र पुरुष भन्दा बढी संख्यामा महिलाहरुले अस्थायी परिवार नियोजनको साधन प्रयोग गर्ने गरेको पाइन्छ भने यस क्षेत्रमा कूल ७२ जना महिला स्वास्थ्य स्वयं सेविका रहेका छन्। यससम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ७४: मातृशिशु सुरक्षा र परिवार नियोजनको अवस्था

वडा नं.	गर्भावस्था/प्रसूति अवस्था/सुत्केरी पछिको ६ हप्ताभित्र मृत्यु भएका महिला	जीवित नवजात शिशु संख्या	मृत जन्म नवजात शिशु	जन्मेको २८ दिनभित्र मृत्यु भएका नवजात शिशु	१५-५९ वर्षका महिलाको संख्या	परिवार नियोजनको साधन प्रयोग गर्ने			महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका संख्या	
						परिवार नियोजनको साधन प्रयोग गर्ने				
						महिला स्थायी	पुरुष स्थायी	अस्थायी		
१	१	२७	१	१	४८३	०	१०	०	९	
२	१	२७	१	१	४८३	०	१०	०	९	
३	०	४	०	०		०	२२	०	१०	
४	०	२०	०	०	७७८	०	१२२	०	१२	
५	०	२			५०८	०	९१	०	११	
६	०	१२	०	०	०	०	१०	०	९	
७	०	२३	०	०	४५४	०	१५६	०	१२	
जम्मा	२	११५	०	०	१७४०	०	६६१	०	७२	

स्रोत: संस्थागत सम्झेक्षण, २०७८

५.२.६ गाउँपालिका भित्र देखा परेका प्रमुख रोगहरु र तिनको उपचार सम्बन्धी विवरण

गाउँपालिका भित्र देखा परेका प्रमुख रोगहरु र तिनको उपचारको अवस्था हेदा सबैभन्दा बढी अन्य खालका विरामी स्वास्थ्य चौकीमा स्वास्थ्य उपचारका लागि आउने गरेको देखिन्छ। रोगबाट प्रभावित, उपचार हुने, फलोअप गरिएका र रेफर गरिएकाको संख्या देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ७५: गाउँपालिका भित्र देखा परेका प्रमुख रोगहरु र तिनको उपचार सम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	रोगको नाम	रोगी/विरामी संख्या	उपचार भएको संख्या	फलोअप गरिएको संख्या	रेफर गरिएको संख्या	मृत्यु भएको संख्या
१	निमोनिया	१८३	३५	४३	०	०
२	भाडा पखाला	४३७	३४६	६०	०	०
३	मलेरिया	८७				

क्र.सं.	रोगको नाम	रोगी/विरामी संख्या	उपचार भएको संख्या	फलोअप गरिएको संख्या	रेफर गरिएको संख्या	मृत्यु भएको संख्या
४	कालाजार	४७				
५	क्षय रोग (टिवी)	४६	१	१		
६	कुष्ठ रोग	४१				
७	रक्तचाप	३७	८	८	८	
८	मुटु रोग	३५				
९	र्यास्टीक / अल्सर	२७२	२४२	५३	०	०
१०	पक्षघात	२५				
११	एचआइभि एड्स					
१३	क्यान्सर					
१४	मधुमेह (चिनी रोग)					
१५	दम (स्वासप्रश्वास)	३३६	३३६	१९०	०	०
१६	प्रसूतिजन्य रोग	१२९	१२९	५५	०	०
१७	अन्य	४८५	४८५	२८९	०	०
	जम्मा	२१६०	१५८२	६९९	८	०

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७८

५.२.७ मृत्यु हुने कारण सम्बन्धी विवरण

गत १ वर्षमा मृत्यु हुनेहरुमा २४ महिला र ४० जना पुरुष गरी कुल ६४ जना रहेका छन्। यी मध्ये सबैभन्दा बढी नसर्ने रोगका कारण ४० जनाको मृत्यु भएको देखिन्छ। विभिन्न कारण अनुसार मृत्यु हुनेहरुको विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ७६: मृत्यु हुने कारण सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	मृत्युको कारणअनुसार एक वर्ष भित्र मृत्यु हुने जनसंख्या												कूल	
	महामारी			सर्ने रोग			नसर्ने रोग			दुर्घटना				
	पुरुष	महिला	जम्मा	पुरुष	महिला	जम्मा	पुरुष	महिला	जम्मा	पुरुष	महिला	जम्मा		
१	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	
२	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	
३	०	०	०	०	०	०	३	६	९	०	०	०	९	
४	३	२	५	०	०	०	५	०	५	२	०	२	१२	
५	०	०	०	०	०	०	२	२	४	०	०	०	४	
६	०	०	०	०	०	०	०	१	१	२	०	२	३	
७	०	०	०	०	०	०	०	१	१	३	०	३	४	
८	३	२	५	०	०	०	१०	१०	२०	७	०	७	३२	
जम्मा	६	४	१०	०	०	०	२०	२०	४०	१४	०	१४	६४	
प्रतिशत	९.३८	६.२५	१५.६३	०.००	०.००	०.००	३१.२५	३१.२५	६२.५०	२१.८८	०.००	२१.८८	१००	

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७८

५.२.८ परिवारका सदस्यहरुको स्वास्थ्य अवस्था

यस गाउँपालिकाको जनसंख्यालाई स्वास्थ्य अवस्थाका आधारमा हेर्दा कुल जनसंख्या मध्ये ७५ जना अर्थात ०.४७ प्रतिशत दीर्घरोगी र २०६ जना सामान्य रोगी रहेका छन्। संख्यात्मक रूपमा हेर्दा दीर्घ रोगीहरुको संख्या बढी रहेको मान्न सकिन्छ। यससम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ७७: परिवारका सदस्यहरुको स्वास्थ्य अवस्था

वडा नं.	स्वास्थ्य अवस्थाअनुसार जनसंख्या			
	स्वस्थ	सामान्य रोग लागेको	दीर्घ रोग लागेको	जम्मा

वडा नं.	स्वास्थ्य अवस्थाअनुसार जनसंख्या			
	स्वस्थ	सामान्य रोग लागेको	दीर्घ रोग लागेको	जम्मा
१	३१२९	५९	६	३१९४
२	१८८८	२१	६	१९९५
३	१६७३	४२	२०	१७३५
४	३६३७	१३	१६	३६६६
५	२१२४	७	५	२१३६
६	६७२	९	७	६८८
७	२४५४	५५	१५	२५२४
जम्मा	१५५७७	२०६	७५	१५८५८
प्रतिशत	९८.२३	१.३०	०.४७	१००

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७८

५.२.९ पहिलो स्वास्थ्य परामर्श सम्बन्धी विवरण

पहिलो स्वास्थ्य परामर्श लिने सम्बन्धमा घरपरिवारलाई वर्गीकरण गर्दा विरामी हुँदा पहिले धामी/भाक्री कहाँ स्वास्थ्य परामर्श लिन जाने घरपरिवार १३.११ प्रतिशत, औषधी पसल जाने ०.९६ प्रतिशत, स्वास्थ्य चौकी जाने ८५.५४ प्रतिशत र अस्पताल जाने ०.३९ प्रतिशत घरपरिवार रहेका छन्। यससम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ७८: पहिलो स्वास्थ्य परामर्श सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	घरमा विरामी परेमा सबैभन्दा पहिले जाने स्थानका आधारमा घरपरिवार संख्या				
	धामी/भाक्री	औषधी पसल	स्वास्थ्य चौकी	अस्पताल	जम्मा
१	९	१०	६२१	२	६४२
२	०	५	३८६	०	३९१
३	६५	५	२३१	३	३०४
४	१६४	४	५६१	४	७३३
५	३८	५	३५७	०	४००
६	१०५	१	२७	०	१३३
७	२७	०	४८०	३	५१०
जम्मा	४०८	३०	२६६३	१२	३११३
प्रतिशत	१३.११	०.९६	८५.५४	०.३९	१००

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७८

५.२.१० स्वास्थ्य संस्थामा पहुँचको अवस्था

यस गाउँपालिकाको विभिन्न स्थानबाट १५ मिनेट भन्दा कम समयमा ३३२ घरपरिवार स्वास्थ्य संस्था सम्म पुग्न सक्दछन् भने ३० मिनेटमा ८०२, १ घण्टा वा बढी समयमा १२८४ र २ घण्टा वा सोभन्दा बढी समय लगाएर ६९५ घरपरिवार स्वास्थ्य संस्था पुग्ने गरेका छन्। यससम्बन्धी वडागत विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ७९: स्वास्थ्य संस्थामा पहुँचको अवस्था

वडा नं.	घरबाट स्वास्थ्य संस्था पुग्न लाग्ने समयका आधारमा घरपरिवार संख्या				
	१५ मिनेट भन्दा कम	३० मिनेट सम्म	१ घण्टा वा बढी	२ घण्टा वा सोभन्दा बढी	जम्मा
१	३	५	४४९	१८५	६४२
२	१७	६६	२४०	६८	३९१
३	४०	२०	२०	२२४	३०४

वडा नं.	घरबाट स्वास्थ्य संस्था पुग्न लाग्ने समयका आधारमा घरपरिवार संख्या				
	१५ मिनेट भन्दा कम	३० मिनेट सम्म	१ घण्टा वा बढी	२ घण्टा वा सोभन्दा बढी	जम्मा
४	१४८	२४०	३४४	१	७३३
५	५७	२५४	८८	१	४००
६	२४	१०८	१	०	१३३
७	४३	१०९	१४२	२९६	५१०
जम्मा	३३२	८०२	१२८४	६९५	३११३
प्रतिशत	१०.६६	२५.७६	४१.२५	२२.३३	१००

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७८

५.२.११ परिवार नियोजनको साधन प्रयोगको अवस्था

यस गाउँपालिका भित्र बसोबास गर्ने विवाहित जनसंख्याले प्रयोग गर्ने परिवार नियोजनको साधन स्थायी, अस्थायी र प्रयोग नगर्ने सम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ८०: परिवार नियोजनको साधन प्रयोगको अवस्था

वडा नम्बर	परिवार नियोजनको साधन प्रयोगका आधारमा जनसंख्या				
	स्थायी परिवार नियोजन गर्ने	अस्थायी परिवार नियोजन गर्ने	प्रयोग नगर्ने	उल्लेख नभएको	जम्मा
१	०	०	०	१५८१	१५८१
२	०	०	०	९६०	९६०
३	०	०	१	८४९	८५०
४	०	०	१	१७९९	१७२०
५	०	०	०	१०७०	१०७०
६	०	०	०	३०९	३०९
७	०	०	०	१०७०	१०७०
जम्मा	०	०	२	७५५८	७५६०

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७८

५.२.१२ बिमा सम्बन्धी विवरण

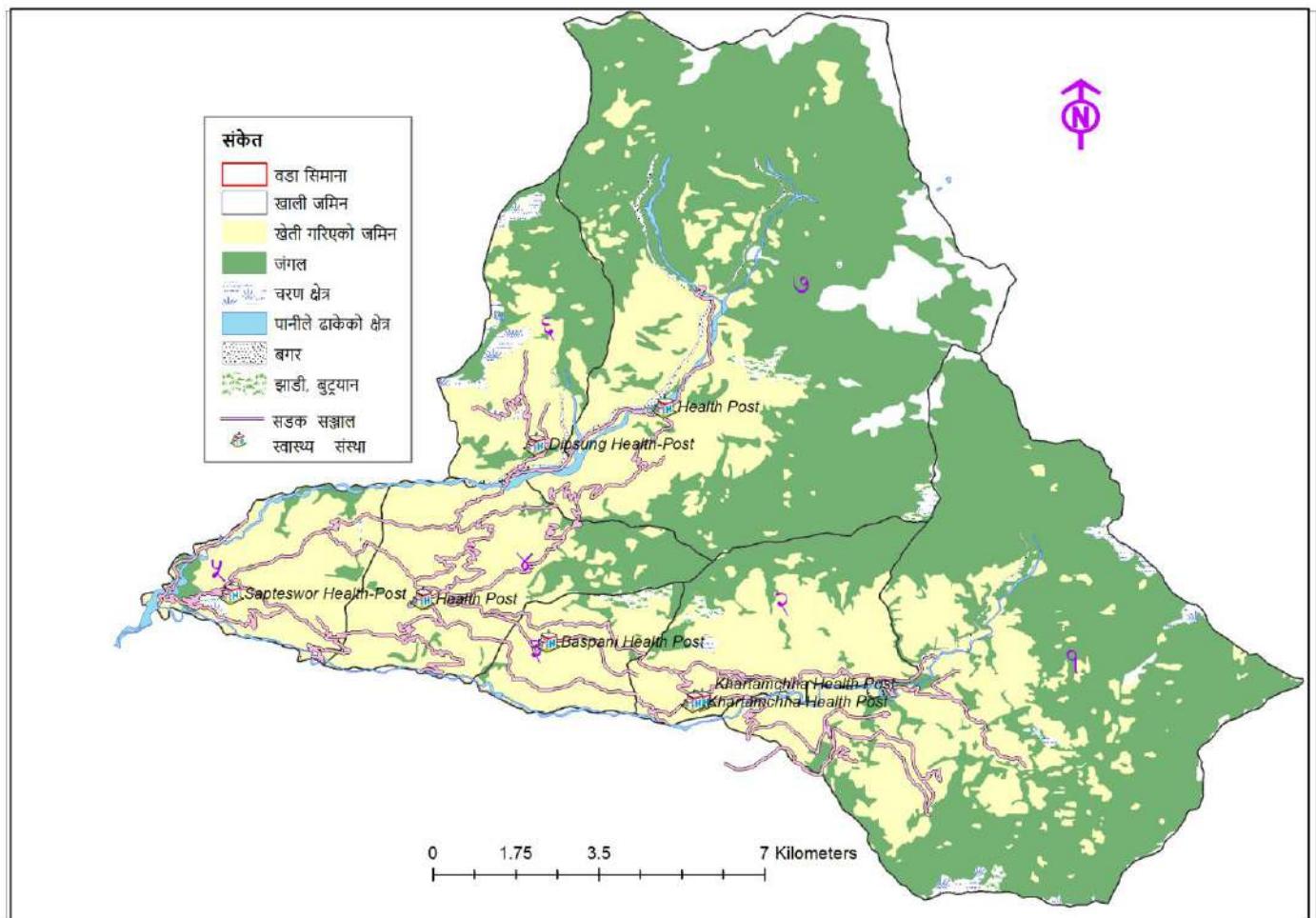
यस गाउँपालिका क्षेत्र भित्र बसोबास गर्ने घरपरिवारमा जिवन तथा स्वास्थ्य बिमा सम्बन्धी कम पहुँच एवं जानकारी भएको देखिन्छ। बिमालेखका आधारमा हेर्दा कुल घरपरिवार मध्ये ४.७९ प्रतिशत घरपरिवारले जीवन बिमा, ७.३२ प्रतिशत घरपरिवारले स्वास्थ्य बिमा र ०.३५ प्रतिशत घरपरिवारले अन्य बिमा गरेका छन्। समग्रमा बिमा गर्ने घरपरिवारको संख्या न्यून देखिन्छ। यससम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ८१: बिमा सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	बिमा गरेका घरपरिवार संख्या				
	जीवन बिमा	स्वास्थ्य बिमा	अन्य बिमा	बिमा नगरेको	जम्मा
१	५	१२४	४	५०९	६४२
२	१	३६	३	३५१	३९१
३	३३	११	१	२५९	३०४
४	३८	२२	०	६७३	७३३
५	५	३	१	३९१	४००
६	१९	०	०	११४	१३३
७	४८	३२	२	४२८	५१०
जम्मा	१४९	२२८	११	२७२५	३११३
प्रतिशत	४.७९	७.३२	०.३५	८७.५४	१००

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७८

स्रोतनक्षा नं. ४: स्वास्थ्य संस्था

५.२.१३ नून प्रयोग सम्बन्धी विवरण

गाउँ क्षेत्रमा ६८.५८ प्रतिशत घरपरिवारले आयोडिनयुक्त नूनको प्रयोग गर्ने गर्दछन् भने २.१८ प्रतिशत घरपरिवारले भने खुल्ला तथा ढिक्का नूनको प्रयोग गर्ने गरेको देखिन्छ। यससम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ८२: नून प्रयोग सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	नूनको प्रयोग अनुसार घरपरिवार संख्या			
	आयोडिनयुक्त नून प्रयोग गर्ने	खुल्ला नून प्रयोग गर्ने	उल्लेख नभएको	जम्मा
१	६४१	१	०	६४२
२	८५	०	३०६	३९१
३	२२७	४	७३	३०४
४	६०१	२	१३०	७३३
५	०	०	४००	४००
६	७७	५६	०	१३३
७	५०४	५	१	५१०
जम्मा	२१३५	६८	९१०	३११३

श्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७८

५.३ खानेपानी तथा सरसफाई

५.३.१ खानेपानीको श्रोतको आधारमा घरपरिवार

गाउँपालिका क्षेत्रमा रहेका ३११३ घरपरिवार मध्ये सबै भन्दा उच्च ८२.२७ प्रतिशत घरपरिवारले सार्वजनिक धाराको पानी उपयोग गर्दछन्। त्यसैगरी १३.०४ प्रतिशत घरपरिवारले घर अँगन भित्र एकल रूपमा धाराको पानी उपयोग गर्दछन्। खानेपानीको स्रोत अनुसार वडागत घरपरिवार विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ८३: खानेपानीको स्रोतको आधारमा घरपरिवार

वडा नं.	खानेपानीको श्रोत अनुसार घरपरिवार संख्या							
	पाइप धारा घर कम्पाउण्डमा	सार्वजनिक धारा	ढाकिएको इनार वा कुवा	नढाकिएको इनार वा कुवा	मूलको पानी	अन्य	उल्लेख नभएको	जम्मा
१	७	६३१	०	१	२	०	१	६४२
२	१	३७६	०	०	१४	०	०	३९१
३	१४१	१४०	९	२	११	१	०	३०४
४	९	६४३	०	३३	४७	०	१	७३३
५	१४८	२४१	२	०	९	०	०	४००
६	०	१३३	०	०	०	०	०	१३३
७	१००	३९७	१	७	५	०	०	५१०
जम्मा	४०६	२५६१	१२	४३	८८	१	२	३११३
प्रतिशत	१३.०४	८२.२७	०.३९	१.३८	२.८३	०.०३	०.०६	१००

श्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७८

५.३.२ शौचालय प्रयोगको अवस्था

शौचालयको प्रयोग तथा उपलब्धताको अवस्थालाई हेर्दा ५९.३३ प्रतिशत घरपरिवारमा फलस भएको शौचालय रहेको छ। त्यसैगरी सामान्य खालको शौचालय प्रयोग गर्ने ३९.२२ प्रतिशत घरपरिवार रहेका छन् भने हाल सम्म ०.७४ प्रतिशत घरपरिवारसँग शौचालय नरहेको देखिन्छ। यससम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ८४: शौचालय प्रयोगको अवस्था

वडा नं.	शौचालयको अवस्था अनुसार घरपरिवार संख्या				
	शौचालय नभएको	फलस भएको	सामान्य	उल्लेख नभएको	जम्मा
१	१	१०१	५३०	१०	६४२
२	०	२०१	१८९	१	३९९
३	३	१७३	१२७	१	३०४
४	८	५७६	१४१	८	७३३
५	२	२१७	१८१	०	४००
६	२	८९	४२	०	१३३
७	७	४९०	११	२	५१०
जम्मा	२३	१८४७	१२२१	२२	३११३
प्रतिशत	०.७४	५९.३३	३९.२२	०.७१	१००

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७८

५.४ महिला, बालबालिका तथा सामाजिक समावेशिकरण

यस शिर्षकमा महिला, बालबालिका तथा सामाजिक समावेशिकरणसँग सम्बन्धीत बालबालिकाहरूको अवस्था, बाल क्लब तथा सामाजिक सुरक्षा वृत्तीको अवस्थाका बारेमा प्रस्तुत गरिएको छ।

५.४.१ बालश्रमको अवस्था

घरपरिवार सर्वेक्षण २०७८ अनुसार यस गाउँपालिका अन्तरगत रहेका घरपरिवार मध्ये ३ घरपरिवारले १६ वर्ष भन्दा कम उमेरका बालबालिकालाई कामका लागि आफ्नो घरमा राखेका छन्। यससम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ८५: बालश्रमको अवस्था

वडा नम्बर	बालबालिकालाई काम गर्न राखेको घरपरिवार संख्या		
	छ	छैन	जम्मा
१	१	६४१	६४२
२	०	३९१	३९१
३	१	३०३	३०४
४	०	७३३	७३३
५	१	३९९	४००
६	०	१३३	१३३
७	०	५१०	५१०
जम्मा	३	३११०	३११३

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७८

५.४.२ कामका आधारमा बालश्रमिकको विवरण

गाउँपालिका अन्तरगत बालश्रमिक राख्ने ३ घरपरिवार मध्ये कामका आधारमा घरपरिवार सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ८६: कामका आधारमा बालश्रमिकको विवरण

वडा नम्बर	कामको आधारमा बालश्रमिकको संख्या						
	घरायसी काम	गाई वस्तु चराउने	होटलमा सधाउने	पसलमा सधाउने	अन्य	उल्लेख नभएको	जम्मा
१	०	०	०	०	०	१	१

वडा नम्बर	कामको आधारमा बालश्रमिकको संख्या						
	घरायसी काम	गाई वस्तु चराउने	होटलमा सधाउने	पसलमा सधाउने	अन्य	उल्लेख नभएको	जम्मा
२	०	०	०	०	०	०	०
३	०	०	०	०	०	१	१
४	०	०	०	०	०	०	०
५	०	०	०	०	०	१	१
६	०	०	०	०	०	०	०
७	०	०	०	०	०	०	०
जम्मा	०	०	०	०	०	३	३

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७८

५.४.३ बालश्रमिकको विद्यालय अध्ययनको अवस्था

बालश्रमिकका रूपमा कार्यरत सबै बालबालिकालाई कामका अलावा अध्ययनका लागि विद्यालय पठाउने गरेका छन्। यससम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ८७: बालश्रमिकको विद्यालय अध्ययनको अवस्था

वडा नम्बर	बालश्रमिकको विद्यालय अध्ययनको अवस्था		
	विद्यालय पठाउने	विद्यालय नपठाउने	जम्मा
१	१	०	१
२	०	०	०
३	१	०	१
४	०	०	०
५	१	०	१
६	०	०	०
७	०	०	०
जम्मा	३	०	३

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७८

५.४.४ बाल विवाह सम्बन्धी विवरण

बाल विवाहको स्थिती हेर्दा २० वर्ष भन्दा कम उमेरका २२६ बालिका र ८२ जना बालकको विवाह भएको देखिन्छ। तुलनात्मक रूपमा बालक वा युवाहरुको भन्दा बढी बालिका वा युवतीहरुको विवाह २० वर्ष भन्दा कम उमेरमा बढी हुने गरेको सर्वेक्षणले देखाउँछ। यससम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ८८: बाल विवाह सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	बाल विवाह भएका बालबालिका वा युवायुवती संख्या (२० वर्ष मुनिका)		
	बालिका वा युवती	बालक वा युवा	जम्मा
१	४४	१६	६०
२	३८	२१	५९
३	१७	८	२५
४	५३	१३	६६
५	३४	१४	४८
६	९	२	११
७	३१	८	३९
जम्मा	२२६	८२	३०८

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७८

५.४.५ जन्म दर्ताको अवस्था

१० वर्ष मुनीका बालबालिकाहरुको जन्म दर्ताको स्थिती हेर्दा २१६७ जनाको जन्म दर्ता भएको तथा ७८८ जनाको जन्म दर्ता गर्न अझै बाँकी रहेको देखिन्छ। यससम्बन्धी लिंग तथा वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ८९: जन्म दर्ताको अवस्था

वडा नं.	१० वर्ष मुनीका बालबालिकाहरुको जन्म दर्ताको अवस्था									
	जन्म दर्ता भएको			जन्म दर्ता नभएको			जम्मा बालबालिका संख्या			
	बालक	बालिका	जम्मा	बालक	बालिका	जम्मा	बालक	बालिका	उल्लेख नभएको	जम्मा
१	२३६	२३८	४७४	५४	५९	११३	२९०	२९७	९	५९६
२	१२९	१२२	२५१	३९	२९	६८	१६८	१५१	१५	३३४
३	११०	११६	२२६	४३	४४	८७	१५३	१६०	३	३१६
४	२६६	२०२	४६८	११५	१०४	२१९	३८१	३०६	४	६९१
५	१०८	१५२	२६०	७४	६८	१४२	१८२	२२०	६	४०८
६	५४	५७	१११	१४	१८	३२	६८	७५	९	१५२
७	१८७	१९०	३७७	७०	५७	१२७	२५७	२४७	७	५११
जम्मा	१०९०	१०७७	२१६७	४०९	३७९	७८८	१४९९	१४५६	५३	३००८

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७८

५.४.६ सामाजिक सुरक्षा वृत्तीको अवस्था

गत आर्थिक वर्ष २०७६/०७७ का अनुसार गाउँपालिका भित्र रहेका सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्राप्त गर्ने जेष्ठ नागरिक, एकल महिला, विधवा, पूर्ण अपांग, आंशिक अपांग, बाल सुरक्षा अनुदान र दलित वर्ग अनुदान प्राप्त गर्नेहरुको वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ९०: सामाजिक सुरक्षा वृत्तीको अवस्था

वडा नं.	ज्येष्ठ नागरिक			एकल महिला			पूर्ण अपांग			आंशिक अपांग			बाल सुरक्षा अनुदान			दलित वर्ग		
	म	पु	रकम	म	रकम	म	पु	रकम	म	पु	रकम	म	पु	रकम	म	पु	रकम	
१			३६६४			१७५२			५४३									५२८
२	१६	३०३११२८०००	६४	६६६०००	०	४	४८	६	१३	१२१६००	१०	७	२७२००	९	४			
३	४५	६२	१२८४००	६१४४०००	१	४	४५०००	३	८	७९२००	१६	१५	३७२००	१७	१२	७२०००		
४																		
५	९३	६९५८३२०००	२९	२३२०००	५	२	२५२०००	३	३	११५२००	७	७	६३७९२	४	५	७२०००		
६	३०	१६१५८१०९९	१४	३३६०००	०	२	५८८००	४	५	१६००००	७	५	६०१७३	४	३१६००००			
७	६६	४१	०	३७	०	४	५	०	४	४	०	१०	८	०	१	२	०	
जम्मा	२५०	४९१८६८१०८३१५०१३७९४२	१०	१७	३५६३९१	२०	३३४७६०००	५०	४२१८८३६५	३५	२६३०४५२८							

स्रोत: वडा कार्यालय, २०७८

चालु आर्थिक वर्ष २०७६/०७७ मा यस गाउँपालिका भित्र सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्राप्त गरिरहेका, प्राप्त गर्न नमिल्ने र प्राप्त नभएको वर्तमान विवरण देहाय बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ९१: सामाजिक सुरक्षा वृत्तीको अवस्था (घरपरिवार सर्वेक्षण)

वडा नम्बर	सामाजिक सुरक्षा भत्ताको विवरण									
	लिन नमिल्ने	बृद्धा भत्ता	विधवा भत्ता	एकल भत्ता	अपांग भत्ता	पोषण भत्ता	लोपोन्मुख भत्ता	भत्ता नलिएका	नखुलेको	जम्मा

वडा नम्बर	सामाजिक सुरक्षा भत्ताको विवरण									
	लिन नमिल्ले	बृद्धा भत्ता	विधवा भत्ता	एकल भत्ता	अपांग भत्ता	पोषण भत्ता	लोपोन्मुख भत्ता	भत्ता नलिएका	नखुलेको	जम्मा
१	२९६६	११५	१७	१२	१४	०	१	१	६८	३१९४
२	१४०३	३६	४	०	१	०	०	०	४७१	१९१५
३	१५६७	८५	४	८	१०	०	१	२२	३८	१७३५
४	६७०	४८	३३	२	१७	५	३	८४०	२०४८	३६६६
५	१९९३	८५	२८	३	२०	१	०	६	०	२१३६
६	६३९	२७	१०	४	४	०	०	३	१	६८८
७	२४१७	६१	८	१२	१०	०	२	९	५	२५२४
जम्मा	११६५५	४५७	१०४	४१	७६	६	७	८८१	२६३१	१५८५८

श्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७८

५.४.७ हिंसामा परेका महिला सम्बन्धी विवरण

गत एक वर्षभित्र गाउँपालिका क्षेत्रभित्र ४२ जना महिलाहरू हिंसावाट पिडित रहेका छन्। जसमध्ये कुटपिटबाट ८ जना, मानसिक वा गालीगलौजबाट १७ जना, अपहेलनाबाट १४ र घरनिकालाबाट ३ जना पिडित भएको देखिन्छ। यससम्बन्धी विवरणलाई देहायमा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ९२: हिंसामा परेका महिला सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	हिंसाको किसिमअनुसार पिडितको संख्या					
	कृटपिट	मानसिक वा गालीगलौज	अपहेलना	घरनिकाला	सम्बन्ध विच्छद	वेचविखन
१						
२	२	५	३	०	०	०
३	२	२	५	३	०	०
४						
५	२	५	३	०	०	०
६	२	५	३	०	०	०
७						
जम्मा	८	१७	१४	३	०	०

श्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७८

५.५ युवा तथा खेलकुद र मनोरञ्जन

५.५.१ खेलमैदान, पिकनिक तथा मनोरञ्जन स्थल सम्बन्धी विवरण

गाउँपालिका क्षेत्रभित्रका १७ वटा स्थानमा खेलकुदका लागि खेलमैदान रहेका छन्। यी स्थलहरूले करिब १०४.११ रोपनी क्षेत्रफल ओगटेका छन् भने यहाँ वार्षिक करिब १०७५० जना आगन्तुक/सेवाग्राही आउने गरेका छन्। यस्ता स्थल रहेको स्थान, उपयोग, क्षेत्रफल, स्वामित्व, आमदानी र सेवाग्राही सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ९३: खेलमैदान, पिकनिक तथा मनोरञ्जन स्थल सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	स्थलको नाम	उपयोग	क्षेत्रफल/आकार (रोपनी)	स्वामित्व	आमदानी (वार्षिक रु)	सेवाग्राही/आगन्तुक संख्या (बार्षिक)
१	छ्याम्सुने खेल मैदान			सामुदायिक		
१	बर्खे खेल मैदान			सामुदायिक		
१	सुम्दे खेल मैदान			सामुदायिक		
१	केलासी खेल मैदान			सामुदायिक		

वडा नम्बर	स्थलको नाम	उपयोग	क्षेत्रफल/आकार (रोपनी)	स्वामित्व	आमदानी (वार्षिक रु)	सेवाग्राही/आगन्तुक संख्या (बार्षिक)
२	खार्ताम्छ खेल मैदान	खेलकुद	१७	सामुदायिक		४५०
२	चोखाने खेल मैदान	खेलकुद	७	सामुदायिक		३००
३	राष्ट्रिय मा.वि	खेलकुद	३.५४	सरकारी	०	
३	कालिका आवि	मनोरञ्जन	६.८८	सरकारी	०	
३	सिद्ध आवि	खेलकुद	२.३५	सरकारी	०	
३	मनाकामना आवि	खेलकुद	४.१३	सरकारी	०	
३	बास्पानी खेल मैदान	खेलकुद	८.८८	सरकारी	०	
४	पृथ्वी मावि काक्सीला खेल मैदान	खेलकुद	२२	सामुदायिक		५०००
४	गडी डाँडा खेल मैदान	मनोरञ्जन	१०	सामुदायिक		५०००
५	सप्तेस्वर ठानागाउँ खेलमैदान	खेलकुद	१६	वडा		
६	दिन्दु खेल मैदान	खेलकुद	२	सामुदायिक		
७	मितखा खेल मैदान	खेलकुद	१.३८	सामुदायिक	१५०	
७	हर्कटे खेल मैदान	खेलकुद	२.९५	सरकारी	१००	
जम्मा			१०४.११		२५०	१०७५०

स्रोत: समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७८

५.५.२ व्यावसायिक खेलाडीको विवरण

गाउँपालिकाको वडा नं. ४ मा ६ जना पुरुष व्यवसायीक खेलाडी रहेको देखिन्छ। यस्ता खेलाडी बस्ने बस्ती, खेलाडीको नाम, लिंग, उमेर, खेलको नाम, खेलाडीको स्तर र पाएको सम्मान वा पुरस्कार सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिमको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ९४: व्यवसायिक खेलाडीको विवरण

वडा नम्बर	खेलाडीको नाम	लिङ्ग	उमेर	खेलको नाम	खेलाडीको स्तर	पाएको सम्मान वा पुरस्कार
४	बरुन घले	पु.	२७	थाइ बर्कसिङ	राष्ट्रीय	
४	धन कुमार राई	पु.		भलिबल	क्षेत्रीय	
४	बालध्वज श्रेष्ठ	पु	२५	फुटबल	क्षेत्रीय	
४	डार्विन राई	पु	२४	फुटबल	क्षेत्रीय	
४	सञ्जय राई	पु	३०	फुटबल	क्षेत्रीय	
४	तुले राई	पु	२९	फुटबल	क्षेत्रीय	

स्रोत: समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७८

५.६ कला, भाषा तथा संस्कृति

५.६.१ स्थानीय चाँडपर्व, जात्रा र मेला

यस क्षेत्रमा स्थानीय समुदायमा मनाईने चाँडपर्व, जात्रा र मेला सम्बन्धी विवरण देहायमा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ९५: स्थानीय चाँडपर्व, जात्रा र मेला

वडा नम्बर	मनाईने चाँडपर्व, जात्रा र मेला	स्थान	मनाउने समय	मुख्य विशेषता
१	तीज, दशै, तिहार, क्रिसमस,	वडा भरी		धार्मिक, सास्कृतिक

वडा नम्बर	मनाइने चाडपर्व, जात्रा र मेला	स्थान	मनाउने समय	मुख्य विशेषता
	ल्होसार			
२	उधौली अथवा साकेला, क्रिसमस, तीज, दशै तिहार, सक्रान्ती	ढालतरवार, चर्च, घरघरमा	बैशाखे पूर्णिमा, भदौ, असोज, पुष	ऐतिहासिक, धार्मिक
३	दशै, तिहार, तीज, उभौली, क्रिसमस, लुवाधारा छिपुंग, मुलधारा गुरुंग	वडाभरि, राई समुदाय, गुरुग समुदाय	असोज कातिक, भदौ, बैशाख जेठ, पुस, भदौरे पूर्णिमा	ऐतिहासिक, धार्मिक
४	उधौली पर्व, तीज, दशै, तिहार, क्रिसमस, ल्होसार	केपिलासगढी, वडा तहमा, चर्च	बैशाखे र मसिरे पूर्णिमा, भदौ, असोज, कातिक, पुष १०, माघ	ऐतिहासिक, धार्मिक, सास्कृतिक
५	उधौली पर्व, दशै, तिहार, जात्रा	वडा भरी	बैशाखे पूर्णिमा, मसिर	ऐतिहासिक, धार्मिक
६	दशै, तिहार,	घरघरमा	असोज कातिक	ऐतिहासिक, धार्मिक
७	त्रिवेणी माधी मेला, उभौली अथवा साकेला, क्रिसमस, दशै तिहार, सक्रान्ती	पुरे वडा	स्थानीय स्तर	धार्मिक, मनोरन्जन, ऐतिहासिक

स्रोत: समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७८

५.६.२ धार्मिक तथा ऐतिहासिक स्थलको विवरण

धार्मिक तथा ऐतिहासिक महत्व बोकेका मुख्य १४ वटा स्थलहरु यस क्षेत्रमा रहेका छन्। यी स्थलहरु नजिकको बजार केन्द्रबाट बढीमा करिब ३० किलोमिटरको दुरीमा रहेका छन्। गाउँपालिका भित्र रहेका यी धार्मिक तथा ऐतिहासिक स्थलहरुमा वार्षिक करिब ३९२५० जनाको आगमन हुने गरेको देखिन्छ। यससम्बन्धी स्थलगत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

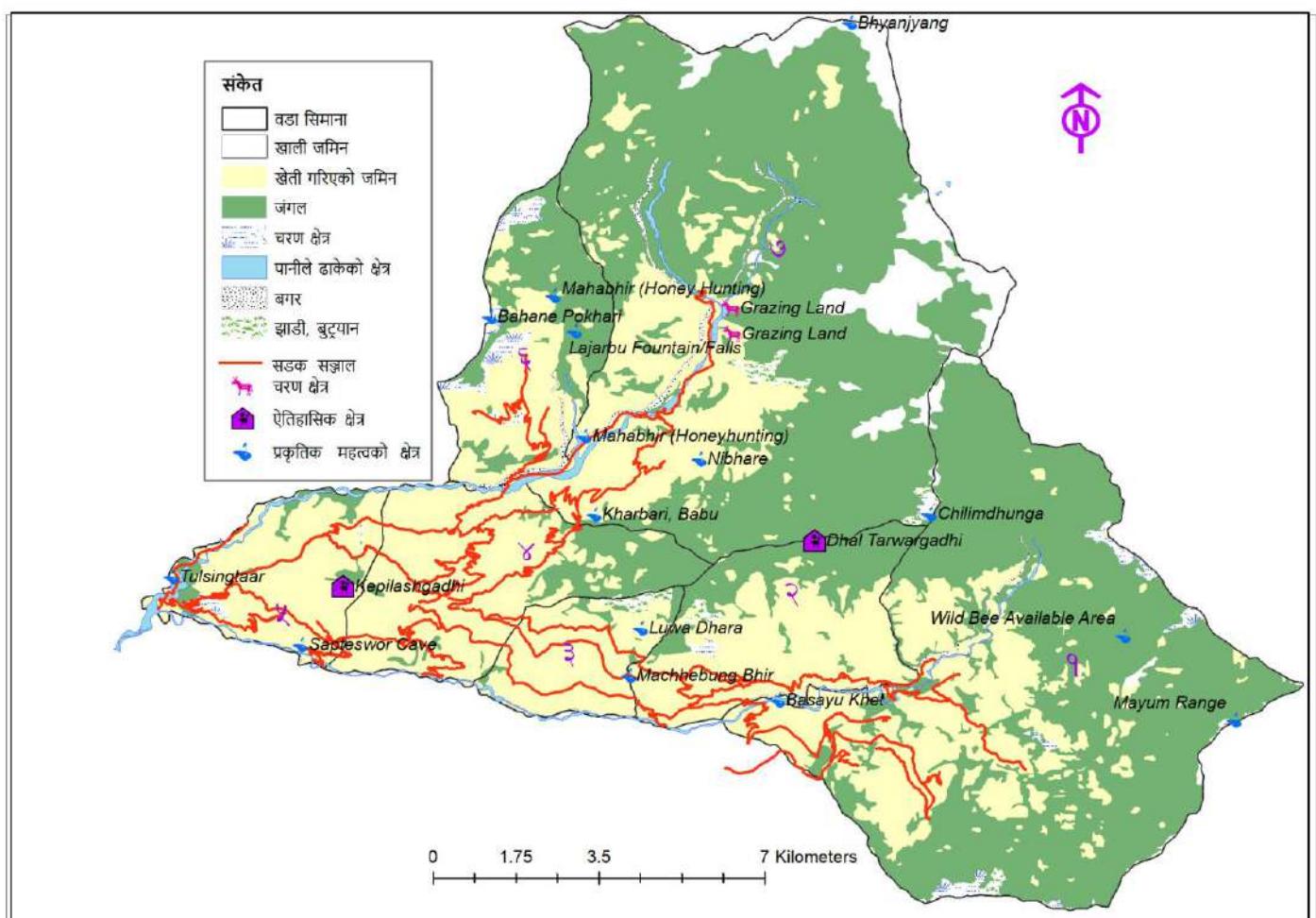
तालिका ९६: धार्मिक तथा ऐतिहासिक स्थलको विवरण

स्थलको नाम	वडा नम्बर	भौतिक पूर्वाधार			स्वामित्व	विशेषता	बार्षिक पर्यटक आगमन संख्या
		सडकको पहुँच	होटल, लज, रेस्टुराँ संख्या	नजिकको बजार केन्द्र सम्मको दूरी (कि.मी.)			
चिलिम ढुङ्गा	१	नपुगेको	०	१०	सामुदायिक	ऐतिहासिक, पर्यटकीय	५००
नारी	१	नपुगेको	०	१०	सामुदायिक	ऐतिहासिक, पर्यटकीय	५००
ढाल तरवार क्षेत्र	२	नपुगेको	०	१०	सामुदायिक	ऐतिहासिक, पर्यटकीय	५००
रमिते डाँडा (गुफा डाँडा)	३	नपुगेको	०	५	सामुदायिक	ऐतिहासिक, पर्यटकीय	५४५
छिप्रिड लुवाधारा	३	पुगेको	०	५	सामुदायिक	ऐतिहासिक	६५५
केपिलासगढी	४	नपुगेको	०	१.५	सामुदायिक	ऐतिहासिक	५०००
बर्मधारा	४	पुगेको	०	०.५	सामुदायिक	ऐतिहासिक	५०००
मुक्तालु धारा	४	गुगेको	०	०.६	सामुदायिक	ऐतिहासिक, धार्मिक	४०००
केपिलासगढी	५	पुगेको	०	१.५	सामुदायिक	सास्कृतिक, ऐतिहासिक,	५०००

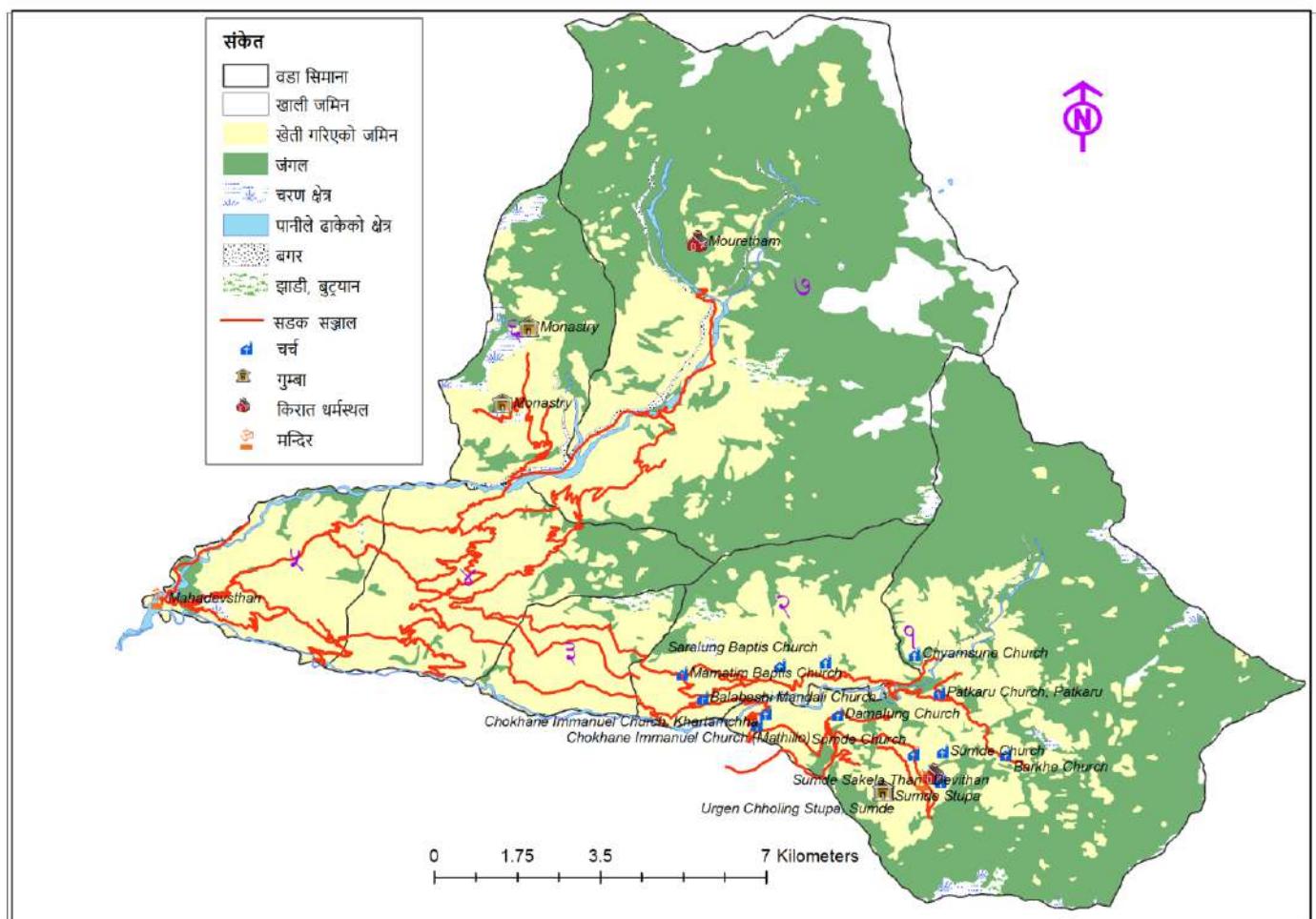
स्थलको नाम	वडा नम्बर	भौतिक पूर्वाधार			स्वामित्व	विशेषता	बार्षिक पर्यटक आगमन संख्या
		सडकको पहुँच	होटल, लज, रेस्टुराँ संख्या	निजिको बजार केन्द्र तम्मको दूरी (कि.मी.)			
						पर्यटकीय	
महादेव मन्दिर फोदी	५	पुगेको	०	१२	गुठी	सांस्कृतिक, धार्मिक	५००
बागेस्वरी गुफा	५	पुगेको	०	८	सामुदायिक	धार्मिक	५००
थालडाँडा	६	नपुगेको	०	१०	सामुदायिक	ऐतिहासिक, पर्यटकीय	५००
बाहाने पोखरी	६	नपुगेको	०	१०	सामुदायिक	ऐतिहासिक, पर्यटकीय	८०००
सुङ्डेलटार	७	नपुगेको	०	३०	सामुदायिक	धार्मिक	५०
जम्मा				११४.१			३१२५०

स्रोत: समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७८

स्रोतनक्षा नं. ५: प्राकृतिक तथा ऐतिहासिक स्थलहरू

स्रोतनक्षा नं. ६: धार्मिक स्थलहरू

परिच्छेद ६: वन तथा वातावरणीय स्थिति

यस परिच्छेदमा वन तथा वातावरण, जैविक विविधता, जलवायु परिवर्तन, विपद् व्यवस्थापन जस्ता विषय र क्षेत्र समावेस गरिएको छ ।

६.१ वन क्षेत्रको अवस्था

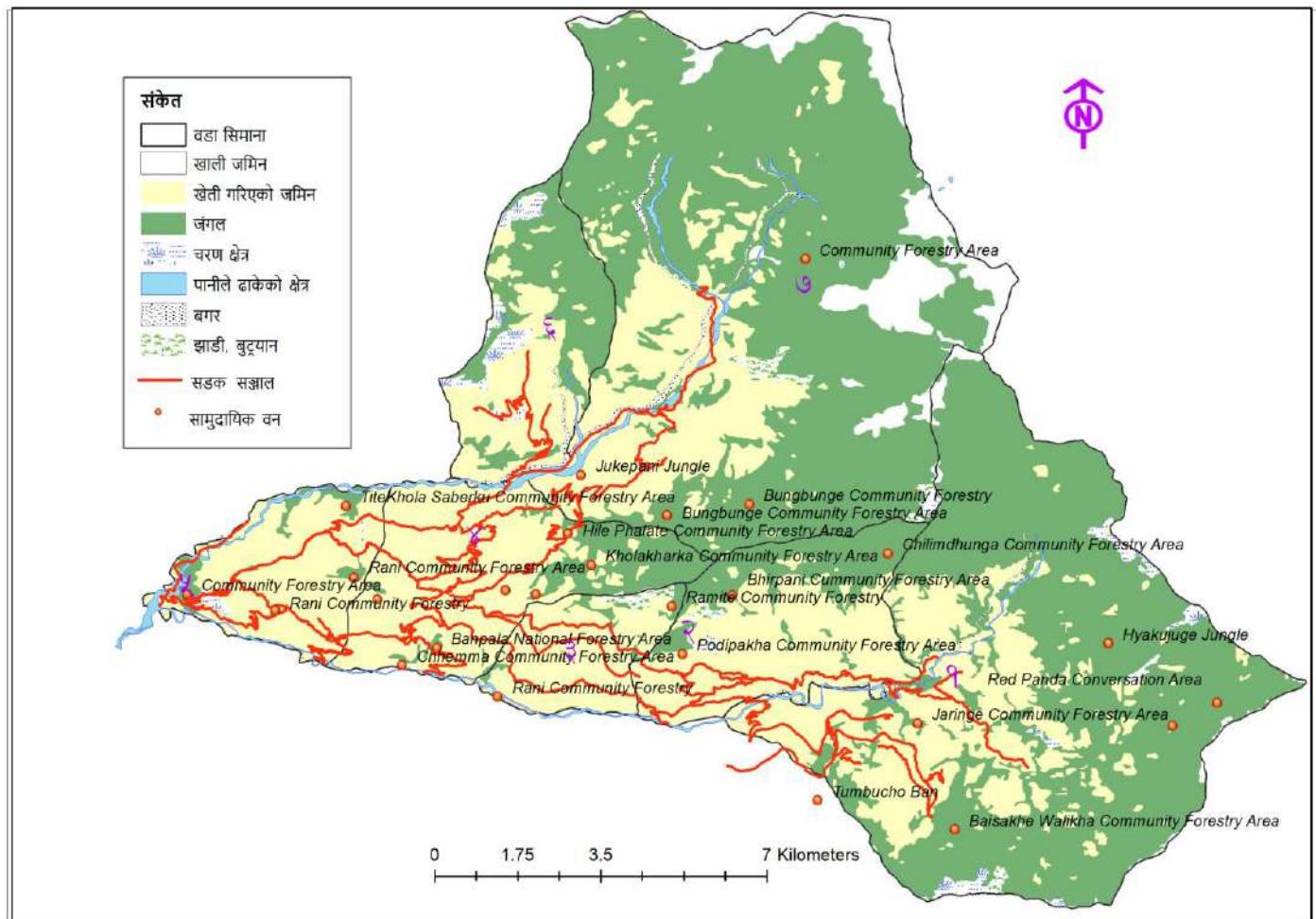
यस गाउँपालिका अन्तर्गत ३० वटा सामुदायिक वन रहेका छन् । सामुदायिक वनले ३१२५.८९ हेक्टर क्षेत्रमा फैलिएको छ भने यी सामुदायिक वनहरूमा ३२२४ घरपरिवार आबद्ध रहेका छन् । यससम्बन्धी विस्तृत विवरण देहायमा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ९७: वन क्षेत्रको अवस्था

वडा नम्बर	समेटेको घरधुरी	वनको नाम	क्षेत्रफल (ह.)	संचित दर (क्यू.मि./हे)	वन पैदावरको वार्षिक उत्पादन		
					काठ (क्यू.फि.)	दाउरा (भारी)	जडिबुटी (केजी)
१	९५	छिमालुड	१४५				
	९२	थामखर्क	५५.८२				
	१६१	चिलिमे लाहसरे पोखरी	२८८.७९				
	७२	वैशाखे	४६.८१				
	९५	फुहडालुड	११५				
	१३३	वैशाखे वालिखा	१९९.७१				
	६५	वगाले	१९८.५				
	१४८	टेउला हाने	३७.७५				
	५३	पत्करु जनजागरण	१४.७८				
२	४०२	रानी साव	२४				
	४८	रमिते साव	२८				
	२३	कालीका देविथान	२				
४	२५६	खोलाखर्क	३३५				
	१३०	छोरलाडपाखा	६२.५				
	१९०	हिले फँलाटे	२०७.७				
	१३३	घिनुपाखा	१.१				
	७०	छेम्मा	४.७६				
	४४	जामुने	३				
	८०	उतिसे बनपाखा	४.९				
५	१२६	रानी	२६				
	१४८	तिते खोलाखर्क सा.व.	५४				
	१३०	सिस्तेटारपाखा	४८.८५				
	७२	रानी	३.१				
	१२४	सालधारी	११.४८				
	३१	दामथाला सा.व.	१०.१२				
६	१०३	पातले सामुदायिक वन	३७३.२२	११२	५०१	९२४०	१०३
७	२००	भिरपाखा सामुदायिक वन					
		देविखर्क सामुदायिक वन	१९६	१३	११००	५०००	
		दायलु सामुदायिक वन	१८०	१५	१०००	५०००	३०००
		बुडबुडे सामुदायिक वन	४४८	५०	८००	६०००	
जम्मा	३२२४		३१२५.८९	१९०	३४०१	२५२४०	३१०३

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७८

स्रोतनक्षा नं. ७: सामुदायिक वन

६.१.१ वनजन्य उत्पादन विवरण

वन क्षेत्रमा काष्ठ र गैर काष्ठ उत्पादन अन्तरगत काठ, पतिंगर र जडिबुटी जस्ता उत्पादन हुने गरेको देखिन्छ ।

६.२ चरन क्षेत्र

गाउँपालिका क्षेत्रभित्र खर्कहरु रहेतापनि चरन क्षेत्रका रूपमा कुनै पनि क्षेत्र छुट्याइएको छैन् ।

६.३ जडिबुटी सम्बन्धी विवरण

जडिबुटी उत्पादनको अवस्था हेर्दा गाउँपालिकाको वडा नं. ३, ६ र ७ अन्तर्गत रहेका सामुदायिक वनहरूमा चिराईतो, कटुकी, पाखनबेद, पाँच औले, अमला, हर्रो, अलैची जस्ता जडिबुटी उपलब्ध हुने गरेको देखिन्छ । हालसम्म व्यवस्थित संकलन, प्रशोधन तथा उत्पादनको अभ्यास रहेको छैन् । जडिबुटीको नाम, पाइने वन क्षेत्र लगायतको विवरण तालिका नं. १११ मा प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका ९८: जडिबुटी सम्बन्धी विवरण

जडिबुटीको नाम	वनको नाम	वडा नम्बर	उत्पादन (के.जि.)	बार्षिक आमदानी (रु. हजारमा)	बार्षिक राजस्व संकलन (रु. हजारमा)
चिराईतो	सावउस	३			
कटुकी	सावउस	३			
पाखनबेद	सावउस	३			
पाँच औले	सावउस	३			
अमला, खोटो, कटुकी, हर्रो	पातले सामुदायिक जन	६			
चिराईतो	निजी जग्गा तथा सामुदायिक वनहरू	७	७०	७०००	१
अलैची	निजी जग्गा तथा सामुदायिक वनहरू	सबै			

श्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण तथा सहभागितामूलक छलपफल, २०७८

६.४ विपद जोखिम तथा व्यवस्थापन

यस गाउँपालिका क्षेत्रमा विपद जोखिम तथा व्यवस्थापनका दृष्टिकोणमा जोखिमपूर्ण रहेको देखिन्छ । यहाँ भुजन्य प्रकोपका साथै मानवीय क्षति भएको देखिन्छ ।

६.४.१ जोखिमयुक्त (संवेदनशील) स्थानमा बसोबास गरेका परिवार विवरण

गाउँपालिका अन्तरगत जोखिमका दृष्टिकोणबाट पहिरो, नदीको कटान, बाढी र अति भिरालो जस्ता संवेदनशील स्थानमा बसोबास गर्ने गरेको पाइन्छ । यी घरपरिवार विशेष गरी अति भिरालो भएका स्थानहरूमा बसोबास गरिरहेको देखिन्छ । जोखिममा रहेका वडागत वस्ती सम्बन्धी विवरण देहाय अनुसार रहेको छ ।

तालिका ९९: जोखिमयुक्त (संवेदनशील) स्थानमा बसोबास गरेका परिवार विवरण

वडा नम्बर	जोखिमयुक्त स्थान	घरधुरी संख्या						
		पहिरो	नदी कटान	बाढी	अति भिरालो	दलदल	अन्य	जम्मा
२	तत्कालिन १, ४, ७ वडाहरू	✓	✓	✓	✓			
३	साविकका १, ४, ७ वडाहरू	✓		✓	✓			
३	राटी	✓			✓			

वडा नम्बर	जोखिमयुक्त स्थान	घरधुरी संख्या					
		पहिरो	नदी कटान	बाढी	अति भिरालो	दलदल	अन्य
३	खोकमा		√		४८		
४	सिप्लेली						
४	सिम्पानी				३८		
४	बाक्सला, दस्कते				४२		
४	चेरेंखा वाखा		√				
५	साविकका ७, ४ वडाहरु	√	√	√	√		
६	साविकका ७, ४ वडाहरु	√	√	√	√		

श्रोत: समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७८

६.४.२ विपदबाट मानवीय क्षती

देहायमा उल्लेख गरिएका विपद्हरु मध्ये बाढीबाट वडा नं. १, ४ र ७ मा गरी ६ एक जनाको मृत्यु भएको देखिन्छ, भने अन्य वडाहरुमा विपद्का कारण मानवीय क्षती नभएको देखिन्छ। यससम्बन्धी विपद् अनुसार वडागत विवरण देहायमा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका १००: विपदबाट मानवीय क्षती

वडा नम्बर	आगलागी		बाढी		पहिरो		शीतलहर		रोग महामारी		सर्पदंश		जंगली जनावरबाट क्षति		भूकम्प		अन्य (चट्याड)		
	मृत्यु	घाइते	मृत्यु	घाइते	मृत्यु	घाइते	मृत्यु	घाइते	मृत्यु	घाइते	मृत्यु	घाइते	मृत्यु	घाइते	मृत्यु	घाइते	मृत्यु	घाइते	
१	१		३															३	
२																			
३																			
४																		१	८
५																			
६																			
७			४												१			१	
जम्मा	१	०	७	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१	०	०	५	८

श्रोत: समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७८

६.४.३ विपदको असर विवरण

यस गाउँपालिका अन्तर्गत आगलागी र हिमपातका कारण ३ घरपरिवारको घरगोठ र ४२ घरपरिवारको बाली तथा जग्गामा क्षती भएको देखिन्छ। यससम्बन्धी वडागत विवरण देहायमा उल्लेख गरिएको छ।

तालिका १०१: विपदको असर विवरण

क्षति विवरण	विपदको क्षेत्र अनुसार क्षति विवरण							
	वडा नं.	घरगोठ		पशुपंक्षी		बाली र जग्गा जमिन		अन्य क्षति
		परिवार	क्षति रकम (रु.)	परिवार	क्षति रकम (रु.)	परिवार	क्षति रकम (रु.)	परिवार
आगलागी	२	३	३००००					
बाढी डुवान								
पहिरो								
शीतलहर								

क्षति विवरण	विपदको क्षेत्र अनुसार क्षति विवरण								
	वडा नं.	घरगोठ		पशुपंक्षी		बाली र जग्गा जमिन		अन्य क्षति	
		परिवार	क्षति रकम (रु.)	परिवार	क्षति रकम (रु.)	परिवार	क्षति रकम (रु.)	परिवार	क्षति रकम (रु.)
रोगको महामारी									
सर्पको टोकाइ									
भूकम्प									
जंगली जनावरबाट क्षति									
हावाहुरी									
असिना र हिमपात					४२	१००००००			
अन्य									
जम्मा		३	३००००			४२	१००००००		

श्रोत: समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७८

६.४.४ विपद्बाट क्षती सार्वजनिक संरचना तथा पूर्वाधार

गत १ वर्षमा यस गाउँपालिका अन्तर्गत पहिरोका कारण २ वटा विद्यालयमा ७० हजार रकम बराबरको क्षती पुगेको देखिन्छ, भने अन्य संरचनामा क्षती पुगेको देखिदैन। यससम्बन्धी वडागत विवरण देहायमा उल्लेख गरिएको छ।

तालिका १०२: विपद्बाट क्षती सार्वजनिक संरचना तथा पूर्वाधार

क्षति विवरण	विपदको क्षेत्र अनुसार क्षति विवरण								
	वडा नं.	विद्यालय		पुल पुलेसा		बाटोधाटो		कुलो नहर, खानेपानी	
		संख्या	क्षति रकम (रु.)	संख्या	क्षति रकम (रु.)	कि.मी.	क्षति रकम (रु.)	संख्या	क्षति रकम (रु.)
बाढी डुवान									
पहिरो	१	१	५००००						
पहिरो	२		१००००						
पहिरो	३	१	१००००						
भूकम्प									
जंगली जनावरको क्षति									
अन्य									
जम्मा		२	७००००						

श्रोत: समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७८

६.४.५ विपदको किसिम अनुसार जोखिमको समय

विपद अनुसार जोखिमको समय पहिचान गर्दा आगलागीको जाखिम गर्मी महिना (चैत्र र बैशाख) मा रहने, पहिरोको जोखिम वर्षायाममा विशेष गरी साउन र भदौमा रहने गरेको छ। यससम्बन्धी विवरण देहाय अनुसार रहेको छ।

तालिका १०३: विपदको किसिम अनुसार जोखिमको समय

वडा नम्बर	विपद अनुसार जोखिमको समय (महिना)						
	आगलागी	बाढी डुवान	पहिरो	शीतलहर	रोग महामारी	सर्पको टोकाइ	जंगली जनावरबाट क्षति
१	चैत बैशाख		साउन भदौ				
२	चैत बैशाख		साउन भदौ				

वडा नम्बर	विपद अनुसार जोखिमको समय (महिना)						
	आगलागी	बाढी डुवान	पहिरो	शीतलहर	रोग महामारी	सर्पको टोकाइ	जंगली जनावरबाट क्षति
३	चैत बैशाख		साउन भदौ				
४	चैत बैशाख		साउन भदौ				
५	चैत बैशाख		साउन भदौ				
६	चैत बैशाख		साउन भदौ				
७	मंसिर-जेठ		असार-भदौ			असार-असोज	१२ महिना

श्रोत: समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७८

६.४.६ भवन मापदण्ड तथा भूकम्प प्रतिरोधी घरको विवरण

यस गाउँपालिका भित्र बसोबास गर्ने घरपरिवार मध्ये २०३ घरपरिवार भवन मापदण्ड अनुसार बनेको घरमा बसोबास गर्ने गरेका छन् भने ५०९ घरपरिवार भूकम्प प्रतिरोधी घरमा बस्ने गरेका छन्। यससम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका १०४: भवन मापदण्ड तथा भूकम्प प्रतिरोधी घरको विवरण

वडा नम्बर	बसोबास गर्ने भवनको मापदण्ड तथा भूकम्प प्रतिरोधीताको विवरण					
	मापदण्ड अनुसार बनेको	मापदण्ड अनुसार नबनेको	जम्मा	भूकम्प प्रतिरोधी भएको	भूकम्प प्रतिरोधी नभएको	जम्मा
१	०	६४२	६४२	५०	५९२	६४२
२	६४	३२७	३९१	७७	३१४	३९१
३	१२	२९२	३०४	४४	२६०	३०४
४	२९	७०४	७३३	४१	६९२	७३३
५	९८	३०२	४००	१०५	२९५	४००
६	०	१३३	१३३	३९	९४	१३३
७	०	५१०	५१०	१५३	३५७	५१०
जम्मा	२०३	२९१०	३११३	५०९	२६०४	३११३
प्रतिशत	६.५२	९३.४८	१००	१६.३५	८३.६५	१००

श्रोत: घरपरिवार समेक्षण, २०७८

६.४.७ घर नक्शा पास सम्बन्धी विवरण

गाउँपालिका भित्र रहेका घरपरिवारलाई घर नक्शा पासका आधारमा हेर्दा भवन मापदण्ड अनुसार बनेका कुल घर मध्ये १९२ वटा घरपरिवारले नक्शा पास गराई घर निर्माण गरेका छन् भने १० घरपरिवारले नक्शा पास नगरेको घरमा बसोबास गर्दै आएका छन्। घर नक्शा पास सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका १०५: घर नक्शा पास सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	घरको नक्शा पासको विवरण			
	पास भएको	पास नभएको	उल्लेख नभएको	जम्मा
१	०	०	०	०
२	५९	४	१	६४
३	१०	२	०	१२
४	२८	१	०	२९
५	९५	३	०	९८
६	०	०	०	०
७	०	०	०	०

वडा नम्बर	घरको नक्शा पासको विवरण			
	पास भएको	पास नभएको	उल्लेख नभएको	जम्मा
जम्मा	१९२	१०	१	२०३

श्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७८

६.४.८ २०७२ को भूकम्पबाट भएको क्षतीका आधारमा घरपरिवार

२०७२ सालमा आएको भूकम्पबाट खोटाड विशेष गरी यस गाउँपालिकाका ७९९ घरपरिवार प्रभावित भएका हुन्। भूकम्पका कारण क्षती भए नभएका घरपरिवार सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका १०६: २०७२ को भूकम्पबाट भएको क्षतीका आधारमा घरपरिवार

वडा नम्बर	२०७२ को भूकम्पबाट घरमा पुगेको क्षतीको विवरणमस्करै			
	असर पुगेको	असर नपुगेको	उल्लेख नभएको	जम्मा
१	४३	४०६	१९३	६४२
२	१०४	२८४	३	३९१
३	२००	१०४	०	३०४
४	६५	६६५	३	७३३
५	२४४	१५५	१	४००
६	०	०	१३३	१३३
७	१४३	३३६	३१	५१०
जम्मा	७९९	१९५०	३६४	३१३

श्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७८

६.४.९ भूकम्प प्रभावित अनुदान सम्बन्धी विवरण

गाउँपालिका क्षेत्रभित्र भूकम्प प्रभावित ७९९ घरपरिवार मध्ये ४६८ घरपरिवारले भूकम्प प्रभावित अनुदान प्राप्त गरेको देखिन्छ भने २९५ घरपरिवारले अनुदान प्राप्त गरेको देखिदैन। भुकम्पबाट प्रभावित हुँदा प्राप्त गर्ने अनुदानका आधारमा घरपरिवार सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका १०७: भूकम्प प्रभावित अनुदान सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	भूकम्प प्रभावित अनुदान सम्बन्धी विवरण			
	अनुदान पाएको	अनुदान नपाएको	उल्लेख नभएको	जम्मा
१	३६	३	४	४३
२	६७	३४	३	१०४
३	७४	१२३	३	२००
४	३५	२२	८	६५
५	१३४	११०	०	२४४
६	०	०	०	०
७	१२२	३	१८	१४३
जम्मा	४६८	२९५	३६	७९९

श्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७८

६.४.१० प्राप्त अनुदान सम्बन्धी विवरण

भूकम्प प्रभावित अनुदान प्राप्त गर्ने ४६८ घरपरिवार मध्ये ८० घरपरिवारले पहिलो, १९ घरपरिवारले दोस्रो र ३४५ घरपरिवारले तेस्रो किस्ता अनुदान प्राप्त गरेको देखिन्छ। भूकम्प प्रभावित अनुदान प्राप्त गर्ने घरपरिवार सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका १०८: प्राप्त अनुदान सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	प्राप्त अनुदानको विवरण				
	पहिलो	दोस्रो	अन्तिम	उल्लेख नभएको	जम्मा
१	१	३	२९	३	३६
२	२०	०	४२	५	६७
३	१८	१	४८	७	७४
४	४	१	२३	७	३५
५	३४	९	८९	२	१३४
६	०	०	०	०	०
७	३	५	११४	०	१२२
जम्मा	८०	१९	३४५	२४	४६८

श्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७८

६.४.११ घर पुर्ननिर्माण सम्बन्धी विवरण

भूकम्प प्रभावित अनुदान प्राप्त गर्ने ४६८ घरपरिवार मध्ये ४०२ घरपरिवारले पुनः घर निर्माण गरेको र ४६ घरपरिवारले घर निर्माण नगरेको देखिन्छ। यससम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका १०९: घर पुर्ननिर्माण सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	अनुदानले पुर्ननिर्माण सम्बन्धी विवरण			
	बनाएको	नबनाएको	उल्लेख नभएको	जम्मा
१	३३	१	२	३६
२	६३	०	४	६७
३	६३	५	६	७४
४	२८	१	६	३५
५	९४	३८	२	१३४
६	०	०	०	०
७	१२१	१	०	१२२
जम्मा	४०२	४६	२०	४६८

श्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७८

६.४.१२ विपद् व्यवस्थापनको मानवीय स्रोत

गाउँपालिकाभित्र विपद्कालिन उद्धारमा तालिम प्राप्त मानवीय श्रोत २० जना रहेको छ। विपद् व्यवस्थापन कोष द्वारा उद्धारमा दक्ष ५ जना, आगलागी नियन्त्रणमा ५ जना, प्राथमिक उपचारमा ५ जना र मनोसामाजिक परामर्शकर्तामा ५ जना रहेका छन्। यससम्बन्धी विवरण देहायमा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ११०: विपद् व्यवस्थापनको मानवीय स्रोत

क्र.स	संस्थाको नाम	खोज तथा उद्धार गर्न सक्ने दक्ष जनशक्ति	आगलागी नियन्त्रण गर्न सक्ने दक्ष जनशक्ति	प्राथमिक उपचार गर्न सक्ने	मनोसामाजिक परामर्शकर्ता
१	स्वास्थ्य चौकी			✓	✓

क्र.सं	संस्थाको नाम	खोज तथा उद्धार गर्ने सक्ने दक्ष जनशक्ति	आगलागी नियन्त्रण गर्ने सक्ने दक्ष जनशक्ति	प्राथमिक उपचार गर्ने सक्ने	मनोसामाजिक परामर्शकर्ता
२	स्वास्थ्य चौकी			✓	✓
३	स्वास्थ्य चौकी			✓	✓
४	विपद् व्यवस्थापन कोष	५	५	५	५
५	स्वास्थ्य चौकी			✓	✓
६	स्वास्थ्य चौकी			✓	✓
७	जम्मा	५	५	५	५

श्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७८

६.४.१३ विपद् व्यवस्थापनको भौतिक स्रोत

विपद्कालिन भौतिक श्रोतअन्तर्गत त्रिपाल, फस्ट एड किट, लाइफ ज्याकेट, डोरी, गैटी, सावेल, फोल्डिङ भर्याड, गल, हेल्मेट आदि रहेका छन्। यससम्बन्धी विवरणलाई देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका १११: विपद् व्यवस्थापनको भौतिक स्रोत

क्र.सं.	उपलब्ध सामाग्री विवरण	संस्थाको नाम			
		गाउँ/नगरपालिका	संस्था १	संस्था २	संस्था ३
१	त्रिपाल	५		५	
२	म्याट्रेस				
३	कम्बल, ब्ल्यान्केट				
४	डिग्नीटि किट				
५	हाइजीन किट				
६	बैवी किट				
७	झिसडी किट				
८	स्टुडेण्ट किट				
९	सेल्टर किट				
१०	फस्ट एड किट		१		
११	डुंगा				
१२	लाइफ ज्याकेट		३		
१३	डोरी			३	
१४	गैटी			१	
१५	सावेल			१	
१६	फोल्डिङ भर्याड.			२	
१७	फाइर इस्टनगुइसर				
१८	सिमेन्ट कटर				
१९	गल			२	
२०	हेल्मेट			३	

श्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७८

६.४.१४ विपद् व्यवस्थापनको सामाजिक स्रोत

गाउँपालिका क्षेत्रमा आपतकालिन अवस्थामा अटाउन सक्ने करिब ६५५० जना क्षमताको सार्वजनिक क्षेत्र रहेको छ। यससम्बन्धी विवरणलाई देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ११२: विपद् व्यवस्थापनको सामाजिक स्रोत

वडा नं	खुला चउर रहेको स्थान	आपतको सयममा अटाउन सक्ने क्षमता (जना)	सेफ सेल्टरको रूपमा प्रयोग गर्ने सकिने भवन रहेको स्थान	आपतको बेला अटाउने क्षमता (जना)	हेलिकप्टर अवतरणको स्थानहरु	अन्य

वडा नं	खुला चउर रहेको स्थान	आपतको सयममा अटाउन सक्ने क्षमता (जना)	सेफ सेल्टरको रुपमा प्रयोग गर्न सकिने भवन रहेको स्थान	आपतको बेला अटाउने क्षमता (जना)	हेलिकप्टर अवतरणको स्थानहरु	अन्य
१	वडा कार्यालय मैदान	२००	विद्यालय भवन	१५०		
२	वडा कार्यालय मैदान	२००	विद्यालय भवन	१५०		
३	विद्यालय भवन	२००	विद्यालय भवन	३००	सिरुवास	विद्यालय भवन
४	खेल मैदान	५०००			पृथ्वी मार्वि	खेल मैदान
६	वडा कार्यालय मैदान	२००	विद्यालय भवन	१५०	वडा कार्यालय मैदान	२००

श्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७८

६.४.१५ विपद् व्यवस्थापनको आर्थिक स्रोत

विपद् व्यवस्थापनको स्थानीय आर्थिक श्रोतका रूपमा ६ लाख रुपमा छ। जसमध्ये गाउँपालिका विपद् समिति अन्तर्गत रु. ५ लाख र वडा विपद् व्यवस्थापन कोष १ लाख रहेको छ। यससम्बन्धी विवरणलाई देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ११३: विपद् व्यवस्थापनको आर्थिक स्रोत

क्र.स	संस्थाको नाम	रुपमा रु.	स्थापना वर्ष	कोषको स्रोत
१	गाउँपालिका विपद् समिति	५०००००	२०७३	सरकारी
२	वडा विपद् व्यवस्थापन कोष	१०००००	२०७६	वडा कार्यालय

श्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७८

६.४.१६ संरक्षित पानीमुहान, जमिन र भौतिक संरचना

यस गाउँपालिका क्षेत्रमा ४ वटा संरक्षित पानी मुहान र एउटा नदी नियन्त्रण तथा उकासबाट संरक्षित क्षेत्र रहेको छ। यससम्बन्धी विवरण देहायको तालिकामा प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ११४: संरक्षित पानीमुहान, जमिन र भौतिक संरचना

संरक्षित पानीमुहान, जमिन र भौतिक संरचनाको नाम	वडा नम्बर	रहेको स्थान	संरक्षित पानी मुहान, जमिन, खेतवारी र संरचना	
			इकाई	परिमाण
संरक्षित पानी मुहान				
हतेवा, तुम्बुचु, पौरीपाखा, लहंग खोला, हंकोरिया मुहान	२	तत्कालिन १,२, ३, ५, ६, ८ र ९		
	३	लुवाधारा छिप्रुड मुहान	रोपनी	३
	३	भुन्भुले	रोपनी	२
	३	लुवाधारा छिप्रुड मुहान	रोपनी	३
नदी नियन्त्रण तथा उकासबाट संरक्षित क्षेत्रको नाम				
रावाखोला तटवन्ध	७	रावाखोला, सुडदेल		१८०

स्रोत: समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७८

६.५ जलश्रोत तथा जलाधर क्षेत्र र उपयोगको स्थिति

यस गाउँपालिका भित्र बाहै महिना बहने नदी तथा खोलाहरु रहेका छन्।

परिच्छेद ७: भौतिक विकासको अवस्था

यस परिच्छेदमा भौतिक पूर्वाधारको स्थिति र त्यसको उपयोगको अवस्थालाई प्रस्तुत गरिएको छ। जस अन्तरगत सडक, विद्युत, भवन, बस्ती, उर्जा, सूचना संचार, आवास र भवन जस्ता विषयहरु समावेश गरिएको छ।

७.१ यातायात पूर्वाधार

यस शिर्षकमा गाउँपालिका क्षेत्रभित्र रहेका सडक मार्ग/सञ्जालहरुको विद्यमान अवस्था, पैदल मार्ग, पुल पुलेसा, सवारी रुट तथा गाउँपालिका भित्र चल्ने सवारी साधनहरुका बारेमा चित्रण गरिएको छ।

७.१.१ सडक मार्ग/सञ्जालको विद्यमान अवस्था

यस गाउँपालिका क्षेत्रभित्र सडक सञ्जालको कुल लम्बाई करिब २४० किलोमिटर रहेको छ। यहाँ रहेका सडक सञ्जालबाट वार्षिक करिब ३००० जनसंख्या लाभान्वित हुने गरेका छन्। सडक सम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ७.१.१: सडक मार्ग/सञ्जालको विद्यमान अवस्था

वडा नम्बर	सडकको नाम	जोडिने वस्तीहरु		लम्बाई (कि.मि.)	प्रकार	लाभान्वित जनसंख्या
		देखि	सम्म			
१	शुक्रवारे धोत्रे			११	कच्ची	
१	चोखाने धोत्रे			७	कच्ची	
१	फेदी याक्सा भञ्ज्याड			५	कच्ची	
१	तकसी तोमाने स्वारा माखाम्ला सडक			७	कच्ची	
१	सहिद मार्ग			५	कच्ची	
२	शहिद मार्ग	बाक्सिला	माखंला भन्न्यांग	३५	कच्ची	
२	बाक्सिला फेदि सडक	बाक्सिला	फेदि धोत्रे	३०	कच्ची	
३	खार्मी बास्यानी सडक	खार्मी	बास्यानी	१५	कच्ची	२२००
३	शहिद मार्ग सडक	बाक्सिला	फेदी	१२	कच्ची	
३	बाक्सिला फेदी सडक	बाक्सिला	फेदी	२०	कच्ची	
४	कादेल तापखोला सप्तेश्वर बाक्सीला	जारझाँडा	दाने डाँडा	१.५	कच्ची	
४	खत्री गाउँ ढुङ्गे सडक	बाक्सीला	रावा खोला	२	कच्ची	
४	खत्री गाउँ कंखे	बाक्सीला	कंखे	१		
४	बाक्सीला सिम्पानी सडक	बाक्सीला	चोखुम	३		
४	बाक्सीला हरेलो डाँडा	बाक्सीला	हरेलो डाँडा	१५		
४	गैरी गाउँ हल्कुम हयापु	गैरीगाउँ	दम्कु	१		
४	रडगला लडखा			१		
५	थर्पुँडाँडा फेदी सडक	फेदी	थर्पु	७	कच्ची	
५	साकेला ग्रामीण सडक	वरबोट माल्देल	फेदी	६.५		
५	वरबोट रसुकिम रातोपानी	वरबोट	बाक्सीला	३.५		
५	जालपा सप्तेश्वर बाक्सीला			११		
५	तुर्सिम खोपादेल	साप्ला		३		
५	थर्पुँडाँडा पोक्लु	पोक्लु		२		
५	फेदी सिम्ले		राखा	२		
६	रावा दिन्दु बहाने	रावाखोला	दिन्दु	६	कच्ची	
६	दिप्सुँड राखा	दिप्सुँड	दिप्सुँड	१०	कच्ची	
६	दिन्दु दिप्सुँड खुदु	दिन्दु	खुदु	५		

वडा नम्बर	सडकको नाम	जोडिने वस्तीहरु		लम्बाई (फि.मि.)	प्रकार	लाभान्वित जनसंख्या
		देखि	सम्म			
७	कंखे दोर्को ग्रामिण सडक	कंखे	दोर्को	८	कच्ची	५००
७	ग्रामिण सडक	सिप्लेली	निभारे	४.५	कच्ची	३००
जम्मा				२४०		३०००

स्रोत: समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७८

७.१.२ पुल तथा पुलेसा

गाउँपालिका क्षेत्र भित्र रहेका विभिन्न खोला तथा नदीहरुमा निर्मित पुल तथा पुलेसाहरुले गाउँपालिकाका विभिन्न वस्तीहरुलाई एक आपसमा जोड्नुका साथै एक अर्को स्थानीय तहमा आवत जावतको अवस्था सहज बनाउने गरेका छन्। यस पालिकाभित्र कूल ४२ वटा पुल तथा पुलेसा निर्माण गरिएका छन्। यससम्बन्धी विवरणलाई वडागत रूपमा देहाय बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ११६: पुल तथा पुलेसा

वडा नं.	पुलको नाम	पुल भएको खोला वा खोल्सीको नाम	जोडिने वस्तीहरु		भोलुङ्गे/काठे /ट्रष्ट/पक्की	लम्बाई (मि.)	अवस्था	निर्मित साल
			देखि	सम्म				
१	कुदुड दामालुड झो.पु.		कुदुड	दामालुड	झोलुङ्गे	१०२	ठीक	२०५७
१	दुँडीखोला झो.पु.		शुकबारे	कुदुड	ट्रष्ट	३२	ठीक	२०५८
१	दुँडीखोला खार्ताम्छा झो.पु.		सारालुड	खार्ताम्छा	झोलुङ्गे	७०	जीर्ण	२०५९
१	फेदी छ्याम डाँडा झो.पु.				झोलुङ्गे		ठीक	२०५४
१	छाँमहखोला झो.पु.		फेदी	फेदी	झोलुङ्गे	६५		
१	नोक्ती दोभान झो.पु.		मुदै	नोक्ती	झोलुङ्गे	४०	जीर्ण	
१	नोक्ती छ्याम्सुने तापखोला झो.पु.		नोक्ती	छ्याम्सुने	झोलुङ्गे	७१	ठीक	
१	स्वाँरा याक्सा झो.पु.		स्वाँरा	याक्सा	झोलुङ्गे		ठीक	
१	ओखेखोला झो.पु.		सिवनी	खोलागाउँ	झोलुङ्गे	१०६	ठीक	
१	जवाँरा लामिडेरा झो.पु.		ज्वाँरा	लामिडेरा	झोलुङ्गे	७०	ठीक	
१	बर्खे पिपिड झो.पु.		बर्खे	पिपिड	झोलुङ्गे	७०	ठीक	
१	चिन्डोबारी सुम्दे झो.पु.		चिन्डेबारी	सुम्दे	झोलुङ्गे	५०	ठीक	
१	रामखोला झो.पु.		सब्द	चोके दह	झोलुङ्गे	८६	ठीक	
२	तापखोला पुल	खोला	दम्दी	बालाबेशी	झोलुङ्गे	२८	ठीक	२०५७
२	खुपालुंग पुल	खोला	चोखाने	बालाबेशी	झोलुङ्गे	२७	ठीक	२०५८
२	रादिप पुल	खोला	चोखाने	कुधुंग	झोलुङ्गे	२२	जीर्ण	२०५९
२	दुरिखे पुल	खोला	खार्ताम्छा	शुकवारे	झोलुङ्गे	१७	ठीक	२०५४
३	कात्तिके पुल	तापखोला	बास्पानी	खार्मी	झोलुङ्गे	४५	जीर्ण	२०४२
३	राँटी पुल	ताप खोला	बास्पानी	पाथेका	झोलुङ्गे	८०	ठीक	२०५६
३	फुर्के पुल	ताप खोला	बास्पानी	पाथेका	झोलुङ्गे	९०	ठिकै	२०७२
४	तापखोला पुल	खोला	रुधालुड	सीपुलुड	झोलुङ्गे	१०३	ठीक	२०५६
४	दुडरो	रावा खोला	खव्री गाउँ	दिप्सुड	झोलुङ्गे	१००	ठीक	२०५२

वडा नं.	पुलको नाम	पुल भएको खोला वा खोल्सीको नाम	जोडिने वस्तीहरु		झोलुङ्गे/काठे/ट्रष्ट/पक्की	लम्बाई (मि.)	अवस्था	निर्मित साल
			देखि	सम्म				
४	रावा खोला	रावाखोला	चेरेड	राखा	झोलुङ्गे	१०३	राम्रो	२०७४
४	रावा खोला	रावाखोला	दाम्बु	दिप्सुड	झोलुङ्गे	१०१	ठीक	२०७७
४	दाम्कु	कंखेखोला	दम्कु	बोबु	ट्रष्ट	१०	राम्रो	२०७४
४	सिप्तेली		सिप्तेली	बोबु	ट्रष्ट	१०	राम्रो	२०७४
४	कातिके	तापखोला	कातिके	खार्मी	झो.पु.	४०	राम्रो	२०६०
५	रिम्खाम राखापुल	रावाखोला			झोलुङ्गे	५०	ठीक	२०७७
५	सिस्ने साखा	रावाखोला			झोलुङ्गे	५२	ठीक	२०५५
५	लड्खु माक्पा	रावाखोला			झोलुङ्गे	५३	जीर्ण	२०५९
५	फेदी मट्यौली	रावाखोला			झोलुङ्गे	७५	ठीक	२०५४
५	तापखोला	तापखोला			झोलुङ्गे	२०		२०४५
५	रमिया सावालड	तापखोला			झोलुङ्गे	७५		
५	कुङ्गुले कादेल	तापखोला			झोलुङ्गे	५५		
५	तापखोला मोटरेबल	तापखोला	सप्तेस्वर	खार्मी	पक्की	२५		२०७७
६	भतरेरे रावाखोला पुल	रावा खोला	बाक्सीला	दिप्सुड	झोलुङ्गे	१०५	ठीक	२०७७
६	दुङ्गो रावाखोला पुल	रावा खोला	बाक्सीला	दिप्सुड	झोलुङ्गे	९५	ठीक	२०५७
६	महभिर रावाखोला झो.पु.	रावा खोला	सुइदेल	दिप्सुड	झोलुङ्गे	९०	ठीक	२०५६
६	डाँडागाउँ झो.पु.	सड्खोला	दिप्सुड	दिप्सुड	झोलुङ्गे	६५	ठीक	२०५७
७	दोर्को दोभान पुल	रावा खोला	तोप्ले	दोर्को	छ्रस	१५	राम्रो	दृणठ
७	चेखे पुल	चेखे खोला	सुंगदेलद्वार	हासु	झोलुङ्गे	१५०	राम्रो	दृणठद्व
७	गोदु पुल	गोदु खोला	नागायी	दिपद्वार	झोलुङ्गे	१२०	ठिकै	

स्रोत: समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७८

७.१.३ बाटोमा पहुँचका आधारमा घरपरिवार विवरण

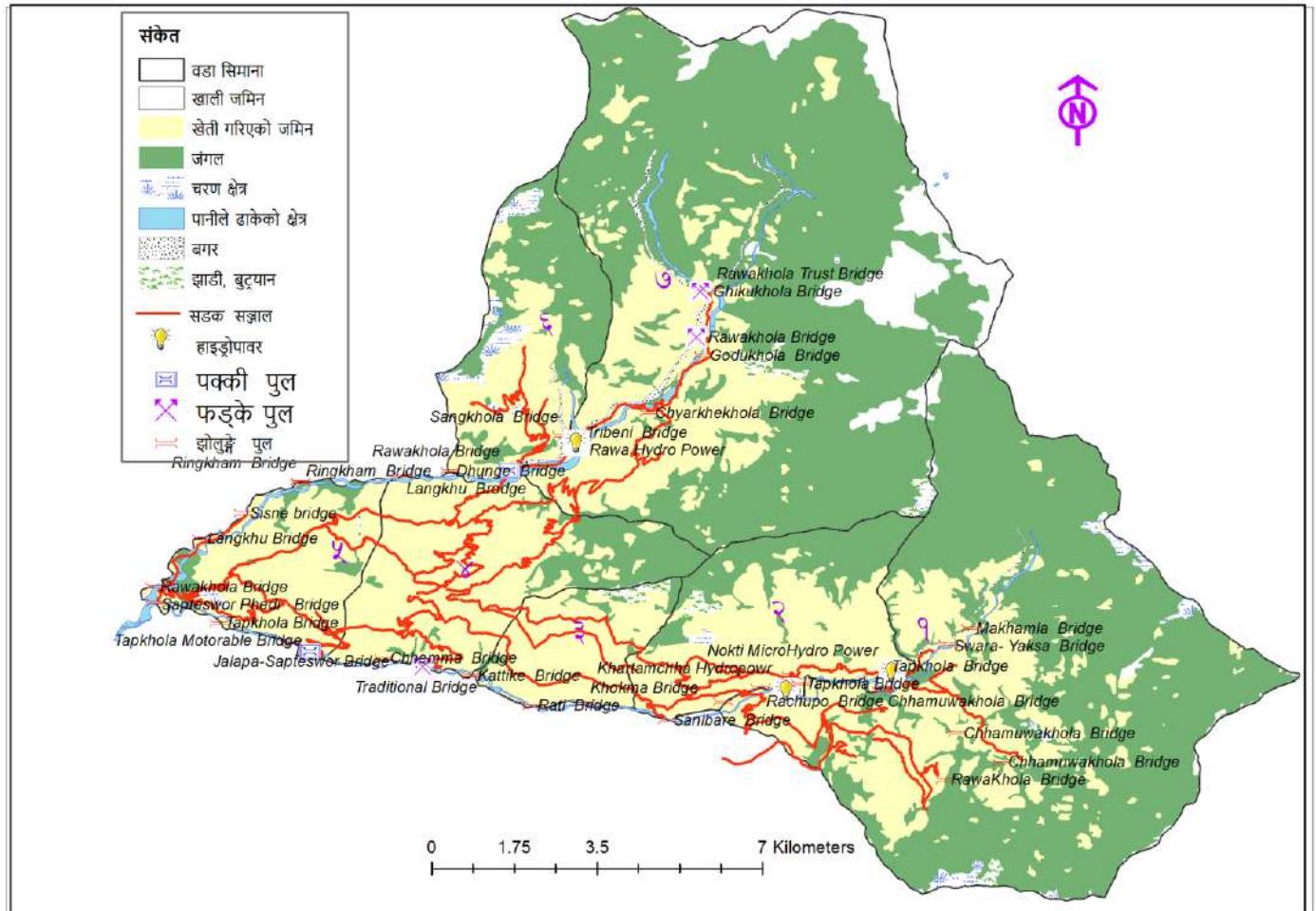
यस गाउँपालिकामा रहेको कुल ३११३ घरपरिवार सम्म पुग्ने अर्थात यी घरपरिवारको बाटोमा पहुँचको अवस्था हेर्दा १८१७ घरपरिवार सम्म पुग्न गोरेटो बाटो प्रयोग गर्नु पर्ने देखिन्छ। त्यसैगरी १२३१ घरपरिवार कच्ची बाटोको पहुँच भएको स्थानमा बसोबास गरिरहेका छन्। यहाँका अधिकतम घरपरिवार गोरेटो बाटोको पहुँचमा बसोबास गरेका छन्। यससम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ११७: बाटोमा पहुँचका आधारमा घरपरिवार विवरण

वडा नं.	घर सम्म पुग्ने बाटोको विवरण						
	गोरेटो बाटो	कच्ची बाटो	ग्रामेल बाटो	बाटो नभएको	पक्की बाटो	नखुलेको	जम्मा
१	५६९	७०	१	०	०	२	६४२
२	३१२	४४	०	२६	०	९	३९१
३	६७	२३४	१	०	०	२	३०४
४	४०५	३०८	१०	७	०	३	७३३
५	४३	३५५	०	०	०	२	४००
६	११३	२०	०	०	०	०	१३३
७	३०८	२००	१	०	०	१	५१०
जम्मा	१८१७	१२३१	१३	३३	०	१९	३११३

स्रोत: घरपरिवार सम्बेदन, २०७८

स्रोतनक्षा नं. द: भौतिक पूर्वाधार

७.२ विद्युत तथा बैकल्पिक ऊर्जा

यस शिर्षक अन्तरगत इन्धनको उपयोगका आधारमा घरपरिवार सम्बन्धी विवरणलाई समावेस गरिएको छ।

७.२.१ खाना पकाउने इन्धनको आधारमा घरपरिवार

घरपरिवार सर्वेक्षण २०७८ अनुसार गाउँपालिकामा ९७.२१ प्रतिशत अर्थात ३०२६ घरपरिवारले खाना पकाउने मुख्य इन्धनको रूपमा दाउरा प्रयोग गर्ने गर्दछन्। दोस्रोमा एलपी ग्याँस प्रयोग गर्ने गरेको देखिन्छ भने यस गाउँपालिकामा नविकरणीय ऊर्जा बायो ग्याँसको प्रयोग गर्ने घरपरिवार संख्या अत्यन्त न्यून रहेको देखिन्छ। यससम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका ११८: खाना पकाउने इन्धनको आधारमा घरपरिवार

वडा नं.	खाना पकाउने प्रमुख श्रोत अनुसार घरपरिवार संख्या						
	दाउरा	एलपी ग्याँस	बायोग्याँस	विद्युत	अन्य	उल्लेख नभएको	जम्मा
१	६३६	०	०	१	०	५	६४२
२	३८८	०	०	१	०	२	३९१
३	२९३	८	०	०	०	३	३०४
४	६७९	४८	१	०	०	५	७३३
५	३९८	२	०	०	०	०	४००
६	१३२	१	०	०	०	०	१३३
७	५००	२	०	१	०	७	५१०
जम्मा	३०२६	६१	१	३	०	२२	३११३
प्रतिशत	९७.२१	१.९६	०.०३	०.१०	०.००	०.७१	१००

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७८

७.२.२ बत्तीको प्रमुख स्रोतका आधारमा घरपरिवार

यस क्षेत्रमा बत्तीको लागि प्रयोग गरिने इन्धनको प्रमुख स्रोतहरूमा विद्युत, मट्टितेल, सोलार लगायतका रहेका छन्। जस मध्ये सबै भन्दा बढि ९४.९२ प्रतिशत घरपरिवारले विद्युतवाट बत्ती बाल्दछन् भने २.५४ प्रतिशत घरपरिवारले सोलारको बत्ती बाल्दै आएका छन्। यससम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका ११९: बत्तीको प्रमुख स्रोतका आधारमा घरपरिवार

वडा नं.	तीको प्रमुख स्रोत अनुसार घरपरिवार संख्या					
	मट्टितेल	बायो ग्याँस	सोलार	विद्युत	अन्य	जम्मा
१	१	०	०	६३१	१०	६४२
२	०	०	०	३८९	२	३९१
३	४	०	२०	२७३	७	३०४
४	१३	०	२७	६७९	१४	७३३
५	१०	०	२९	३५६	५	४००
६	२	०	०	१३१	०	१३३
७	६	०	३	४९६	५	५१०
जम्मा	३६	०	७९	२९५५	४३	३११३
प्रतिशत	१.१६	०.००	२.५४	९४.९२	१.३८	१००

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७८

७.३ सञ्चार तथा प्रविधि

यस शिर्षक अन्तरगत आधुनिक सुविधामा पहुँचका आधारमा घरपरिवार सम्बन्धी विवरणलाई समावेश गरिएको छ।

७.३.१ आधुनिक सुविधामा पहुँच सम्बन्धी विवरण

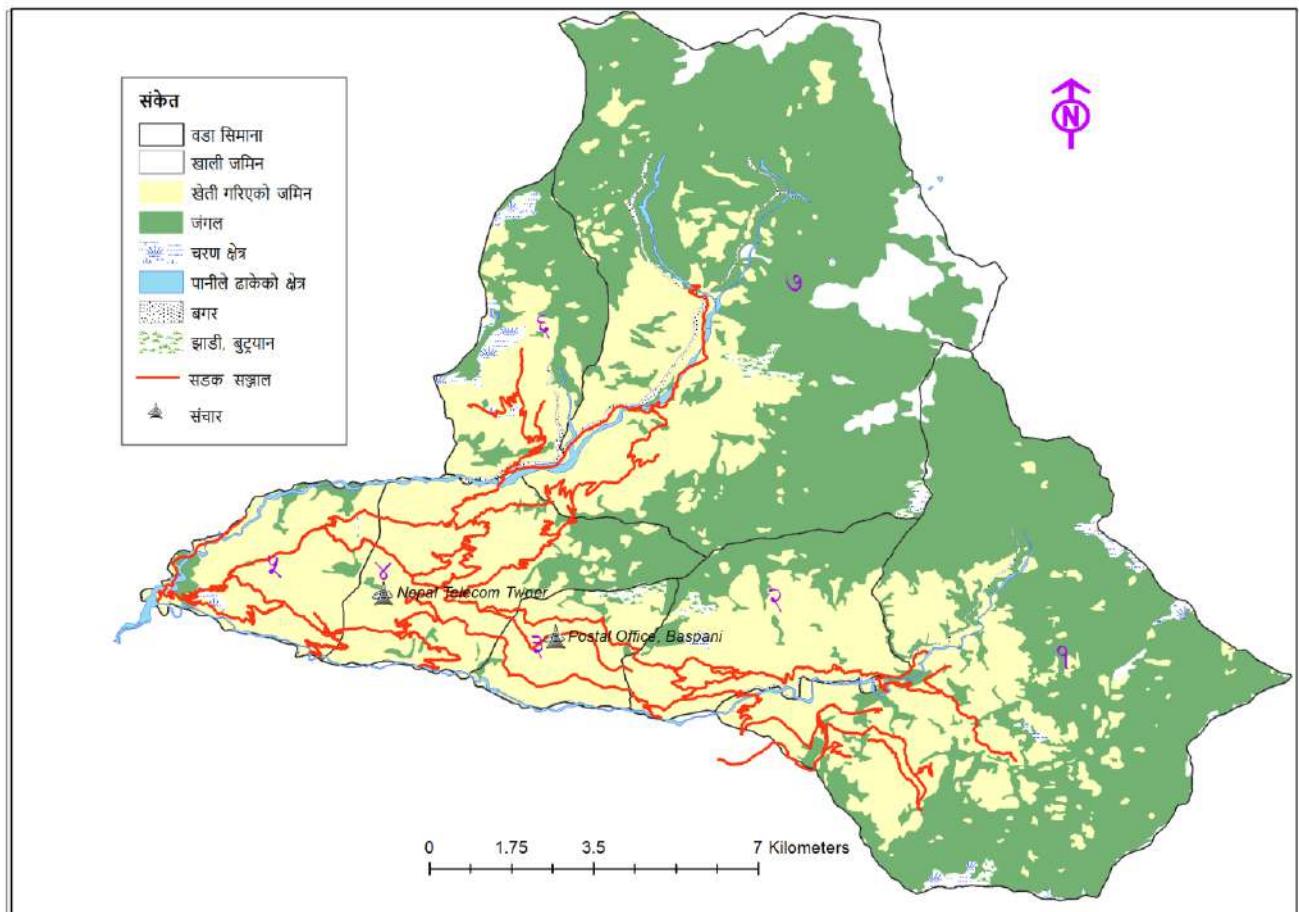
यस गाउँपालिकामा उपलब्ध तथा आधुनिक सुविधामा पहुँचको अवस्था हेर्दा २४.३४ प्रतिशत घरपरिवारले रेडियो, १९.८७ प्रतिशत घरपरिवारले टेलिभिजन र ४७.०१ प्रतिशत घरपरिवारले मोबाईल टेलिफोन जस्ता आधुनिक सुविधाको उपयोग गर्ने गरेका छन्। यसका अलावा ११ घरपरिवारको इन्टरनेटमा पहुँच पुगेको देखिन्छ, भने २७७ घरपरिवारले कुनै पनि आधुनिक सुविधाहरु उपयोग गरेको देखिदैन। यससम्बन्धी विस्तृत विवरण देहाय बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ।

तालिका १२०: आधुनिक सुविधामा पहुँच सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	रेडियो	टेलिभिजन	मोबाईल टेलिफोन	कम्प्युटर	इन्टरनेट	मोटरसाइकल	रेफ्रिजरेटर	बस,ट्रक आदि	कुनै नभएको
१	५१२	३६१	३५४	३	०	०	०	०	३
२	२९४	१६८	२१९	२	१	१	०	०	७९
३	१०३	१०२	२६३	१९	४	४३	५	१	६
४	१५०	१९९	६१७	७	२	१०	४	२	९७
५	४६	६३	३२९	१५	१	२२	२	३	६६
६	१४	३०	१०१	१	१	३	०	०	२४
७	९०	६४	४५२	४	२	१	०	०	२
जम्मा	१२०९	९८७	२३३५	५१	११	८०	११	६	२७७
प्रतिशत	२४.३४	१९.८७	४७.०१	१.०३	०.२२	१.६१	०.२२	०.१२	५.५८

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७८

स्रोत नक्शा नं. ९: सञ्चार पूर्वाधार

७.४ आवास तथा भवन

यस शिर्षक अन्तरगत आवासीय घरको वनावटको किसिमका आधारमा घरपरिवार सम्बन्धी विवरणलाई समावेस गरिएको छ ।

७.४.१ घरको जगको आधारमा घरपरिवार

गाउँपालिका क्षेत्रमा रहेका ३११३ घरपरिवारले आवासका रूपमा प्रयोग गरिने घरहरूलाई जगको आधारमा हेर्दा सबै भन्दा उच्च संख्यामा माटो तथा ढुङ्गाले निर्मित जग भएको घरमा बस्ने घरपरिवार ९५.३७ प्रतिशत रहेका छन् । प्रकोपका दृष्टिकोणबाट सुरक्षित मानिने फ्रेम स्ट्रक्चर र लोड वेयरिङ जग भएका घरहरु न्यून संख्यामा निर्माण भएको देखिन्छ । यसर्थ प्रकोपबाट हुने क्षतीको सम्भावना बढ्दो देखिन्छ । यससम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका १२१: घरको जगको आधारमा घरपरिवार

वडा नं.	घरको जगको आधारमा घरपरिवार							
	माटो वा ढुङ्गा	सिमेण्ट तथा ढुङ्गा	फ्रेम स्ट्रक्चर	लोड वेयरिङ	काठको खम्बा	अन्य	उल्लेख नभएको	जम्मा
१	६३६	१	०	०	२	०	३	६४२
२	३६६	०	०	०	१८	०	७	३९१
३	२८२	१०	०	०	७	१	४	३०४
४	६९३	१६	०	०	५	१	१८	७३३
५	३९९	१	०	०	०	०	०	४००
६	१११	१९	२	०	१	०	०	१३३
७	४८२	२२	०	०	१	०	५	५१०
जम्मा	२९६९	६९	२	०	३४	२	३७	३११३
प्रतिशत	९५.३७	२.२२	०.०६	०.००	१.०९	०.०६	१.१९	१००

स्रोत: घरपरिवार समेक्षण, २०७८

७.४.२ छानोको प्रकारका आधारमा घरपरिवार

यस क्षेत्रमा मुख्य आवासका लागि प्रयोग गरिने घरहरूलाई छानाको प्रकारका आधारमा हेर्दा सबै भन्दा बढी संख्यामा जस्तापाता वा च्यादरको छाना भएको घरमा ६७.८१ प्रतिशत घरपरिवार बस्दछन् । त्यसैगरी ३०.०४ प्रतिशत घरको छानो फुस वा खरको रहेको देविन्छ । यससम्बन्धी वडागत छानाको किसिम अनुसारको विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका १२२: खानोको प्रकारका आधारमा घरपरिवार

वडा नं.	फुस वा खरको छाना भएको	जस्ता/च्यादरको छाना भएको	टायल/ढुङ्गाको छाना भएको	आरसिसि ढलान भएको	काठको छाना भएको	अन्य	उल्लेख नभएको	जम्मा
१	१७१	४५७	०	०	३	१	२	६४२
२	११७	२६१	१	०	८	१	३	३९१
३	११०	१८५	०	२	२	२	३	३०४
४	२०५	५०५	१	२	३	१०	७	७३३
५	१७१	२२९	०	०	०	०	०	४००
६	५१	८०	१	०	१	०	०	१३३
७	११०	३९४	०	०	१	०	५	५१०
जम्मा	९३५	२१११	३	४	१८	२२	२०	३११३
प्रतिशत	३०.०४	६७.८१	०.१०	०.१३	०.५८	०.७१	०.६४	१००

स्रोत: घरपरिवार समेक्षण, २०७८

७.४.३ आवासीय स्वामित्वका आधारमा घरपरिवार

आवासीय स्वामित्वका आधारमा घरपरिवारको स्थिति हेर्दा ९५.८६ प्रतिशत घरपरिवार आफ्नै घरमा बसोबास गर्ने गरेका छन् । त्यसैगरी भाडाको घरमा बसोबास गर्ने घरपरिवार १.६४ प्रतिशत रहेका छन् । यससम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका १२३: आवासीय स्वामित्वका आधारमा घरपरिवार

वडा नं.	आवासीय स्वामित्वका आधारमा घरपरिवार विवरण						जम्मा
	निजी आफ्नै	भाडा	संस्थागत	अन्य	सुकुम्बासी	उल्लेख नभएको	
१	६३२	६	०	०	१	३	६४२
२	३७८	१२	०	०	०	१	३९१
३	२५७	०	०	०	४६	१	३०४
४	७००	२६	०	०	६	१	७३३
५	३९१	२	०	०	५	२	४००
६	१२८	३	०	०	१	१	१३३
७	४९८	२	०	०	७	३	५१०
जम्मा	२९८४	५१	०	०	६६	१२	३११३
प्रतिशत	९५.८६	१.६४	०.००	०.००	२.१२	०.३९	१००

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७८

७.४.४ घर संख्याका आधारमा घरपरिवार

यस गाउँपालिका अन्तरगत रहेका कुल ३११३ घरपरिवारलाई घर संख्याका आधारमा वर्गीकरण गरी हेर्दा २७१५ घरपरिवारको एउटा घर र ६ घरपरिवारको ३ वटा भन्दा बढी घर रहेको देखिन्छ । यससम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका १२४: घर संख्याका आधारमा घरपरिवार

वडा नं.	घर संख्याका आधारमा घरपरिवार संख्या					जम्मा
	एउटा मात्र घर हुने	२ वटा घर हुने	३ वटा घर हुने	३ वटा भन्दा माथी घर हुने	उल्लेख नभएको	
१	६०१	४०	१	०	०	६४२
२	३७८	७	०	२	४	३९१
३	२२७	६४	४	२	७	३०४
४	६२१	१०९	०	०	३	७३३
५	३५१	४६	३	०	०	४००
६	१२१	११	१	०	०	१३३
७	४९६	८५	४	२	३	५१०
जम्मा	२७१५	३६२	१३	६	१७	३११३
प्रतिशत	८७.२१	११.६३	०.४२	०.१९	०.५५	१००

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७८

७.४.५ उपयोग गरिएको कोठाका आधारमा घरपरिवार

गाउँपालिका अन्तरगत रहेका घरपरिवारलाई कोठा संख्याका आधारमा हेर्दा १९४ घरपरिवारको एउटा कोठा भएको घर र १५७ घरपरिवारको ६ भन्दा बढी कोठा भएको घर रहेको देखिन्छ । यससम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका १२५: उपयोग गरिएको कोठाका आधारमा घरपरिवार

वडा नं.	कोठा संख्याका आधारमा घरपरिवार संख्या							
	एउटा मात्र कोठा हुने	२ वटा कोठा हुने	३ वटा कोठा हुने	४ वटा कोठा हुने	५ वटा कोठा हुने	६ वटा वा सो भन्दा बढी कोठा हुने	उल्लेख नभएको	जम्मा
१	१२	५१०	६५	३१	१६	७	१	६४२
२	९	२४९	११	२५	९	४	४	३९१
३	४७	१२६	४१	४५	१५	२१	९	३०४
४	३१	२३९	८८	७१	२८	४१	२३५	७३३
५	९	८३	११६	१२९	२०	४३	०	४००
६	७	८०	१४	२४	०	७	१	१३३
७	७९	२२५	९१	४३	३६	३४	२	५१०
जम्मा	१९४	१५१२	५०६	३६८	१२४	१५७	२५२	३११३
प्रतिशत	६.२३	४८.५७	१६.२५	११.८२	३.९८	५.०४	८.९०	१००

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७८

७.४.६ बसोबासको प्रकृति अनुसार घरपरिवार

यस गाउँपालिका अन्तरगत रहेका घरपरिवारलाई बसोबासको प्रकृतिका आधारमा हेर्दा सबैजसो अर्थात ३०९६ घरपरिवार स्थायी र १२ घरपरिवार यस क्षेत्रमा अस्थायी बसोबास गरिरहेका छन्। यससम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका १२६: बसोबासको प्रकृति अनुसार घरपरिवार

वडा नं.	बसोबासका आधारमा जनसंख्या			जम्मा
	स्थायी बसोबास गर्ने	अस्थायी बसोबास गर्ने	उल्लेख नभएको	
१	६४१	०	१	६४२
२	३८७	१	३	३९१
३	२९८	६	०	३०४
४	७२८	५	०	७३३
५	३९९	०	१	४००
६	१३३	०	०	१३३
७	५१०	०	०	५१०
जम्मा	३०९६	१२	५	३११३

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७८

७.४.७ बिगत ५ वर्षको बसोबासको अवस्था

यस गाउँपालिकाभित्र बिगतको ५ वर्षमा बसाइसराई गरी बसोबास गर्ने २६ घरपरिवार रहेका छन् भने अन्य घरपरिवार ५ वर्ष भन्दा पहिला देखिनै स्थानीय रूपमा बस्दै आएका हुन्। यससम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका जट्ठा: बिगत ५ वर्षको बसोबासको अवस्था

वडा नं.	बिगत ५ वर्षको बसोबासको अवस्था			
	बसाइसराई गरी आएको	पहिला देखि बस्दै आएको	उल्लेख नभएको	जम्मा
१	५	६२४	१२	६४१
२	२	३४६	३९	३८७

वडा नं.	बिगत ५ वर्षको बसोबासको अवस्था			
	बसाईसराई गरी आएको	पहिला देखि बस्दै आएको	उल्लेख नभएको	जम्मा
३	५	२६३	३०	२९८
४	११	६९३	२४	७२८
५	२	३९२	५	३९९
६	१	१२९	३	१३३
७	०	४८१	२९	५१०
जम्मा	२६	२९२८	१४२	३०९६

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७८

७.४.८ बिगत ५ वर्षको बसाईसराईको अवस्था

यस गाउँपालिकाभित्र बिगत ५ वर्षमा बसाईसराई गरी आउने कुल २६ घरपरिवार मध्ये २ घरपरिवार बसाईसराई दर्ता गरी बस्ने र ७ घरपरिवार बसाईसराई दर्ता नगरी बस्ने गरेको देखिन्छ। बसाईसराई दर्तासम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका १२८: बिगत ५ वर्षको बसाईसराईको अवस्था

वडा नं.	बिगत ५ वर्षमा बसाईसराई गर्ने घरपरिवार विवरण			जम्मा
	बसाईसराई दर्ता गरी बस्ने	बसाईसराई दर्ता नगरी बस्ने	उल्लेख नभएको	
१	०	१	४	५
२	०	०	२	२
३	०	०	५	५
४	२	५	४	११
५	०	१	१	२
६	०	०	१	१
७	०	०	०	०
जम्मा	२	७	१७	२६

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७८

७.४.९ बसाईसराईको कारणसम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिकाभित्र बिगत ५ वर्षमा २६ घरपरिवार कामको खोजी, जागि, नयाँ व्यवसाय र सुविधाको खोजी जस्ता कारणले बसाईसराईको गरी आएको देखिन्छ। बसाईसराई कारणसम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका १२९: बसाईसराईको कारणसम्बन्धी विवरण

वडा नं.	बसाईसराई गर्नुको कारण सम्बन्धी विवरण						
	शिक्षा	कामको खोजी	जागि	नयाँ व्यवसाय	सुविधाको खोजी	उल्लेख नभएको	जम्मा
१	०	०	०	०	०	५	५
२	०	०	०	०	०	२	२
३	०	०	०	०	०	५	५
४	०	१	१	३	१	५	११
५	०	१	०	०	०	१	२
६	०	०	०	०	०	१	१

वडा नं.	बसाईसराई गर्नुको कारण सम्बन्धी विवरण						
	शिक्षा	कामको खोजी	जागिर	नयाँ व्यवसाय	सुविधाको खोजी	उल्लेख नभएको	जम्मा
७	०	०	०	०	०	०	०
जम्मा	०	२	१	३	१	१९	२६

स्रोत: घरपरिवार सर्वेक्षण, २०७८

७.५ सरकारी भवन सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिका अन्तरगत रहेका सरकारी भवनहरु रहेको स्थान, क्षेत्रफल, अवस्था र प्रयोगको अवस्था जस्ता विवरण देहाय वर्णोजिम रहेको छ।

तालिका १३०: सरकारी भवन सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	भवनको नाम	भवन भएको टोलको नाम	कार्यालयको नाम	क्षेत्रफल (वर्ग मि.)		अवस्था
				जग्गा	भवन	
१	वडा कार्यालय	फेदी	२ नं वडा कार्यालय	१०१७	५०८	ठीक
१	स्वास्थ्य चौकी	फेदी		२५४३	५०८	राम्रो
२	वडा कार्यालय	भदौरे	२ नं वडा कार्यालय	१०१७	५०८	ठीक
२	स्वास्थ्य चौकी	वालावेसी	खार्ताम्छा स्वास्थ्य चौकी	३५६१	५०८	राम्रो
२	हुलाका	भदौरे	अतिरिक्त हुलाक	१०१७	५०८	ठीक
२	विद्यालय	वालावेसी	चन्द्रोदय आवि	१५२६	१०१७	ठीक
३	राष्ट्रिय मावि	गैरीटोल	राष्ट्रिय मावि	४८३२	१०१७	जीर्ण
३	मनाकामना आवि	ठाँटीडाँडा	मनकामना आवि	२५४३	१०१७	सामान्य
३	कालीका आवि	खोक्मा	कालीका आवि	१५२६	१०१७	ठीक
३	सिद्धप्रावि	खुवालुड	सिद्धप्रावि	१५२६	१०१७	सामान्य
३	स्वास्थ्य चौकी	गैरीटोल	स्वास्थ्य संस्था	१०१७	५०८	ठिक
४	वडा कार्यालय	वाक्सीला	४ नं वडा कार्यालय			
४	स्वास्थ्य चौकी	वाक्सीला	स्वास्थ्य चौकी			
४	हुलाका	वाक्सीला	हुलाक			
४	ईलाका प्रहरी चौकी	वाक्सीला				
४	ईलाका वन कार्यालय	वाक्सीला				
४	ईलाका पशुसेवा कार्यालय	वाक्सीला				
४	ईलाका कृषि सेवा कार्यालय	वाक्सीला				
४	केपिलासगढी गा.पा. भवन	वाक्सीला				
५	वडा कार्यालय	थर्पुडाँडा	५ नं वडा कार्यालय	१२२०९	१३.३९	ठीक
५	स्वास्थ्य चौकी	दारेगौडा	सप्तेस्वर स्वास्थ्य चौकी	२५४३	५०८	राम्रो
५	महलिला भवन	थर्पुडाँडा	सामुदायिक	१२७	५०८	ठीक
६	वडा कार्यालय	भदौरे	२ नं वडा कार्यालय	१०१७	५०८	ठीक
६	स्वास्थ्य चौकी	वालावेसी	खार्ताम्छा स्वास्थ्य चौकी	३५६१	५०८	राम्रो
६	हुलाक	भदौरे	अतिरिक्त हुलाक	१०१७	५०८	ठीक
७	वडा कार्यालय	सुझेलटार	७ नं वडा कार्यालय	२२२	५०८	जीर्ण

वडा नम्बर	भवनको नाम	भवन भएको टोलको नाम	कार्यालयको नाम	क्षेत्रफल (वर्ग मि.)		अवस्था
				जग्गा	भवन	
७	स्वास्थ्य चौकी	सुइदेलटार	सुइदेल स्वास्थ्य चौकी	२२२	५०८	ठिकै

श्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७८

७.६ सार्वजनिक तथा सामुदायिक भवन

यस गाउँपालिकामा रहेका सार्वजनिक तथा सामुदायिक भवनहरु विशेष गरी सामुदायिक कार्यका लागि प्रयोग हुने गरेको देखिन्छ। यी भवनहरु रहेको स्थान, क्षेत्रफल, अवस्था र प्रयोगको अवस्था जस्ता विवरण देहाय वर्णोजिम रहेको छ।

तालिका १३१: सार्वजनिक तथा सामुदायिक भवन

वडा नम्बर	भवनको नाम	भवन भएको टोलको नाम	के काममा प्रयोग भइरहेको छ?	क्षेत्रफल (वर्ग मी.)		अवस्था	लाभान्वित घरधुरी
				जग्गा	भवन		
१	देउराली महिला समूह	सुम्दे		आठ आना		ठिकै	५४
१	वेशाखे वालिखा सामुदायिक बन	सुम्दे				ठिकै	
१	उर्जन छोलिडगुम्बा	सुम्दे					
२	सामुदायिक बन	नारी	भिरपानी सा. ब.			ठिकै	२००
२	सामुदायिक बन	मामातिम	पौरीपाखा सा. ब.			ठिकै	२२०
३	सामता महिला	राँटी	आमा समह भवन			ठिकै	२००
३	असिर्वाद महिला समूह	खुवावुड	आमा समह भवन .			ठिकै	२२०
३	एकता महिला	सिरुटार	आमा समह भवन			ठिकै	
३	लिमचुवुड	सिरुटार	आमा समह भवन	२ आना		ठिकै	९
३	सुम्निमा	नेपालेटोल	आमा समह भवन			सामान्य	
३	लालीगुराँस	दमाईटोल	आमा समह भवन			सामान्य	
३	सायपत्री	छिप्रुड	आमा समह भवन			सामान्य	
३	अजम्बरी	लुम्सखा	आमा समह भवन			सामान्य	
३	सुर्यकिरण म. स.	खोक्मा	आमा समह भवन			सामान्य	
४	लक्ष्मीहिरा आमासमूह भवन	सीम्पानी	समूहको मिटिङ	१२ आना			
४	दुमकिम भवन	साक्सीला	केन्द्रिय कार्यालय			ठिकै	
४	छ्राजोलिड गुम्बा	बाक्सीला		२ रोपनी			
५	मिमिरे युवा समाज	चिउरीखर्क	आमासमूह	२ आना	२ आना	ठिकै	४८
६	नवज्योती युवा समाज सा.भ.	दिपु		१.०.०.०		ठिकै	
७	सामुदायिक भवन	नागायो	बैठक तथा छलफल	४ आना		ठिकै	४९
७	सामुदायिक भवन	केयशर	बैठक तथा छलफल	५ आना		ठिकै	१५०
७	सामुदायिक भवन	दोफार	टोल बैठक	२ आना		जीर्ण	५५
७	सामुदायिक भवन	सुइदेलटार	टोल बैठक	३ आना		ठिकै	७५
७	सामुदायिक भवन	बोयाद्वार	टोल बैठक	२ आना		जीर्ण	६२
७	सामुदायिक भवन	रिस्क	टोल बैठक	५ आना		ठिकै	५०

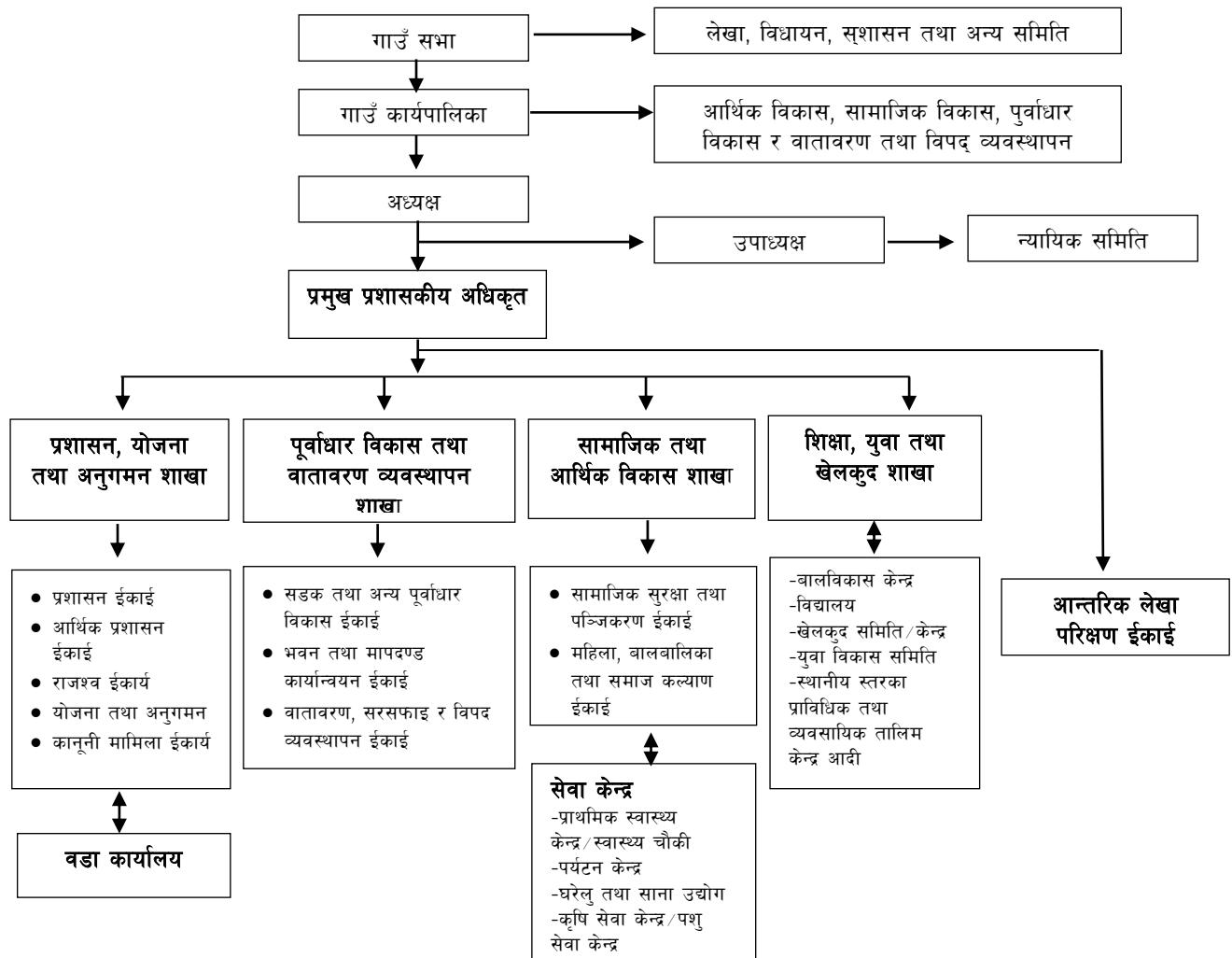
श्रोत: समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७८

परिच्छेद ८: संस्थागत तथा सुशासनको स्थिति

यस परिच्छेदमा संगठनात्मक तथा मानव संशाधनको विद्यमान अवस्था, सेवा सुविधा सञ्चालन र नागरिक संगठन सम्बन्धी विश्लेषण तथा प्रस्तुति गरिएको छ।

८.१ संगठनात्मक तथा मानव संशाधनको अवस्था

गाउँ कार्यपालिका सञ्चालनका लागि गाउँपालिकाले तय गरेको संगठनात्मक ढाँचा देहाय बमोजिम रहेको छ।

८.१.१ गाउँपालिका, सरकारी कार्यालय तथा निकायहरू

यस गाउँपालिकामा प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र, स्वास्थ्य चौकी, कृषि सेवा केन्द्र, पशुसेवा केन्द्र, ईलाका हुला, अतिरिक्त हुलाका, ईलाका वन कार्यालय, ईलाका प्रहरी कार्यालय, प्रहरी चौकी तथा गाउँ कार्यपालिका र मातहतका वडा कार्यालय सरकारी निकायहरूले सेवा प्रवाह गरिरहेका छन्। यससम्बन्धी विस्तृत विवरण देहाय बमोजिमको छ।

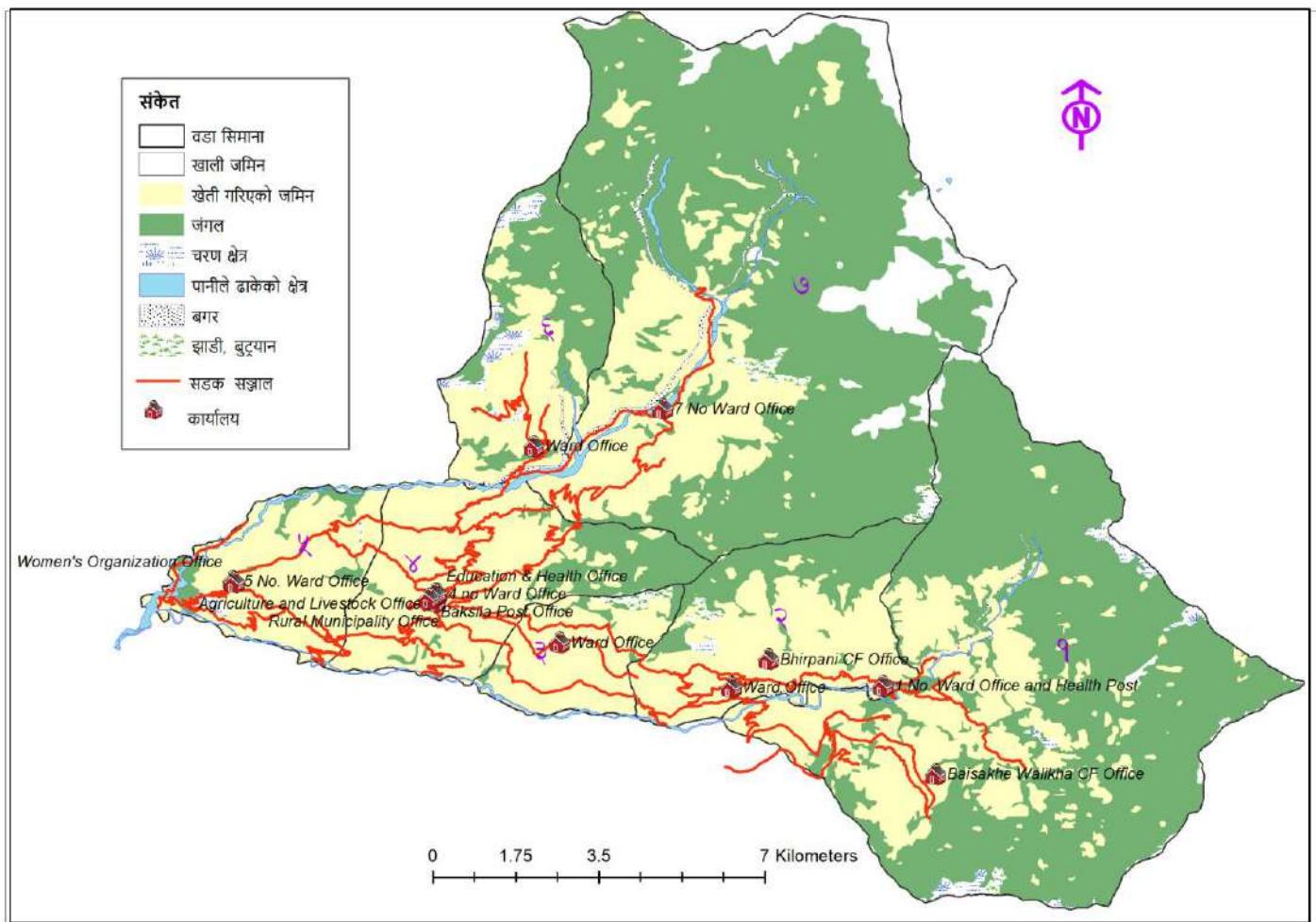
तालिका १३२: गाउँपालिका, सरकारी कार्यालय तथा निकायहरू

क्र.स.	सरकारी कार्यालय	नाम	स्थान	वडा नं	जनशक्ति (जना)	कार्यक्षेत्र
१.	स्थानीय तह					
	वडा कार्यालय	१ न. वडा कार्यालय	फेदी	१	१०	वडाभित्र

क्र.सं.	सरकारी कार्यालय	नाम	स्थान	वडा नं	जनशक्ति (जना)	कार्यक्षेत्र
	वडा कार्यालय	२ न. वडा कार्यालय	भदौरे	२	१०	वडा कार्यालय
	वडा कार्यालय	३ न. वडा कार्यालय	भालेहुडगा	३	१०	वडाभित्र
	गाउँपालिका	केपिलासगढी गा.पा.	बाक्सीला		१०	
	वडा कार्यालय	४ न. वडा कार्यालय	बाक्सीला	४	१०	वडाभित्र
	वडा कार्यालय	५ न. वडा कार्यालय	थर्पुडाँडा	५	१०	वडाभित्र
	वडा कार्यालय	६ न. वडा कार्यालय	दिन्दु	६	१०	वडाभित्र
	वडा कार्यालय	ठ नं वडा कार्यालय	भदौरे	४	१०	वडा भित्र
२	स्वास्थ्य संस्थाहरु					
	प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र	प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र	बाक्सीला	४		
	स्वास्थ्य चौकी	फेदी स्वास्थ्य चौकी	फेदी	१	५	वडाभित्र
	स्वास्थ्य चौकी	खार्ताम्छा स्वास्थ्य चौकी	बालाबेंशी	२	५	स्वास्थ्य चौकी
	स्वास्थ्य चौकी	बास्पानी स्वास्थ्य चौकी	गैरीटो	३	३	वडाभित्र
	स्वास्थ्य चौकी	सप्तेस्वर स्वास्थ्य चौकी	दारेगौडा	५	५	वडाभित्र
	स्वास्थ्य चौकी	स्वास्थ्य चौकी दिप्सुड	दिप्सुड	६	५	वडाभित्र
	स्वास्थ्य चौकी	सुदेल स्वास्थ्य चौकी	सुदेलटार	७	५	वडा भित्र
३	कृषि	कृषि सेवा केन्द्र	बाक्सीला			
४	पशु सेवा	पशु सेवा कार्यालय	बाक्सिला	४	१	पालिका भित्र
५	हुलाक					
	अतिरिक्त	अतिरिक्त हुलाक	भालेहुडगा	३	२	बास्पानी
	इलाका	इलाका हुलाक	बाक्सीला	४	१	खार्ताम्छा
	अतिरिक्त	अतिरिक्त हुलाक	भदौरे	७	१	सुडेल
६	वन	पालिका वन कार्यालय	बाक्सिला	४		
७	प्रहरी कार्यालय					
	इलाका	इलाका प्रहरी चौकी		४		बाक्सिला
	चौकी	प्रहरी चौकी, सुडेल	सुडेल	७	७	सुडेलटार
	चौकी	खार्ताम्छा प्रहरी चौकी		!	७	खार्ताम्छा प्रहरी चौकी

स्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७८

स्रोतनक्षा नं. १०: सरकारी कार्यालय

८.१.२ गाउँ सभा पदाधिकारी सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिकामा गठन भएको गाउँ सभा पदाधिकारी सम्बन्धी विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका १३३: गाउँ सभा पदाधिकारी सम्बन्धी विवरण

क्र सं	नाम	पद	सम्पर्क न	कैफियत
१	कृष्णकुमार राई	अध्यक्ष	९७४३०७३७०४, ९८५२८४९४९५	
२	हिराकुमारी वन गिरी	उपाध्यक्ष	९८११७९२७७३, ९८५२८४९४९६	
३	मैया सुनुवार	कार्यपालिका सदस्य		
४	शेरबहादुर घले	कार्यपालिका सदस्य		
५	बीरबहादुर तामांग	१ नं वडाअध्यक्ष	९८४११६६५२२	
६	अडिराम राई	वडा सदस्य		जि.स.स. सदस्य
७	शिवराज राई	वडा सदस्य		
८	लहमादिकी शेर्पा	महिला सदस्य		
९	कुमारी वि.क.	दलित सदस्य		
१०	बलिराज राई	२ नं वडाअध्यक्ष	९८४२९६७६२५	
११	देउकुमार राई	वडा सदस्य		
१२	शुभकला राई	महिला सदस्य		
१३	पम्फा भण्डारी	दलित सदस्य		
१४	हरिचन्द्र राई	वडा सदस्य		
१५	खगेन्द्र बहादुर गुरुंग	३ नं वडाअध्यक्ष	९८६२७४१८९०	
१६	शिवकुमार राई	वडा सदस्य		
१७	विरमणी राई	वडा सदस्य		
१८	कविता राई	महिला सदस्य		
१९	अनुमा दमाई	दलित सदस्य		
२०	गणेशबहादुर अधिकारी	४ नं वडाअध्यक्ष	९७४३०६१८३८	
२१	बखत बहादुरराई	वडा सदस्य		
२२	इन्दिरा तामांग	महिला सदस्य		
२३	धनशोभा वि.क.	दलित सदस्य		
२४	टंक वस्नेत	वडा सदस्य		
२५	खगेन्द्र राई	५ नं वडाअध्यक्ष	९७४२९०४९२०, ९८४५३६०५१०	
२६	रामकुमार राई	वडा सदस्य		
२७	गोमा निरौला	महिला सदस्य		
२८	कुमारे राई	वडा सदस्य		
२९	मनकुमारी मते	दलित सदस्य		
३०	अशोककुमार राई	६ नं वडाअध्यक्ष	९७४१२५१५६७	
३१	लिला बहादुर राई	वडा सदस्य		
३२	चन्द्रकुमारी राई	महिला सदस्य		
३३	बालकुमार वि.क.	दलित सदस्य		
३४	भानुभक्त तिम्सीना	वडा सदस्य		
३५	तेजकुमार राई	७ नं वडाअध्यक्ष	९७४५१४३०३७	
३६	कितेम्बर शेर्पा	वडा सदस्य		
३७	बिमला वि.क.	दलित सदस्य		
३८	यमना राई	महिला सदस्य		
३९	दिर्गासिं राई	वडा सदस्य		

स्रोत: गाउँ कार्यपालिका, २०७८

८.१.३ गाउँपालिकाको विषयगत शाखा तथा मानव संसाधन

यस गाउँपालिका अन्तरगत रहेका विषयगत शाखा तथा उक्त विषयगत शाखा अन्तरगत कार्यरत कर्मचारी र तिनीहरुको सम्पर्क न देहाय अनुसार उल्लेख गरिएको छ ।

तालिका १३४: गाउँपालिकाको विषयगत शाखा तथा मानव संसाधन

क्र सं	नाम	पद	सम्बन्धित शाखा	कैफियत
१	छाविलाल राई	प्रमूख प्रशासकिय अधिकृत		
२	गुञ्जन कार्की	इन्जिनियर	प्राविधिक शाखा	
३	सुरेन्द्र खनाल	शिक्षा अधिकृत	शिक्षा शाखा	
४	संगम खतिवडा	सूचना तथा संचार प्रविधि अधिकृत		
५	अस्मिका राई	रोजगार संयोजक	प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम	
६	नन्द किसोर दास	पशु शाखा प्रमूख	पशु सेवा शाखा	
७	शिवकुमार राई	स्वास्थ्य शाखा प्रमूख	स्वास्थ्य शाखा	
८	सौधन राई	सहायह पाँचौ	प्रशासन	
९	राजकुमार खत्री	लेखापाल	आर्थिक प्रशासन	
१०	अदित राई	सहायक पाँचौ	योजना तथा अनुगमन शाखा	
११	दुर्गा आचार्य	आन्तरिक लेखा परिक्षक	आलेप	
१२	विवता आचार्य	वडा सचिव	४ नं वडा सचिव	
१३	बिवेक फुयाल	कम्प्युटर अपरेटर	सूचना प्रविधि	
१४	टंकवहादुर राई	प्राविधिक सहायक	शिक्षा शाखा	
१५	अर्जुन कुमार आचार्य	वडा सचिव	५ नं वडा सचिव	
१६	उत्सव राई	सब इन्जिनियर	प्राविधिक शाखा	
१७	सञ्जय राई	खरिदार	स्टोर शाखा	
१८	रमेश आचार्य	वडा सचिव	६ र ७ नं वडा सचिव	
१९	विजय राई	वडा सचिव	३ नं वडा सचिव	
२०	बिष्णुमाया आचार्य	वडा सचिव	२ नं वडा सचिव	
२१	दिलिप मेचे	सब ओभरसियर (पुनर्निर्माण)	भूकम्प पूनर्निर्माण	
२२	निराजन शाही ठक्की	सब ओभरसियर (पुनर्निर्माण)	भूकम्प पूनर्निर्माण	
२३	साइमन गुरुंग	नयब प्राविधिक सहायक (कृषि)	कृषि सेवा शाखा	
२४	चन्द्रप्रकाश रिमाल	एम आइ एस अपरेटर	पञ्जीकरण शाखा	
२५	आशिष राई	फिल्ड सहायक	पञ्जीकरण शाखा	
२६	कमला बानिया	फिल्ड सहायक	पञ्जीकरण शाखा	
२७	प्रकाश गुरुंग	कार्यालय सहयोगी		
२८	कमली राई	कार्यालय सहयोगी		

स्रोत: गाउँ कार्यपालिका, २०७८

८.१.४ गाउँपालिकाको आय विवरण

गाउँपालिकाको गत आर्थिक वर्षको अनुमानित र वास्तविक विवरण तथा चालु आर्थिक वर्षको अनुमानित आय विवरण देहाय बमोजिम प्रस्तुत गरिएको छ ।

तालिका १३५: गाउँपालिकाको आय विवरण

आय शीर्षक	गत वर्ष (रु. हजारमा)		चालु वर्ष (रु
	अनुमानित	वास्तविक	अनुमानित
शुरु मौज्दात			
सम्पत्ति कर			
मालपोत वा भूमिकर	२५००००	१९५७९२	
व्यावसाय कर	१०००००	९००००	
सवारी साधन कर			१८२२७९
सिफारिस	१५३०००	२०१२५४	
वहाल विटौरी शुल्क	१०००००	१०३३००	

आय शीर्षक	गत वर्ष (रु. हजारमा)		चालु वर्ष (रु)
	अनुमानित	वास्तविक	
विज्ञापन कर			
व्यावसायिक भिडियो कर			
प्राकृतिक स्रोत उपयोग कर			
सेवा शुल्क (नागरिकता सिफारिस)			
दस्तुर	२०००	१५००	
विक्री आय (फारम बिक्रि)	२०००	१५००	
दण्ड जरिवाना			
अन्य आय		२७२४६१	
राजस्व वाँडफाँड			
प्रदेश अनुदान :			
वित्तीय समानीकरण अनुदान			
सशर्त अनुदान			
विशेष अनुदान			
समपुरक अनुदान			
सझीय अनुदान :			
वित्तीय समानीकरण अनुदान			
सशर्त अनुदान			
विशेष अनुदान			
समपुरक अनुदान			
जम्मा आय	६०७०००	९०४८०८६	

श्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७८

८.२ संघ/संस्था सम्बन्धी विवरण

८.२.१ सामुदायिक संस्था सम्बन्धी विवरण

यस गाउँपालिका भित्र ५७ वटा कृषक समूह, १६ वटा वन समूह, ७ सहकारी संस्था, ४ वटा गैसस वा क्लब, ३९ वटा आमा समूह तथा २७ वटा नागरिक सचेतना केन्द्र रहेका छन्। यससम्बन्धी वडागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ।

तालिका १३६: सामुदायिक संस्था सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	सामुदायिक संस्थाको संख्या									
	सामुदायिक संस्था	कृषक समूह	वन समूह	सहकारी संस्था	गैसस वा क्लब	परम्परागत समूह	आमा समूह	नागरिक सचेतना केन्द्र	टोल सुधार समिति/टोलउद्यमी विकास संस्था	अन्य..
१										
२		१३	३	१			९	३		
३		१३	३	१			११	३		
४		१८	७	४	४		१०	१८		
५										
६										
७		१३	३	१			९	३		
जम्मा		५७	१६	७	४		३९	२७		

श्रोत: समूह छलफल तथा जानकार व्यक्ति अन्तरवार्ता, २०७८

८.२.२ आमा महिला तथा बचत समूहको विवरण

गाउँपालिका अन्तरगत बचतका साथै कृषि तथा पशुपालन प्रवर्द्धनका लागि समूह गठन गरी सञ्चालनमा ल्याईएका आमा महिला ५ र बचत समूह २ वटा रहेका छन् । यी समूहहरुमा आबद्ध सदस्यको विवरण, बचत, लगानी तथा लगानीको मुख्य क्षेत्र सम्बन्धी समूहगत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका १३७: आमा महिला र बचत समूहको विवरण

समूह, संस्था संजालको नाम र ठेगाना	वडा नम्बर	समूहमा आबद्ध परिवार तथा सदस्य विवरण							बचत रकम (रु.)	लगानी रकम (रु.)	लगानीको मुख्य क्षेत्र			
		सदस्य संख्या			समेटेको परिवार									
		महिला	पुरुष	जम्मा	दलित	जनजाति	अन्य	जम्मा						
आमा तथा महिला	१	१६		१६					२००००	२००००				
आमा तथा महिला	२	२७३	१२२	१९५	७५	३००	२०	३९५	४०००००	३९००००	कृषि, व्यापार			
आमा तथा महिला	४	२७३	१२२	३९५	७५	३००	२०	३९५	४०००००	३९००००	कृषि, व्यापार			
आमा तथा महिला	५	२५			१	२४		२५	८००००	८००००	कृषि र घरायसी			
आमा तथा महिला	७	२७३	१२२	३९५	७५	३००	२०	३९५	४०००००	३९००००	कृषि व्यापार			
बचत समूह														
बचत समूह	१	२७३	१२२	३९५	७५	३००	२०	३९५	४०००००	३९००००	कृषि, व्यापार			
वेहेरे बचत समूह		९						९	७००००	७००००				
	६	३०	२९	५९	०	५९	०	५९	१५०००००	१५०००००	कृषि, पशु			

श्रोत: संस्थागत सम्भेदण, २०७८

८.२.३ कृषक तथा उच्चमी समूह सम्बन्धी विवरण

गाउँपालिका भित्र एउटा कृषक समूह सञ्चालनमा रहेको छ । समूह १४ जना सदस्य आबद्ध भएको देखिन्छ भने समूहको मुख्य लगानीको क्षेत्र भनेको कृषि तथा पशुपालन रहेको छ । समूह सम्बन्धी बचत, लगानी तथा लगानीको मुख्य क्षेत्र सम्बन्धी समूहगत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका १३८: कृषक तथा उच्चमी समूह सम्बन्धी विवरण

कृषक तथा उच्चमी समूह र संस्था नाम र ठेगाना	वडा नम्बर	समूहमा आबद्ध परिवार तथा सदस्य विवरण							बचत रकम (रु.)	लगानी रकम (रु.)	लगानीको मुख्य क्षेत्र			
		सदस्य संख्या			समेटेको परिवार									
		महिला	पुरुष	जम्मा	दलित	जनजाति	अन्य	जम्मा						
अजम्बरी कृषि बचत समूह	१	१३	१	१४					२३०००	२३०००	कृषि, पशुपालन			

श्रोत: संस्थागत सम्भेदण, २०७८

८.२.४ गैर सरकारी संस्था सम्बन्धी विवरण

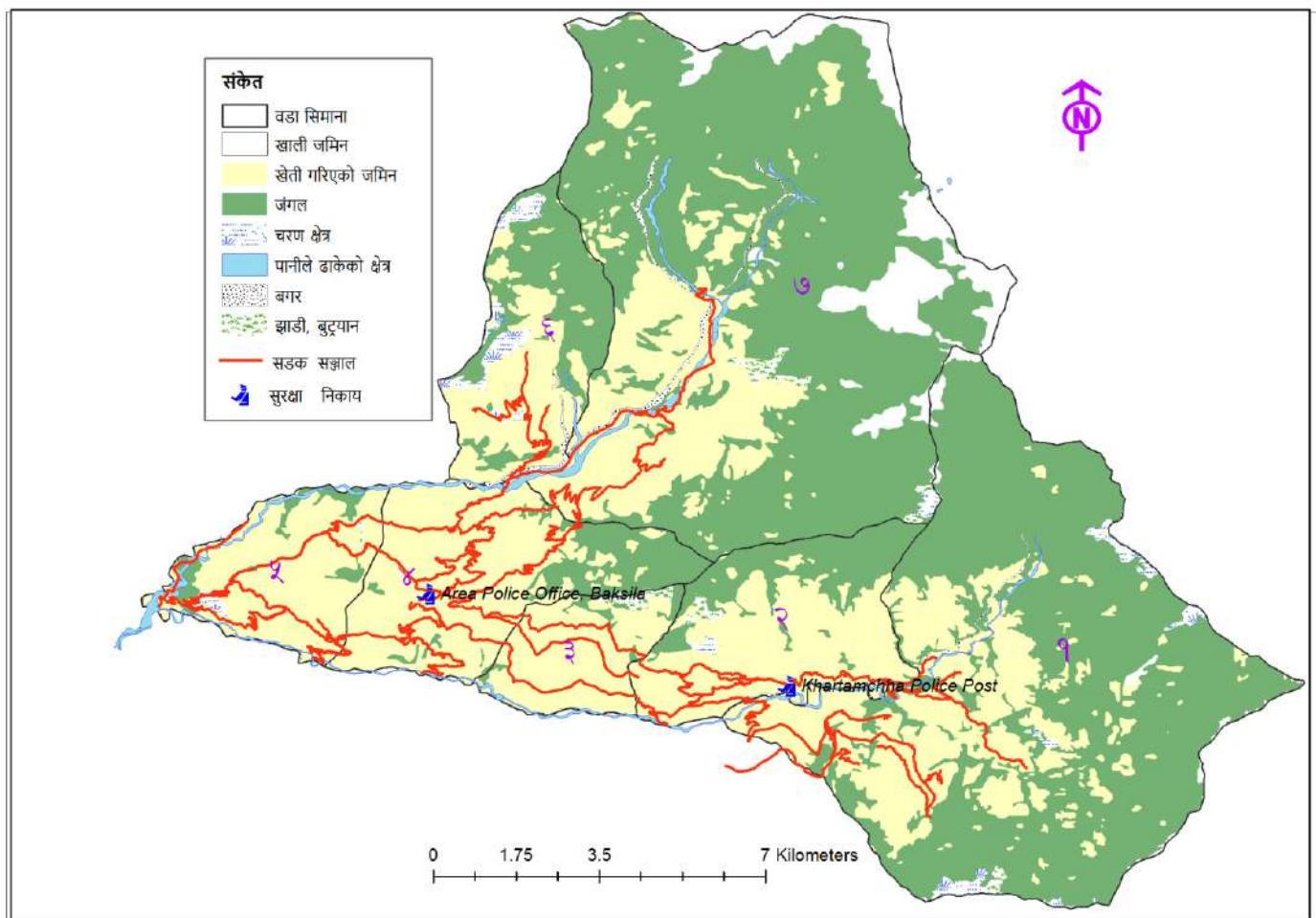
यस गाउँपालिका क्षेत्रमा विभिन्न सामाजिक तथा विकास निर्माणका कार्यहरु गर्ने गैर सरकारी संस्थाहरूले सञ्चालन गर्ने कार्यक्रम, समेटेको क्षेत्र, वार्षिक बजेट, विषयगत क्षेत्र, जनशक्ति एवं सहयोगी विकास साभेदार सम्बन्धी संस्थागत विवरण देहाय बमोजिम रहेको छ ।

तालिका १३९: गैर सरकारी संस्था सम्बन्धी विवरण

गैससको नाम र ठेगाना	समेटेको क्षेत्र	वार्षिक बजेट (रु.)	विषयगत क्षेत्र	जनशक्ति संख्या	सहयोगी विकास साझेदारको नाम
ग्रामिण युवा विकास मञ्च	पालिका भित्र				
समाज सरोकार नेपाल	पालिका भित्र				
प्रगतिशिल युवा समाज	पालिका भित्र				
नवज्योति समाज	पालिका भित्र				

श्रोत: संस्थागत सर्वेक्षण, २०७८

स्रोतनक्षा नं. ११: सुरक्षा निकाय

अनुसूचीहरू

अनुसूची-९: वस्तुस्थिति विवरण तथ्यांक संकलन फारामहरू

अनुसूची-९ (क): मोबाईलबाट घरधुरी सर्वेक्षणमा प्रयोग हुने प्रश्नावली

SURVEY FORM

गाउँ तथा नगर वस्तुगत विवरण तयारी कार्यविधि २०७४ मा आधारित भई गाउँपालिका तथा नगरपालिकाहरूले आफ्नामै कार्यक्षेत्र भित्रकामै गाउँ तथा नगर वस्तुगत विवरण (Profile) तयार तथा अद्यावधी गर्नकामै लागि घरधुरी सर्वेक्षण गर्न तयार गरिएकामै घरधुरी सर्वेक्षण प्रश्नावली २०७६। तपाईंले दिनु भएकामै जानकारी सूचनाकामै हक अन्तर्गत गाउँप्य राखिने छ।

१ तथ्यांक व्यवस्थापन .

१ सर्वेक्षण काठेड: .१.

१ सर्वेक्षण गरिएकामै मिति: .२.

१ सर्वेक्षण गर्नेकामै नाम .३.

२ परिचय .

२ प्रदेश नं .१.

२ .२ प्रदेश नं.३ का जिल्लाहरू

२) ३ स्थानीय तह. काभेपलाञ्चाकै (

२ वडा नं .४.

२ वस्तीकामै नाम .५.

२१ घरको क्रम संख्या .५.

२ वस्तीकामै .६.CODE

२ (घर छेउकामै बाटाकै नाम) मार्गकामै नाम .६.

२(परिवार संख्या) जम्मा परिवार संख्या .८.

२ सडकको प्रकार /घर पुग्ने बाटो .१.८.

२(जियाकाठेड) घरकामै अवस्थिति .९.

Get Current Location

Latitude (x.y°)

Longitude (x.y°)

Altitude

Accuracy

२ उत्तरदाताकामै नाम: .१०.

२१ घरमुलीकामै नाम:

२१.११. Responder काे लिंग के हाए ?

Male Female Others

२ १२. Responder घरमुलीकाले के नाता पर्ने हाए ?

२ १३. Responder काे संम्पर्क नं कति हाए ?

२ .१४.Email ID:

२ तपाईंको परिवारको यहाको बसोवास कस्तो हो .१.१४.?

तपाईंको परिवार विगत पाँच बर्षमा बसाई सरेर आएको हो ?

????

२ यदि हो भन बसाई सराई दर्ता गर्नु भएको छ .१.१.१४.?.

बसाई सर्नुको कारण के हो ?

३परिवारिक विवरण .

परिवार सदस्यकाले विवरण (परिवारमुलीबाट सुरु गर्ने र ज्येष्ठ सदस्यअनुसार क्रम मिलाएर उल्लेख गर्ने)

नाम

थरा

लिंग

Male Female Others

घरमुलीकाले के पर्ने ?

उमेर ?

जातिगत समूह

?????? ???

बालेल्ने भाषा

धर्म

शैक्षिक यांगयता

पेशा

तपाईंको विषेश सीप के छ ?

बैवाहिक स्थिति

विवाह दर्ता भएको छ ?

परिवार नियोजनको साधन प्रयोग गर्नु हुन्छ ?

बसालेबासकाले अवस्था

अपांगता स्थिति

स्वास्थ्य स्थिति

बिगत ३ वर्षमा तपाईंकाले घरकाले कुनै सदस्यले निम्न मध्ये कुनै तालिम लिएकाले छ ?

तालिमको अबधि ?

सामाजिक सुरक्षा भत्ताको अवस्था ?

३ १ तपाईंकाले परिवारमा गत १ वर्ष भित्र कसैकाले मृत्यु भएकाले छ.? ?

३मृत्यु हुनेकाले विवरण .१.१.

मृत्यु हुनेकाले नाम

लिंग

Male Female Others

मृत्युहुनेकाले उमेर कति थियाले ? (वर्षमा लेख्नुहालेस(

मृत्युकाले कारण के थियाले ?

- महामारी
- सर्वे राङेग (टिबी), जणिडस, आंदी(
- HIV/AIDS
- नसर्वे राङेग रक्तचाप), दम, मधुमेह, क्यान्सर आदि(
- दुर्घटना
- अन्य

४ बिमा सम्बन्धी जानकारी .

४ तपाईंकाले परिवारकाले कुनै सदस्यकाले बिमा गरेकाले छ कि छैन .१.?

- जीवन बिमा गरेकाले छ ।
- स्वास्थ्य बिमा गरेकाले छ ।
- अन्य बिमा गरेकाले छ ।
- कुनै पनि गरेकाले छैन ।

४ यदि छ भने कति जनाकाले गरेकाले छ .१.१.?

४ स्वस्थ्य बिमा गरेको भए कति जनाकाले गरेकाले छ .१.१.१.?

४.१ यदि छ भने कुन संस्थामा गरेको हो .२.१.?

५ तपाईंको घरमा कस्तो नून प्रयोग गर्नु हुन्छ .?

५ तपाईंको घरबाट हिडेर नजिकको बजार पुग्न कति समय लाग्छ .१.१.?

५ घरमा विरामी परेमा सबैभन्दा पहिले कहाँ जानु हुन्छ .२.१.?

५ तपाईंको घरबाट अस्पताल पुग्न कति समय लाग्छ .३.१.?

५ कोही काम गर्न बसेको छ (बालबालिका) तपाईंको घरमा १६ बर्ष मुनिको .४.१.? []

६ लिङ्ग के हो .१.४.१.? []

Female Male

७(महिनामा) उमेर बर्ष .२.४.१.

८ कहिले देखि बसेको हो .३.४.१.? (महिनामा)

९ उनले के काम गर्छ .४.४.१.? []

१० उनलाई विद्यालय पढाउने गरेको छ कि छैन [] .४.१.

८ सेवा सुविधाहरूकारे विवरण .

११ तपाईंकारे घरकारे खानेपानीकारे मुख्य श्रावेत के हारे .१.? []

१२ तपाईंकारे घरमा खाना पकाउन प्रयारेग गर्ने मुख्य इन्धन .२. केहारे ? []

१३ तपाईंकारे घरमा प्रयारेग हुने बतिकारे श्रावेत के हारे .३.? []

१४ तपाईंकारे परिवारले प्रयारेग गर्ने शाईचालय कस्तारे छ.? [? ??? ?? ??? ??]

१५ तपाईंकारे घरमा के के सामग्री छन् .

- रेडियो
- टेलिभिजन
- टेलिफारेन, मार्केटिङ फारेन
- कम्प्यूटर
- इन्टरनेट
- मार्केटरसाईकल
- मार्केटर, कार
- रेफ्रिजरेटर
- बस, ट्रक आदी
- कुनै पनि छैन

१६ तपाईंकारे परिवारले कृषि कार्यकारे लागि जग्गा उपभारेग गरेकारे छ कि छैन .? []

१७ परिवारले जग्गा उपभारेग गरेकारे भ .१.ए विवरण लिने ।

१८ जग्गा उपभारेग गर्नु भएकारे भए आफ्नारे परिवारकारे नाममा कति जग्गा छ .१.१.? (राएपनी या कठामा भन्नुहारेस) (

१९ आफ्नारे बाहेक अरूकारे जग्गा पनि कमाउनु भएकारे भए कति छ .२.१.? (राएपनी वा कठामा भन्नुहारेस) (

२० अन्य स्वामित्वकारे जग्गा पनि कमाउनु भएकारे भए कति छ .३.१.? (राएपनी वा कठामा भन्नुहारेस) (

२१ .४.१.तपाईंको परिवारले उपभोग गर्ने जमिन मध्ये खेत कति छ ?(राएपनीमा भन्नुहारेस)

२२ तपाईंको परिवारले उपभोग गर्ने जमिन मध्ये बारी कति छ .५.१.? (राएपनीमा भन्नुहारेस)

८.६.१. तपाईंको खेतमा सिंचाई सुविधा छ कि छैन ?

८ तपाईंको खेत मध्य १२ महिने सिंचाई कति रोपनीमा छ .७.१.? (राडेपनीमा भन्नुहालेस)

८ खेती नगरि बाझो रहेको जमिन कति छ .८.१.? (राडेपनीमा वा कठ्ठा वा हेक्टर वा व(भन्नुहालेस.मि.

९ अन्नबाली उत्पादन बिवरण .

अन्नबालीकाले बिवरणा

अन्नबाली उत्पादन (किवन्टलमा)

अन्न खेति गरिएकाले क्षेत्रफल लेख्नुहालेस ।

बिक्रि परिमाण (किवन्टलमा)

कति किन्नु हुन्छ (किवन्टलमा)

अन्नबालीकाले बिवरणा

अन्नबाली उत्पादन (किवन्टलमा)

अन्न खेति गरिएकाले क्षेत्रफल लेख्नुहालेस ।

बिक्रि परिमाण (किवन्टलमा)

कति किन्नु हुन्छ (किवन्टलमा)

१० दालबाली उत्पादन बिवरण .

दलहनबालीकाले सूची

दाल उत्पादन (किवन्टलमा)

दाल खेती गरिएकाले क्षेत्रफल

दाल बिक्रि परमाण (किवन्टलमा)

तेलहन बालीकाले सूची

तेलहन उत्पादन (किवन्टलमा)

तेल खेती गरिएकाले क्षेत्रफल

तेल बिक्रि परमाण (किवन्टलमा)

१२ तरकारी उत्पादन बिवरण .

तरकारीबालीकाले सूची

तरकारी उत्पादन (किवन्टलमा)

तरकारी उत्पादन क्षेत्रफल (कठ्ठा वा राडेपनीमा)

तरकारी बिक्रि परमाण (किवन्टलमा)

+

१३नगदेबाली उत्पादन बिवरण .

नगदेबालीकाठे सूची

नगदेबाली उत्पादन (किवन्टलमा)

नगदेबाली उत्पादन क्षेत्रफल (कठ्ठा वा राषेपनीमा)

नगदेबाली बिक्रि परमाण (किवन्टलमा)

+

१४फलफुल . उत्पादन बिवरण

फलफुल खेतीकाठे सूची

फलफुल उत्पादन (किवन्टलमा)

फलफुल उत्पादन क्षेत्रफल (कठ्ठा वा राषेपनीमा)

फलफुल खेती गरिएकाठे क्षेत्रकाठे इकाई

फलफुल बिक्रि परमाण (किवन्टलमा)

+

१५ परिवारले कुनै चाहैपाया तथा पशुपंक्षी पालेकाठे छ .?

१५दुधजन्य चाहैपायकाठे बिवरण ..१.

दुधजन्य चाहैपायाकाठे सूची

पशुकाठे संख्या

दैनिक दुध उत्पादन (लिटरमा)

दुध बिक्रिबाट हुने वार्षिक आमदानी (रु हजारमा)

+

१५मासु तथा अन्य प्रयाजेजनकाठे लागि पालिने चाहैपायकाठे बिवरण ..२.

मासु तथा अन्य प्रयाजेजनकाठे लागि पालिने चाहैपायकाठे

सूची

मासुजन्य पशुकाठे संख्या

मासु बिक्रि (केजीमा)

उन (.जि.के)

मासु, उन, छाला, हड्डी बिक्रिबाट वार्षिक आमदानी (रु हजारमा)

+

१५पंक्षी उत्पादन बिवरण .३.

पंक्षीहरूकाठे सूची

पंक्षीकाठे संख्या

वार्षिकरूपमा अण्डा उत्पादन (गाँटामा)

વાર્ષિક રૂમા પંક્તીકાઠે માસુ બિક્રી (કેજીમા)

માસુ ર અણડા બિક્રબાટ હુને વાર્ષિક આમદાની રૂ)હજારમા(

+

૧૬માછા .., માંદેરી ર રેશમપાલન સમ્બન્ધી બિવરણ

૧૬માછા પાલન સમ્બન્ધી બિવરણ .૧.

૧૬ તપાઈકાઠે ઘરમા માછા પાલન ગર્નુ ભએકાઠે છ .૧.૧.?

૧૬ યદિ માછાપાલન ગર્નુ ભએકાઠે ભએ કતિવટા પાંખરી .૧.૧.૧.છન્ ?

૧૬ જમ્મા પાંખરીકાઠે ક્ષેત્રફળ કતિ છ .૨.૧.૧.?

૧૬(કેજીમા) વાર્ષિક માછા ઉત્પાદન .૩.૧.૧.

૧૬માંદેરીપાલન સમ્બન્ધી બિવરણ .૨.

૧૬ ઘરમા માંદેરીપાલન ગર્નુ ભએકાઠે છ .૧.૨.?

૧૬યદિ માંદેરી પાલન .૨.૧.૨.૨ ભએકાઠે ભએ કતિ ઘાર છન્ ?

૧૬ વાર્ષિક રૂપમા મહ કતિ કેજી ઉત્પાદન ગર્નુ હુન્છ .૩.૧.૨.?

૧૬રેસમ ખેતી સમ્બન્ધી બિવરણ .૩.

૧૬ તપાઈકાઠે ઘરમા રેસમ ખેતી ગર્નુ ભએકાઠે છ .૧.૩.?

૧૬ રેસમ ખેતી ગર્નુ ભએકાઠે ભએ કતિ કાંદેયાઠે છન્ .૧.૧.૩.?

૧૬ વાર્ષિક રૂપમા રેસમ કતિ ઉત્પાદન ગર્નુ હુન્છ .૨.૧.૩.?

૧૭આર્થિક ક્ષેત્રકાઠે જાનકારી .

૧૭પરિવારકાઠે કુનૈ સદસ્યકાઠે બેંક તથા વિતીય .૧. સંસ્થામા ખાતા છ ?

૧૭ તપાઈકો પરિવારકા સદસ્યકાઠે બેંક તથા વિતીય સંસ્થામા ખાતા છ ભને કહ્યું છ .૧.૧.૧.?

૧૭ તપાઈકાઠે પરિવારકાઠે સરદર વાર્ષિક આમદાની કતિ છ .૧.૧.? (રૂ હજારમા ઉલ્લેખ ગર્નુહાઠેસ(

અન્નવાલિબાટ આમદાની કતિ હુન્છ ?

ફલફુલબાટ આમદાની કતિ હુન્છ ?

પશુપન્છી પાલનબાટ આમદાની કતિ હુન્છ ?

તરકારીબાટ આમદાની કતિ હુન્છ ?

જડિવુટીબાટ આમદાની કતિ હુન્છ ?

શ્રમબાટ આમદાની કતિ હુન્છ ?

વ્યાપારબાટ આમદાની કતિ હુન્છ ?

વૈદેશિકબાટ આમદાની કતિ હુન્છ ?

જાગિરબાટ આમદાની કતિ હુન્છ ?

અન્યબાટ આમદાની કતિ હુન્છ ?

૧૭તપા .૨.૧.૬કાઠે પરિવારકાઠે સરદર વાર્ષિક ખર્ચ કતિ છ ? (રૂ હજારમા ઉલ્લેખ ગર્નુહાઠેસ(

ખાનામા ખર્ચ કતિ હુન્છ ?

લતા કપડામા ખર્ચ કતિ હુન્છ ?

શિક્ષામા ખર્ચ કતિ હુન્છ ?

સ્વાસ્થ્યમા ખર્ચ કતિ હુન્છ ?

चाडपवमा खर्च कति हुन्छ ?

कृषि कायमा खर्च कति हुन्छ ?

ईन्धनमा कति खर्च हुन्छ ?

मोबाई वा ईन्टरनेटमा कति खर्च हुन्छ ?

अन्यमा खर्च कति हुन्छ ?

१७ तपाईंको परिवारले गत १ बर्षमा ऋण लिएको छ कि छैन .२.?

१८ परिवारकाले उत्पादन वा कमाइले तपाईंकाले परिवारलाई कति महिना खान पुग्छ .

?

२०घर सम्बन्धी बिवरण .

२० तपाईंकाले कति वटा घर छन् .२.?

२० तपाईंकाले घरमा जम्मा कति वटा कालेठा छन् .३.?

२० तपाईं बसेकाले घरकाले स्वामित्व कस्ताले हाले .६.

?

२०तपाईं बस्ने घरकाले छानाकाले प्रकार कस .७.क्ताले हाले ?

२० तपाईं बसेकाले घरकाले जग कस्ताले हाले .८.?

२० घरको गाहो कस्तो छ .९.?

२० तपाईं बसेकाले घर भवन मापदण्ड अनुसार बनेकाले छ .९.?

२० यदि छ अने नक्शा पास गर्नु भएको छ .१०.?

२० तपाईं र तपाईंकाले परिवार बसेकाले घर भूकम्प प्रतिरालेधी हाले कि हालेइन .१०.

?

२० ११ तपाईंको घर २०७२ को भुकम्पबाट क्षति भएको हो.?

२० १ यदि हो अनुदान पाउनु भयो.११.?

२० २ यदि पाउनु भएको भए कति किस्ता पाउनु भयो.११.?

२० ३ यदि अनुदान पाउनु भएको भए तपाईंको घर बनाउनु भयो त.११.?

SUBMIT

अनुसूची-१ (ख) : संस्थागत तथ्यांक संकलन/सर्वेक्षण फाराम

खण्ड १: जनसंख्या विवरण

१.१ परिचय

१.१.१ प्रदेशको नाम (नं.) :

कोड :

१.१.२ जिल्लाको नाम :

कोड :

१.१.३ स्थानीय तहको नाम :

कोड :

१.१.४ गाउँ/गाँउ केन्द्रको जियोकोड :

१.२ व्यक्तिगत घटना विवरण (प्रत्येक वर्षको चैत्र मसान्तसम्म दर्ता भएका विवरण अनुसार)

वडा नम्बर	जन्म	मृत्यु	विवाह	सम्बन्ध विच्छेद (जोडी)	बसाइँसराइ	
					आएको	गएको
१						
२						
३						
४						
५						
६						
७						
८						
९						
जम्मा						

१.३ सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम विवरण (गत आ.व.को १ वर्षको विवरण लिने)

रकम रु.हजारमा

वडा नम्बर	ज्येष्ठ नागरिक			एकल महिला			पूर्ण अपाङ्ग			आशिक अपाङ्ग			बाल सुरक्षा अनुदान			दलित वर्ग		
	म	पु	रकम	म	रकम	म	पु	रकम	म	पु	रकम	म	पु	रकम	म	पु	रकम	
१																		
२																		
३																		
४																		
५																		
६																		
७																		
८																		
९																		
जम्मा																		

ਖੱਡ ਖ: ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਸਥਤਿ ਵਿਵਰਣ

२.१ प्राविधिक, सीपयुक्त तथा विशेष दक्षता भएका मानव संसाधनको विवरण (संक्षिप्त विवरण)

२.२ सार्वजनिक पोखरी तथा माछपालन

२.३ सिंचाई सविधाको उपलब्धता

२.४ आधिकारिक पश्चात्यालन (फार्म) सम्बन्धी विवरण

२.५ कष्ट तथा पश्चेवासँग सम्बन्धित मानव संसाधन (संख्या)

बड़ा नम्बर	व्यावसायिक/अगुवा कृषक	सक्रिय ग्रामीण कृषी कार्यकर्ता (जेटीए)	सक्रिय ग्रामीण पशुस्वास्थ्य कार्यकर्ता	व्यावसायिक नर्सरी संचालक
१				
२				
३				
४				
५				
६				
७				
८				
९				
जम्मा				

२.६ कष्ट तथा पश सेवासँग सम्बन्धित सामदायिक संस्था तथा समहको विवरण (संख्या)

२.७ घट्ट, मिल तथा संकलन तथा प्रसोधन सम्बन्धी विवरण

२.८ उत्पादन तथा सेवामूलक उद्योग सम्बन्धी विवरण (उद्योग तथा पर्यटन)

२.९ व्यापार तथा व्यवसाय सम्बन्धी विवरण (किराना, मास, तरकारी, फलफूल आदि)

*व्यापार र व्यवसायको किसिम कोडः १. किराना वा व्यापरिक वस्तु, २. मासु विक्री केन्द्र, ३. तरकारी तथा फलफूल विक्री केन्द्र, ४. दुध चिस्यान तथा विक्री केन्द्र, ५. निर्माण सामाग्री, ६. औषधी पसल वा किसिनिक, ७. मर्मत सेवा केन्द्र, ८. इलेक्ट्रिकल तथा इलेक्ट्रोनिक्स पसल, ९. होटेल तथा रेस्टरेण्ट, १०. कपडा तथा फेन्सी

२.१० धार्मिक, ऐतिहासिक तथा पर्यटकीय स्थल सम्बन्धी विवरण

२.१० होटेल, रिसोर्ट, रेष्टुरेण्ट र होमस्टे सम्बन्धी विवरण

२.११ कृषि बजार तथा हाट बजार सम्बन्धी विवरण

ਖੱਡ ਗ: ਸਾਮਾਜਿਕ ਵਿਕਾਸ

३.१. शैक्षिक तथा मानव संसाधन

३.१.१ विद्यालयको भौतिक अवस्था

३.१.२ तहगत रूपमा विद्यालय (सामुदायिक, संस्थागत, मदरसा, गुम्बा) तथा विद्यार्थी संख्या

३.१.३ कलेज तथा विद्यार्थी संख्या

३.१.४ शिक्षक विवरण

३.१.५ भर्ना दर, निरन्तरता दर, सिकाई उपलब्धी दर

३.१.६ विद्यार्थी उत्तीर्ण दर

३.१.७ शैक्षिक ग्रन्ति सम्बन्धी विवरण

३.१.८ बालमैत्री शिक्षा सम्बन्धी विवरण

३.१.९ छात्रवृत्ति तथा लक्षित संविधाको विवरण

३.२ स्वास्थ्य तथा पोषण विवरण

३.२.१ स्वास्थ्य संस्था विवरण

★ १. अस्पताल, २. प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र, ३. स्वास्थ्य चौकी, ४. निजी अस्पताल, ५. आयुर्वेद स्वास्थ्य केन्द्र, ६. आँखा उपचार केन्द्र, ७. प्रसूति गृह, ८. बाल अस्पताल, ९. मानसिक अस्पताल, १०. प्राकृतिक चिकित्सालय, ११. रक्त संचार केन्द्र, १२. एचआइभी परीक्षण तथा परामर्श केन्द्र, १३. शहरी स्वास्थ्य केन्द्र, १४. सामुदायिक स्वास्थ्य इकाई, १५. निजी किलनिक, १६. शिक्षण अस्पताल १७. फार्मेसी १८. अन्य

३. २. ३ चिकित्सक तथा स्वास्थ्यकर्मीको विवरण

३. २. ४ खोप तथा पोषण सम्बन्धी विवरण

*डिपिटी, हेपबि, हिपविः

३.२.५ सुरक्षित मातृत्व सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	गत वर्षको गर्भवती/प्रसूति भएका महिला संख्या	टि.टि. खोप लिने गर्भवती		गर्भवस्थाको ४ पटक जाँच गराउने गर्भवती संख्या	प्रसूति भएको आधारमा गर्भवतीको संख्या		
		टी.टी. १ (पहिलो जाँचमा)	टी.टी. २ (पहिलो खोप लिएको एक महिना पछि)		स्वास्थ्य संस्थामा	दक्ष स्वास्थ्य कर्मीको सहयोगमा घरमा	स्वास्थ्यकर्मीको अनुपस्थितिमा घरमा
१							
२							
३							
४							
५							
६							
७							
८							
९							
	जम्मा						

३.२.६ सुरक्षित मातृत्व सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	गर्भवस्था/प्रसूति अवस्था/सुत्करी पछिको ६ हप्ताभित्र मृत्यु भएका महिला	जीवित नवजात शिशु संख्या	मृत जन्म नवजात शिशु	जन्मेको २८ दिनभित्र मृत्यु भएका नवजात शिशु	१५-५९ वर्षका महिलाको संख्या	परिवार नियोजनको साधन प्रयोग गर्ने		महिला स्वास्थ्य स्वयंसेविका संख्या	
						परिवार नियोजनको साधन प्रयोग गर्ने			
						महिला	पुरुष		
स्थायी	अस्थायी	स्थायी	अस्थायी						
१									
२									
३									
४									
५									
६									
७									
८									
९									
	जम्मा								

३.२.९ गाउँपालिका/गाउँपालिकाभित्र देखा परेका प्रमुख रोग र तिनको उपचार सम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	रोगको नाम	रोगी/विवाही संख्या	उपचार भएको संख्या	फलोअप गरिएको संख्या	रेफर गरिएको संख्या	मृत्यु भएको संख्या
१	निमोनिया					
२	झाडा पखाला					
३	मलेरिया					
४	कालाजार					
५	क्षय रोग (टिवी)					
६	कुष्ठ रोग					
७	रक्तचाप					
८	मुटु रोग					
९	र्यास्टीक/अल्सर					
१०	पक्षघात					
११	एचआइआई एडस					
१३	क्यान्सर					
१४	मधुमेह (चिनी रोग)					
१५	दम (स्वास्प्रश्वास)					
१६	प्रसूतिजन्य रोग					
	जम्मा					

नोट :- स्वास्थ्य संस्थामा सबैभन्दावढी आएका १० वटा रोगहरूको नाम क्रमशः लेख्ने (रोगको नाम सूची राख्ने)

३.३ यवा तथा खेलकूद र मनोरञ्जन

३.३.१ खेलमैदान, पार्क, पिकनिक स्थल तथा मनोरञ्जन स्थल सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	स्थलको नाम	उपयोग (१. खेलकूद २. प्रदेशनी, ३. मनोरञ्जन, ४. पिकनिक)	क्षेत्रफल/आकार (वर्ग मि.)	स्वामित्व (सरकारी, सामुदायिक, निजी, पब्लिक लि. वा अन्य)	आमदानी (वार्षिक रु)	सेवाग्राही/आगन्तुक संख्या (वार्षिक)
१						
२						
३						
४						
५						
६						
७						
८						
९						

३.३.२ व्यावसायिक खेलाडीको विवरण

३.३.३ मख्य चाड़, पर्व तथा मेला जात्रा सम्बन्धी विवरण

३.४ महिला, बालबालिका, अपाङ्ग भएका तथा लक्षित वर्ग सम्बन्धी विवरण

३.४.१ बालगृह सम्बन्धी विवरण

वडा नं.	बालगृहको नाम	रहेको स्थान	आश्रित बालबालिकाको संख्या			सहयोगी संस्था
			बालक	बालिका	जम्मा	

३.४.२ संचालित वृद्धाश्रम सम्बन्धी विवरण

वडा नम्बर	वृद्धाश्रमको नाम	रहेको स्थान	संरक्षित ज्येष्ठ नागरिक संख्या			सहयोगी संस्था
			पुरुष	महिला	जम्मा	

३.४.३ संचालित पुनःसंस्थापना केन्द्रको विवरण

वडा नं.	पुनर्स्थापनाको नाम	रहेको स्थान	पुनर्स्थापित अपाङ्गता भएका व्यक्ति वा हिंसा पिडित			सहयोगी संस्था
			पुरुष	महिला	जम्मा	

३.४.४ वेवारिसे तथा असहाय नागरिकको विवरण

वडा नं.	वेवारिसे तथा असहाय महिला	बालबालिका		ज्येष्ठ नागरिक		अपाङ्गता भएका व्यक्ति	
		संख्या	संरक्षक	संख्या	संरक्षक	संख्या	संरक्षक

३.४.५ हिंसामा परेका महिलाको विवरण

वडा नम्बर	हिंसाको किसिमअनुसार पिडितको संख्या					
	कृटपिट	मानसिक वा गालीगलौज	अपहेलना	घरनिकाला	सम्बन्ध विच्छिद	वेचच्चिदगक

खण्ड ४: भौतिक पूर्वाधार स्थिति विवरण

४.१ सडक मार्ग

४.१ पैदल मार्ग

४.२ पूल तथा पूलेसा

४.३ सरकारी भवन

४.३ सार्वजनिक तथा सामदायिक भवन

खण्ड ५: वन, जैविक विविधता तथा वातावरण

५.१ वनको विवरण

वडा नम्बर	वनको किसिम	समेटेको घरघुरी	वनको नाम	क्षेत्रफल (हे.)	संचिति दर (क्यू. मि. / हे.)	वन पैदावरको बार्षिक उत्पादन		
						काठ (क्यू. फि.)	दाउरा (भारी)	जडिबुटी (केजी)
१	राष्ट्रिय							
	सामुदायिक							
	साभेदारी							
	निजी							
	कवुलियती							
	धार्मिक							
२	राष्ट्रिय							
	सामुदायिक							
	साभेदारी							
	निजी							
	कवुलियती							
	धार्मिक							
३	राष्ट्रिय							
	सामुदायिक							
	साभेदारी							
	निजी							

वडा नम्बर	वनको क्रिसम	समेटेको घरधुरी	वनको नाम	क्षेत्रफल (हे.)	संचिति दर (क्यू.मि./हे)	वन पैदावरको बार्षिक उत्पादन		
						काठ (क्यू.फि.)	दाउरा (भारी)	जडिबुटी (केजी)
	कवुलियती							
	धार्मिक							
४	राष्ट्रिय							
	सामुदायिक							
	साभेदारी							
	निजी							
	कवुलियती							
	धार्मिक							
५	राष्ट्रिय							
	सामुदायिक							
	साभेदारी							
	निजी							
	कवुलियती							
	धार्मिक							
६	राष्ट्रिय							
	सामुदायिक							
	साभेदारी							
	निजी							
	कवुलियती							
	धार्मिक							
७	राष्ट्रिय							
	सामुदायिक							
	साभेदारी							
	निजी							
	कवुलियती							
	धार्मिक							
८	राष्ट्रिय							
	सामुदायिक							
	साभेदारी							
	निजी							
	कवुलियती							
	धार्मिक							
९	राष्ट्रिय							
	सामुदायिक							
	साभेदारी							
	निजी							
	कवुलियती							
	धार्मिक							

नोट: जडिबुटी भन्नाले काठ, दाउरा र स्याउला बाहेक अन्य वन पैदावर जस्तै: जरा, पात, कल, फूल, खोतो, रस, चोप, कोया, विया, भुवा आदि बुझ्नु पर्दछ।

५.२ जडिबुटीको विवरण

जडिबुटीको नाम	वनको नाम	वडा नम्बर	उत्पादन (के.जि.)	बार्षिक आमदानी (रु. हजारमा)	बार्षिक राजस्व संकलन (रु. हजारमा)
जम्मा					

५.३ राष्ट्रिय निकाय, आरक्ष र मध्यवर्ती तथा संरक्षित क्षेत्र

५.३ चरन क्षेत्र

वडा नम्बर	चरन क्षेत्रको नाम	चरन हुने स्थान	क्षेत्रफल (व.कि.मि.)	चरन व्यवस्थापन प्रणाली (घुन्ती, चक्लाबन्दी, सामान्य)
जम्मा				

५.५ विपद् जोखिम तथा व्यवस्थापन

५.५.१ जोखिमयक्त (संवेदनशील) स्थानमा वसोवास गरेका परिवार विवरण

५.५.२ विपदबाट मानवीय क्षति (विगत ५ बर्षको)

वडा नम्बर	आगलारी		बाढी		पहिरो		शीतलहर		रोग महामारी		सर्पदश		जंगली जनावरबाट क्षति		भूकम्प		अन्य (चटुयाङ)		
	मृत्यु	घाइते	मृत्यु	घाइते	मृत्यु	घाइते	मृत्यु	घाइते	मृत्यु	घाइते	मृत्यु	घाइते	मृत्यु	घाइते	मृत्यु	घाइते	मृत्यु	घाइते	
१																			
२																			
३																			
४																			
५																			
६																			
७																			
८																			
९																			
जम्मा																			

५.५.३ विपदको किसिम अनुसार जोखिमको समय (महिना उल्लेख गर्नुहोस)

वडा नम्बर	विपद अनुसार जोखिमको समय (महिना)						
	आगलारी	बाढी डुवान	पहिरो	शीतलहर	रोग महामारी	सर्पको टोकाइ	जंगली जनावरबाट क्षति
१							
२							
३							
४							
५							
६							
७							
८							
९							
जम्मा							

५.५.४ विपदको असर विवरण

क्षति विवरण	विपदको क्षेत्र अनुसार क्षति विवरण								
	वडा नं.	घरगोठ		पशुपन्चकी		बाली र जग्गा जमिन	अन्य क्षति		
		परिवार	क्षति रकम (रु.)	परिवार	क्षति रकम (रु.)	परिवार	क्षति रकम (रु.)		
आगलारी									
बाढी डुवान									
पहिरो									
शीतलहर									
रोगको महामारी									
सर्पको टोकाइ									
भूकम्प									
जंगली जनावरबाट क्षति									
हावाहुरी									
असिना र हिमपात									
अन्य									
जम्मा									

४.५.५ जोखिम पहिचान तथा क्षमता विश्लेषण

क. मानविय श्रोत						
क्र.स	संस्थाको नाम	खोज तथा उद्धार गर्न सक्ने दक्ष जनशक्ति	आगलागी नियन्त्रण गर्न सक्ने दक्ष जनशक्ति	प्राथमिक उपचार गर्न सक्ने	मनोसामाजिक परामर्शकर्ता	अन्य
१						
२						
३						
४						
५						
	जम्मा					
ख. भौतिक स्रोत सामाग्रीहरु						
क्र.सं.	उपलब्ध सामाग्री विवरण	संस्थाको नाम				
		गाउँ/नगरपालिका	संस्था १	संस्था २	संस्था ३
१	त्रिपाल					
२	म्याट्रेस					
३	कम्बल, ब्ल्यान्केट					
४	डिग्नीटि किट					
५	हाइजीन किट					
६	बेबी किट					
७	झिसडी किट					
८	स्टुडेण्ट किट					
९	सेल्टर किट					
१०	फस्ट एड किट					
११	डुर्गा					
१२	लाइफ ज्याकेट					
१३	डोरी					
१४	गैटी					
१५	सावेल					
१६	फोल्डड. भर्याड.					
१७	फाइर इस्टनगुइसर					
१८	सिमेन्ट कटर					
१९	गल					
२०	हेल्मेट					
ग. सामाजिक श्रोतहरु						
वडा नं	खुला चउर रहेको स्थान	आपतको सयममा अटाउन सक्ने क्षमता (जना)	सेफ सेल्टरको रूपमा प्रयोग गर्न सकिने भवन रहेको स्थान	आपतको बेला अटाउने क्षमता (जना)	हेलिकप्टर अवतरणको स्थानहरु	अन्य
१						
२						
३						
४						
५						
६						
७						
८						
घ. आर्थिक श्रोतहरु						
विपद्र जोखिम न्यूनिकरण र व्यवस्थापन कोषको रकम						
क्र.स	संस्थाको नाम	रकम रु.	स्थापना वर्ष	कोषको स्रोत		

५.५.६ विपदबाट क्षति सार्वजनिक संरचना तथा पूर्वाधार (गत १ वर्षको असरको आधारमा)

क्षति विवरण	विपद्को क्षेत्र अनसार क्षति विवरण							
	वडा नं.	विद्यालय	पुल पुलेसा	बाटोधाटो	कुलो नहर, खानेपानी	अन्य	संख्या	क्षति रकम (रु.)
संख्या	क्षति रकम (रु.)	संख्या	क्षति रकम (रु.)	किं. मी.	क्षति रकम (रु.)	संख्या	क्षति रकम (रु.)	
वाढी डुवान								
पाहिरो								
भूकम्प								
जंगली जनावरको क्षति								
अन्य								
जम्मा								

५.६.१ संरक्षित पानीमुहान, जमिन र भौतिक संरचना (नाम, स्थान, क्षेत्रफल)

संरक्षित पानीमुहान, जमिन र भौतिक संरचनाको नाम	वडा नम्बर	रहेको स्थान	संरक्षित पानी मुहान, जमिन, खेतवारी र संरचना	
			इकाई	परिमाण
संरक्षित पानी मुहान			हेक्टर	
नदी नियन्त्रण तथा उकासबाट संरक्षित क्षेत्रको नाम				
संरक्षित खेतवारीको क्षेत्रफल				
भिरालो रोकथाम तथा संरक्षित संरचना				
संरक्षित गल्छी र पहिरो			संख्या	

खण्ड ६ : संस्थागत विकास विवरण

६.१ गाउँपालिका/गाँउपालिका, संघीय तथा प्रदेश कार्यालय तथा निकायहरु

क्र.स. १.	सरकारी कार्यालय स्थानीय तह गाउँपालिका / गाँउपालिका	नाम	स्थान	वडा नं.	जनशक्ति (जना)	कार्यक्षेत्र
	वडा कार्यालय					
२	स्वास्थ्य संस्थाहरु					
	अस्पताल					
	प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र					
	स्वास्थ्य चौकी					
	उप स्वास्थ्य चौकी					
३	कृषि					

क्र.स.	सरकारी कार्यालय	नाम	स्थान	वडा नं	जनशक्ति (जना)	कार्यक्षेत्र
४	पशु सेवा					
५	हुलाक					
६	वन					
७	प्रहरी कार्यालय					
	जिल्ला / प्रदेश					
	इलाका					
	चौकी					
८.	अन्य कार्यालयहरु					
९.	सरकारी स्वामित्वका संस्थान, समिति आदि					

६.२ समुदायमा आधारित संस्था विवरण

६.२.१ सामुदायिक संस्था विवरण

वडा नम्बर	सामुदायिक संस्थाको संख्या										
	सामुदायिक संस्था	कृषक समूह	वन समूह	सहकारी संस्था	गैसस वा क्लब	परम्परागत समूह (वडघर, गुठी, भेजा)	आमा समूह	नागरिक सचेतना केन्द्र	टोल सुधार समिति/टोल विकास संस्था	उच्चभी समूह	अन्य..
१											
२											
३											
४											
५											
६											
७											
८											
९											
जम्मा											

६.२.२ आमा, महिला समूह तथा परम्परागत समूहको विवरण

समूह, संस्था संजालको नाम र ठेगाना	वडा नम्बर	समूहमा आवद्ध परिवार तथा सदस्य विवरण						वचत रकम (रु.)	लगानी रकम (रु.)	लगानीको मुख्य क्षेत्र			
		सदस्य संख्या		समेटेको परिवार									
		महिला	पुरुष	जम्मा	दलित	जनजाति	अन्य						
आमा तथा महिला													
परम्परागत समूह													

६.२.३ नागरिक सचेतना केन्द्र र टोल विकास संस्थाको विवरण

६. २. ४ कषक तथा उद्धमी तथा बचत समहको विवरण

६.२.५ बाणिज्य वैक, विकास वैक, वित्तीय संस्था, लघु वित्त तथा सहकारी संस्था सम्बन्धी विवरण

क्र.सं.	बैंक तथा सहकारी संस्थाको नाम र ठेगाना	वडा नम्बर	बार्षिक कारोबार रकम (रु.हजारमा)	लगानी रकम (रु.)	लगानीको मुख्य क्षेत्र
क.	वाणिज्य बैंक				
	राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक	४			
ख.	विकास बैंक				
ग.	वित्तीय संस्था				
घ.	लघु वित्त संस्था				
ङ.	सहकारी संस्था				

६.२.६ गैर सरकारी संस्था सम्बन्धी विवरण

६. २.७ गाउँपालिका/गाँउपालिकाको आय विवरण

आय शीर्षक	गत वर्ष (रु. हजारमा)		चालु वर्ष (रु हजारमा)
	अनुमानित	वास्तविक	
शुरु मौज्दात			
सम्पत्ति कर			
मालपोत वा भूमिकर	२५००००	१९५७९२	
व्यावसाय कर	१०००००	१००००	
सवारी साधन कर		१८२२७९	
सिफारिस	१५३०००	२०९२५४	
बहाल विटौरी शुल्क	१०००००	९०३३००	
विज्ञापन कर			
व्यावसायिक भिडियो कर			
प्राकृतिक स्रोत उपयोग कर			
सेवा शुल्क (नागरिकता सिफारिस)			
दस्तुर	२०००	१५००	

गाउँ वस्तुस्थिति विवरण २०७८

आय शीर्षक	गत वर्ष (रु. हजारमा)		चालु वर्ष (रु हजारमा)
	अनुमानित	वास्तविक	
विक्री आय (फारम विक्रि)	२०००	१५००	
दण्ड जरिवाना			
अन्य आय		२७२४६९	
राजस्व वाँडफाँड			
प्रदेश अनुदान :			
वित्तीय समानीकरण अनुदान			
सशर्त अनुदान			
विशेष अनुदान			
समपुरक अनुदान			
सङ्घीय अनुदान :			
वित्तीय समानीकरण अनुदान			
सशर्त अनुदान			
विशेष अनुदान			
समपुरक अनुदान			
जम्मा आय	६०७०००	९०४८०८६	

सन्दर्भ सामाग्री

संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालय, (२०७४ वि.सं.)। गाउँ/नगर वस्तुस्थिति विवरण तयारी कार्यविधी २०७५ / काठमाण्डौः संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालय, सिंहदरवार।

केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग, (२०७० वि.सं.)। नेपालमा गरिबीको लघु क्षेत्र अनुमान २०६८, काठमाण्डौः केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग थापाथली।

केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग, (२०७० वि.सं.)। नेपालमा गरिबीको लघु क्षेत्र अनुमान २०६८, काठमाण्डौः केन्द्रीय तथ्याङ्क विभाग थापाथली।

Central Bureau of Statistics, (2014). *National Population and Housing Census 2011 (Village Development Committee/Municipality)*, Kathmandu: Central Bureau of Statistics, Thapathali.

Central Bureau of Statistics, (2014). *National Population Census 2011 (Household and Population by Sex Ward Level)*, Kathmandu: Central Bureau of Statistics, Thapathali.

Central Bureau of Statistics, (2014). *National Population and Housing Census 2011 (Usual Activity Performed in the 12 Month and Economic Activity)*, Kathmandu: Central Bureau of Statistics, Thapathali.

Central Bureau of Statistics, (2014). *National Population and Housing Census 2011 (Usually Active and Not Active Population and Living Arrangement of Children)*, Kathmandu: Central Bureau of Statistics, Thapathali.

Central Bureau of Statistics, (2016). *Statistical Year Book 2015*, Kathmandu: Central Bureau of Statistics, Thapathali.

National Planning Commission, (2014). *Nepal Human Development Report, 2014*. Kathmandu: GoN, National Planning Commission.